

J O S E F S C H R Y V E R S C. S s. R.

BOŽSKÝ PŘÍTEL

(Myšlenky pro duchovní cvičení)

Podle francouzského originálu zpracoval

P. MARTIN JANŮ C. Ss. R.

1935

VYDAL THEOL. ÚSTAV REDEMPTORISTŮ V OBOŘIŠTI

IMPRIMI POTES

Pragae, die 15. Maii 1935.

P. J. HADERKA, C. Ss. R.

Sup. Prov.

NIHIL OBSTAT

P. FR. SUCHOMEL,

censor deputatus.

IMPRIMATUR

Pragae, die 23. Maii 1935.

N. C. 6486.

Dr.Th. praelatus OPATRŇ

Vicarius Generalis.

TISKEM
ČESKOSLOVANSKÉ AKCIOVÉ TISKÁRNY
V PRAZE.

Předmluva překladatelova.

Podávám katolické veřejnosti v české řeči velmi vzácný spis P. Josefa Schryversa C. Ss. R. »Božský Přítel«. Autor sice o něm praví, že obsahuje jen »myšlenky pro duchovní cvičení«. Vskutku však v něm nalezneme krásné úvahy či rozjímání pro exercicie a duchovní život vůbec.

Na jednu věc však si dovoluji upozorniti. Podle duchovní proměny, která se v duši toho, kdo exercicie vážně koná, odehrává, rozlišují asketičtí spisovatelé trojí údobí v exerciciích, tak zv. »trojí cestu«: 1. cestu očištění, 2. cestu osvícení, 3. cestu spojení duše s Bohem. Pro cestu očištění brávají se úvahy o cíli člověka, o hříchu těžkém, o smrti a soudu, o věčných trestech, o milosrdenství Božím a o svátosti pokání. Účelem těchto rozjímání jest, aby se člověk obrátil k Bohu a očistil svou duši ve svátosti pokání.

P. Schryvers ve svém díle »Božský Přítel« »cestu očištění« v obyčejném slova smyslu již předpokládá. Proto uvažuje o věčných pravdách jen souborně v jediném rozjímání. (Den III. Úvaha 3.) Mluví pak ve dvanácti úvahách o očištění srdce ve smyslu asketickém, t. j. o očištění ode všech nezřízených náklonností a od příchyllosti k věcem pozemským.

*Další jeho úvahy jsou věnovány »cestě osvěcení«
přesvatým životem Ježíše Krista a »cestě spojení«
duše s Bohem, zejména eucharistií a láskou.*

*Přeji si z té duše, aby tato kniha dobře posloužila i kněžím exercitátorům i těm, kteří sami pro sebe konají exercicie. Proto jsem přiložil jako »Dodatek«
patero úvah pro »cestu očistnou«
v obvyklém smyslu.*

*Tak se stane kniha »Božský Přítel«
výbornou pomůckou pro exercicie; pomůckou, která vystačí na několik kursů exercicií. Obsahuje s »Dodatkem«
46 úvah a tyto jsou dosti obšírné, rozčleněné a plné rozmanitých, krásných myšlenek, které lze snadno rozvésti v delší pojednání.*

*Kniha »Božský Přítel«
jest nadšeným chvalozpěvem na účinnost a působivost pravé lásky k Bohu, jakýmsi objasněním výroku sv. Augustina: »Ama, et fac, quod vis!«
— »Miluj, a čiň, co chceš!«
a Tomáše Kempenského: »Multum facit, qui multum diligit.«
— »Mnoho koná, kdo mnoho miluje.«*

*Z této příčiny bude »Božský Přítel«
také výtečnou pomůckou pro konference, které se konají osobám řeholním, aneb osobám ve světě o dokonalost se snažícím, též jejich duchovním vůdcům a zpovědníkům.*

P. Schryvers prozrazuje ve svých úvahách, že

jest důkladně vzdělán nejen v bohosloví, ale i v katolické filosofii a v askesi, ani mystiku nevyjímaje, a že prakticky sám prožil, co v knize podává. Lásku k Bohu jest mu, jako duchovnímu jeho otci sv. Alfonsu, jediným motorem všelikého života duchovního. Sloh jeho, až na malé výjimky, jest prostý, snadno pochopitelný.

Jediná touha P. Schryversa jest, nadchnouti duše pro lásku k Bohu a učiniti život ctnostný a dokonalý přístupný všem.

Z těchto důvodů doufám, že kniha »Božský Přítel« bude přijata s porozuměním a s nadšením, jako před nedávnem v Německu, kde první vydání překladu této knihy o 5.000 exemplářích bylo za týden rozebráno a pořízeno hned vydání druhé.

V Libějovicích 25. března 1935.

P. Martin Janů C. Ss. R.

V předvečer duchovních cvičení.

Křesťan, který hodlá konati duchovní cvičení z lásky k Bohu a k své duši, ať se zhostí všelikého zaměstnání, kterého nelze srovnati s duchovní samotou; ať odloží na kratinkou dobu své starosti a odstraní překážky, které by jej mohly činiti roztržitým.

Jako železo, které se má kouti, vkládá se do ohně, tak ať i on se vloží do plamenů božského Srdce Páně a žár lásky Boží bude jej obklopuvati a pronikati se všech stran.

Jest si tedy učiniti samotu vnější i vnitřní, takřka se odíti mlčením jako nějakým posvátným rouchem.

Ježíš chce nám toho tolik pověděti! Co jest doba několika dnů, bychom naslouchali slovům jeho? Duše zbožná, zavři pevně bránu svého srdce. Posad' se u samých nohou božského Přítele, upři zrak na jeho dobrotivou tvář a rci mu: Božský Mistře, zaveď mě do kraje svaté lásky!

Měj na paměti, že exercicie vlastně nekonáš ty, ale že Ježíš je koná tobě. Ty jsi v nich jako žáček, který zná sotva začátky toho, co věděti má. Pán Ježíš bude tě vyučovati, ty budeš naslouchati jeho slovům.

Nenamáhej se tedy spřádati vzletné myšlenky. Ježíši toho není potřebí. On nehodlá obohatiti

tvou mysl vznešenými myšlenkami, nýbrž chce zraniti tvé srdce a je s sebou vnést na stezku lásky a obětavosti.

Tvá duchovní cvičení nejsou dobou studia, ale spíše modlitby. Zatím co v duchu budeš patřiti na pravdy, které uslyšíš, budeš se skrytě modliti, aby tě Ježíš uvedl v jejich hlubiny.

Všechn čas, který ti zbude volný, vynaložíš, abys dlel u Ježíše, pokorně ho vzýváje, aby se smiloval nad tebou. I naučí tě Pán chápati pravdy, jich duchovně okoušeti a bráti je za měřítko jednání.

Abys dobře konal duchovní cvičení, vystříhej se přílišného napětí mysli i srdce. Není potřebí, abys každý den četl všechno, co jest v této knize pro každý den psáno. Máš-li k tomu chuť, přečti si vše dopodrobna, ale vrať se zase k tomu, co se hodí pro tvou duši, a přivlastni si to podle své potřeby.

Do této knihy vložil snad Bůh pro tebe jen jediné slovo, jen jedinou větu; ale ta myšlenka bude tvou potravou po další dobu duchovních cvičení a bude tě provázeti po celý život.

Zachovej vždy volnou mysl a volné srdce a setrvej v klidu a v pokoji. Neukládej si námahy mimořádné, ani příliš četných zbožných cvičení. Jsi-li unaven, čti si z knihy, aneb konej práci tělesnou.

Nedomnívej se, že nepřítel tvého duchovního pokroku nechá tě v těchto dnech na pokoji. Možná, že tě bude znepokojovati myšlenkami na minulost, obavami o budoucnost. Zaseje do tvého srdce símě nedůvěry a malomyslnosti. Napne své síly, aby tě přesvědčil, že ses proto nenarodil, abys chodil po výšinách svaté lásky.

Neboj se této nekalé práce protivníka tvé spásy. Ježíš tě miluje; kdo by ti mohl ublížiti? Ale jest potřebí pracovati s božským Mistrem, nedbati kormutlivých myšlenek, pohrdati jimi a ujišťovati Spasitele: Ó, Ježíši, v tebe důvěřuji; věřím, že mne miluješ. Jestliže ta neb ona pravda stává se ti příčinou skleslosti a malomyslnosti a bere ti odvahu, ihned se obrať k pravdě jiné. Co tě naplňuje nedůvěrou, není psáno pro tebe.

I ve zpytování svědomí šetři míry. Nerozebírej úzkostlivě svých chyb, ani neusiluj poznati zevrubně, jak ve ctnosti pokračuješ. Toto vše by tě učinilo malomyslným, a malomyslným nesmíš býti v době, kdy Ježíš sám tě chce vésti k dokonalosti.

Mlčení, účelivost, modlitba, volnost duševní a pokoj srdce: to vše tě činí způsobilým, abys slyšel hlas Ježíšův.

Přidej k tomu nějaké skutky kajícínosti. Nelekej se, duše slabá; i o tom tě poučí Ježíš v těchto

dnech, jak sladko jest nésti kříž; a až vyslechneš jeho naučení, zahoříš touhou, konati to, co se ti protiví, a ukládati si kající skutky.

Ale hned nyní žádá Ježíš od tebe nějakých obětí. Jsou to jen maličkosti: oběti lenivosti, odporu, zvědavých pohledů, neužitečných myšlenek, snivosti, pohodlnosti, nezřízené touhy po jídle a pití, marnivosti a všetečnosti.

Mohl bys nějakou tu maličkost odepřít velíkému Bohu?

Ježíš chce, aby na věrnosti ve věcech tak nepatrných závisel prospěch těchto duchovních cvičení.

Nic naplat! Ježíš jedná vždycky tak. Když se člověk zapírá, je s ním spokojen a sděluje se mu. Zdráhá-li se však přinést i tak malé oběti, Ježíš je smuten, protože jeho božské Srdce nemůže udíleti hojných milostí.

Ó, jak Ježíš touží, abys dobře vykonal tato duchovní cvičení. Jestliže v těchto dnech učiníš jen jediný krok kupředu, bude spokojen. Ale ty nebudeš k dokonalosti jen kráčet, on ti dá křídla, abys k ní vzlétal. Naplní srdce tvé důvěrou neobmezenou ve svou nesmírnou dobrotu a zároveň naprostou nedůvěrou v tvé vlastní síly.

Šťastná duše! Život tvůj nabude nové tvářnosti. Budeš vdechovati jiný vzduch. Budeš bydleti v kraji posvátném. A neboj se! Po exerciciích

neopustíš těchto nebeských břehů. Ježíš to nedovolí. Budeš v léčkách jeho božské lásky.

Vrhni se tedy Pánu Bohu v náruč již nyní v předvečer duchovních cvičení a vzbud' co nejvroucnější lásku: Ó, Ježíši, miluji tě a všecek se ti odevzdávám. Učiň se mnou a ve mně, co se ti líbí. Veď mě kamkoli libo, i na Kalvarii!

Laskavá Máti ustavičné pomoci, královno lásky, v ruce tvé skládám prospěch těchto exercicií. Vezmi srdce mé a proměň je, očisti je a naplň je láskou Boží!

D í l p r v n í.

Svatost záleží v lásce.

Den I. — Úvaha 1.

Svatost: Milovati Ježíše.

»Nos ergo diligamus Deum, quoniam Deus prior dilexit nos.« — »My tedy milujme Boha, neboť on první miloval nás.« I. Jan 4, 19.

Již v Starém zákoně pravil Pán Bůh člověku: *»Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého a ze vši duše své a ze všech sil svých.« 5. Mojž. 6, 5.* Pán Ježíš přejal toto přikázání skoro týmiž slovy: *»Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého a ze vši duše své a ze vši mysli své. To jest největší a první přikázání.« Mt. 22, 37.*

Později hlásali apoštolové tuto pravdu všem národům: *»Bůh jest láska, praví sv. Jan, a kdo zůstává v lásce, zůstává v Bohu a Bůh zůstává v něm. I. Jan 4, 16. »Ke všemu tomu však mějte lásku, praví sv. Pavel, která jest svazem dokonalosti.« Kol. 3, 14.* Milovati Pána Boha ze všech sil, hle toť přikázání, hle toť účel jediný člověka na zemi, hle toť svatost! Tak mluví též sv. Augustin, sv. Tomáš Akvinský, sv. František Saleský, sv. Alfons.

Býti svatým neznamená tedy, činiti zázraky. Svatost záleží jen v tom, abys miloval Pána Ježíše z celého srdce svého, jemu se věnoval bez výhrady, rozhodně věřil v jeho lásku.

Býti svatým neznamená, býti bez všelikých chyb. Záleží jen v tom, nehřešiti ze zlé vůle, nemilovati svých poklesků, utíkati se po každé slabosti do náručí Ježíšova a žádati ho za uzdravení.

Býti svatým neznamená, zeslabovati se trýzněním těla, uniknouti zrakům lidským a skrýti se na poušti, aneb naopak buditi podiv světa skvělými dobrými skutky nebo si svět podmaniti mocí slova.

Ba právě naopak. Býti svatým znamená, klidně konati své stavovské povinnosti s úmyslem líbiti se Pánu Ježíši, z lásky k němu trpělivě snášeti útrapy životní a zůstaviti mu úplnou volnost, aby podle své libosti nakládal s naší duší i s naším tělem, s naším zdravím i s našimi statky.

Pán Ježíš nežádá, leč našeho srdce. Když jej milujeme, vše jest v pořádku. Sv. Jenovefa a sv. Paskál Baylon byli pastýři, ale milovali Pána Ježíše a byli světci. Sv. Isidor byl rolníkem, sv. Zita služkou, sv. Kryšpín obuvníkem, sv. Benedikt Labre žebrákem. Co na tom! Měli všichni jediný úkol: milovali vášnivě Pána Ježíše a zapomínali na sebe.

Nepřál by sis i ty činiti podobně? Nemohl by ses přidružit k této legii duší šlechetných z každého stavu, z každého věku, z každého kraje, které jsou čestným dvorem Ježíše Krále?

Pravím, že jest jich legie. Pán nebes si vzbuzuje den co den nové a nové duše šlechetné i ve velikých moderních Sodomách i v nejnepatrnějších křesťanských vesničkách, v palácích velmožů i v chyškách chudřasů.

Zdá se, jako by se bál, že nebude míti kdy, dokonati dílo lásky na zemi; i rozdává bohatě dary své přízně duším pokorným, které v něho důvěřují.

I z tebe chce učiniti světce; zve tě, abys vykonal duchovní cvičení z lásky k němu a k své duši. Nelekej se své slabosti a nestálosti. Pán Ježíš jest dobrý a mocný. On dovede v okamžiku napravit tvou minulost. Dej se uloviti jeho milostí. Učiní tě kořistí své lásky. Tajemný prostředek uchvátiti Srdce Ježíšovo jest: nikdy nepochybovati o jeho dobrotě.

Uvažuj dále, že svatost, k níž se můžeš povznést, chceš-li jen opravdově, jest věc vznešená, úchvatný ideál.

Tvá dokonalost, hle, toť střetnutí dvou srdcí: Srdce Ježíšova a srdce tvého v jediném projevu lásky, který trvá po celý život, je nevýslovné spo-

jení Boha s duší a duše s Bohem,*) jest nevýslovné objetí dvou duchovních bytostí: Boha a duše.

Býti dokonalým znamená, milovati Pána Ježíše a v lásce k němu nechávati se přetvářeti v něho a skrze něho; znamená, žíti na zemi touž láskou, kterou Pán Bůh žije v nebesích; znamená, napodobiti v duši, spojené s tělem, život, jaký vedou tři božské osoby v nejsvětější Trojici.**)

A tento božský život vytváříš ty, kolikrátkoli vzbuzuješ lásku, aneb konáš nějakou povinnost s úmyslem, zalíbiti se Pánu Bohu.

A čím živější je tvá láska, čím hlubší a čistší, tím více vnikáš do nejsvětější Trojice a tím více se též v tebe vtiskuje život Pána Ježíše.

Jaký to div, cvičiti se již zde na zemi v životě, který povedeš po všechny věky věků!

Ostatně, i kdybys chtěl, nebylo by ti volno činiti něco jiného na zemi, než milovati Pána Boha: svatost jest ideál závazný.

Slyšel jsi hlas božského Mistra: »*Budtež dokonalí, jakož i Otec váš nebeský dokonalý jest.*« Mt. 3, 48. »*Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého.*« Mt. 22, 37. »*Kdo není se mnou, proti mně jest.*« Mt. 12, 30.

*) »*Vos in me et ego in vobis.*« = »*Vy ve mně a já ve vás.*« Jan 14, 20.

**) »*Ut omnes unum sint, sicut tu, Pater, in me et ego in te, ut et ipsi in nobis unum sint.*« = »*Aby všichni jedno byli, jako ty, Otče, ve mně a já v tobě, aby i oni v nás jedno byli.*« Jan 17, 21.

Jsem-li dobrý ke všem, jsem velmi dobrý k těm, kteří ve mně důvěřují.

Víš, které duše získávají nejvíce z mé dobroty? . . . Ty, které více ve mne důvěřují . . . Duše, které ve mne důvěřují, olupují mne o milosti . . . Piš, že má radost z duše, která ve mne důvěřuje, jest nevýslovná.«

Proč Ježíš tolik dychtí v posledních dobách, aby se opět a opět mluvilo o žízni, kterou má: odpouštět, zapomínati, obohacovati milostmi duše hříšné, plné důvěry?

Jistě proto, Mistře dobrý, že zapomínáme čísti a opět čísti tvé evangelium a na sebe obracet podobenství o synu marnotratném, o obrácení samaritánky, o ženě cizoložné a mnohá jiná.

Zapomínáme opět a opět čísti, že nás vždycky vyslyšíš, kdykoli prosíme, že vezmeš vždy ovečku na ramena, kdykoli zbloudí, když jsi ji předem vyprostil něžnou rukou z trní hříchů, do kterých upadla.

Ó, Ježíši, chci míti důvěru, chci se vždy k tobě vraceti a padati k nohám tvým, chci se radovati ze své slabosti, chci svou slabost uváděti jako důvod, abys mi prokázal milosrdenství.

Což nejsi Spasitelem? Což nesídlíš v duši mé, abys mi mohl odpustiti a mne očistiti?

Nepřišel's, abys volal spravedlivé, ale hříšníky.

Ó, Ježíši, v tebe důvěřuji, tebe miluji!

Ježíš jest věrný.

»*Et non rapiet eas quisquam de manu mea.*«
— »*A nikdo jich nevytrhne z ruky mé.*« Jan
10, 28.

Jsme již takoví: neustále hledáme věrného přítele, a nalezneme-li jej. jest nám vzácným pokladem.

Příteli věrnému jest vskutku přednost dáti před stříbrem a zlatem. Bohatství zdá se býti ničím, chybí-li věrná láska. Naproti tomu chudoba, nedostatek a utrpení pozbývají trpkosti, přichvátá-li laskavé srdce, aby je cítilo s námi.

Pán Ježíš zná tento zákon lidského srdce, a proto chtěl býti naším věrným přítelem. Mimo to vložil do našeho srdce požadavky tak veliké, a dopustil, aby bylo podrobeno tak veliké slabosti, že žádné přátelství lidské nemůže je uspokojiti a jej nahraditi.

Ó, to jest čirá pravda! Nikdo nedovede býti tak trpělivým s námi, jako Pán Bůh sám. My se tak měníme, jsme tak vrtošiví a zároveň tak osobiví, že je třeba nekonečné dobroty Pána Ježíše, abychom nebyli opuštěni.

Dnes jsme veselí, zítra smutní; dnes úslužní, zítra v špatné míře, samolibí, neukáznění. A pře-

jeme si, aby všichni kolem nás byli vždy laskaví a trpěliví, šetrní k nám a úslužní.

Vpravdě nikdo nemá tolik ctnosti, aby mi zůstal vždy věrným i při tak velkých mých chybách.

Ó, Ježíši, k tobě se obracím: ty jsi Přítel věrný, jenž nezklame nikdy, jenž mě vždycky snášel, vždy trpělivě na mne čekal.

Když mé srdce zabloudilo mezi tvory a u nich hledalo uspokojení, kterého mu ovšem nemohli dáti: čekal's na mne tiše a trpělivě, a když se mi zprotivila všechna radost lidská a já jsem se vrátil k tobě, přijal's mě s veškerou něžností.

Když jsem opomíjel obracet se na tvou dobrotu ve svých potřebách a hledal štěstí v cisternách vyschlých, neustával's mne volati k svému Srdci, nevyčerpatelnému prameni všeliké blaženosti.

Ó, Ježíši, ty's věrný, ty's mým Přítelem navždy! Právě ty jsi pravil: *»Život svůj dávám za ovce své.«* Jan 10, 15; nikdo nevyrvе mi z rukou těch, které Otec mi dal.

Křesťane, bratře můj, přeješ-li si býti přítelem Ježíšovým, přeješ-li si ho milovati z celého srdce: nebe a země mohou pomínouti, ale duše tvá nezahyne. Připomínej si to ve svých nesnázích!

Dobře vím, že u mne někdy zaklepe smutek. Vyhnanství trvá dlouho, cesta jednotvárná, Ježíš tak daleko!

Duše tolik slyšela o onom kraji, kde vévodí

láska, o domě Otce nebeského a má zde vzdychati v zemi cizí!

Tolikrát slyšela o Pánu Ježíši, o jeho lásce, o jeho něžné pozornosti, o starostlivosti vpravdě otcovské, s kterou pečuje o každou duši: a jí se zdá, jako by se před ní skrýval!

Tu ji napadají trudné myšlenky: kdo ví, zdali se Ježíš stará také o moji maličkost? Byla jsem mu tak nevěrná, tak lenivá, tak nevděčná. Kdo ví, zdali má vůle dosíci svatosti, není pouhým snem, který se rozplyne v poslední den života?

Ó, milá duše, to jsou ovšem myšlenky trudné. Ale nepřicházejí od Ježíše. Jsou od tvého nepřitele, který se snaží, abys pozbyla důvěry v době zkoušky.

Ježíš neopustil tvého srdce. Jest mu svatyní, kde nalézá svou rozkoš, kde s radostí sleduje tvou snahu, aby ses mu líbila a odkud ti nabízí pomoc, které je ti potřebí, abys v boji neklesla.

Ježíš neodešel od tebe. Skrývá se jen tvému duševnímu zraku, abys ho tím horlivěji hledala a sloužila mu s větší čistotou a s větším sebezáporem.

Jednoho dne plavili se apoštolé po jezeře Genezaretském. Ježíš unaven usnul v lodičce. Tu se přihnala najednou prudká bouře. Apoštolý pojala hrůza.

Ježíš spí také někdy v tvé duši. Zatím co spí,

vyvstávají v ní jako běsné vlny žádostivost, roztržitost, nuda, pokušení, pochybnosti, trudné předtuchy budoucnosti a hrozí chatrné lodičce ztroskotáním.

V nepokoji chvatně budíš božského Mistra. Hořekuješ, že Boha nemiluješ, že Ježíš se tváří jako by spal pro tvé hříchy, že lodice tvá se potápí. Konečně přiměješ Ježíše, že chtěj nechtěj musí se probuditi a přikázati větrům a bouři, aby se utišily, ale také tobě říci: »Duše malověrná, proč jsi pochybovala?«

To proto, že Ježíš chce, abychom důvěřovali jeho lásce. Když se mu zlíbí, oddati se spánku, máme ho nechat odpočívati a říkati se sv. Teresií Ježíškovou: »Ježíšku, božské Dítko, ty jsi unaven; neboť málo srdcí ti nabízí pohostinství; odpočiň si tedy v srdci mém. Spi, Ježíšku, zatím co spíš, zpívati budu píseň lásky.«

Věz a potěš se myšlenkou, že není a nikdy nebude duše, byť byla sebe horlivější, aby nezakoušela podobných dojmů, které tě souží.

Jsou velmi ctnostné duše, které jsou podrobeny podobným zkouškám po dlouhá léta, jiné po celý život; u jiných mizejí po kratičké době.

Ó, jak málo chápají duše, co jim vpravdě prospívá! Kdyby nechaly Ježíše, aby v nich provedl svou vůli, která jest vždy svatá, kráčely by jako obři cestou k dokonalosti. Ale ony chtějí pozo-

rovati činnost božského Umělce. Chtějí míti jistotu a mimo to se radovati z Ježíšovy přítomnosti. Jsou odhodlány jej milovati, ale tak, aby božská láska přinesla jim již zde uspokojení. Chtějí sloužiti Ježíšovi, ale touží, aby i on sloužil jim.

Daleko buďtež od tebe, milá duše, takové nároky! Ježíš byl až příliš dobrý k tobě. Zdaž nemá práva, abys věřila v jeho přátelství? Zde žiješ jen ve stínu víry; přeješ si snad již nyní jasnosti nebešťanů?

Ký div, miluješ-li Ježíše přítomného, když tě zahrnuje projevy lásky! Jaká sláva mu vzchází z toho, věnuješ-li mu lásku, upoutána jsouc důkazy jeho štědrosti? I pohané by dovedli takto milovati.

Budiž silná a velkomyslná! Nejsi najatá za mzdu. Věnovala jsi Ježíšovi lásku, protože nesmírné lásky jest hoden. A právě v temnotách, v roztržitostech, v duševních strastech, ve zdánlivé nepřítomnosti Ježíšově můžeš mu dokázati svou věrnou lásku.

Oživ tedy svou víru a vzpomeň si, že nikdo tě nemůže vytrhnouti z rukou Božích. Měj na paměti, že Ježíš má o tebe větší zájem, než o celý viditelný svět; že pozorně naslouchá, když se v tichosti odevzdáváš do jeho vůle, že jeho Srdce plesá radostí, když mu přinášíš nějakou oběť.

Ó, jak jsi milována! Jsi dítkem sice rodiny, ale, ach! ještě ve vyhnanství. S výsosti nebes Otec tvůj a Matka tvá sledují starostlivě každý tvůj kroček; bratři a sestry počítají již dny, kdy se s nimi shledáš a na věky žíti budeš.

Ó, Ježíši, je to tedy pravda, že se v nebi myslí na mé nepatrné a jednotvárné žití; že andělé a světci jako by zapomínali na čistou lásku k tobě a zabývali se mnou, pozorující, jak se snažím vzbuditi lásku k tobě?

Je to pravda, že mi světci jaksi závidí, že mohu ještě pracovati a trpěti pro Ježíše, kdežto jim je to již věcí nemožnou, ačkoliv za svého pozemského života tolik vytrpěli pro Ježíše?

Pamatuj tedy, duše má, na to, jak tě Ježíš miluje, jak celé nebe se o tebe zajímá s city úcty a vděčnosti.

Ó, nechci se již rmoutiti a oddávati se pochybnostem, ani si stěžovati, že život jest příliš dlouhý a cesta temná a otčina vzdálená. Jsem dítkem rodiny a tam na výsostech jaksi s netrpělivostí na mne čekají, vroucně mne milují, s pečlivostí bdí nade mnou Matka má nebeská a Ježíš, můj věrný Přítel a Bratr, jehož miluje duše má.

Ježíš milující.

»*Ecce, quomodo amabat eum!*« — »*Ejhle, jak ho miloval!*« Jan 11, 36.

Nikdo nás tolik nemiloval a nikdy milovati nebude, jako Ježíš. On utvořil srdce naše podobné Srdci svému, aby je mohl více milovati a vzbuditi v něm vzájemnou lásku. On zná v něm všechny záhyby, on pochopuje všechnu jeho šlechetnost i slabost, on čítá každý jeho tlukot.

Pečlivěji bdí nad námi, než matka nad svým dítětem. Střeží nás, když v noci spíme, a stojí nám v hlavách, abychom první tlukot srdce věnovali jemu, jakmile se probudíme. Stále jest s námi po celý den, aby nám neuškodilo žádné nebezpečí a nic nás nesvedlo ke hříchu. Zdržuje se blízko nás ve svatostánku i jako Člověk, obává se, abychom naň nezapomněli a nevěnovali své lásky tvorům.

Touto láskou k nám plálo Srdce jeho vždycky: »*Láskou věčnou miloval jsem tebe: protož přitáhl jsem tě, smilovav se.*« Jer. 31, 3. Ano, tak tomu jest: on nás předešel, patře na naši bídu, on nás přitáhl k Srdci svému a tu nás drží, boje se, abychom ho neopustili.

Ó, láska Ježíšova jest výhní plamennou; jen ně-

kolik jisker z ní zde poznáváme. Ale i tyto jiskry postačují, bychom si o jejím žáru učinili jakousi představu.

Některé tyto jiskry vysršely ze Srdce Ježíšova, dokud dlel na zemi. Jsou to důkazy nevýslovné lásky, které nám dal, když se nám ukázal jako dítko plačící v jesličkách a vztahující ručky k nám, aby nás objalo.

Jsou to také projevy něžné lásky k ubožákům všeho druhu za jeho veřejného života; jeho zvláštní láska k dítkám; jeho pečlivost o chudé a vydědence tohoto světa.

Je to jeho hořké umučení, ustanovení nejsvětější Svátosti a jeho vůle býti s námi až do konce věků.

Jak něžná láska jeví se ve slovech Ježíšových, která pronesl několik hodin před svým utrpením: *»Synáčkové, ještě maličko jsem s vámi . . . Nermutiž se srdce vaše . . . , jdu, abych vám připravil místo . . . , vezmu vás k sobě, abyste i vy byli, kde jsem já . . . , nenechám vás sirotků.«* Jan. 13-14.

Jaká dobrota a blahosklonnost jeví se i v tom, že se po svém zmrtvýchvstání zjevoval učedníkům, ano i kající Magdaleně. Jakou starostlivost ukazoval o učedníky, aby jim nic nechybělo, až bude nepřítomen, by se nermoutili, až vstoupí na nebesa.

Ale to není ještě vše! Zdá se, že po jeho nanebevstoupení něžná láska Ježíšova k učedníkům jeho se zestonásobila, an je zůstavil v pozemském vyhnanství.

Od těch dob neustal zjevovati svou lásku zřejmým způsobem těm duším, jež jsou mu oddány.

Zdaž nemá býti doba přítomná dobou čiré víry, dobou temnou, dobou očekávání? Ale něžnost lásky Ježíšovy nemůže se dočkati věčnosti, až by se ukazovala jeho věrným dítkám.

Není duše oddané lásce k Ježíšovi, aby nepociťovala důvěrnosti a upřímnosti mezi ní a božským Spasitelem již na této zemi; a toto nadpřirozené spojení v některých duších jeví se až mimořádným způsobem.

Kdo by si tu nevzpomněl na lásku a něžnost, kterou projevoval Pán Ježíš sv. Terezii, Gertrudě, Mechtildě, Marii Markétě, Paskálu Baylonovi, Gerardu Majellovi a mnohým jiným duším zejména v naší době?

Není pochyby, že se Ježíš někdy duši skrývá, aby přítomnosti jeho neznamenal. I duše vyvolené byly podrobeny této zkoušce. Pán Ježíš tak činí, aby posílil jejich lásku. Ponořuje duše do temnoty, aby nelpěly na útěše duchovní, ale veškerou svou lásku věnovaly jeho božské osobě. Právě takovéto zkoušky jsou důkazem jeho bdělé lásky.

Ó, jak jsme povinni milovati navzájem božské Srdce tak milující! Jak jsme povinni projevovati Pánu Ježíši opět a opět, že ho milujeme, že věříme v jeho lásku!

Zdaž není se obávati, že tento božský Přítel, jenž má Srdce tak něžné a nám oddané, leckdy pociťuje velmi trapnou osamělost, která srdci veliké bolesti působí.

Ó, kolik oltářů jest obklopeno srdci chladnými, ano i tajně nepřátelskými; Ježíši nevěnuje se náležité pozornosti!

Ani jediného důvěrného přítele v celé farnosti, někdy ani v celém klášteře; ani jediné duše, které by se mohl svěřiti, s níž by mohl nenuceně a důvěrně rozmlouvat!

Ó, jak se cítí osamělým na těchto místech, jaké oběti jest mu přinášeti, aby tu vytrval!

A kněz, který poskytl mu svatostánku a pozval ho k sobě, nepomýšlí na to, aby mu přivedl návštěvníky, získal mu přátele a pověděl duším jeho péči svěřeným, jak veliký dobrodinec přebývá uprostřed nich.

Ještě nikdy jsi nezaslechla, ó, duše Pána milující, jak ze svatostánku vycházejí tiché stesky božského Zajatce? »Lidé mi prokazují více pocty než lásky. Ovšem přijímám jejich poklony, ale žízním po jejich srdci a uprostřed všech projevů úcty jsem mezi nimi jako pán mezi sluhy, kteří

se ho bojí, aneb jako panovník, jehož moc budí postrach.

A skoro nikdo neblíží se ke mně s dětinnou upřímností, aby se mnou rozmlouval a přede mnou vyléval své srdce.

Čeho já si žádám, jest: dětinná oddanost, něžnost, důvěrnost. Mám též srdce lidské. Chci více důvěry, více přímé srdečnosti, více volnosti mezi mnou a mými dítkami.

Ó, jak mne rmoutí, že se cítím cizím ve své vlastní rodině, kterou jsem si založil, uprostřed svých dítek, za které jsem podstoupil smrt a které živím svým tělem a svou krví!

Ty, synu můj, miluj mne vroucně. Rozšířím srdce tvé, aby se tvá láska rozhojnila skoro do nekonečna a skrze tebe ať i jiné duše uslyší hlas můj.

Chci si v těchto posledních dobách utvořiti skupinu dobrých duší, které mne budou milovati bez výhrady; u nich mé Srdce zarmoucené si postěžuje, jak se jeho láskou pohrdá.

Jedinou jejich starostí bude milovati mne, já pak budu míti péči o vše, co se týká jejich blaha. Ať jsou mým majetkem. Přetvořím je podle své libovůle. Jejich úkolem bude jen milovati mne a mně se odevzdávati.

Ony budou mojí rodinou na zemi, domem mým, do kterého se uchýlím, až se budu cítiti cizím mezi lidmi.

Budou mojí Bethanií, půjdu si k nim odpočnouti od své únavy a potěšiti se ve svém zklamání.

Odměnou za jejich něžnou lásku a upřímnou náklonnost bude, že je povedu k svatosti a učiním je spoludělnicemi na díle vykoupení. Jestliže mne co může zdržeti na zemi a potěšiti mne v opuštěnosti, v které jsem ve svatostánku: je to jejich láska, jejich modlitby a oběti.

Jsem již té povahy, že nemohu odolati žádné prosbě, ano k vůli duším, které mne milují upřímně, činil bych divy neslýchané, stvořil bych znovu svět, zemřel bych tisíckrát na kříži ve stejné opuštěnosti a bolesti, jak se stalo jedenkrát.

Ó, jak miluji tyto duše! Ony to samy vědí, ačkoli nedovedou ještě pochopiti něžnosti mé lásky.

Dej mi duše. Hlásej mou lásku, kdykoli se naskytne příležitost, učeným i neučeným, ano i dětem. Tvůj hlas nevyzní nadarmo. Tu a tam naleznou se duše dobré vůle. Milostí mou jako dobré zrno vzklíčí a sluncem mé lásky dozrají.

Ó, jak si přeji, by mne lidé milovali a se mnou jednali jako s důvěrníkem a přítelem!«

Ježíš zarmoucený.

»*Tristis est anima mea usque ad mortem.*«
— »*Smutná jest duše má až k smrti.*« Mk. 14,
34.

Před dvěma tisíci lety nebylo nikoho, kdo by byl na mne myslil, ano kdo by byl jen tušil, že budu žítí, a již jedno Srdce mne milovalo, zajímalo se o mé štěstí a rmoutilo se nad hříchy, kterých se dopustím.

Ó, jak tato poslední myšlenka proniká mou duši bolestí a lítostí: Ježíš byl zarmoucen a trpěl pro hříchy mé a pro hříchy každého člověka zvlášť!

Ježíš byl Bůh. Viděl jasně do nejmenších podrobností chyby mé i zločiny celého světa. Znal jejich počet, odvažoval jejich tíži a pochopoval jejich zlobu nekonečnou.

Bez ustání měl před očima tuto horu lidských zlých činů; bez ustání přemítalo jeho Srdce o ne-smírné urážce Boží, o urážce tolikrát opakované a tolikrát žádané ubohým tvorem, jakým jest člověk.

Slzy, které prolil v jesličkách, byly slzami zármutku nad tak velikým lidským nevděkem. Vzpomínka na muka a smrt, která ho čekala, nikdy ho neopustila v jeho mládí.

Křesťanská legenda vypravuje, jak Ježíšek, když povyrostl, chodil sem a tam po dílně sv. Josefa. Jednou našel dva kusy dřeva, položil je tak, že tvořily kříž a ukázal je své panenské Matce. Oči matčiny zalily se slzami a Srdce Páně naplnilo se zármutkem.

Sebe nepatrnější věci budily tuto vzpomínku a znovu rozdíraly ránu v duši Ježíšově a Mariině. Tak pohled na beránka, na holubici, na hřeby, na kladivo, na provazy a jiné nástroje jeho umučení. Všechno to hlásalo, jak krutá muka čekají na nevinného Ježíše.

Když Matka Boží oblékala Ježíška, připomínala si, jak dí sv. Alfons, že jednou bude mu roucho s těla strženo, aby byl bičován a ukřižován; když je kojila, tanul jí na mysli ocet s myrhou, kterým bude napájen na kříži; když patřila na ručky, kterými Ježíšek ji chtěl obejmouti, viděla je v duchu hřeby proražené a přibité na kříž; když jej vinula do plének, vzpomínala na plátno, kterým bude jednou zavinut a uložen do hrobu.

Ó, jaká bolest pro srdce této Matky a tohoto Syna, kteří vše již předem věděli! A čím více se blížil osudný den, tím více vzrůstala i jejich bolest.

Za veřejného života svého božského Syna a zvláště za posledního roku měla Matka Boží skoro stále oči plné slzí a myšlenka na Ježíše a na

jeho utrpení a bolestnou smrt všude ji doprovázela.

Několik slov sv. evangelia nám to dosvědčí, i kdyby naše srdce nemělo o věci ani tušení.

Jednou, když šel Pán Ježíš po Galilei, pravil učedníkům svým: *»Syn člověka bude vydán v ruce lidské a zabijí ho a třetího dne vstane z mrtvých. I zarmoutil se velice.«* Mt. 17, 21. Jin-
dy pravil: *»Aj běřeme se do Jerusalema a Syn člověka bude vydán velekněžím a zákoníkům a odsoudí ho na smrt a vydají ho pohanům, aby se mu posmívali, jej bičovali a ukřižovali; ale třetího dne vstane z mrtvých.«* Mt. 20, 18-19.

Ano i v den slavného svého proměnění na hoře Tábor rozmlouvali Mojžíš a Eliáš s Ježíšem o jeho smrti, která naň čekala v Jerusalemě.

Konečně se přiblížil den svrchovaného zármutku, den, po němž tolik toužil milující Vykupitel.

Pán Ježíš loučí se se svou Matkou, rozpráví o svých mukách, jak za sebou budou následovati a těší ji, poukazuje na své slavné zmrtvýchvstání a na vykoupení lidstva, objímá ji naposled a zůstává ji v pláči a bolu. Odchází pomalu ponořen v moře bolesti a chystá se podíl bráti na poslední večeři, kterou mu připravili apoštolé.

Zde zase nové trudy, nový zármutek.

I po dlouhých dvou tisících letech zachvívá se naše srdce zármutkem, když čte slova evangelia:

Taktika. (Způsob boje.)

*»Hi in curribus et hi in equis, nos autem in nomine Domini Dei nostri invocabimus.« —
»Tito ve vozích a jiní v koních (doufají),
my pak jméno Hospodina, Boha našeho, vzý-
vati budeme.« Žalm 19, 8.*

Je-li dílo dokonalosti bojem, je třeba vyznati se v tomto boji a zachovávat v něm příslušnou taktiku.

V bojích s lidmi vítězí, kdo má důvěru v sebe. Velikou výhodou jest generálu, dovede-li nadchnouti vojíny a povzbudit je, aby si zachovali pevnou důvěru ve vlastní sílu a zdatnost.

V boji, který se vede za lásku Boží, nejlepším bojovníkem je ten, kdo má mysl dětinnou, nemá žádné důvěry ve vlastní sílu, ale doufá vše od Ježíše, který bojuje s ním.

Udržuj stále v duši naprostou nedůvěru v sebe samého a zesiluj vždy důvěru v Boha a buď jist, že zvítězíš.

Kraj, kde sídlí láska Boží, jest za hranicemi lidskými; žádný člověk si netroufej, že učiní jen jediný krok vlastní silou na cestě, která k ní vede.

Věci přirozené a nadpřirozené se stýkají a proplétají tak často, že duše je nezřídka zaměňuje. Přisuzuje sobě roli, která náleží milosti. Ježíš tak

stojí v popředí její bytosti, že se duše často domnívá, jako by sama kráčela vpřed, zatím co on ji nese ve své náruči.

Jest potřebí, aby ses přesvědčil, že slabost lidské přirozenosti, i když byla napravena, podepřena a zušlechtěna milostí, jest bezmezná.

Vůle tvá jest tak nestálá a vrtkavá, že jsi schopen, ačkoli jsi již tolik milostí obdržel, vrátiti se k hříchu těžkému, třebaš i k nejhnusnějšímu, kdyby tě Bůh dobrotivě nechránil, a zraditi Ježíše, kterého jsi dosud miloval ze všech sil svých.

Nespouštěj nikdy s očí této pravdy základní! A co jest nejstrašnějšího při této naprosté slabosti: duše se své slabosti nehrozí. Ba právě naopak živí v sobě tajnou domýšlivost, že již více neklesne.

Tato domýšlivost je snad jedinou vážnou překážkou v životě duchovním. Je tak hluboce zakotvena v některé duši, že ani po letech není vykořeněna.

Aby ji odstranil, dopouští milosrdný Bůh, že duše upadá do četných chyb, někdy i do těžkého hříchu, aby přece jednou poznala rakovinu pýchy, která ji šírá.

Ó, jak jest prositi Boha, aby nám ukázal naši slabost a nenechal nás padnouti do propasti hříchu!

Duše nedospívá k nedůvěře v sebe, leč po stup-

ních. Nejprve častou zkušeností poučena, nediví se svým chybám. Některé duše teprve po dlouhých letech dosahují tohoto stupně; za tak dobré se pokládají.

Potom s milostí Boží předcházející duše netoliko se nediví svým chybám, ale ani se příliš nehorsí, že upadá stále do stejných chyb. Opět a opět přichází k Ježíšovi se stejnou dětinnou důvěrou, projevuje mu svou lítost, obnovuje předsevzetí, vzbuzuje k němu lásku, aniž při tom myslí, že Ježíš jest pamětliv její nevěrnosti.

Konečně, až se dospěje na hlubinu této propasti, netoliko se nediví svým chybám, ani se na sebe nehorsí, že upadá do stejných poklesků, ale raduje se, že je tak maličká a slabá před všemohoucím Bohem. Každá z jejích slabostí stává se podnětem, aby duše vzbuzovala vroucí lásku k Bohu a neoblomnou důvěru v jeho dobrotivost.

Tak na dně své nicoty nalézají duše odpočinek ve své důvěře v Boha. Pravým, jediným základem této důvěry jest Bůh sám, jenž jest nekonečně dobrotivý, všemohoucí a ve svých slibech věrný.

S jedné strany my sami nedokážeme nic v životě nadpřirozeném, protože od něho nás dělí propast lidskou přirozeností nepřekročitelná.

S druhé strany žádá Bůh, abychom byli dokonalí, svatí a beze skvrny v jeho přítomnosti. Udělí

nám tedy sám, čeho jest potřebí, abychom vyplnili jeho vůli.

Ale netoliko nám to udělí, ale jest i povinen nám to uděliti, sice by chtěl účel bez prostředků.

Tuto povinnost Bůh sám si uložil. Ve sv. evangeliu dal nám čestné slovo, že tu povinnost na sebe vzal, že slib jeho jest neklamný. I žádá nás, abychom nepochybovali o jeho slově a dobrotě.

Mimo to chce, abychom věděli, že působivost a vnitřní síla modlitby závisí na zaslíbení Božím. Čím jsme ubožejší, tím ochotněji a hojněji má následovati pomoc Boží, když v nouzi své k němu voláme.

Aby dobrota Boží učinila na tebe mocnější dojem, rozpomeň se na všechno, co pro tebe učinil Bůh v dřívějším tvém životě, i když jsi ho nehledal, ano když ses od něho vzdaloval.

Co neučiní nyní, když ho miluješ, když se k němu obracíš z celého srdce svého.

Připomeň si, že jediná touha, jediný úkol božského Vykupitele jest, odpustiti všechny tvé chyby a vésti tě k svatosti, po které toužíš.

Celé dílo našeho vykoupení, nesmírné oběti, které si Ježíš uložil, jeho narození, jeho krutá smrt, jeho život ve velebné Svátosti, neměly jiného účelu, než aby tě připravily na přijetí jeho darů: a nyní, když si žádáš jich obdržeti, nyní, když pokorně prosíš, aby tebe neodmítl, nyní Pán

Ježíš, tak milostivý a laskavý, by se skryl, jako by tě neviděl?

Mimo to uvažuj, že Ježíš má veliký zájem o to, aby tě učinil svatým; neboť ty jsi údem jeho tajemného těla, jehož hlavou jest on sám. Sláva tvá jest slávou jeho, tvá nedokonalost jest nectí jeho.

Pracuje-li s božskou trpělivostí, aby tě odloučil od tebe samého, chce tě připodobniti obrazu svému, vlíti v tebe svůj život a brzy tě představití nebeskému Otci jako druhého sebe samého.

Dále, když prosíš Boha za své posvěcení, nejsi to ty, který prosíš: Ježíš prosí v tobě a skrze tebe. Zdaž prosba Ježíšova může býti oslyšena?

Kéž tyto pravdy vniknou do tvého rozumu a vniknou do tvého srdce! Opíraje se o ně, vzbudíš hrdinnou důvěru, jaké jsi dosud ještě nikdy nevzbudil.

Ponoř se též do propasti své nicotnosti, představ si též všelikou svou ohyzdnost před očima nekonečně svatého Boha a potom pozdvihni hlasu s dětinnou důvěrou a odvahou rei:

»Ó Ježíši, jsem jen dítkem v životě duchovním, ale chci toho dosáhnouti, abych tě miloval, jak tě milovali největší světci. Pro tuto lásku chci také dosáhnouti v nebi místa mezi největšími světci. Tuto prosbu budu opakovati bez přestání, budu na ní lpěti s takovou neústupností, upev-

ním se v ní s důvěrou tak odvážnou, že tě přinutím, abys na mně učinil své divy. Uvidíme na věčnosti, kdo bude silnější, zdali Ježíš všemohoucí, či jeho ubohý tvor. Jestliže podle toho všeho nepřivedeš mě k svatosti, řekne se v nebesích, že jedna duše upřímná a plná důvěry byla zklamána ve svém očekávání. Nikoli, ó Pane, ty nedopustíš, abys měl před svými anděly a svatými takové zahanbení.«

Upevni se neodolatelně na těchto výšinách důvěry. Pros Ježíše bez ustání, aby v srdci tvém zachoval touhu po svatosti, pros, aby ti odňal všelikou oporu o tebe samého; potom ať mluví moudří tohoto světa, kteří se horší nad tvou dětinnou opovážlivostí.

Spíše pomínou nebe a země než toto slovo milovaného Ježíše: »*Amen, amen, pravím vám, začkoli prositi budete Otce ve jménu mém, dát vám.*« Jan 15, 13.

Tyto city naprosté důvěry v Boha a úplné nedůvěry v sebe ať tě pronikají ve všeliké snaze po dokonalosti.

Především řiď se v životě duchovním spíše láskou než bázní.

Láska rozšiřuje srdce, zvětšuje jeho energii (sílu), bázeň srdce šněruje a ochromuje.

Hledíš-li jen na sebe a na své slabosti, zmocňuje se bázeň tvého srdce; obrátíš-li se k Ježíši,

jenž jest tak dobrý a mocný, uchvacuje srdce láska.

Dej se tedy přitáhnouti Ježíšem, nedovoluj házni a nedůvěře, aby zkormoutily tvé srdce. Odstraň ihned každou myšlenku, která tě znepokojuje, každou představu, která tě stísňuje, každý pocit smutku a malomyslnosti. Toť jsou plody důvěry, kterou máš sám v sebe.

V práci na svém zdokonalení jednej *klidně*, nikoli *násilně*.

Násilí jest moc ničiti, násilí vyvrací, rozbíjí, ničí, ale nenapravuje, nevede k životu vzornému.

Násilí jest síla prchavá, které jde jen o povrch věci, naproti tomu klidnost je trvalá, sestupuje až do hlubin srdce, až do kraje, kde se rodí náklonnosti, dojmy a předsevzetí.

Klidnost jest léčivým olejem, který utiňuje, hojí a sílí. Jest výtečným lékem na rány lidského srdce. Člověk se vzpírá proti násilí, ale dává se získati dobrotou.

Užívej této rady ve styku s bližním, ale také v řízení svého vlastního srdce. Pokoř se před Ježíšem, pros ho pokorně za odpuštění a pak se vzmuž a rci: Ježíš pomůže!

Abychom rychle postupovali na dráze ctnosti, více jest se spoléhati na *trpělivost*, než na *spěch*. Tato dráha táhne se od kolébky až ke hrobu. Pří-

lišný spěch jí nezkracuje, ba naopak působí únavu a malomyslnost.

Ten jistě dojde cíle, kdo po každé chybě klidně povstává a kráčí dále. Čím více duše šetří své síly, mírní svou prudkost a přílišnou horlivost, tím dále dojde.

Ukvapený naproti tomu vyčerpá brzy svou sílu, padá a nemůže dále. Spoléhal příliš sám na sebe. Měj tedy vůli sice vždy ráznou a pevnou, ale nikdy ukvapenou; ducha vždy bdělého, ale prostého předsudků; srdce vždy silné, ale nikdy nepokojné.

Přesvědč se v životě duchovním, že Bůh více hledí na tvé veliké *snahy*, než na dokonalost tvých *skutků*.

Vynasnažuj se dostáti svým dobrým předsevzetím, usiluj o to tak, jako by vše záviselo jen na tobě, ale potom přiznej se bez roztrpčenosti, žeš neprovedl ničeho.

Měj veliké záměry, ale Ježíši svěřuj jejich provedení. Jsou-li k jeho cti a slávě: on je provede skrze tebe, aneb skrze jiného menšího, než jsi ty.

Bůh nepotřebuje tvých skutků. Chce jen, abys byl upřímně odhodlán provést, co od tebe žádá. Má-li potřebí tvorů, aby uskutečnil veliká díla: on si je může stvořiti. Vybere si mezi tvory ty, kteří nikterak nespolehají na svou sílu a obratnost a zásluhu.

A nyní, duše milá, vzdej se všeliké důvěry
v sebe samu; miluj Ježíše, skryj se v jeho bož-
ském Srdci, spoléhej se na ně, že tě učiní velkou
světicí.

Díl II.

Láska očisřuje.

D e n II. — Ú v a h a 1.

Láska povzbuzuje vůli.

»Sursum corda!« — »Vzhůru srdce!«

Jediným cílem života jest milovati Ježíše nade všecko. Budeš si tedy, duše milá, ode dneška počínati jako lakomec. Nebudeš míti jiné myšlenky, jiné touhy, než nashromážditi nesmírné bohatství lásky, a to ne tak pro sebe, jako spíše pro Ježíše, jenž žije v tvém srdci.

Před tebou pní do výše hora zlatá. Všechny své skutky, žádosti, náklonnosti, myšlenky i nejnepatrnější hnutí: vše se může proměnit v nejčistší zlato lásky; třeba jen chtít.

Příležitost, obohatiti Ježíše tvou láskou, naskýtá se jen jednou. Sv. Gerard Majella napsal kdysi na lístek: »Mám jen jednu příležitost posvětit se; nechám-li ji uniknouti, je ztracena navždy.« I odešel z domu otcovského a odebral se do kláštera.

Připomínej si, že doba určená k tomu, aby sis nashromáždil poklady lásky, jest omezena a že nevíš, kdy ti skončí. Kdyby byli sv. Alois, sv. Jan

Berchmans, sv. Stanislav Kostka, sv. Lucie, sv. Anežka odložili na pozdější dobu dílo svého posvěcení, nebyli by v nebi dosáhli tak vysokého stupně slávy.

Uvažuj též, že váha a jakost tohoto zlata božské lásky, kterou si získáš v tomto životě, budou a zůstanou stejny po celou věčnost.

Láska v nebesích není podstatně jiná, než jaká jest na zemi. Jaká škoda pro Ježíše i pro tebe, jestliže svou vlastní vinou budeš ho milovati méně po všechny věky věkův!

Svatá Terezie povzbuzovala sama sebe touto myšlenkou: »Ať někdo nade mne vyniká v nebi slávou, na tom mi nezáleží; ale jak strpím to, ó Ježíši, bude-li tě někdo více milovati, než já?«

Nuže tedy, ty duše malá, vynasnaž se, abys láskou překonala serafskou pannu Terezii.

Jestliže všechny tyto úvahy, týkající se tebe osobně, ještě tě nerozněcují, jak by sis přál, vzpomeň si mimo to, jak jediný stupeň lásky více rozmnožuje čest a chválu Boží.

Ty, malý tvore a pouhé nic, můžeš rozmnožovati čest a chválu Boží, která mu vzchází ze stvoření a z vykoupení.

Ty můžeš způsobiti Ježíšovi radost, budeš-li jej milovati více; ty můžeš způsobiti radost Srdci toho, jenž jest Láska nekonečná; ty můžeš jej do-

nutiti, aby se k tobě skláněl s větší něžností po celou věčnost.

Je to snad maličkost, působiti radost Ježíšovi, jenž tě tolik miloval?

Když umíral na kříži, opuštěn od tvorů i od Otce nebeského, jeho smutné oko zřelo tebe v budoucnosti a jeho Srdce těšilo se v naději, že ho budeš jednou milovati bez výhrady. Smíš snad jej zklamati v očekávání?

Rozhodni se nyní, že celý svůj život věnuješ lásce a hledej prostředky, kterými bys rozmnožil svou lásku.

Prostředek jest dvojí.

První ustanovil božský Spasitel sám. Jím se rozmnožuje posvěcující milost přímo, takřka samočinně. Jsou to svátosti živých, ano i svátosti mrtvých, přijímají-li se ve stavu posvěcující milosti. Sv. přijímání a svátost pokání jsou dvojím nevyčerpatelným zřídlem, z něhož plyne do duše život Pána Ježíše.

S jakou dychtivostí jest se ti blížiti k hostině nebeské, by duše tvá požívala a pila božskou Lásku!

Kdyby duše chápaly, co je svaté přijímání, bylo by třeba opatřiti kostely barikádami a chrániti svatostánky železnými mřížemi z obavy, aby duše, puzeny prudkostí své žádosti, nepřicházely zmocniti se Pána Ježíše a jím se živiti.

Každé sv. přijímání a každá zpověď rozmnožují v duši statky věčné, život Ježíšův a lásku Boží: zdaž tedy smí duše býti lhostejna u těchto pramenů stále tryskajících, nepocítiti žízně po lásce Boží, neponořiti se do jejich vod, aby ukojila žížeň a očistila se ode všech vin?

Ó, již pochopuji bolest Srdce Ježíšova, stěžujícího si, že si ho tak málo vážíme v nejsvětější Svátosti, ve svátosti lásky, kde ono jest proudem přetékajícím přes břehy a nenalézajícím srdcí, do kterých by se mohlo vlévati!

Co se tebe týče, používej všech příležitostí, abys přijal tuto dvojí svátost a to často a s bedlivou přípravou.

Nehledej při tom nikdy své útěchy. Není třeba radosti, ale nasycení a síly, abys dospěla až na vrchol božské lásky.

Druhým prostředkem k rozmnožení lásky Boží jsou projevy, úkony, akty lásky. Každý projev lásky, vzbuzený vůlí, aneb z rozkazu vůle jinou mohutností duševní, je zřídlem nové lásky.

Je to výborný prostředek k rozmnožení posvěcující milosti. Duše ho může používati kolikrátkoli chce a silou a horlivostí, s jakou chce.

Měj na paměti, že tento projev lásky jest podstatně výkon duchovní, výkon vůle, nesmírně povznešený nade vše smyslné, ano i smysly nepoznatelný.

Čím jest duchovnějši, klidnějši a čistějši, tím jest hlubší a vroucnějši.

Někdy jest ovšem provázen pohnutím myslí; ale tohoto pohnutí není potřebí k jeho platnosti. Pohnutí bývá jen jakousi ozvěnou lásky duchovní v mohutnosti citové a často jest jen známkou slabosti (organismu) ústrojí, které není dosti silné, aby neslo lásku duchovní.

Chceš-li vykonati něco trvalého v díle svého posvěcení, nespouštěj nikdy s očí toho podstatného rozdílu mezi vůlí a citem.

Škoda, kterou působí duše samy sobě tím, že nezakládají život lásky na vůli, jest velmi veliká.

Nesmíme pohrdati citovou útěchou, když nám ji Pán Bůh dává, ale na ní nesmí záviseti naše horlivost, duševní pokoj a vytrvalost v dobrém.

Tvou hlavní a stálou starostí budiž, vzbuzovati lásku co nejčistší: Ó, Ježíši, miluji tě a chci tě milovati s veškerou silou své duše, chci se ti tímto projevem lásky věnovati úplně, bez výhrady, učiň se mnou, jak se ti líbí!

Tento projev lásky, vycházející klidně z hloubi duše, může se vzbuditi jakýmkoli způsobem, jen když se duše odevzdává Spasiteli. Ať je tedy vroucí, provázený nesmírnou touhou milovati Boha víc a více, milovati ho, jak jej milovali světci, milovati ho, jak toho zasluhuje.

Čím více vyprázdníš své srdce a rozšíříš své

tužby, tím více je naplní Bůh, neboť on jest oceánem nesmírným.

Tak ti bude láska v krátké době životem. Milovati Ježíše bude ti úkolem, jedinou úlohou životní.

Vše se ti promění ve zpěv lásky, práce i utrpení, smutek i nuda, pokušení, pochybnosti i vypráhlost duševní.

Vždy a ve všech okolnostech budeš opakovati onu stálou píseň: Ježíši, miluji tě! Kristus jest mi životem. Filip. 1, 21.

D e n II. — Ú v a h a 2.

Láska odlučuje srdce.

»Existimate vos mortuos peccato, viventes autem Deo in Christo Jesu.« — »Mějte za to, že jste mrtvi pro hřích, živi však pro Boha v Kristu Ježíši.« Řím. 6, 11.

Láska k Bohu a nezřízená láska k sobě, hle, to jsou dvě sokyně, jež zápolí o tvé srdce. Jestliže bys k tomu dospěl, abys odstranil vše, co jest proti zalíbení Ježíšovu a činil vše, co se jemu líbí, byl bys dokonalým. Je to obtížné?

Začni klidně tuto práci odluky.

Možná, že nemírně lpíš na nějaké věci, nějakém zaměstnání, nějakém úřadě, nějaké hod-

nosti, nějaké osobě, nějakých stycích společenských, nějakých ohledech, nějakých počtách, které se ti vzdávají.

Možná, že ti mnoho záleží na nějakých plánech, na úspěchu tvých prací, na uznalosti, na cti a dobrém jménu, na způsobu, jak o věcech soudíš a je konáš, na tvém přesvědčení, pohodlí a zdraví.

Kdo by se opovážil tvrditi, že nemá takových příchylností, nahlédne-li do hlubin svého srdce, kde zmateně probíhají tolikeré žádosti, náklonnosti, obavy, radosti a naděje?

Ale nelekej se tohoto množství nedokonalostí, ani neztrácej času tím, že by ses neklidně zpytoval, abys poznal své chyby.

Čím více prospěješ v pokoře, tím větší světlo rozžehne Bůh v tvých temnotách. I poznáš, v čem chybuješ.

A jak si budeš počínati, bys odstranil všechny tyto nepřístojnosti a udržel svou lásku v oblasti náklonností dovolených?

Chtěl-li bys stopovati tyto nesčetné nepřátele, abys odstranil jednoho po druhém, ztrácel bys přemnoho drahocenného času, působil by sis tisícovou prací, ztrácel bys pokoj srdce a provedl málo toho, co by za řeč stálo.

Třeba je tedy úkonem vůle dětinně se přimknouti k Bohu, nejvyššímu Dobru.

Duše tedy ať od prvního rána jest na stráži; ale nezabývá se žádnou náklonností zvlášť. Ať opakuje časté projevy lásky k Bohu, že v něm jediném má své zalíbení, že jemu přede všemi statky dává přednost, a to zvláště, když ji nějaká věc uvádí ve zmatek; když cítí touhu, aby si něčeho dopřála, aby vyhověla nějaké marnivosti, aneb opominula nějakou povinnost.

Každá tato příležitost působí, že ze srdce vyvěrá projev lásky: Ježíši, jen tebe miluji a jen tebe hledám; mimo tebe je mi všecko lež a klam!

Takovým způsobem nerozptyluje se pozornost na desatero předmětů najednou. Zjednoduší se život duchovní, zachovává se pokoj srdce, soustřeďuje se v každém okamžiku veškerá energie (síla) na lásku Boží.

Při tomto cvičení unikne ovšem duši zvláště na počátku mnoho příležitostí, kdy by mohla a měla vzbuditi lásku. Často, aniž jest si toho vědoma, volí to, co jí lichotí, co ji povznáší, co se jí líbí.

Nemá se proto oddávati smutku. Čím více bude prospívati, tím více se vytríbí její pozornost a Ježíš sám ji upozorní, co jest v ní ještě nedokonalého.

Kdyby již na počátku poznávala všelikou práci, kterou má konati, zhrozila by se jí při své slabosti a stala by se malomyslnou.

Tímto způsobem duše klidně postupuje každý den, každý okamžik.

Snaží se žít pro Boha v Kristu Ježíši. Má za to, že jest mrtva pro hřích (Řím. 6, 11). Každé vítězství lásky k Bohu jest porážkou sebelásky.

Mezi přichylnostmi, které nejvíce srdce znečišťují, jest jedna, která nejvíce škody způsobuje v království dokonalé lásky.

Je to nezřízená náklonnost k nějaké osobě.

Přátelství jest nezřízené, protiví-li se lásce Boží, aneb klade-li se vedle ní, nejsouc jí náležitě podřízeno.

Znamením, že přátelství není dosti čisté, jest, že se aspoň někdy dostavuje nepokoj a že se člověk příliš zabývá v některých chvílkách onou osobou.

To pravidlo jest všeobecné a neklamné. Každý i sebe menší nepořádek v řádu fysickém (hmotném) i morálním (mravním) jest porušením rovnováhy a z toho povstává porušení souladu, klidu a pokoje.

Čím svědomitější jest duše, čím více jest zaujata láskou Boží, tím jest způsobilejší, pocítiti tento nepokoj. Je to výstražné znamení Ježíšovo. On nedopouští, aby horlivá duše měla přichylnost k jakémukoli tvorů, byť byl i čistý a svatý. On jest Bůh žárlivý.

Duše, která uslyšela tento varovný hlas, jest

povinna poslechnouti okamžitě, zpřetínati pouta, byť jí to bylo sebe trpčí. Nesmí živiti nezřízeného přátelství ani myšlením, ani řečí, ani jiným nepotřebným stykem.

Má často opakovati projevy lásky k Pánu Ježíši, že mu dává přednost přede všemi, a trpělivě očekávati chvíle, až se rána v srdci zacílí a mysl rozrušená se vrátí do původního stavu.

Ovšem bude vašeň hledati záminek, aby si tuto příchýlnost omluvila jako na př.: toto přátelství je čisté, povzbuzuje mě k zbožnosti, jest mi oporou; má sdílná povaha potřebuje důvěrnosti; jsem vázána vděčností, nepřerušovati těchto styků; ostatně i světci pěstovali přátelství.

Všechny tyto důvody nemají platného základu; poznáš to později, až tvé srdce bude volné.

Nyní se utiš a obětuj své přátelství. Opět je nalezněš jednoho dne, ale očištěné. Bez tohoto rázného činu budeš se jen bídně vláčeti v životě duchovním, nikdy nebudeš moci nazývati Srdce Páně svým.

Ale jak se věci mají, nikdo si nemůže lichotiti, že dosáhl dokonalé svobody srdce, jestliže Bůh sám nepodá ruky pomocné.

Třeba jest prositi ho bez ustání, aby nás odloučil ode všeho, aby hořkostí naplnil vše, co nás k sobě víže.

Chce-li Ježíš srdce celé a zoškliviti mu vše

stvořené, rozšíří je a prohloubí tak, že nic nemůže je vyplniti.

Stvoří v něm tak veliké nároky, že jen on sám jim může vyhověti. Zjevuje duši slabosti a nedostatky osob, které nejvíce miluje; zbavuje kouzla svůdnou krásu tvorů, dopouští trpká zklamání a bolestná rozčarování; potom nenadálým osvětlením představí se sám s něžností svou, s trpělivou dobrotivostí a nekonečnou blahosklonností.

Čím více některé srdce tíhne k lásce, čím jest jemnější a šlechetnější ve svých tužbách, tím způsobilejší nalézá v něm Ježíš půdu, aby do ní vložil símě své čisté lásky.

Duše taková může zblouditi, hledajíc si předmětu lásky; může někdy plýtvati láskou, věnujíc ji tvorům sebe nehodným; ale nedostatek, s kterým se všude setkává, přivede ji opět dříve neb později k Spasiteli.

Učiň dnes předsevzetí, zachovati si srdce neporušené, aneb dobýti za každou cenu ztracené svobody. Jsi stvořen, aby ses stal svatým; tvé srdce náleží výlučně tomu, jenž je stvořil, který zemřel, aby je k sobě připoutal.

Láska udržuje svobodu v kázni. Poslušnost.

»*Qua libertate Christus nos donavit.*« —
»*K té svobodě osvobodil nás Kristus.*« Gal.
4, 31.

Čím více se člověk pokládá za svobodného, tím více poslouchá, aniž je si toho vědom.

Poslouchá domněnek, zvyklostí, kolujících myšlenek, módy, svých vášní, skutečných i domnělých potřeb, své obraznosti, ano i svých nápadů.

Poslouchá svých pánů a ještě více svých podřízených; poslouchá těch, kteří jsou mu podobni, jejich způsobů, příkladů, ano i úsměvů.

Každý člověk, chtěj nechtěj, podléhá vlivu knih, které čte, poddává se lidem, kteří ho chválí aneb kritisují.

Takovým způsobem většina lidí, pyšnicích se svobodou, jen bídne otročí.

Nalezl-li by se kdo, na jehož myšlenky, žádosti, slova a skutky by nikdo vyjma Boha neměl vlivu, takový by měl pravou svobodu.

Dovolíš-li tedy Ježíšovi, který v tobě žije, aby se úplně zmocnil tvé svobody, budeš úplně svoboden jako Bůh sám.

Toť je tedy ten úkon osvobozovací, který chce v tobě uspíšiti božský Mistr tvůj.

S jeho pomocí a silou jeho lásky má se duše tvá zbaviti všech pout, která jí ukoval hřích, svět a vlastní vůle.

Tyto okovy jsou tak četné a leckdy tak sladké a skryté, že se pokládáš za úplně svobodného ve svém zajetí.

Tak se osvědčuje pravda, že mimo Ježíše všude blud a temnota.

Ten je svoboden, kdo poslouchá Boha, a ten jest dokonale svoboden, kdo ho poslouchá ve všech věcech. Poslouchal-li by kdo Boha ve všem, ale v maličkosti jediné konal vůli svou, zdaž by neupadl opět v závislost na tvoru?

Dovol tedy Ježíši Kristu, aby si zřídil v srdci tvém království dokonalé a nepopíratelné, a poslouchej jeho rozkazů a rozkazů těch, kteří ho zastupují, jedním slovem: buď poslušný.

Jest pozoruhodno, že Ježíš, jenž měl svobodu bez všeliké nedokonalosti, byl ze všech lidí nejposlušnější.

Jest poslušný od prvního okamžiku, kdy bylo v radě Boží stanoveno jeho vtělení: *»Tu jsem řekl: Hle přicházím, jakož v závitku knihy psáno jest o mně, abych vykonal vůli tvou, Bože.«* Žid. 10, 7.

Jest poslušen až do posledního dne svého po-

zemského života: »*Dokonáno jest!*« Jan 19, 30. Vše, co bylo o mně psáno, jest ve skutek uvedeno.

Jest a bude poslušen až do posledního dne svého života eucharistického.

Tato poslušnost Ježíšova není jen věcí nahodilou, ale v radě Boží od věčnosti ustanovenou, určenou a rozhodnutou.

Není jen věcí zevnější, vedlejší; naopak poslušnost jest Ježíšovi pokrmem, vniká do jeho nitra a zpodobuje se s ním: »*Můj pokrm jest, abych činil vůli toho, kterýž mne poslal.*« Jan 4, 34.

Není jen věcí přechodnou, ale provází Ježíše ve všelikém jednání. Jedná, veden vnuknutím toho, jenž ho poslal.

Poslouchá nebeského Otce, a aby se mu zalíbil, poslouchá i své Matky a svého pěstouna; poslouchá i svých nepřátel, svých soudců a katanů. A sám dává na srozuměnou, že v nich vidí a uctívá autoritu Boží: »*Neměl bys žádné moci proti mně, kdyby ti nebylo dáno shůry.*« Jan 19, 11.

Poslouchá ve všem: ve věcech lhostejných ve zdejšího života, ve volbě okamžiku, kdy má veřejně vystoupiti, aby kázal a činil zázraky; poslouchá co se týče rozsáhlosti kraje, ve kterém má působiti, a doby své veřejné činnosti.

Poslouchá ve věcech příjemných i ve věcech nepříjemných; poslouchá, když se mu vzdává

čest, když k němu duše láskou lnou i když se mu činí křivdy, když je mučen i smrtí pokutován.

Ježíš chce i v tobě dále žíti v dokonalé poslušnosti. Dovol mu, aby v tobě prodlužoval svůj pozemský život a dokonalou poslušností osvobodil tvou duši od otroctví satanova.

Ať poslušnost tvá jest dokonalou ve svém *předmětě*, t. j. všeobecnou. Přizpůsob se všem rozkazům, všem radám, všem přáním svých představených, nehledě na jejich věk, jejich povahu, učenost, moudrost a výši jejich hodnosti.

Přijímej s láskou vůli Boží, jak se ti jeví a ukládá v příhodách, které nezávisí ani na vůli tvé, ani na vůli jiných; jak se ti jeví v povaze, smýšlení, v chybách a vlastnostech těch, kteří tě obklopují, aneb přicházejí s tebou do styku.

Ať jest poslušnost tvá dokonalou ve své *po-hnutce*. Nepátrej ani po vlastnostech, ani po úmyslu osoby, která ti poroučí, ani po tom, zdali věc, která se ti poroučí, se srovnává s tvými osobními choutkami; nepátrej, ani co získáš neb ztratíš pro sebelásku, jestliže poslechněš.

Ve všem měj zřetel na Boha, první Příčinu všeho, jenž všechna svá přání, vždy dobrá sama v sobě, vždy vhodná šířiti jeho slávu a příznivá tvému zdokonalení, provádí skrze příčiny druhotné, ať jsou při něm, neb proti němu, ať si toho jsou vědomy nebo ne.

Ať jest poslušnost tvá dokonalá *v provedení*.

Spoj se ihned s úmyslem osoby, která ti poroučí, s jejím rozumem, který ten skutek pokládá za dobrý a vhodný, s její vůlí, která ti ji ukládá neb radí.

Ať s tvou poslušností se spojuje tvé srdce, bys rád přijímal daný rozkaz, tvůj obličej, aby i zjevně zářila tvá radost, s jakou posloucháš; ať se spojují i tvé síly tělesné, abys okamžitě provedl, co se ti poroučí.

Spoj se s poslušným Ježíšem, aby on byl skrze tebe poslušným ve svém těle mystickém (tajemném), jako jest poslušný v svém životě eucharistickém, jak žil ve svém životě smrtelném.

Připojuj k úkonu své poslušnosti i vnitřní smýšlení, z něhož poslušnost vychází, jsa odhodlán přijmouti a vykonati všechny rozkazy a rady, které ti božský Mistr dal.

Již pozoruješ: takto poslouchati z lásky k Ježíšovi, jest úplně se mu odevzdati, býti jeho majetkem, býti dokonalým.

Všude nalezneš dokonalost, svatost, po které tolik toužíš. Vskutku ti dostačí cvičiti se dokonale v jediné ctnosti, aby všechny ostatní byly v jejím průvodu.

Ó Ježíši, chci ti dovoliti, abys ve mně pokračoval v životě poslušnosti. Dávám jhu tvému

přednost přede jhem satanovým. Tvé jho jest sladké a břímě lehké.

Dej mi povahu stále tichou a pokornou, vždy poddajnou a učelivou, vždy ochotnou k službám, potřebám a přáním mých bližních!

D e n II. — Ú v a h a 4.

Láska očišťuje mysl.

»In captivitate redigentes omnem intellectum in obsequium Christi.« — »Jímajíce všelikou mysl v poslušenství Kristovo.« II. Kor. 10, 5.

Jelikož jsi přijal Ježíše do své duše, aby žil v tobě, jest potřebí, abys mu postoupil všechny své schopnosti. Vše má býti jemu k službám pro veliké dílo, které chce provést v tobě. Odevzdej mu tedy také svůj rozum, nevyjímaje ani jediné myšlenky.

Rozum byl člověku dán, by poznal nejvyšší Dobro, a nejlepší prostředky, aby ho dosáhl.

Úlohou jeho je tedy sloužiti vůli v jejím bažení po Bohu. Má vznešený úkol, představovati tvé vůli nekonečné dokonalosti a líbeznosti Boží a nesčetné důvody, aby ses mu zcela věnoval.

Tu pozoruješ, jak velikou účast má rozum na tvém posvěcení. Vůle tvá nemůže se vzmoci ani

k jedinému úkonu, bez jeho přispění, a k čemu se odhodlá, to se děje vždy pod vlivem rozumu.

Jaká to pohnutka pro tebe, abys bděl velmi pozorně nad touto mohutností duševní, a nedopouštěl, aby se v něčem odcizovala vládě Ježíšově.

Úkol této mohutnosti ukáže se ještě důležitějším, podíváme-li se zblízka, jakou moc má jediná myšlenka.

Veškerá činnost rozumu: pojem, soud, úsudek a ještě více celá řada myšlenek, spojená s představami chová v sobě sílu k rozpětí. Myšlenka kloní se k činu.

Touto silou myšlenka dobrá neb zlá, která se zmocnila rozumu, sděluje se hned vůli a nutká ji, aby přijala, co se jí představuje.

A jestliže tato myšlenka uzrála dlouhou úvahou a opírá se o nějakou přirozenou náklonnost, tu si razí cestu jako dravý proud mezi vůlí a ostatními schopnostmi, až se uplatní a stane skutkem, přivede k činnosti, neb k nějakému podniku. Podobá se útesu skalnímu, jenž se řítí s hory, a všechno, co se staví v cestu, zpřeráží a zpřeláme.

Jest jako pára zhuštěná v kotli, která je s to, aby — dobře jsouc řízena — uvedla v pohyb obrovská tělesa.

Ó, jak jest důležité, míti rozum ve své moci, vládnouti nad ním!

Svobodná vůle může zvětšiti tuto schopnost, přemýšlením ji rozmnožiti, jí využiti ke skutkům dobrým, ale může ji též zmařiti.

Vskutku každá myšlenka, která nepomáhá přiblížiti se k poslednímu cíli, t. j. k Bohu, nevybízí k jeho lásce a nepomáhá k plnění nějaké povinnosti, je silou ztracenou; třeba ji potlačiti.

Jest tedy vypověděti válku myšlenkám neužitečným, jsou-li dobrovolné. Do této třídy náležejí snivé představy, plány do budoucnosti (ovšem neuskutečnitelné), vzpomínky na minulost, fantastické úmysly, plané znepokojování sebe, pochybnosti.

Mezi myšlenkami neužitečnými bývají nejzhoubnější ty, které lákají ke hříchu, podporují změkčilost srdce, podlamují důvěru.

Zábavy, divadla, četby, které budí tyto myšlenky, je zesilují, dodávají jim půvabu, jsou nenapravitelnými nepřáteli dokonalosti.

Duše má, chceš-li se státí svatou, třeba ti žíti jediné s Bohem. Zanech všech myšlenek, všeho styku, který tě odvádí od něho a který ti není uložen ani nutností, ani láskou, ani slušností. Zabývej se jediné Bohem ve skrytosti svého srdce.

Myšlenky neužitečné, blouznění víří v hlavě jako roj včel v úlu, bzukotu jejich není konce. Jak by ses mohl klidně věnovati Bohu? Zavři brány svého ducha a nepřipouštěj jiných myšle-

nek, leč ty, které ti mohou napomáhati, abys miloval nejvyšší Dobro.

Ale neužitečné myšlenky stravují nejen část svěží síly duševní, ale ony jsou samy různorodou silou, rušivě působící, jsou živlem, z něhož pochází zmatek.

Představ si svou duši jako podivuhodný stroj, kde všechny schopnosti jako malá kolečka mají svůj pohyb se zvláštním účelem a spolupůsobí ke konečnému cíli.

Jestliže do duše připouštíš myšlenku cizí, vyvoláváš ve stroji své poznávací schopnosti pohyb nepravidelný. A jestliže se tato myšlenka opakuje několikrát, je s to, aby zastavila celý stroj. Marná pak tvá práce a snaha státi se dokonalým.

Vyložíš si nyní svou váhavost v životě duchovním, svou nestálost a vrtošivost, své kolísání? Nebděl jsi s dostatek nad schopností rozumovou. Otevřel jsi dobrovolně dvěře myšlenkám neužitečným, skličujícím, ponurým; zabýval ses sám sebou, svou slabostí, svými poklesky, místo abys okamžitě od sebe zapudil tyto trdivé myšlenky. Učiň tedy rázné předsevzetí, že budeš bojovati proti myšlenkám neužitečným.

Vůle má velikou moc nad rozumovou schopností. Může podle své libosti dáti myšlenkám jiný směr, přerušiti spojitě myšlenky a nahraditi je jinými.

Kolikrátkoli přistihneš svou mysl při myšlenkách neužitečných, mírným způsobem přiveď je k Bohu, vzbudíš vroucí lásku k němu, vzbudíš lítost a řekneš: Ježíši můj, miluji tě, odpusť mi a přispěj mi na pomoc!

Potom upoutáš svou mysl na modlitbu, na studium, na užitečnou četbu, aneb na předepsanou práci.

Konej vše to s úplným klidem a nikterak se nerozčiluj; neboť to se bude opakovati den co den.

Zvykej si odporovati neužitečným myšlenkám nikoli přímo, ale nevšímej si jich a zabývej svou mysl věcmi jinými.

Takovým způsobem dosáhneš v krátké době moci nad svou rozumovou schopností a budeš ji moci svěřiti božskému Mistru, aby on dokončil v duši tvé dílo posvěcení.

D e n III. — Ú v a h a 1.

Láska činí mysl prostnou.

»Scit enim Pater vester, quia his omnibus indigetis.« — »Vít' Otec váš, že všeho toho potřebujete.« Mt. 6, 22.

Myšlenka neužitečná jest koukolem, který odnímá mízu naší duši, jest příživníkem, který žije na účet naší mysli.

Ach, náš duch má ještě jiné nemoci. Má přílišnou starostlivost o sebe, má vášně všechno posuzovati a vášně ještě zhoubnější, zabývati se záležitostmi bližního.

Nepozbývej mysli, vida, jak pole tvé duše jest zarostlé hlozím a trnám, zvláště když pozoruješ, že tento plevel pučí znova a znova; ale usiluj o to, abys odhalil její kořeny a vymýtil ji ze své duše.

Přílišná starostlivost o sebe vyvěrá z nezřízené sebelásky. Vychází z nemírné touhy, míti všude úspěch, z obavy nějakého pokoření, z náchylnosti k nějaké oblíbené práci, z neklidného strachu o minulost a budoucnost.

Nemožno nazvati přílišnou starostlivostí rozumnou péči, s kterou se člověk stará o budoucnost, byť i co se týče časného živobytí, ale veliký nepokoj musí býti vyloučen. Pro takovéto starosti jest doba stanovená. Tato starostlivost náleží mezi povinnosti stavu a povolání.

Máš-li přílišnou starostlivost o sebe, snaž se, aby ses jí nezabýval dobrovolně. Uvažuj vždy aspoň okamžik, že tato přílišná starostlivost je stálým bezprávím, kterého se dopouštíš proti moci, moudrosti a dobrotě Ježíšově, který chce žíti a kralovati v tobě; že jest směšnou důvěrou ve vlastní prozíravost a obratnost.

Ty se domníváš, že vše lépe zařídíš, než Bůh sám.

Ty jako bys pravil Ježíšovi, že sice zemřel za tebe a tebe živí svým tělem a svou krví, ale že není dosti dobrotivý, aby bděl nad tebou a poskytl ti časného živobytí.

Po každé, kdy se tebe zmocňuje obava, že tě stihnou nějaké nehody, zapomínáš na všechny projevy dobroty Boží v minulosti, počínáš si hůře než Židé na poušti, naříkáš a reptáš. Vrhni se do náruče Páně a miluj jej! Zalíbíš se mu, a on bude pečovati o tebe.

Napadnou-li tě takové starosti proti vůli, vzbuzuj klidně lásku k Pánu Ježíši a důvěru v něho, zapuzuj ty myšlenky a obavy a ztrávíš-li při rozjímání celou dobu povzdechy: »Můj Ježíši, nechci se znepokojovati, náležím tobě,« modlitba tvá jest dobrá, byť i duch byl obestřen těmito přízraky.

V těchto trapných chvílkách vzpomínej si též na slova božského Spasitele: *»Nepečujte úzkostlivě, co byste jedli, ani o tělo své, čím byste se odívali . . . Víť zajisté Otec váš, že toho všeho potřebujete. Hledejte tedy nejprve království Božího a spravedlnosti jeho, a toto všecko bude vám přidáno. Nepečujte proto úzkostlivě o zítřek, neboť zítřek bude pečovati sám o sebe; dosti má den na své lopotě.«* Mt. 6, 25, 32—34.

Řekl-li tato slova, neřekl jich bez úmyslu, a nevztahují-li se na tebe, na koho se vztahují? Vez-

mi vše doslovně, zhosti se všeliké přílišné starostlivosti, konej prostně svou povinnost; je-li třeba zázraků, abys vyvázl z nesnází, Ježíš je učiní.

Opakuj o sobě slova blah. Cotelenga, když neměl chleba pro své sirotky: »Uvidíme, kdo z nás dvou prohraje, Prozřetelnost Boží neb Cotelengo; až dosud vyhrála vždy Boží Prozřetelnost.« Jakého pokoje, jaké volnosti bys dosáhl, kdybys odstranil přílišnou starostlivost o sebe, kdyby ses bez rozpaků vrhl Bohu do náručí, bez všelikého rozumování, bez všeliké váhavosti!

Konej svou povinnost — a Ježíš povinnost svou vykoná!

Druhá nemoc duševní jest neužitečné posuzování jiných.

Posuzování jiných jest nejen zbytečným plýtváním síly duševní, ale jest často i chybou proti lásce a někdy proti spravedlnosti.

Neznáme vnitřních pohnutek bližního, soudíme podle zevnějších dojmů, podle svých příchylností, podle svých malicherných představ a své nesnášenlivosti; zkoumáme jednání druhého, zvláště cítíme-li odpor proti němu, a předpokládáme u něho úmysly pochybné, záludné myšlenky.

Ó, kolik chyb!

Někdy vašeň kritisování, t. j. vašeň posuzovati vše ve smyslu zlém, stává se nemocí duševní.

Je to vášně, která unáší mysl, aby se na vše dívala po zlé stránce a všechno odsuzovala.

Nesud' svého bližního; získáš si Srdce Páně, které miluje duše pokorné a tiché a praví: »*Nesud'te, a nebudete souzeni.*« Mt. 7, 1.

Získáš si i srdce lidí; neboť všichni poznají, že u tebe jest jejich dobré jméno v bezpečnosti.

Ostatně tím podáš důkaz své pokory.

Shovívavost, kterou kdo osvědčuje k chybám bližního, jest důkazem, že zná lidskou slabost, slabost vlastní i slabost bližního.

Čím více se blížíme Bohu, tím jsme shovívavějšími k bédám bližního; neboť duch Boží jest dobrotivý, snášlivý a nekonečně povýšený nad naše malicherné představy; »*neboť on zná naši povahu.*« Žalm 102, 14.

Kdo má zvyk zabývati se jiným tím, že ho posuzuje, brzy se i vměšuje do jeho záležitostí.

Nic není tak škodlivého dokonalé spokojenosti, jako šílená vášně, do všeho se vměšovati.

Místo aby ses snažil vytrhnouti mrvu z oka bližního, starej se o to, abys vytáhl trám, který tkví v oku tvém vlastním. Mt. 7, 5. Jest to Ježíš sám, jenž nám ukazuje, jak směšné jest počínání, zabývati se záležitostmi jiných.

Ti, kteří nemají úřadu, nemají ani milosti, aby zamezili chyby jiných. Obrátiti od zlého k dobré-

mu jest dílo nadpřirozené, a sám představený často v této věci nic nepořídí.

Modlitba, příkladný život, dobrá, stálá povaha, vše to působí mocněji, než všelike nepřístojné kárání.

Nedovedeme často upravit ani svých vlastních záležitostí. Bylo by nám potřebí sta let, abychom se zbavili jediné chyby. Jestliže Ježíš sám nechozí se díla, ani o stupeň nepokročíme . . . a my usilujeme směšně napravit jiné.

Abychom postupovali v životě duchovním, buďž naší vroucí touhou, milovati samotu srdce, vystříhati se všeho styku se světem, pokud toho není potřebí, zavírat před ním oči i uši a nezábývati se jinými lidmi, leč pokud toho žádá potřeba, slušnost a zdvořilost křesťanská.

Duše má, měj odvahu, zhostiti se všelike myšlenky neužitečné a nevměšovati se do věcí druhého. Zaměstnávej svou mysl myšlenkami na Boha a na své povinnosti. Jenom k tomu mysl máš.

Čti jen o věcech potřebných a užitečných. Mezi knihami dobrými vybírej si nejlepší; neboť všechny myšlenky, které čerpáš z knih, mají ozvěnu dobrou neb špatnou v životě.

Zábavy a uvolnění, kterých vyžaduje rozumná péče o zdraví, nejsou dokonalosti na škodu. Utišují mysl a dodávají jí nové pružnosti a tak se hodí do rámce plánu Božího.

Tato práce, jejímž úkolem jest očistiti mysl a učiniti ji prostnou, ať se děje sice s klidem, ale se svatou houževnatostí.

Když se ti představí myšlenka neužitečná, ať jí mysl nedbá a nechá ji odejíti, jako necháváme odejíti lidi, jdoucí ulicí a sami si jich nevšímáme.

Brzy bude vůle paní rozumu a bude se moci volně zabývati věcmi Božími. Tu se dostaví chvíle k plodné činnosti a práci.

Čím větší má duše vládu nad svou myslí, čím lépe dovede ji řídit, tím lépe dovede jí použití svým časem k svému zdokonalení a ku prospěchu bližních.

Ó Ježíši, chci tě milovati. Chci všechny své schopnosti duševní soustřediti, abych se zabýval jen povinnostmi, které mi ukládáš, a láskou, kterou jsem ti zavázán; neboť kdybych tě miloval i celá století, přece by láska má byla jen jiskřičkou proti žáru, který má plápolati v mém srdci.

D e n III. — Ú v a h a 2.

Láska tříbí úsudky. Pokora.

»*Si quis est parvulus, veniat ad me.*« —
»*Jest-li kdo maličký, pojdiž ke mně.*« Přísl.
9, 4.

Pokora jest ctnost tak líbezná, že, vidí-li Pán Ježíš v duši touhu po ní, rychle se k ní blíží s veš-

kerým pokladem milostí. Snaž se tedy usilovně vzbuditi v srdci velikou touhu po pokoře.

Aby se duše stala pokornou, nechť splní tuto trojí podmínku:

Především má se podle svého rozumu a úsudku spravedlivě ceniti. Činí-li to, má pokoru rozumu. V tom smyslu rozuměti jest výroku sv. Terezie: »Pokora jest pravda.«

Viděti se tak, jakými jsme před Pánem Bohem, t. j. poznati úplně svou nicotu, veškeru převrácenost vůle a všechny kořeny náklonností ke zlému, které se skrývají v naší přirozenosti, viděti zároveň vše dobré, které Pán Bůh v nás složil, všechny milosti, které nám uštědřil, všechny přirozené vlastnosti, kterými nás obohatil — vše to jest první hlavní součástíkou pokory.

Potom tvá vůle přijímá, potvrzuje a miluje toto poznání. Duše se z toho raduje, že jest tak malá a nekonečně ubohá před Pánem Bohem. Raduje se, že Boží nekonečná dobrota má příležitost vyplniti v ní tuto bezednou propast.

To jest pokora vůle.

Konečně duše touží, aby sama s sebou tak nakládala, jak podle svého poznání toho zasluhuje, a aby s ní tak nakládali i jiní.

Jelikož není ničím a ničeho nemá sama od sebe, nepovažuje se za hodnu nějaké vážnosti; nežadá od jiných žádné pozornosti, žádných proje-

vů úcty a pozornosti. Vždycky má za to, že se s ní lépe zachází, než zasluhuje.

Proto bere na sebe všechny obtíže a nesnáze. Nejsouc ničím a nemajíc nic dobrého sama od sebe, jest přesvědčena, že žádný člověk na světě nemá méně zásluh než ona.

Když se jí dostává nějakých důkazů úcty neb lásky, přijímá je sice prostně, ale nikoli pro sebe, nýbrž pro Ježíše, kterého lidé v ní ctí a milují.

Chceš se líbiti Pánu Ježíši? Chceš se zmocniti jeho Srdce na všechny časy a jej donutiti, by v tobě konal divy: buď malým dítkem bez jakýchkoli nároků a nespolehej se na sebe.

»Kdykoli některá duše jest povolána k důvěrnému obcování s Pánem Bohem, má se odíti rouchem pokory, jako Bůh oblečen jest v roucho slávy.«

Pán Ježíš sám pravil tato slova řeholnici, sestře Benigně Konsolatě z řádu Navštívení Panny Marie, kterou nazýval svým Benjaminem, malou sekretářkou své lásky.

Chybí-li pokora, nemůže Pán Ježíš vytvořiti podobu svého Srdce v naší duši. Stěží jen vyvolí si v ní svůj příbytek.

Jak by si mohl podmaniti rozum a přivésti jej, aby sloužil jeho účelům, je-li rozum otráven přemrštěnou domněnkou o své důležitosti?

Jak by mohl kralovati ve vůli a učiniti se stře-

dem všech jejích tužeb, když se vůle sama činí středem všeho života?

Ach, Pán Ježíš nebydlí s pyšnými. On se rád zdržuje u pokorných.

On praví k svému Otci: *»Velebím tebe, Otče, Pane nebe i země, že jsi skryl tyto věci před moudrými a opatrnými a zjevil jsi je maličkým.«* Mt. 11, 25. *»Jest-li kdo maličký, pojď ke mně.«* Přísl. 9, 4. *»Amen pravím vám: Neobráťte-li se a nebudete-li jako maličci, nevejdete do království nebeského.«* Mt. 18, 3. *»Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem.«* Mt. 11, 29.

Žádný člověk si nelibuje ve společnosti pyšných.

V přítomnosti hrdého člověka jest nám nevolno. Není nám možno jednati s ním srdečně, a přece srdečnost jest kouzlem společenského života.

Srdce Páně jest v této věci podobno srdci našemu.

Postavení pyšného má do sebe cosi hrozného. Bůh sám i všichni tvorové jsou proti němu. Veškeren světový řád, který on převrací, ohražuje se proti jeho nesmyslným nárokům a on ve své zpupnosti nedbá tohoto odporu.

Pýcha dodává člověku jakési podobnosti se satanem, vtiskuje mu na čelo znamení šelmy. *»Vidím-li před sebou člověka pyšného, který se*

považuje za moudřejšího, učenějšího a ctnostnějšího nad jiné, obchází mě mráz a jest mi, jako bych stál před vtěleným ďáblem.« Tak mluví pokorný sv. Alfons.

Co je při tom nejpodivnějšího a zároveň nejstrašnějšího, jest, že žádný pyšný se neuznává za pyšného.

Zřídka se setkáváme s duší, která se oceňuje podle své pravé hodnoty a ještě řidčeji s duší, která podle toho, jak se oceňuje, i smýšlí a žije.

Potřebí jest velikého osvícení mysli, abychom se viděli, jakými vskutku jsme; jenom světci nepoddávají se sebeklamu o své ceně.

Kdo se nermoutí aspoň ve svém nitru, jestliže si ho lidé neváží, nemá-li práce jeho úspěchu, dostane-li se mu pokoření? Kdo není rád, je-li chválen, váží-li si ho lidé a vyhledávají-li jeho společnosti? Kdo se neštítí pohany, zapomenutí a posměchu?

Duše lidská, i sebe upřímnější, cítí v sobě trvalý odpor proti pokoře, jakousi stálou protivu mezi dobrým míněním, které má sama o sobě a mezi soudem, který o ní pronáší Pravda věčná.

Lidé, které považujeme za nejlepší, poznávají. když zkoumají sami sebe, že skoro ve všech skutcích, které svobodně konají, jaksí nezřízeně hledají sami sebe. Činí se v jisté míře středem svých tužeb, svých myšlenek a celého svého života.

Který vážný člověk by se nezalekl, pomýšlí-li na tento tak hluboko zakořeněný a stálý nepořádek, který působí pýcha?

Světcí, pozorující svou ubohost, bývali tísněni velikou obavou. Sv. Vincenc z Pauly divil se, že Pán Bůh neničí města, kterými on se ubírá. Sv. Alfons se domníval, že on sám jest příčinou pronásledování, jimž byla vystavena jeho kongregace. Sv. Ludvík Bertrand považoval se za největšího hříšníka, který kdy žil na zemi.

My na to pravíme, jako bychom je chtěli omluviti: To byli světcí! Ale zdaž světcí upřilišují? Zasluhují snad naší soustrasti? Či nejsme spíše my sami pýchou zaslepeni?

Kdybychom neměli na očích pásku pýchy, viděli bychom, že člověk jest nekonečně bídny a hříšný. Chápali bychom prakticky, že všeliký tvor jest v každém směru závislý na Pánu Bohu, i v tom, co jest, i v tom, že jest, i v tom, že trvá, i ve všech podmínkách svého rozvoje. Rozpomenuli bychom se na své nesčetné hříchy, které se stále množí novým a novým nevďekem. Uvědomili bychom si nynější vlažnost: své příchylnosti, nedbalosti, svou nestálost a jak se vždy vracíme sami k sobě a poddáváme se nepokoji aneb vzdorovitosti.

Ó Ježíši, jak jsme bídní a ani to netušíme! Ó, Mistře dobrý, měj soucit se mnou, hrozím se

neřesti pýchy. Chci náležeti do počtu maličkých a pokorných srdcem, učiň srdce mé podobným Srdci svému!

Avšak dobrý Mistr náš ví, z jakého těsta jsme uhněteni a jak pošetilé nároky si činí naše přirozenost. Je spokojen a má nás rád, vidí-li, jak jsme zmateni při pohledu na svou bídu a jak vždy v něho důvěřujeme a jak se opět a opět odhodláváme nabýti pokory.

Abychom jí dosáhli, je třeba věřiti a to bez důkazů, že jsme pyšni, že pýcha pokazila naše myšlenky a žádosti, ano i nejnepatrnější skutky, že zapustila kořeny i do nejjemnějších vláken a nejskrytějších záhybů naší lidské bytosti. Ten, kdo toto vše považuje za přemrštěné, nikdy se neuzdraví.

Potřebí jest bez ustání litovati před Pánem Bohem tisícerych nespravedlivých nároků, které vědomě i nevědomě chováme v záhybech svého srdce, prositi ho za odpuštění, že jsme tak ohyzdní před tváří jeho a děkovati mu, že nás nenechal v propasti pýchy.

Konečně jest potřebí stále prositi o světlo, abychom se viděli takými, jakými vskutku jsme; o sílu, abychom milovali tuto nízkost; o odvalu, aby se s námi nakládalo, jak toho zasluhujeme.

Ludvík Veuillot, vida červa, an se plazí u no-

hou jeho, pravil: »Díky tobě, Bože, že jsi mě nerozšlápl; tento zemský červ, to jsem já.«

Čím více se duše poznává, tím více sebou pohrdá a se poníží a čím více se poníží, tím více jí Bůh pozdvihuje k sobě.

Člověk pokorný neodvažuje se nikdy mluvit s Pánem Bohem, leč s pocitem své naprosté bídy, hrozí se jako uštknutí hada každé myšlenky, jež v sobě chová jakousi vážnost k sobě.

Pokorný nelpí na svých úsudcích, ale rád ustupuje bližnímu, jest shovívavý a povolný, není úsečný, ani pánovitý.

Pokorný srdcem vystupuje vždy s jasnou a klidnou tváří, je vždy přístupný, zejména malíčkým.

Pokorný nevtírá se do záležitostí druhého, neposuzuje, neodporuje bez potřeby. Je vždy ochoten, prokázati nějakou službu, zvláště stojí-li ho to nějakou obětí, ano uchází se o služby a o poslední místo.*

Ó, jak rychle prospívá ve ctnosti duše pokorná! Kráčí cestou duchovního dětství. Zvláštní milosti přetékají do ní ze Srdce Ježíšova u veliké hojnosti, jako bystřiny horské pádí do hlubokých údolí.**

Není žádné pošetlosti lásky, které by Pán Je-

*) »Posaď se na posledním místě.« Luk. 14, 10.

**) »Bůh se pyšným protiví, ale pokorným dává milost.« Jak. 4, 6.

žíš nebyl hotov splniti pro duši, která nespolehá na sebe.

Ó, Ježíši, chci žítí v pokoře. Nic nejsem, nic nemám, nic nemohu: jediný hřích jest mým majetkem.

Jsem onen ubohý malomocný, pokrytý vředy pýchy. Ty mě můžeš uzdraviti.

Ale ač tak chudý jsem, přece cítím v sobě nesmírnou touhu povznést se až k tobě. Byť i tak bídny, přece mám v tebe důvěru neobmezenou.

Chci býti malým dítkem, které ty miluješ, které béřeš do náručí, kterému dovoluješ spočívati na svém božském Srdci.

Chci býti pokornou a tichou holubicí, která usedá na tvých mocných perutích.

Ó, božský Orle, povznes mě do výšin své božské lásky!

D e n III. — Ú v a h a 3.

Láska pobádá k bedlivým úvahám.

»Si consurrexistis cum Christo, quae sursum sunt, quaerite, ubi Christus est in dextera Dei sedens.« — »Jestliže jste povstali s Kristem, těch věcí hledejte, které jsou svrchu, kde jest Kristus, sedě na pravici Boží.« Kol. 3, 1—2.

Zde na zemi žije člověk obklopen ovzduším bludu.

Události politické, starosti o věci časné, tyranie běžných zásad, požadavky společenské, zvyklosti světské, zábavy a móda a na sta jiných činitelů obrací nepozorovaně na sebe naši pozornost tak, že člověk sotva si vzpomíná, že mimo vezdejší, jest ještě jiný život, život věčný.

Co zde řečeno o světácích, říci jest jaksí též o lidech zbožných.

Ohledy lidské, příchyllost k některé osobě, k některé věci neb k některému úřadu, přílišná zaměstnanost, řevnivost v nepatrných věcech, styk s různými charaktery, náročnost v maličkostech: všechny tyto a mnohé jiné tretky činí i nejšlechetnější duše roztržitými a odvádějí je od toho, co jediné jest potřebné.

Zatím co jest duše takto rozptýlená a zabraná věcmi zevnějšími, nemůže se zabývati Pánem Ježíšem ve svém srdci.

Jest potřebí vždy se brániti proti tomu, co Duch svatý nazývá »kouzlem nicotnosti«.

Abychom vždy pronikli lesklým zevnějškem a dospěli k jádru věcí, potřebí jest přemítati často a důkladně o vážnosti života pozemského a o tom, co po něm bude následovati.

Především co jest život lidský? Srovnáváme-li jej s věčností Boží, jest jen okamžikem, řekněme třeba nekonečným počtem vteřin. Člověk objevuje se na krátký čas na této zemi, tráví zde ně-

kolik dní; jako cestující zdržuje se nějaký čas na své pouti, aby se potom odebral do domu své věčnosti.

V ohromných světových prostorách jest místo pro člověka velmi omezené; úkol, který hraje, brzy upadne v zapomenutí; málo lidí jej zná a ještě méně jich se o něj zajímá.

Prostor, v kterém se zdržuje, a statky, které nazývá svými, vše to jest nepatrné a při jeho smrti stává se ještě nepatrnějším.

Země sama, na které člověk má své místo tak omezené, je jen jako práškem vzhledem k ohromným prostorám nebeským; pokolení, která ji obývají, jsou podle Písma svatého jen krůpějí třpytící se na nádobě.

Všichni lidé, kteří se tak dychtivě ženou po zisku a po zábavě, všichni národové, kteří se vzájemně potírají, aby si zajistili nadvládu, jsou méně než hrstka mravenců, kteří se potýkají o stéblo slámy. Zatím co se lidé pachtí po touženém cíli, blíží se nepozorovaně ke hrobu, který pohltí všechny jejich zklamané naděje.

Tak žila, žijí a budou žít všechna pokolení, která po sobě následovala a následovati budou na zemi.

Jenom málokteré duše vyvolené povznesly se myslí i srdcem nad zdánlivé statky a usilovaly o statky věčné. Byly za to ještě terčem posměchu

a pronásledování od svých spolupoutníků. »Deri-
detur enim iusti simplicitas.« — »*V posměchu*
zajisté jest spravedlivého prostnost.« Job. 12, 4.

Ó, jak spravedливо jest opakovati podle slov
Písma svatého, že pošetilců je nekonečný počet!

Smrtí bude brzy všemu konec: vysokým hod-
nostem, bohatství, zábavám; všechno vezme za
své! Duše křesťanská, patři smrti v tvář, jako by
za několik okamžiků smrt měla nastati.

Smrt jest přechodem z časnosti do věčnosti, ze
známého kraje do kraje neznámého, ze zdánli-
vosti do skutečnosti, z pomíjejícího do nepomí-
jitelného.

Tento přechod musíš učiniti sama, nikým ne-
jsouc provázena a podporována. Nikdo s tebou
nepůjde do záhrobí. Jenom tvé skutky, dobré
i zlé, budou tvými průvodci.

Tvoji příbuzní a přátelé uroní několik slz, vy-
konají nad tvou rakví několik modliteb, myslí-
ce při tom spíše na své vlastní neštěstí, než na
dobrou neb nešťastnou věčnost, která je ti usou-
zena.

Za nějakou dobu zmírní se jejich bol, vzpomín-
ky na tebe vyblednou, zaujmou je obvyklé starosti
a vytratí se myšlenka na drahého zemřelého.

Jako ty sám zapomínáš na zemřelé, kteří tě
předešli na věčnost, tak se zapomene i na tebe.

Ó, jak v hodině smrti vše mimo Ježíše ukáže se

jako marnost, vše i nejvěrnější přátelství i přísahy věčné věrnosti!

A jestliže by se kde náhodou našlo srdce, které by zachovalo živou vzpomínku na tebe, co by ti i tato věrnost prospěla?

Jediný Ježíš může tě vskutku oblažiti po smrti, jen on jest věrný až do konce. Všeliké jiné přátelství jest vratké a bezmocné.

Po smrti bude soud. Vykoná se hned v prvním okamžiku oddělení duše od těla. Soudce ukáže se duši a ona pozná s živou jasností ve světlém obraze celý svůj život i jeho krásné i stinné stránky, t. j. ctnosti a hříchy a to se všemi podrobnostmi. Sama pronáší svůj rozsudek a vidí, že tento rozsudek je spravedlivý.

Ó, toho prvního setkání s Pánem Ježíšem! Ó, toho prvního střetnutí s pohledem Božím! Bude tento první pohled pohledem laskavým či zavrhujícím, pohledem záhuby či spásy, úsměvem božského Přítele a Bratra či bleskem zlořečení?

Ó, Ježíši, sotva dovedu na to pomysli. Běda, nejsem-li odhodlán činiti vše, aby první tvůj pohled byl pohledem lásky!

Ó, kéž na to myslíme, že nám bude vydati počet ze všeho! Kéž se na to myslí, že na tomto prvním okamžiku závisí celá věčnost!

Sv. Arsen umíral na poušti u věku stodvaceti

let a třásl se při vzpomínce na soud. Sv. Bernard pravil: »Bojím se pekla, bojím se pohledu Soudce rozhněvaného.«

Ach, čím jest veškeren svět se svou pochvalou a svým úsměvem u přirovnání se strašnou vážností tohoto soudu!

Ach, bude mi tehdy záležeti na chvále neb haně, na cti neb pronásledování těchto nicotných tvorů, které nazýváme lidmi?

Po rozsudku nad hříšníkem ihned následuje peklo.

Peklo jest ztráta nejvyššího Dobra, tedy ztráta toho, po čem duše nevýslovně lační a žízní: tedy souhrn všeho zlého pro duši i tělo, všeho zlého, co si lze pomysli.

V pekle jest nenávist věčná, neukojitelná, zatvrzelost ve zlém, i při hrozných výčitkách svědomí, v pekle jest závist, zběsilost, zoufalství.

V pekle jsou muky ohněm bez všeliké útěchy, zvláštní trápení pro každý z pěti smyslů, trápení každého čivu, každého svalu, každého kloubu, každé žilky, trápení rozmnožené podle počtu a těžkosti hříchů.

V pekle jest společnost lidí, kteří byli na zemi podlí zločinci, lidí nevděčných, bezcitných, nestydatých, opovržení hodných. Je to strašná společnost ďáblů se zavrženými s jejich zběsilým a rouhavým voláním.

V pekle stojí vše nepohnutě na věky; nikdo se nemůže pohybovati s místa na místo; jak kdo je uvržen do věčného plamene, tak zůstane navždy. První okamžik věčného zavržení nikdy nepomíjí. Nenávist a zoufalství trvá bez konce.

A většina lidí blíží se této propasti a lidé se smějí a baví a rouhají. Ještě několik kroků . . . a pekelný jícn je pohlcuje.

Jsem jist, že nebudu jednou náležitě do jejich počtu?

Ó, Ježíši, ó Maria, k vám se tulím, neopouštějte mne!

Pro spravedlivé následuje po soudu nebe. Nebe záleží v tom, že blahoslavení stávají se majiteli nejvyššího Dobra. Duše jejich jest nasycena blažeností nesmírnou, podstatnou; touto blažeností překypuje, má nadbytek všeho, co může člověka učiniti šťastným.

V nebi oplývají smysly slastí nevýslovnou; to odměnou za každou i sebe menší obět, za každý výkon ctnosti.

V nebi se vyplní duši všechny její tužby, duše se stává schopnou radovati se vždy více a každému jejímu přání se vyhovuje.

V nebi má i rozum své radosti: nazírá na tajemství řádu nadpřirozeného, chápe všechny pravdy řádu přirozeného i jejich příčiny a vzájemnou souvislost. Rozum nazírá na podivuhod-

né cesty Boží Prozřetelnosti v řízení světa a v řízení každé jednotlivé duše.

V nebi má své radosti srdce, které jest pohřženo v moře lásky, do lásky samé nejsvětější Trojice.

V nebi jest život rodinný, je společnost andělů a svatých, společnost bytostí nejčistších, nevinných, milujících, milování hodných, svatých. Tu jsou rodiče a přátelé naši pozemští, jest naše Matka nebeská, která nás tak něžně miluje, jest Ježíš Kristus náš Přítel, Bratr a Snoubenec našich duší.

Ó, vskutku ani oko nevidalo, ani ucho neslychalo, ani na srdce lidské nevstoupilo, co Bůh připravil těm, kteří ho milují!

A toto štěstí bude mým po několika málo dnech!

Ať se mi s očí klidí svět se svými přeludy a malichernostmi! Náležím Pánu Ježíši na všechny časy.

Tyto úvahy (o smrti, o soudu, o pekle, o nebi) ať se konají klidně, pomalu a důkladně. Jest potřebí, aby rozum i obraznost vnikly do jednotlivostí těchto velikých pravd, jest potřebí, aby se spasitelné dojmy vryly až do hlubin duše. S těmito věčnými pravdami ať křesťan srovnává títerné malichernosti a bludy tohoto světa, které jej obkličují jako husté a dusivé ovzduší.

Přikloň se pak každý k oné pravdě, která na tebe činí větší dojem, pokud v srdci tvém nepůsobí nepokoj a nedůvěru. Rozjímaje, měj zrak stále upřený na Pána Ježíše a drž se ho pevně; neboť on žije v tobě a tebe miluje.

Aby kdo byl přiveden k životu svatému, stačí jediné slovo dobře uvážené. Pouště východu zalidňovaly se poustevníky, uchvácenými slovy: věčnost, vždycky, nikdy!

Sv. Alois opakoval si heslo: »Quid hoc ad aeternitatem?« — »Co je to pro věčnost?« Sv. Stanislav Kostka: »Ad maiora natus sum.« — »Pro vyšší věci jsem stvořen.« Co se tebe týče, opakuj se sv. Alfonsem: »Ježíši a Maria miluji vás, chci vás vždy milovati: učíňte se mnou, jak se vám líbí.«

D e n III. — Ú v a h a 4.

Láska řídí obraznost.

»*Melior est patiens viro forti et qui dominatur animo suo, expugnatore urbium.*« — »*Lepší jest trpělivý, než muž silný a kdo panuje nad myslí svou, než ten, kdo dobývá měst.*« Přísl. 16, 32.

Máme se posvěcovati jako tvorové lidští, nikoli jako andělé.

Bůh dal nám rozum a svobodnou vůli; ale dal nám také bytí smyslné: obraznost, vášně a smysly.

Jest oslavován — o tom není pochyby — dokonalou láskou, kterou ho milují čistí duchové, ale stejně ho těší i dobrovolná láska, kterou mu věnuje bytost z masa a krve.

Tato bytost, tak ubohá, podrobená tolikerým slabostem, zápasící s tolika nesnázemi, povznese se milostí až k Lásce nestvořené; bude míti podíl na životě nejsvětější Trojice, a to již v tomto životě.

Ó, Bůh nežádá od nás, abychom v sobě zničili smyslnou citivost, své přirozené náklonnosti; nebrání nám, abychom nežili podle své přirozenosti, protože on sám ji nám dal; nezapovídá nám, abychom se neradovali z krás, které tak hojně rozhodil kolem nás: chce jen, abychom to činili podle pořádku, který on sám stanovil.

Je to právě on, jenž dal přikázání: *»Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého a ze vši duše své a ze všech sil svých.«*

Máme ho tedy milovati, jak Pán Ježíš sám jej miloval, i svými smysly i svými vášněmi i svou obrazností.

Až uvedeme Ježíše do své duše, až mu dovolíme, by nás řídil podle své libosti, brzy nás poučí, že žádná naše schopnost, žádný dar naší přirozenosti, od něho vyhojené, není překážkou jeho

lásce a že všechno má k tomu spolupůsobiti, abychom se mu připodobnili.

Dal-li nám tedy srdce citlivé, má právo žádati, aby toto srdce bilo jen pro něho; dal-li nám živou obraznost, není tomu rád, když naříkáme, že nám působí mnoho nesnází: žádá jen, abychom se řídili podle jeho vůle.

Úkol obraznosti v díle našeho zdokonalení je, abychom si těžko pochopitelné pravdy víry představovali v obrazech, činili si je přístupnými, rozumu jaksi pochopitelnými a vůlí přijatelnými.

Obraznost je to, které uložíš, aby ti živě představila věčné pravdy, aby tě poděsila představou trestů pekelných a povznesla tvou důvěru tím, že ti ukáže, jak nekonečná blaženost je ti slíbena v nebesích.

Obraznost živě ti předvede božského Spasitele, vykouzlí ti různá období pozemského jeho života od jesliček až na horu Kalvarii; pomůže ti vniknouti do jeho božského Srdce, bys v něm slyšel tlukot jeho lásky, abys patřil na jeho dobrotu, tichost, pokoru a nekonečnou blahosklonnost.

Jak pozoruješ, obraznost ti prokazuje platné služby; jen dej pozor, aby tě nesvedla k výstřednostem, do kterých by tě snadno uvrhla, kdybys jí nedržel na uzdě.

Nekrocená obraznost nesmyslně řádí ve všech oborech. I v nepatrných příhodách všedního ži-

vota a ještě více v životě veřejném, a v dějinách snadno vše nesprávně podává a zveličuje. Úsudky, které vnuká, nejsou uvážené, spravedlivé, snášlivé.

Dává-li se kdo unášeti tímto upřilišováním ať v tom či onom směru, stává se neschopným, věnovati se samostatně jakékoli činnosti a tím méně svému posvěcení.

Obraznost nesprávně usuzuje v oceňování sebe samého a svých zásluh. Jest věc podivuhodná, že vyjma světce, každý sebe posuzuje příznivěji, než jest posuzován od jiných.

Nepřistihli jsme se aspoň v některých chvílích při blouznivých myšlenkách, při rozvíjení velikých plánů pro budoucnost, kde naše osoba hraje první úlohu?

Jest potřebí ihned výhost dáti takovému blouznění a připomenouti obraznosti pravou skutečnost.

Obraznost bujně se rozvíjí na úkor pravdy, jde-li o bezprávi, které jest nám trpěti od jiných. Chytá se slovíčka, jednání, pohybu, úsměvu, aby usuzovala, že si někdo z nás tropí posměch, že nám křivdí, námi pohrdá. Ze zrnka písečného obraznost tvoří horu, vše vykládá ve zlé, vše zveličuje, přeceňuje.

Člověk moudrý nedává se strhnouti takovým blouzněním obraznosti. Zarazí ji při prvním kro-

čeji. Vážná a rozumná myšlenka, vzpomínka, jak jej obraznost již jindy oklamala, dostačí, aby se jí nedal strhnouti.

Nikdy nesmíme jednati ve velkém rozčilení. Potřebí jest dopřáti podrážděným čivům, aby se uklidnily. Po vážné rozvaze uvidíme, co jest nám činiti.

Nekrotí-li se obraznost, trpí tím zvláště pokrok duchovní.

Duše, která se dává řídití obrazností, dává se od ní řídití ve všech svých duchovních záležitostech, i tehdy, kdy se obraznost nesmí uplatňovati.

Koná-li modlitbu, není spokojena, neměla-li na ní účast obraznost. Horlivost zdá se jí nepravou, nepocituje-li při ní útěchy smyslné. Snaha o pokrok ve ctnosti nemá prý žádného úspěchu, cítí-li se duše vypráhlou, aneb pohříženou v temnotu.

Naskytnou-li se v boji duchovním obtíže — a to se stává vždycky — a mění-li se stavy duševní, jak každý v sobě zakouší: duše ve vleku obraznosti pozbývá odvahy, poddává se hněvu, hořekuje, a nezřídka zanechává započaté práce.

Někdy se stává, že dobré duše přičítají tak důležitou roli své obraznosti, že se tato stává ředitelkou jejich duchovního života.

Tyto duše považují za osvícení s nebe slova,

která se domnívají slyšeti v přemrštěné obraznosti.

Pokyny s nebe jsou jim nápady smyslné obraznosti. I jejich sny mají do sebe cosi tajemného. Chorá jejich obraznost vykládá je jako myšlenky od Ducha sv., jako věrné odhalení budoucnosti.

Jestliže duchovní vůdce kárá jejich jednání, vzdychají a naříkají, že se jim nerozumí, že jest tak málo mužů vskutku osvícených.

Ale byť i takové výstřednosti byly jen výjimkami, přece jest pravda, že každá duše má bedlivě bdíti nad svou obrazností a bez přestání o to usilovati, aby se nestala její otrokyní.

Tuto práci konej, milá duše, klidně, podrobuji obraznost své vůli. Nesmíš se dáti strhnouti obrazností, když tě uvádí do svého bludiště. Nesmíš jí dbáti. Zamítej prostě její přeludy. Vzbuzuj raději vroucí lásku k Pánu Ježíši a k Panně Marii, než aby ses poddávala obraznosti.

Usiluj o to, abys žila podle vůle, abys měla mysl mužnou, která se nedá odstrašiti obtížemi při žádné důležité práci, tedy ani ne při práci na vlastním zdokonalení.

Při vyprahlosti a opuštěnosti duchovní, když se smyslům nedostává žádného ukojení, pamatuj, že dokonalost záleží ve spojení vůle s Bohem a v tom, že přesně, v každém případě konáme své povinnosti.

Až pochopíš tuto základní pravdu, brzy se zbavíš jha obraznosti.

Ó, Ježíši, učiň ve mně náležitý pořádek, podobný pořádku ve tvém božském Srdci. Podrob všechny mé schopnosti mé vůli, aby tato snáze se mohla spojit s tebou a k tobě přiváděla všechny mé schopnosti.

Chci se řídit tvým působením v mém srdci a nedám se ovládati obrazností.

D e n IV. — Ú v a h a I.

Láska krotí vášně.

»Pacem meam do vobis.« — »Pokoj svůj dávám vám.« Jan 14, 27.

Člověk jest podivnou sloučeninou. V něm se stýká, navzájem se nese a proniká trojí různý živel: život smyslný, život rozumný a život nadpřirozený.

V každém tomto trojím životě rozeznávati jest poznání a lásku.

V životě smyslném přichází poznání zevnějšími i vnitřními smysly a dobro smyslné, takto představené, jest milované a žádané schopností, která se zove smyslná žádostivost.

Hnutí této schopnosti k smyslnému dobru,

aneb proti opačnému zlu nazýváme »vášněmi«
neb »náruživostmi«. Jsou to hnutí lásky neb ne-
návisti, touhy neb odporu, radosti neb zármutku,
naděje neb beznadějnosti, odvážlivosti neb bázně
neb hněvu.

Tato hnutí nejsou sama o sobě ani dobrá ani
zlá. Jsou dobrá neb zlá podle předmětu, z kte-
rého povstávají, který je vyvolává.

Jest věcí vědomé vůle určovati jim předmět.
Vášeň mají býti pomocnicemi vůle. Jejich úko-
lem jest, zesilovati úkony lásky, které vycházejí
z vůle, a to city, jež z nich (vášni) povstávají.
Úkon čistě duchovní má na počátku ctnostného
života jen nepatrný vliv na schopnosti smyslové
a jen stěží dovede je přiměti, aby konaly jeho roz-
kazy.

Je-li však rozkaz provázen pohnutím vášně,
jestliže totiž nějaká vašeň, dejme tomu láska neb
nenávist, dodá mu své neodolatelné síly, tu i du-
še nejbojácnější a nejmalátnější stává se schop-
nou nejráznějších činů.

V plánu Božím jsou tato hnutí vášní takřka
bujnými oři, aby táhli vůz duše k svatosti.

Ale tito oři jsou nezkrocení, každý z nich
táhne člověka k tomu, co se jemu líbí. Je tedy
potřebí, aby vozka, t. j. vůle, měl dosti síly a trpě-
livosti, aby učil oře nésti jho a přiměl je táhnouti
jedním směrem a aby uměl pobízeti a — což

dosti často se naskytne — mírniti jejich bujnost.

Je to krásná práce, a když duše tak daleko dospěje, že má hnutí vášní ve své moci a je dovede řídit podle své libosti: tu se žene s největší rychlostí k svatosti.

Je tedy potřebí, aby duše začala s touto prací, řídit své vášně, a věnovala každé z nich zvláštní pozornost.

Láska smyslná na př. stále je hotova strhnouti vůli, ač rozum tomu brání, k předmětu smyslnému. Hledá při tom jakéhosi upokojení srdce, jakéhosi sladkého pocitu.

Vůle, starostlivá zachovati srdce jedinému Pánu Ježíši, rychle zahýbá v jinou stranu, aby se vyhnula úskalí a pádu.

Nesmíme se nikdy dáti svěsti příchýlností neb odporem, ale ani se diviti příliš, že takové pocity v nás povstávají. Takové dojmy jsou v nás přirozené. Pokud jen duše nedopřává jim slyšení, nejsou překážkou duchovního pokroku.

Duše usiluje, aby se tato hnutí nedobrovolná nikterak nejevila na venek. To se stává zejména tehdy, když různost povah, jakési chyby, neb způsob jednání vzbuzuje v nás odpor. Tu jest povinností tento odpor silně potlačovati a býti laskavým a úslužným.

Jest velikou chybou pro duši, která se snaží vésti život duchovní, mračí-li se, neb nemluví,

neb jest nespokojena, domnívá-li se, že se s ní nezachází dosti šetrně. Této chyby nelze trpěti ani u dítěte.

Duše, na které lpí tato chyba, protože nebyla dobře vychována, ať se mužně, ba i hrdinsky zapírá, aby se nedala unést těmito dojmy.

Dále jest krotiti tužby. Potřebí jest zvykati si, abychom nebažili po ničem, leč po lásce Boží a po řádném konání svých povinností. Dostaví-li se jiná tužba, i počestná a nevinná, vůle ptá se Ježíše, co o ní soudí, a není-li podle úmyslu božského Mistra, třeba ji odmítnouti.

Zvláště pak třeba krotiti žádosti co do prostředků k dokonalosti.

Duše nemá si ani žádati více chudoby než bohatství; více pokoření než pochvaly; spíše kříže než radosti, leč, že jí Ježíš přímo vnukne — což se nezřídka stává — čeho si má žádati.

Ale zvláště nemá si žádati více zdraví než nemoci; činnosti více než klidu; více samoty než rušné práce; více útěchy než vyprahlosti.

Před Bohem vše to je stejné. Běží jen o to, co on pro duši připravil.

Potřebí též krotiti bázeň a nepokoj, co se týče minulosti, obavu vzhledem k budoucnosti, přílišnou starostlivost v konání přítomných povinností. Nejsme otroky, jsme dítkami rodiny. Otec náš nebeský zná naši slabost a nestálost.

Kdybychom byli odloučeni sami od sebe, věřili bychom dětinně evangeliu, kde Kristus Pán praví: *»Nepečujte úzkostlivě o zítřek; neboť zítřek bude pečovati sám o sebe; dosti má den na své lopotě.«* Mt. 6, 34. *»Hledejte nejprve království Božího a spravedlnosti jeho, a toto všechno bude vám přidáno.«* v. 33.

Jsou lidé, kteří se schválně zdržují v ovzduší nepokoje a přílišné bázně. Tito nemají pravé svobody srdce ani dokonalé lásky, neboť podle sv. Jana I. 4, 18: *Láska dokonalá ven vyhání bázeň.«*

Abychom měli duši ve své moci, třeba jest krotiti i pocity radosti. Moudrý muž nepoddává se přílišné radosti, neboť ví, že na světě nic není stálého a trvalého.

Když Bůh nějakou událostí, neb skrze osoby, neb sám od sebe dá zazářiti nějakému slunečnímu paprsku do temného života, tu duše otvírá své schopnosti, aby jej přijala a děkuje zaň Tvůrci všeho dobra.

Ale tato radost jest umírněná. Jediná věc je s to, aby působila v duši, která se Bohu věnovala, radost neobmezenou, a to jest myšlenka, že Pán Ježíš žije v ní a skrze ni, spojená s nadějí, že ho bude milovati na věky, že v nebi nikdy nebude od něho odloučena.

Jest však více krotiti přílišný zármutek než přílišnou radost.

Zármutek jest hnutí velmi nebezpečné. Příčinu jeho jest často sotva znamenati; stoupá, rozvíjí se a stupňovitě se rozšiřuje. Povstává někdy z hromadících se okolností, které jsou nám protivny. Vliv na toto hnutí mají zdravotní poměry a střídavé počasí.

Zármutek povstává v hlubinách duše, jež touží — byť si toho ani nebyla vědoma — po přátelství, po pohodlí, po radosti a vidí kolem sebe jen prázdnotu, chlad, námahu a bolest.

Duše, nechce-li býti dříve neb později uvržena do propasti, jest povinna potlačovati zármutek.

Toto hnutí jest vášeň, a dopřeje-li se jí, aby vzrostla, opanuje celé pole duševní.

Potřebí jest ihned své činnosti dáti dobrý směr, utíkat se k Pánu Bohu modlitbou, a je-li duše rozmrzelá a nemá-li chuti k modlitbě a má-li sklon oddati se zádumčivosti: třeba jest k modlitbě se nutiti i násilím.

Potřebí též vrhnouti se Pánu Bohu v náruč odevzdaností do jeho vůle a uváděti si na paměť důvody přesvědčivé, které zeslabují dojmy zádumčivosti.

Zármutek není k ničemu dobrý. Ničí všeliký vzlet duševní a činí duši neschopnou k modlitbě i ku práci, činí ji nesnesitelnou i sobě samé i jiným.

Zármutek nelíbí se Pánu Ježíši, který nerad

vidí ve své službě tváří smutných a zasmušilých, nesouhlasí s těmi, kteří v každé věci vidí jen stinnou stránku a považují pesimism (škarohlídství) za projev ctnosti.

Pán Ježíš vidí naši slabost, ale ta ho neuráží, neodstraňuje jí tvrdě, spíše ji omlouvá a laskavě nám pomáhá, abychom se polepšili.

Duše má, přeješ-li si líbiti se Pánu Ježíši: ať i tebe řídí duch pokoje, soucitu a trpělivosti. Byť měl některý skutek devadesátdevět stinných stránek a jen jedinou světlou, přikloň se k té jediné dobré, jak činíval laskavý světec, František Saleský. Vykládej vše v dobré, neposuzuj jiných, nesužuj sám sebe. Vrz všechny své chyby do Srdce Ježíšova, pros ho co nejpokorněji, aby vše napravil; dovol mu, aby i v tobě konal své dílo vykupitelské. Bude ti za to vděčný.

A budeš-li v holu a soužení, nepovídej to kdekomu, aby tě politoval a rmoutil se s tebou. Vyhledej Ježíše, pověz mu, co tě trápí, plač, chceš-li, ale i v slzách ukaž Pánu Ježíši usměvavou tvář.

Tak zachováš ve všech okolnostech duševní klid, vášně tvé nebudou nikdy tak živé a prudké, aby se vymykaly rozkazu vůle a strhly ji na scestí.

Tak nabudeš povahy klidné, na kterou nebude rušivě působiti žádná vnější příhoda, žádné duševní rozčilení. Tato duševní rovnováha a vnitř-

ní klid dovolí Ježíši, aby konal v tobě své dílo a rychle v něm pokračoval.

D e n IV. — Ú v a h a 2.

Láska bdí nad smysly.

»Nescitis, quoniam corpora vestra membra sunt Christi?« — »Nevíte, že těla vaše jsou údy Kristovými?« I. Kor. 6, 15.

V člověku všechno jest ve spojitosti. Kdo chce v sobě rozvinouti království lásky Kristovy, nesmí se spokojiti tím, že ovládá svou vůli a svůj rozum, ani tím že ovládá svou obraznost a své vášně. Potřebí jest řídit i smysly, které jsou dodavateli obraznosti, ohnisky, v nichž se rozpalují vášně.

Bůh tomu tak chtěl. V naší bytosti hrají tělo, čivy, svaly, smysly důležitou úlohu. Bůh chce z bytosti tak nízké vytěžiti slávu nekonečnou; chce, aby se tento tvor, jehož kořeny jsou zapuštěny do země, povznášel až k nejvyšším vrcholům života Božího.

Je tedy moudře řídit úkony smyslů, aby věrně konaly svou povinnost, t. j. aby sloužily duši. Kdyby nekrotil člověk svých smyslů, nastalo by trojí zlo, které by ochromilo, ano i zničilo v duši lásku Boží a opět by v ní zavedlo vládu sobectví.

Naše ústrojí tělesné pozůstává částečně z buněk nervových. Soustava nervová hraje velmi důležitou úlohu v našem životě smyslném a tím také v životě rozumovém a mravním.

Je tedy nutno, zachovati stále soustavu nervovou v rovnováze a nedopouštěti, aby se oddávala citlivosti přemrštěné a chorobné podrážděnosti.

Některé zbožné duše neznají této slabé stránky v životě duchovním.

Přikloňují se v soukromém životě, ve svých zaměstnáních, ve své četbě, ve svých stycích a zábavách k tomu, co živí smyslnost a rozčilenost. Smyslnost jest jim jako narkotický prostředek, který na okamžik uspává a uklidňuje jejich nervovou soustavu. Ale brzy se dostavuje zvýšená potřeba nového podráždění.

Království Boží, království pokoje, nemůže se ustáliti v těchto duších.

Sobectví, sobectví zjemněné, potřeba podráždění příliš se zahnízdila v jejich srdci. Vyčerpávají všechnu svou sílu v podrážděních, všechna jejich životní energie vybíjí se blouznivou citlivostí.

Po těchto hodinách smyslového rozčilení následují dni skleslosti a únavy. Příliš napjatá nervová soustava vyžaduje odpočinku.

Duše se má pečlivě varovati, by neupadla v tuto podrážděnost nervovou. V rozjímavé modlit-

bě ať nevyhledává stránky smyslné; cítí-li zde nějakou útěchu, aneb si uvědomuje spojení s Bohem, ať se příliš nekochá v požitku smyslném, ale raději vzbuzuje lásku čistě duchovní a tak předejde příliš živým dojmům.

Abychom žili, třeba jest ovšem pečovati o tělo. Bez síly tělesné není ráznosti duševní.

Ale zase lichotí-li se příliš tělu, tělo se vzpouzí. I zde třeba moudře se bráti střední cestou.

Jest zhoubné dávatí tělu vše, čeho si žádá. Čím více se mu dopřává, tím více požaduje a cítí-li se pánem, bouří se proti duši a stává se jejím zrádce.

Tělo je sluhou, třeba jest jednati s ním jako se sluhou, t. j. dávatí mu jen potřebné.

Avšak nutno jest, všeobecně řečeno, dávatí mu potřebné, co se týče odpočinku, zotavení a potravy.

Byl by to osudný omyl, do kterého upadají některé duše, nedopřávají tělu úlevy a potřebného odpočinku.

Každodenní zkušenost dokazuje, že často zármutek, vyprahlost a skleslost mají příčinu v tom, že se opomíjí dáti tělu zotavení, jehož si žádá.

Po nočním odpočinku jak leckteré nesnáze, jež se pokládaly za nepřekonatelné, nápadně mizí; jak samoděk přichází na mysl, kterak si za

těch oněch okolností pomoci; jak roste odvaha; jak vůle nabývá dřívější ráznosti; jak se čivy uklidnily; jak se obraznost utišila, jak se v duchu rozjasnilo.

Člověk nechť se snaží těžiti z tělesné části své bytosti co nejvíce možno. Zachází-li se svým tělem s náležitou umírněností, prokáže mu tělo mnohé vážné služby.

Ježíš, jenž dobře zná naši přirozenost, nežádá — všeobecně řečeno — od duší velikých skutků kajících. Jestliže by však z vnuknutí Božího duše byla puzena ke kajícím skutkům mimořádným — o čemž úsudek může dáti jen duchovní vůdce — bylo by potřebí poslouchati hlasu Božího; neboť na jeho vůli záleží, stanoviti nám způsob, jak jej máme oslavovati.

Moudrý duchovní vůdce zřídka povolí v této věci upřilišeným žádostem duší, které sotva počaly vésti život duchovní; neboť zkušenost dokazuje, že taková vnuknutí nepocházejí od Boha.

Smiř se, milá duše, s myšlenkou, že jsi jen dítětem v životě duchovním. Veliké skutky kající jsou vyhrazeny duším hrdinským. Ale chceš-li, můžeš se jim jaksi vyrovnati rekovnou stálostí ve všem, v čem sis umínila sobě odpírati a v malých skutcích kajících, které sis uložila. Když se jednou rozhodneš něco učiniti pro Ježíše, již nikdy neupouštěj od toho. Ó, jak se mu zalíbíš!

Příliš lichotiti tělu, oddávati se chorobné smyslnosti, jest dvojí zlo, které vede k třetímu ještě horšímu: k nepoddajnosti smyslů, kterou se ničí ctnost andělská, krásná a líbezná ctnost čistoty.

Aby smysly konaly řádně svůj úkol, měly by si ve věcech zevnějších všímati jen toho, co neodporuje poslednímu cíli člověka a nezeslabuje ho ve snaze dosíci lásky Boží.

Vskutku však tíhnou smysly k věcem, které se nejvíce příčí duchu a nakloňují člověka, aby hledal radostí, které jsou nejvíce vzdáleny od lásky Boží.

Právě proto jest boj za andělskou ctnost zároveň nejnutnější, nejtěžší a nejtrvalejší.

Vyžaduje bdělosti nepřetržité. Jen ustati okamžik — a již může býti pozdě! Ani pokročilý věk neosvobozuje od tohoto boje. Kdo není přesvědčen, že tento boj potrvá až do smrti, nemůže žíti v bezpečnosti.

Zde na zemi ať každý ví, že žije na okraji propasti. Jeden jen krok — a může se do ní zřítiti.

Důvody, proč tento boj je tak potřebný, tak nesnadný a tak trvalý, jsou velmi četné.

Náklonnost k zlému jest tak zakořeněna v pokazené přirozenosti lidské, že nepatrná maličkost může člověka podrážditi a uvrhnouti do propasti. Zkušenost to dokazuje: jediný pohled, jedi-

né slovo, jediný obraz — a veta po všem. Jediná jiskra může roznítiti strašlivý požár.

S druhé strany slabost člověka jest tak veliká, že žádná ctnost, žádná zvyklost vésti život čistý, žádné opatření nemůže ho úplně zabezpečiti.

Bývají pokušení tak jemná, tak dotěrná, tak svůdná, že žádné srdce lidské nemůže si osobovati tolik síly, že je od sebe odrazí.

Potřebí jest prositi Pána Boha, aby na nás nikdy nedopustil tak nebezpečných pokušení. On nedopustí, abychom byli pokoušeni nad své síly. (I. Kor. 10, 13.)

Jiný důvod, který nás naplňuje hrůzou, jest bezstarostnost, v jaké žije většina lidí v tak velkých nebezpečnostech.

I duše, které jest počítati mezi nejlepší, projevují v nebezpečnostech, která ohrožují ctnost andělskou, důvěřivost nepochopitelnou.

Potřebí jest, aby měl Pán Ježíš zvláštní lásku k nim a byl žárlivý na jejich nevinnost, by je stále chránil od hříchu, jelikož nepoužívají skoro žádných prostředků, aby se uchránily pádu.

Ó, jak jest vše tajemné v životě duchovním! Jak nekonečná jest trpělivost Boží! A jak každý člověk, vyjma mimořádně osvícené, vydává se často v nebezpečnoství k hříchu!

Duše křesťanská, buď si kdo buď, ať skrytá v domě klášterním, ať uprostřed nebezpečností

a svodů světa, učíš dnes předsevzetí, bdít nad svými smysly a zvláště nad svým zrakem. Čím větší nabudeš vlády nad svými smysly, tím budeš bezpečnější, tím tužší bude také spojení s Pánem Bohem, tím utěšenější bude tvůj pokoj srdce.

Mimo to nezapomínej prositi bez ustání za dar svaté čistoty. Hledě na tvé prosby, Pán Bůh odvrátí od tebe mnohá nebezpečnosti, v nichž bys mohla upadnouti do hříchu. Zařídí okolnosti tak, abys nebyla vystavena podloudným pokušením, jimiž by se mohl zatemniti lesk tvé čistoty. Tato zvláštní ochrana, kterou Bůh obestírá duši pokornou, jež se modlí, jest jakýsi druh milosti setrvání.

Skrývej se každý den a častěji za den pod ochranný plášť Královny panen. Zasněží jí svůj zrak, sluch, ústa, srdce, celou svou bytost, aby s tebou nakládala jako se svým majetkem a tebe chránila na všech cestách tvých.

Konečně v okamžiku, kdy na tebe doráží pokušení, ke všelikému opatření přidej ještě to, že ihned od sebe odmítáš všelikou myšlenku, všeliký obraz, všelikou hříšnou vzpomínku a hned o pomoc voláš Pána Ježíše a Pannu Marii a jestliže v něčem pochybíš, hned se sebe setřeš prach vzbuzením vroucí lítosti, aneb pokornou svatou zpovědí.

Láska řídí užívání věcí zevnějších.

»Non in solo pane vivit homo.« — »Ne samým chlebem živ jest člověk.« Mt. 4, 4.

Vše jest vaše, praví sv. Pavel, ale vy jste Kristovi a Kristus Boží.

Všichni tvorové, všechny věci zevnější, veškerá příroda náleží člověku. Může všeho užívat podle libosti, ale s podmínkou, aby všeho užíval podle úmyslu, s kterým mu to bylo dáno.

Bylo by bludné věřit, že byl duch a bylo srdce světců uzavřeno pro zevnější svět. Nikdo nemiloval přírody a netěšil se z ní tak čistě jako mužové Boží. Byli si vědomi, že jsou syny Krále králů, že všichni tvorové jsou jim k službám a jim připomínají Otce, jenž jest v nebesích.

Duším všedním tvorstvo, místo aby bylo prostředkem, povznést se k Bohu, stává se jejich cílem, ke kterému lnou; místo aby jim připomínalo Boha a jeho dokonalosti, zaujímá všechnu jejich pozornost i jejich srdce; místo aby bylo stromem, vsazeným podle cesty, který unavenému poutníku podává plody a nabízí stín, stává se přehradou, která zatarasuje cestu.

Každý tvor, kterého člověk nepoužívá, aby v sobě rozmnožil lásku Boží, stává se podnětem

k změkčilosti, lenivosti, žádostivosti, slovem sobectví v každé podobě.

V užívání věcí vezdejších ať duše od sebe zapuzuje všeliký jiný úmysl mimo ten, že se chce přiblížiti k Bohu, projevovati mu svou lásku, usnadniti si výkony ctností, konati své povinnosti a vystříhati se hříchu.

Užívati takto tvorů znamená, býti od nich odloučenu, míti chudobu srdce, míti podíl na prvním blahoslavenství, které světu zjevil Ježíš Kristus: »*Blahoslavení chudí duchem, neboť jejich jest království nebeské.*« Mt. 5, 3.

Chudoba srdce jest tedy především odloučením ode všeho pozemského, ať jest naším majetkem neb není.

Člověk chudý srdcem zříká se přílišného pohodlí života, zábav, které působí roztržitost, i všelikého přepychu. Milá jest mu prostá strava, prostý oděv, prosté obydlí.

Člověk chudý srdcem neštítí se ovšem styku s vynikajícími osobnostmi, ale dává přednost společnosti malých a pokorných.

Pečuje rozumně o statky, které Bůh mu svěřil, ale považuje je za jistinu, kterou mu propůjčil, jejíž úroky náležejí chudým a dobrým skutkům.

Toto úplné odloučení od tvorů jest možné i tomu, kdo má nadbytek statků pozemských. Cvičili

se v něm po všechny věky lidé všech stavů a cvičí se až podnes. Je to podivuhodné divadlo, které ukazuje, co zmůže milost Boží v duši lidské, která svou přirozeností tíhne k věcem pozemským a k rozkoším života.

Ale skutečné vlastnictví pozemských statků bývá často překážkou dokonalé chudoby srdce. Pán Ježíš, jenž zná dobře naši ubohost, sám to pravil. Mladému boháči, který zachovával všechna přikázání, radil, aby prodal svůj majetek a výtěžek z něho rozdál chudým. To bylo pro jinocha podmínkou dokonalosti.

Pán Ježíš to neporoučel, ale jen radil a odkazoval na příklad, který sám v té věci dával. Sám neměl, kde by hlavu složil, ani žádných peněz. Jeden z jeho učedníků měl na starosti, opatřiti vše potřebné sboru apoštolů; svaté ženy pečovaly o potřeby božského Mistra a jeho učedníků.

Mnohé duše slyšely tuto výzvu Pána Ježíše a byly přivábeny příkladem jeho chudoby.

Učinily slib, jímž se zřekly vlastnictví, aneb aspoň libovolného nakládání s věcmi časnými. Se slibem čistoty a poslušnosti stal se slib chudoby základem řeholního života.

Tímto slibem jest zakázáno v rádech se slavnými sliby míti vůbec nějaké vlastnictví. V kongregacích a v ústavech se sliby jednoduchými zříká se řeholník libovolného užívání svého majetku

a užívá jen toho, co mu poskytuje řeholní rodina, ke které náleží.

Toto užívání věcí řeholní rodiny, aby se srovnávalo se slibem chudoby, musí býti závislé až do podrobností na vůli představeného, sice by si poddaný počínal jako majitel.

Nesmí tedy řeholník věcí, které jsou mu poskytnuty k užívání, užítí k jinému účelu, než ke kterému byly určeny. Řeholník nesmí bez dovolení představeného jich ani užívatí sám, ani jich dávati jiným, ani jich půjčovati, ani si jich vypůjčovati, ani jich vyměňovati, ani z nich něco jiného dělati, ani jich prodati, ani koupiti, ani dostati, ani jich skrývati před představeným.

Představení pak jsou povinni, poskytovatí poddaným věcí potřebných, ušetřiti poddané odůvodněné starosti a péče o věci časné, aby se mohli volně zabývati tím, co náleží k službě Boží.

Toto skutečné odloučení od věcí pozemských, zachováva-li se přesně a spojeno-li jest s chudobou srdce, jest výborným prostředkem k pokroku ve ctnosti. Zachováva řeholní rodiny v původní kázni a jest semenišťem světců.

Řeholník, vskutku chudobný, jest nejšťastnějším člověkem na světě. Nemá ničeho, a vládne všemi věcmi (II. Kor. 6, 10.). Nestará se o nic, a Boží Prozřetelnost dává mu včas, čeho jest mu potřebí (Mt. 24, 45).

Odřekl se rozkoší a světského pohodlí, a Bůh naplňuje jeho srdce radostmi nebeskými.

Klášter, kde se zachovává chudoba, jest vyvolenou zahradou, v které Ježíš pěstuje své nejnádhernější květiny: lilii čistoty, fialku pokory, růži božské lásky. Je skleníkem, do něhož božské Slunce bez ustání vysílá své mírné teplo, do něhož nikdy neduje ledový vítr světa. Jest pozemským rájem, kam Bůh sám přichází si odpočinkouti a porozprávěti se svými věrnými přáteli.

»Kdyby lidé věděli,« praví sv. Vavřinec Justiniani, »jak blaze se žije v klášteře, po žebřících by slezli jeho zdi a vzali by jej útokem.«

Aby si pak řeholník zjednal tyto vnitřní radosti a toto spojení s Bohem, ať přesně a přísně zachovává slib chudoby a chudobu srdce. Ať se spokojuje tím, co se mu dává, nežádá si věci zbytečných, omezuje se jen na věci potřebné a chválí Boha, chybí-li mu někdy něco potřebného a odevdává se ve všem do laskavé Boží Prozřetelnosti.

Má rád užívatí věcí nejvíce opotřebovaných, nositi oděv spravovaný, bydleti v pokojíku nepohodlném, ve kterém leccos chybí, ve stravě se přizpůsobiti chuti jiných.

S veselou tváří nechť snáší nedostatky, které chudoba s sebou přináší: horko a zimu, hlad a žízeň, úsměv a pohrdání světa.

Jako moru chraň se touhy po pohodlí, po zá-

bavách, po nádheře a nepečuj přílišně o své tělesné zdraví.

Jelikož náleží do třídy chudých, ať nevyhledává styku se vznešenými a bohatými tohoto světa, vyjma že jest volán a může-li prospěti jejich duši. Cela ať jest mu milejší než jejich paláce; knihy než rozmluvy s nimi; kaple než jejich salony a upozornění představených než jejich pochlebné řeči.

Tak se stává dokonalá chudoba srdce naprostým odloučením ode všeho, co není Bůh a nepřivádí k Bohu.

D e n IV. — Ú v a h a 4.

Láska učí odloučiti se ode všeho.

»Qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam aeternam custodit eam.« — »Kdo nenávidí život svůj na tomto světě, k životu věčnému zachová jej.« Jan 12, 25.

Chceš-li ve všem nalézati Boha, odluč se od sebe samého! Přeješ-li si dosíci lásky k Pánu Ježíši, odpírej vždy sám sobě! Cožkoli odepřeš své sebelásce, svému uspokojení, to dáváš lásce Boží.

To jest nauka o všeobecném odloučení, a snad ti nahání strachu, duše dosud nedokonalá. Ó, neboj se! Jen začátek je strastný a jen po stupních dosáhneš vrcholu.

Jak tedy začít s tímto všeobecným odloučením? Třeba vždy zřetel mít jen na přítomný okamžik. Zabývej se jediné svými povinnostmi a to klidně, nikoli ukvapeně ani zdlouhavě; ale když konáš své povinnosti, měj bedlivý pozor, abys postřehl, jak by ses mohl zalíbiti Ježíši, který pracuje, modlí se a žije v tobě.

Udá-li se, že je ti přinést nějakou malou oběť, oběť chuti, náklonnosti, charakteru, srdce, úsudku, zvědavosti: použij spěšně této příležitosti a konej své dílo klidně dále.

Není pochyby, že mnoho obětí, které bys mohl přinést, unikne tvé pozornosti. Nermuť se z toho, neboť Pán Ježíš jich dosud nežádá; sice by tě byl na ně upozornil.

Co se týče těch, které postřehuješ, snad se ti zdá, že některé jsou příliš těžké, příliš trapné a snad jich zanedbáváš.

To jest nevěrnost vůči Pánu Ježíši; lituj ji a rozhodni se jednati šlechetněji a pros dobrého Pána vroucně, aby ti dal odvahu a sílu přináseti oběti.

Někdy budeš nerozhodný. Nebudeš vědět, zdali Ježíš žádá či nežádá některé oběti. V této nejistotě neztrácej času přemítáním. Vyvol to neb ono; ale v obojím případě jednej z lásky.

Jisto jest, že v rozpacích přikloní se srdce — miluje-li Ježíše — k tomu, co jest méně příjem-

né. Přece však, jsi-li úzkostlivý, také někdy si zvolíš to, co jest příjemné, nikoli, aby ses uspokojil, ale abys nepozbyl svobody duševní.

Toto sebezapírání ať se neděje z nucení, ale s radostí duchovní, neboť »*Veselého dárce miluje Bůh.*« II. Kor. 9, 7.

A nedomnívej se, že jest potřebí, aby sis ukládal veliké skutky kající, oddával se tvrdému trýznění, vždy měl pohotově důtky aneb četné železné řetízky. Nikoli! Každý smí si ovšem stanoviti některé takové kající skutky podle toho, k čemu se kloní a podle rady zpovědníkovy: ale mimoto jest nesmírně širé pole jiných malých umrtvení, kde si každá duše může natrhati kytici myrhovou a tisknouti ji k srdci.

Jakou radost na př. způsobíš Pánu Ježíši, zapudíš-li myšlenku neužitečnou, přerušíš-li zbytečný rozhovor, zřekneš-li se nepříznivého úsudku o bližním, potlačíš-li nějakou příliš lidskou náklonnost k nějaké osobě neb touhu po rozmluvě, vyhneš-li se příležitosti, v které bys mohl slyšeti o sobě příznivý posudek, lichotivé slovo, neb postřehnouti, že si tebe lidé váží, neb zadržíš-li nějaké vtipné slovo, odvrátíš-li se od myšlenky marnivé.

Jak krásná oběť, zkrotíš-li svou obraznost, zdržíš-li se pohledu na některou věc i počestnou a dovolenou, neb nějakého občerstvení, neb po-

hodlné polohy těla, některého milého zaměstnání, neb oblíbené četby!

Jak velkou věcí jest před Pánem Bohem snésti nějaké pichlavé slovo bez odvety, nějaké nespravedlivé obvinění bez omluvy, nějakou tíseň duševní neb bolest tělesnou bez stížnosti, tvrdé nakládání bez pomsty!

Jak je též krásné, božské, nikdy nedávati na jevo mrzutost, neb smutek v jakýchkoli protivenstvích, při zlé vůli jiných, při překážkách v povinnostech, při návalu prací, při duševní sklíčenosti, při dotěrnosti těch, s kterými žijeme.

Konečně vždy býti ochotným, prokazovati služby, zvláště těm, proti kterým cítíme odpor, aneb kteří zneužívají naší dobroty; vždy míti na rtech úsměv, byť nám bylo i do pláče, aneb kdybychom raději činili jiným výčitky, aneb aspoň reptali; vždy klidně snášeti nevděk i po mnohých prokázaných službách! Ó, jak všechno to vede k svatosti!

Duše šlechetné nalézají všude příležitost, uhasiti žízeň po sebezapírání: v jídle a v pití, ve způsobu jak sedí, jak leží, jak se šatí, jak jednají s bližním.

Následuj duší zbožných, dávej Ježíši bez počítání. Čím více se obětuješ, tím více poznáš věci, které bys mohl přinést v oběť; čím více se věnuješ božskému Mistru, tím více bude od tebe po-

žadovati. Na konec nebudeš míti volnosti ani v jediném pohledu, v jediném slovu, v jediné myšlence, v jediné náklonnosti. Láska ti uloupí vše, a ty se budeš z této odloučenosti radovati; neboť budeš oblečen v Ježíše a připuštěn k jeho důvěrnému přátelství.

Skutečně bez těchto malých obětí není důvěrnosti s Ježíšem. Bez dřeva kříže oheň lásky uhasíná. Je to zákon života nadpřirozeného.

Ježíš jest dobrotivý ke všem, ale dobrotivý neobmezeně jen k těm, kteří dávají bez počtu a míry. On sám řekl: »*Jakou měrou měříte, takovou bude vám odměřeno.*« Mt. 7, 2.

Jak by mohl Ježíš býti skoupým k duši, která neustále má na paměti, jak by si mohla získati jeho zalíbení, byť ji to stálo ustavičné oběti?

Jak by se mohl dáti překonati šlechetností svým nepatrným tvorem, on, jenž jest Dobrota sama?

Jestliže by bylo třeba dokázati lásku k duši zázraky, i ty by učinil; ale on má na tisíce jiných prostředků, aby dal duši v nitru pocítiti, jak ji miluje. A nedá-li jí toho citelného přesvědčení, činí to zase, aby jí dal příležitost k nové oběti.

Když sv. Terezie Ježíškova dospěla na konec své krátké pozemské pouti, pravila k své představené: »Cítím, že počíná mé poslání, poslání, abych přiměla duše, by milovaly Boha, jako já

ho miluji . . . abych učila duše znáti malou cestičku, kterou jsem já kráčela.« — »A jaké malé cestičce chcete duše učit?« — »Je to, Máti, cesta duchovního dětství, je to cesta důvěry a úplného obětování sebe. Chci jim naznačiti ty malé prostředky, které mně tak dobře posloužily; chci jim říci, že jen jednoho jest potřebí, t. j. házeti Pánu Ježíši květinky malých obětí, získati si ho projevem něžné lásky, jako já jsem ho získala a budu proto od něho dobře přijata.«

Vskutku bylo toto dítko Karmelu dobře poučeno o životě duchovním. Mělo jen jediného učitele, Ježíše.

Poslouchej ho i ty, drahá duše. On tě bude učit, abys přinášela malé oběti, aby ses neustále obětovala jeho lásce.

A necítíš-li v sobě ještě sílu, vésti život s malými oběťmi, pros Pána, aby tě k sobě připoutal kouzlem svého kříže. Kříž Páně jest vskutku kouzlem, a ti, kteří tímto kouzlem nebyli dosud oslněni, nechápou jeho přitažlivosti a pohrdají jeho radostmi.

Láska osvěcuje.

D e n V. — Ú v a h a 1.

Ježíš jest dobrý.

»*Ego sum Pastor bonus.*« — »*Já jsem Pastýř dobrý.*« Jan 10, 11.

Duše má, jest čas, aby ses důvěrněji přitulila k Ježíši. Vnikneš hlouběji do Srdce božského Mistra, do jeho ducha, do jeho citů. Budeš mu pomáhati, aby se zmocnil tvého srdce netoliko milostí posvěcující, ale i podobností myšlenek a citů mezi tebou a Ježíšem, podobností, po které vědomě toužíš.

Je to cesta osvícení, kterou počínáš kráčet. Odhodlal ses zbaviti se každého zbytečného zaměstnání, srdce tvé jest prosto každé nezřízené náklonnosti.

Ježíš může již se ti ukázati, uvésti tě v poznání své božské osoby, odhaliti tajemství svého pozemského života, svého života ve velebné Svátosti i tajemného svého života v duších.

Čím více poznáš Ježíše, tím více budeš ho milovati. A čím více se mu odevzdáš, tím více se ujme vlády nad tebou, postaví se na tvé místo a promění tě v sebe.

Uvažuj tedy s láskou a klidem o jeho božských líbeznostech tím, že pozvolna čteš ve sv. evangeliu, co jest hlavním rysem jeho povahy, co ho činí božsky poutavým: o jeho dobrotě.

Pán Ježíš byl včera, dnes a bude na věky (Žid. 13, 8). On jest počátkem a cílem všech věcí. (Zj. sv. J. 1, 8.) On jest Slovo Boží, Nekonečný, Spravedlivý, Svatý.

Jako Bůh jest od věčnosti a andělé se mu klanějí s nejhlubší úctou.

Ale Ježíš jest též člověk. Má podobné tělo jako my. Jest nejkrásnější a nejlíbeznější ze všech synů lidských. Jest jediným synem Panny, která září čistotou a úchvatnou krásou milosti.

Ježíš má srdce, srdce lidské, pokorné, trpělivé, tiché a něžné, které nikdy nikomu nezpůsobilo bolesti, nikdy nikým nepohrdalo, nikoho od sebe neodpuzovalo, které umělo jen milovati, činiti dobře, odpouštěti a mlčky snášeti nevděk a lhostejnost.

Ježíš jest dobrý. Dokud žil na zemi, *chodil po Galilei, Samařsku a Judsku, uče v synagogách židovských a zvěstuje evangelium království a uzdravuje všelikou nemoc i všeliký neduh lidu.* Mt. 4, 23. *»I přišli k němu zástupové mnozí, majíce s sebou němé, slepé, kulhavé, chromé a mnoho jiných a položili je k nohám jeho; i uzdravil je.«* Mt. 15, 30.

Kdykoli vkročil Ježíš do nějakého domu, aby odpočíval, ihned obklíčil lid ten dům a naplnil jej. Když počínal kázati, lid se kolem něho tísnil a často bylo mu vstoupiti na lodičku a odtud hlásati evangelium. A když, ukončiv řeč, odcházel do samoty, zástupy ho tam následovaly, zapomínajíce na jídlo a spánek a Pán Ježíš nasytil je zázračně.

Ó, jakým kouzlem působila na lid vždy stejná dobrota Pána Ježíše!

Jednoho dne kráčí podél domu publikána a vidí lichváře u stolu plného peněz: »*Následuj mne!*« praví mu prostě a Matouš zapomíná na peníze, na dům, na rodinu a následuje Ježíše, stává se jeho apoštolem, evangelistou a mučedníkem za jeho evangelium.

Jindy popatří dobrotivě na Magdalenu, zabředlou do bahna neřestí, posedlou sedmi d'ábly: a ubohá hříšnice dává se do hořkého pláče, vrhá se k nohám božského Mistra, zalévá je slzami a povstává očištěna a navždy k němu připoutána. Podobně obrací P. Ježíš lichváře Zachea, cizoložnou ženu, Samaritánku i svého učedníka Petra.

Ó Ježíši, ukaž se také mé duši takovým, jakým jsi byl, když se kolem tebe tísnily zástupy!

Jak rád bych slyšel z tvých úst ona sladká slova, která jsi jednoho dne promluvil: »Já jsem Pastýř dobrý. Dobrý pastýř dává život za ovce

své. Nájemník však, totiž ten, kdo není pastýř, jehož nejsou ovce vlastní, vida vlka, an jde, opouští ovce a utíká; a vlk lapá a rozhání ovce . . Já jsem Pastýř dobrý a znám své (ovce) a zná-jí mne moje, jako mne zná Otec a já znám Otce; a život svůj dávám za ovce své. Mám ještě jiné ovce, které nejsou z tohoto ovčince: i ty musím přivést, a hlas můj slyšeti budou, a bude jeden ovčinec a jeden pastýř.« Jan 10, 11—16.

Ty, duše křesťanská, snad jsi vždy nenáležela k ovečkám Kristovým. Byl jednou čas, kdy jsi byla zapletena do křoví a trní. Kdo tě tehdy přišel hledat? Kdo tě jemně vyprostil z oněch překážek, aniž tě poranil? Kdo tě potom tiskl k svému srdci a vzal tě na ramena svá?

Ó, dobře víš, kdo to jest. Je to právě týž božský Mistr, jenž před dvaceti stoletími vypravoval toto podobenství a při něm myslil na tebe.

Ježíš tebe vyznamenal, tobě věnoval zvláštní pozornost, jak to jen ty sám můžeš zpozorovati: vzpomínej si jen na své duševní dojmy, na starostlivou péči, s kterou ti udílel milosti, jak tě opět a opět k sobě volal, na božskou něžnost, kterou tě někdy zahrnoval a na nadpřirozené ovzduší, do kterého tě postavil a z něhož ti již nedovolí odejít.

A čeho chce dosíci všemi těmi důkazy své

dobroty? Jenom jediného: chce tvé srdce, tvou upřímnou vůli a šlechetnou lásku.

Tato jiskra lásky, kterou můžeš vykřesati ze svého srdce s jeho milostí, má u všemohoucího Boha větší cenu, než světy bez počtu.

Když Ježíš dospěje k tomu, aby byl milován bez výhrady, byť i jediným srdcem, má za to, že mu byly nahrazeny všechny jeho oběti. Když se mu podaří vzbuditi v srdci jen jediného hříšníka upřímnou lítost nad hříchy, jest mu to útěchou za všecken zármutek na hoře Olivetské, zapomíná na všecken dřívější nevděk, otvírá bránu nebes dokořán a naplňuje duši blažeností po celou věčnost.

Ó Ježíši, ty víš, že tu nejde jen o jediný projev lásky, který chci vzbuditi, ale o miliony a miliardy těchto projevů, které, jak doufám, budu vzbuzovati na věčnosti. Nechci ti věnovati jen jedinou hodinu, poslední svého života, ale chci horlivě používat každého okamžiku dnem i nocí. Netoužím ti obětovati projev lásky jakýkoli, ale toužím po lásce něžné, šlechetné, obětavé, jaké jest schopno mé srdce.

Ó Bože lásky! jak je tedy drahocenná kratičká doba mého života, že ti mohu způsobiti radosti tolik a tak snadno! Ó, jak si přeji, by mě strávila láska k tobě, bych zapomínal na všechno i na sebe samého!

Ó Ježíši, žij ty sám ve mně den ode dne více; vytvoř ve mně sám sebe, miluj ve mně sám sebe a očišťuj bez ustání mé srdce!

D e n V. — Ú v a h a 2.

Ježíš jest přístupný.

»Advocans Jesus parvulum.« — »Ježíš, zavolav pachole, postavil je uprostřed nich.«
Mt. 18, 2.

Vlastností dobrého srdce jest, že jest přístupno všem. Vždy jasná tvář, vždy přívětivá, vždy laskavá prozrazuje dobrotu duševní.

Takový jest Ježíš.

Za svého pozemského života přijímal všechny s laskavou dobrotivostí. Čelo jeho bylo vždy klidné, oči vlídné. Každý se mohl k němu přiblížiti bez všeliké bázně a vskutku kdekdo k němu pospíchal.

Farizeové a saduceové přicházeli k němu, aby mu přednášeli své obtíže a strojili mu léčky. Ježíš odhaloval jejich pikle nějakým jasným slovem, neočekávaným obratem, neb zázrakem, ale neodháněl jich.

Boháči zvali ho na hostinu, buď že se mu upřímně podivovali, aneb z marné vychloubavosti. Ježíš přijímal jejich pozvání a někdy nepozván pozval se sám.

Navštěvuje domy bohatých i chyše chudých, chodí do letohrádku Lazarova v Magdale i do domku tchyně Petrovy.

Stejně laskavě přijímá bohatce, učeného Nikodema a chudého žebráka, sedícího u cesty a nešťastného muže malomocného, který se z daleka dovolává jeho milosrdenství.

Uděluje dobrodiní bez rozdílu všem. Křísí Lazara přítele, uzdravuje ucho Malcha, svého nepřítel. Zpět k životu volá dceru představeného synagogy Jaira i jediného syna vdovy naimské. Ježíš jest vždy dobrý, vždy přístupný.

Ale dává i přednost. Komu? Dítkám, chudým, pokorným a nešťastným tohoto světa. A právě v tom se jeví zvláštní něžnost Srdce Ježíšova.

Dobrý Mistr miluje dítky a netají se tím. Rád jest jimi obklopen. Hladí je, běře je na klín a žehná jim; když pak Petr soudí, že tato dotěrnost matek a nával dítek obtěžuje Mistra a chce je odehnati, Ježíš se jich zastává.

V době, kdy žil Spasitel, děti si nevážili ani jich nemilovali. U některých národů se rozhodovalo při jejich narození, mají-li zůstat na živu či zahynouti.

Ale od toho času, kdy Ježíš shromáždil dítky kolem sebe, začaly školky, sirotčince, ústavy všeho druhu po oboru zemském. Panny Bohu zasvěcené, snoubenky Krále králů, staly se služka-

mi, vychovatelkami, matkami chudých dítek, které neměly ani ochrany ani domácího krbu a nepoznaly lásky.

A tato soustrast Ježíšova rozšiřuje se na všechny ty, kteří jsou chudí, nízkého stavu a nešťastní.

On dobře věděl, že stav těchto lidí jest svízelný. Jsou vydáni libovůli svých pánů. Nikdo se jich laskavě neujímá, nikdo jim nevěnuje něžné pozornosti. Žádají-li o něco, nač mají právo, považuje se za milost, jestliže se jim práva dostává, od násilí a nespravedlnosti mocných nemohou se na nikoho odvolávati.

Ó, jak těžké jest toto postavení chudých! Ježíš byl dojat tímto neštěstím a sestoupil na zemi především proto, aby zachránil a potěšil pokorné a opuštěné.

A aby tím účinněji přispěl jim na pomoc a je pozvedl s větší láskou, dobrotivý Spasitel učinil se jedním z nich: *»přijal způsobu služebníka,«* jak sv. Pavel dí. Filip. 2, 7.

Chudobní jsou jeho rodiče. Matka jeho a svatý pěstoun Josef nepožívají u lidí vážnosti. Před nimi se zavírají všechny dveře a Stvořitel světa jest nucen naroditi se ve chlévě, dáti se položiti do jeslí a zahřívati dechem zvířat.

Brzy potom ho velmoži světa pronásledují. Jest mu jíti do vyhnanství do země egyptské. Tu

nemá přístřeší, kam by se uchýlil; tu málo práce pro Josefa, málo chleba pro Ježíše.

Ó, jak láskyhodné jest toto božské Dítě, které se dobrovolně vydalo tak kruté bídě, protože chtělo býti skutečně chudým, ano nuznějším než lidé nejchudší! Jak dobrý jest Ježíš!

Když se vrátil do Nazareta, stal se učněm sv. Josefa, učněm tesařovým. Se svým pěstounem ubírá se na denní práci; k večeru se vrací domů, nesa na ramenou své nástroje.

Tento život chudého řemeslníka vede Stvořitel světa až do třicátého roku.

Když nadešla doba jeho veřejného života, vyšel Ježíš *»v den sobotní do synagogy a povstal, aby četl. I podali mu knihu proroka Isaiáše, a on, rozvinuv knihu, našel místo, kde bylo psáno: „Duch Páně nade mnou, proto pomazal mě, poslal mě zvěstovat evangelium chudým, uzdravovat zkroušené srdcem, ohlásit zajatým propuštění a slepým prohlédnutí, propustit utisknuté na svobodu, ohlásit milostivé léto Hospodinovo a den odplaty.“ A svinuv knihu, vrátil ji služebníkově a posadil se. A oči všech v synagoze byly upřeny na něho. I počal mluvit k nim: Dnes naplnilo se to Písmo, které jste slyšeli ušima svýma.«* Luk. 4, 18-21.

Kázati chudým, těšiti zarmoucené, osvobozovati uvězněné, dávati svobodu otrokům: hle, toť

úkol božského Mistra! To prohlašuje hned, jak ponejprv vystupuje ve veřejnosti.

Napotom stále jest obklopen chudými, nemocnými, zmrzačenými, slepými, hluchými, němými, nešťastnými všeho druhu, kteří přicházejí prosit o zdraví, o radu, o útěchu a za ochranu od nepřátel a pomluvačů.

Dobrý Mistr přijímá všechny se stejnou láskou, hojí, pozvedá, hájí. Jest mužem lidu a lid dobře to vycítuje: chce jej míti svým králem.

A ty ses nezměnil, ó dobrý Ježíši! Vidím, jak během věků jsi obklopen především pokornými, maličkými a všemi, kteří se jim podobají.

Ty nemiluješ pyšného, ani boháče, který lpí na svém majetku. Nemiluješ srdce, které spoléhá na sebe a na svou moudrost; vzdaluješ se od těch, kteří milují lesk a moc; přednost dáváš pokorné samotě srdce, které se zřeklo sebe samého a veliké převrácené náklonnosti.

Ježíši, ty miluješ duše malé, které nedůvěřují v sebe, které nemají útočiště leč u tvé lásky; nemají opory leč u tvého Srdce, které neumějí jiného, než tebe milovati.

Ó, s jakou spokojeností patříš na tyto dítky, jež se kupí kolem tebe, berou tě za ruku a projevují ti svou lásku!

Jak je ti milejší jejich prostota a nevědomost, než věda těch duší, které, jsouce si vědomy svých

zásluh, pohlížejí útrpně, ano nedůvěřivě na tuto dětinou oddanost!

Nepochopili tito moudří nevýslovné dobroty tvého Srdce, ani jeho neuvěřitelné shovívavosti.

Ó Ježíši, jak se z toho raduji, věda, že přístupný jsi nevědomým, pokorným a maličkým. Též já chci býti jedním z nich.

Neznám a nechci znáti nic jiného, leč tebe a tvou lásku. K tobě jest mi přístup stále volný.

D e n V. — Ú v a h a 3.

Ježíš jest milosrdný.

»Debuit per omnia fratribus similari, ut misericors fieret.« — »Měl se ve všem připodobniti bratrům, aby byl milosrdným.« Žid. 2, 17.

My jsme všichni hříšníci a tolik jest nám potřebí laskavého srdce, které by mělo soucit s našimi bédami, které by chápalo naši slabost, nám pomáhalo, nám dodávalo mysli, nám rádo odpouštělo.

Ale kde nalézti takové srdce? Svět je samé sobectví, samá tvrdost. I nejlepší moji přátelé často se mi zpronevěří a celkem nepochopují mé bídy.

Obracím se tedy k tobě, ó Ježíši! Ty jsi samý soucit, samé milosrdenství.

Právě soustrast s ubohými hříšníky přiměla Syna Božího, aby sestoupil s nebe.

Když člověk po pádu ležel v propasti hříchu, nemaje naděje, že kdy z ní vyvázne, konala se porada nejsvětější Trojice, mají-li se lidé nechat ve své bídě a bez milosti odsouditi jako padlí andělé k věčnému zavržení.

Ale Srdce Syna Božího bylo jako milosrdenstvím při pohledu na nešťastný stav lidí. Nabídlo se tedy nebeskému Otci a pravilo: »*Hle, zde jsem, pošli mne*« na zemi! Já napravím vinu Adamovu svou smrtí, já umožním všem lidem, aby mohli získati nebe.

I stal se člověkem, objevil se mezi námi jako milostné Děťátko, podrobil se všem slabostem dětského věku a když počal život veřejný, odhalil tajemství vykoupení.

Toť kratinký nástin lidského vykoupení: má svůj počátek, střed a konec v slitovnosti Srdce Božího s naším neštěstím.

Tato milosrdná dobrota jeví se v každém okamžiku krátkého života Ježíšova. Nemůže patřiti na neštěstí, aby neměl soucitu: »*Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím.*« — »*Má-li kdo žízeň, pojď ke mně a pij!*«

Má lítost se zástupem, jenž bloudí jako ovce bez pastýře. Sám čeká na Samaritánku a přivá-

dí ji laskavě, aby uznala své viny. Ubírá se k zázračnému rybníku, aby uzdravil ubohého ochrnulého, jenž trpěl již osmatřicet let. Schválně se potkává u městečka Naimu s pohřebním průvodem, aby vzkřísil z útrpnosti jediného syna matky vdovy. Pláče nad pohromou, která zastihne nevděčné město Jerusalemem. Prolévá slzy soustrasti se zarmoucenými sestrami Martou a Marií.

Ježíš jest dobrý. Je tak dobrý, že byl ochoten odpustiti i zrádci Jidášovi; tak dobrý, že by byl chtěl zemříti i za zavržené, kdyby byli schopni vykoupení, jak zjevil jedné světici.

Je tak soucitný, že by byl ochotně podstoupil všechny bolesti svého utrpení tolikrát, kolik je hříšníků na zemi, kdyby byl předvídal, že tím obměkčí jejich zatvrzelé srdce.

Ty, duše křesťanská, kdybys byla bývala jedinou hříšnou duší na zemi, Pán Ježíš byl by chtěl se vtěliti jen k vůli tobě jediné a zemříti, aby tě uchránil pekelného ohně a získal si tvé srdce.

Proč tedy míváš tak často strach ze svého Spasitele? Po spáchaných hříších srdce tvé se svírá, nepokojně bije a se uzavírá. Ježíš darmo klepe na jeho bránu a vyzývá tě, abys mu otevřela a žádala za odpuštění. Sama se zbavuješ pravého štěstí jako Adam ráje pozemského.

Nedůvěra v milosrdenství Boží po spáchaných

chybách jest jednou z největších překážek osobě, která si hledí dokonalosti.

Tato nedůvěra má svůj kořen v přílišném spoléhání na své vlastní síly a že člověk nechce se přiznati k své ubohosti.

Ký div, že má důvěru v Ježíše ta duše, která ho neurazila a má vědomí, že jest s ním spojena posvěcující milostí!

Ale doufá-li v něho duše, která zhřešila, která tisíckrát upadla do stejného hříchu, ač měla pevnou vůli se polepšiti: tato důvěra naplňuje radostí božské Srdce Páně, vzdává čest nesmírnému jeho milosrdenství, po takové důvěře on touží. A Ježíš se nemění.

»Zvláštní věc, kterou ti hodlám svěřiti, pravil Ježíš k ctihodné Benigně Konsolátě,* je ta, že duše nemá míti nikdy strach z Boha, protože on jest milosrdenství samo; největší radostí Srdce tvého Ježíše jest, přivést k Otci co nejvíce hříšníků; tito jsou mojí slávou, mými klenoty . . . , ach, tolik je miluji, ubohé hříšníky!«

»Poslyš, Benigno, radosti má, a napiš toto: Největší radost, kterou lze mi způsobiti, jest, aby se věřilo mé lásce; čím silnější je tato víra, tím větší jest radost má; a chce-li kdo mi způsobiti radost nesmírnou, ať má neobmezenou víru v moji lásku . . .

*) Sestra Benigna Konsoláta žila od roku 1885 až do r. 1915.

Jsem-li dobrý ke všem, jsem velmi dobrý k těm, kteří ve mně důvěřují.

Víš, které duše získávají nejvíce z mé dobroty? . . . Ty, které více ve mne důvěřují . . . Duše, které ve mne důvěřují, olupují mne o milosti . . . Piš, že má radost z duše, která ve mne důvěřuje, jest nevýslovná.«

Proč Ježíš tolik dychtí v posledních dobách, aby se opět a opět mluvilo o žízni, kterou má: odpouštět, zapomínat, obohacovat milostmi duše hříšné, plné důvěry?

Jistě proto, Mistře dobrý, že zapomínáme čísti a opět čísti tvé evangelium a na sebe obracet podobenství o synu marnotratném, o obrácení samaritánky, o ženě cizoložné a mnohá jiná.

Zapomínáme opět a opět čísti, že nás vždycky vyslyšíš, kdykoli prosíme, že vezmeš vždy ovečku na ramena, kdykoli zbloudí, když jsi ji předem vyprostil něžnou rukou z trní hříchů, do kterých upadla.

Ó, Ježíši, chci míti důvěru, chci se vždy k tobě vracet a padat k nohám tvým, chci se radovat ze své slabosti, chci svou slabost uvádět jako důvod, abys mi prokázal milosrdenství.

Což nejsi Spasitelem? Což nesídlíš v duši mé, abys mi mohl odpustit a mne očistit?

Nepřišel's, abys volal spravedlivé, ale hříšníky.

Ó, Ježíši, v tebe důvěřuji, tebe miluji!

Ježíš jest věrný.

»*Et non rapiet eas quisquam de manu mea.*«
— »*A nikdo jich nevytrhne z ruky mé.*« Jan
10, 28.

Jsme již takoví: neustále hledáme věrného přítele, a nalezneme-li jej, jest nám vzácným pokladem.

Příteli věrnému jest vskutku přednost dáti před stříbrem a zlatem. Bohatství zdá se býti ničím, chybí-li věrná láska. Naproti tomu chudoba, nedostatek a utrpení pozbývají trpkosti, přichvátá-li laskavé srdce, aby je cítilo s námi.

Pán Ježíš zná tento zákon lidského srdce, a proto chtěl býti naším věrným přítelem. Mimo to vložil do našeho srdce požadavky tak veliké, a dopustil, aby bylo podrobno tak veliké slabosti, že žádné přátelství lidské nemůže je uspokojiti a jej nahraditi.

Ó, to jest čirá pravda! Nikdo nedovede býti tak trpělivým s námi, jako Pán Bůh sám. My se tak měníme, jsme tak vrtošiví a zároveň tak osobiví, že je třeba nekonečné dobroty Pána Ježíše, abychom nebyli opuštěni.

Dnes jsme veselí, zítra smutní; dnes úslužní, zítra v špatné míře, samolibí, neukáznění. A pře-

jeme si, aby všichni kolem nás byli vždy laskaví a trpěliví, šetrní k nám a úslužní.

Vpravdě nikdo nemá tolik ctnosti, aby mi zůstal vždy věrným i při tak velkých mých chybách.

Ó, Ježíši, k tobě se obracím: ty jsi Přítel věrný, jenž nezkłame nikdy, jenž mě vždycky snášel, vždy trpělivě na mne čekal.

Když mé srdce zabloudilo mezi tvory a u nich hledalo uspokojení, kterého mu ovšem nemohli dáti: čekal's na mne tiše a trpělivě, a když se mi zprotivila všechna radost lidská a já jsem se vrátil k tobě, přijal's mě s veškerou něžností.

Když jsem opomíjel obracet se na tvou dobrotu ve svých potřebách a hledal štěstí v cisternách vyschlých, neustával's mne volati k svému Srdci, nevyčerpatelnému prameni všelike blaženosti.

Ó, Ježíši, ty's věrný, ty's mým Přitelem navždy! Právě ty jsi pravil: »*Život svůj dávám za ovce své.*« Jan 10, 15; nikdo nevyrve mi z rukou těch, které Otec mi dal.

Křesťane, bratře můj, přeješ-li si býti přítelem Ježíšovým, přeješ-li si ho milovati z celého srdce: nebe a země mohou pominouti, ale duše tvá nezahyne. Připomínej si to ve svých nesnázích!

Dobře vím, že u mne někdy zaklepe smutek. Vyhnanství trvá dlouho, cesta jednotvárná, Ježíš tak daleko!

Duše tolik slyšela o onom kraji, kde vévodí

láska, o domě Otce nebeského a má zde vzdychati v zemi cizí!

Tolikrát slyšela o Pánu Ježíši, o jeho lásce, o jeho něžné pozornosti, o starostlivosti vpravdě otcovské, s kterou pečuje o každou duši: a jí se zdá, jako by se před ní skrýval!

Tu ji napadají trudné myšlenky: kdo ví, zdali se Ježíš stará také o moji maličkost? Byla jsem mu tak nevěrná, tak lenivá, tak nevděčná. Kdo ví, zdali má vůle dosíci svatosti, není pouhým snem, který se rozplyne v poslední den života?

Ó, milá duše, to jsou ovšem myšlenky trudné. Ale nepřicházejí od Ježíše. Jsou od tvého nepřítele, který se snaží, abys pozbyla důvěry v době zkoušky.

Ježíš neopustil tvého srdce. Jest mu svatyní, kde nalézá svou rozkoš, kde s radostí sleduje tvou snahu, aby ses mu líbila a odkud ti nabízí pomoc, které je ti potřebí, abys v boji neklesla.

Ježíš neodešel od tebe. Skrývá se jen tvému duševnímu zraku, abys ho tím horlivěji hledala a sloužila mu s větší čistotou a s větším sebezáporem.

Jednoho dne plavili se apoštolé po jezeře Genezaretském. Ježíš unaven usnul v lodičce. Tu se přihnala najednou prudká bouře. Apoštolé pojala hrůza.

Ježíš spí také někdy v tvé duši. Zatím co spí,

vyvstávají v ní jako běsné vlny žádostivost, roztržitost, nuda, pokušení, pochybnosti, trudné předtuchy budoucnosti a hrozí chatrné lodičce ztroskotáním.

V nepokoji chvatně budíš božského Mistra. Hořekuješ, že Boha nemiluješ, že Ježíš se tváří jako by spal pro tvé hříchy, že lodice tvá se potápí. Konečně přiměješ Ježíše, že chtěj nechtěj musí se probuditi a přikázati větrům a bouři, aby se utišily, ale také tobě říci: »Duše malověrná, proč jsi pochybovala?«

To proto, že Ježíš chce, abychom důvěřovali jeho lásce. Když se mu zlíbí, oddati se spánku, máme ho nechat odpočívati a říkati se sv. Teresii Ježíškovou: »Ježíšku, božské Dítko, ty jsi unaven; neboť málo srdcí ti nabízí pohostinství; odpočiň si tedy v srdci mém. Spi, Ježíšku, zatím co spíš, zpívati budu píseň lásky.«

Věz a potěš se myšlenkou, že není a nikdy nebude duše, byť byla sebe horlivější, aby nezakousela podobných dojmů, které tě souží.

Jsou velmi ctnostné duše, které jsou podrobeny podobným zkouškám po dlouhá léta, jiné po celý život; u jiných mizejí po kratičké době.

Ó, jak málo chápají duše, co jim vpravdě prospívá! Kdyby nechaly Ježíše, aby v nich provedl svou vůli, která jest vždy svatá, kráčely by jako obři cestou k dokonalosti. Ale ony chtějí pozo-

rovati činnost božského Umělce. Chtějí míti jistotu a mimo to se radovati z Ježíšovy přítomnosti. Jsou odhodlány jej milovati, ale tak, aby božská láska přinesla jim již zde uspokojení. Chtějí sloužiti Ježíšovi, ale touží, aby i on sloužil jim.

Daleko buďtež od tebe, milá duše, takové nároky! Ježíš byl až příliš dobrý k tobě. Zdaž nemá práva, abys věřila v jeho přátelství? Zde žiješ jen ve stínu víry; přeješ si snad již nyní jasnosti nebešťanů?

Ký div, miluješ-li Ježíše přítomného, když tě zahrnuje projevy lásky! Jaká sláva mu vzchází z toho, věnuješ-li mu lásku, upoutána jsouc důkazy jeho štědrosti? I pohané by dovedli takto milovati.

Budiž silná a velkomyslná! Nejsi najatá za mzdu. Věnovala jsi Ježíšovi lásku, protože nesmírné lásky jest hoden. A právě v temnotách, v roztržitostech, v duševních strastech, ve zdánlivé nepřítomnosti Ježíšově můžeš mu dokázati svou věrnou lásku.

Oživ tedy svou víru a vzpomeň si, že nikdo tě nemůže vytrhnouti z rukou Božích. Měj na paměti, že Ježíš má o tebe větší zájem, než o celý viditelný svět; že pozorně naslouchá, když se v tichosti odevzdáváš do jeho vůle, že jeho Srdce plesá radostí, když mu přinášíš nějakou oběť.

Ó, jak jsi milována! Jsi dítkem sice rodiny, ale, ach! ještě ve vyhnanství. S výsosti nebes Otec tvůj a Matka tvá sledují starostlivě každý tvůj kroček; bratři a sestry počítají již dny, kdy se s nimi shledáš a na věky žíti budeš.

Ó, Ježíši, je to tedy pravda, že se v nebi myslí na mé nepatrné a jednotvárné žití; že andělé a světci jako by zapomínali na čistou lásku k tobě a zabývali se mnou, pozorujete, jak se snažím vzbuditi lásku k tobě?

Je to pravda, že mi světci jaksi závidí, že mohu ještě pracovati a trpěti pro Ježíše, kdežto jim je to již věcí nemožnou, ačkoliv za svého pozemského života tolik vytrpěli pro Ježíše?

Pamatuj tedy, duše má, na to, jak tě Ježíš miluje, jak celé nebe se o tebe zajímá s city úcty a vděčnosti.

Ó, nechci se již rmoutiti a oddávati se pochybnostem, ani si stěžovati, že život jest příliš dlouhý a cesta temná a otčina vzdálená. Jsem dítkem rodiny a tam na výsostech jaksi s netrpělivostí na mne čekají, vroucně mne milují, s pečlivostí bdí nade mnou Matka má nebeská a Ježíš, můj věrný Přítel a Bratr, jehož miluje duše má.

Ježíš milující.

»*Ecce, quomodo amabat eum!*« — »*Ejhle, jak ho miloval!*« Jan 11, 36.

Nikdo nás tolik nemiloval a nikdy milovati nebude, jako Ježíš. On utvořil srdce naše podobné Srdci svému, aby je mohl více milovati a vzbuditi v něm vzájemnou lásku. On zná v něm všechny záhyby, on pochopuje všechnu jeho šlechetnost i slabost, on čítá každý jeho tlukot.

Pečlivěji bdí nad námi, než matka nad svým dítětem. Střeží nás, když v noci spíme, a stojí nám v hlavách, abychom první tlukot srdce věnovali jemu, jakmile se probudíme. Stále jest s námi po celý den, aby nám neuškodilo žádné nebezpečí a nic nás nesvedlo ke hříchu. Zdržuje se blízko nás ve svatostánku i jako Člověk, obává se, abychom naň nezapomněli a nevěnovali své lásky tvorům.

Touto láskou k nám plálo Srdce jeho vždycky: »*Láskou věčnou miloval jsem tebe: protož přitáhl jsem tě, smilovav se.*« Jer. 31, 3. Ano, tak tomu jest: on nás předešel, patře na naši bídu, on nás přitáhl k Srdci svému a tu nás drží, boje se, abychom ho neopustili.

Ó, láska Ježíšova jest výhní plamennou; jen ně-

kolik jisker z ní zde poznáváme. Ale i tyto jiskry postačují, bychom si o jejím žáru učinili jakousi představu.

Některé tyto jiskry vysršely ze Srdce Ježíšova, dokud dlel na zemi. Jsou to důkazy nevýslovné lásky, které nám dal, když se nám ukázal jako dítě plačící v jesličkách a vztahující ručky k nám, aby nás objalo.

Jsou to také projevy něžné lásky k ubožákům všeho druhu za jeho veřejného života; jeho zvláštní láska k dítkám; jeho pečlivost o chudé a vydědence tohoto světa.

Je to jeho hořké umučení, ustanovení nejsvětější Svátosti a jeho vůle býti s námi až do konce věků.

Jak něžná láska jeví se ve slovech Ježíšových, která pronesl několik hodin před svým utrpením: *»Synáčkové, ještě maličko jsem s vámi . . . Nermutiž se srdce vaše . . ., jdu, abych vám připravil místo . . ., vezmu vás k sobě, abyste i vy byli, kde jsem já . . ., nenechám vás sirotků.«* Jan. 13-14.

Jaká dobrota a blahosklonnost jeví se i v tom, že se po svém zmrtvýchvstání zjevoval učedníkům, ano i kající Magdaleně. Jakou starostlivost ukazoval o učedníky, aby jim nic nechybělo, až bude nepřítomen, by se nermoutili, až vstoupí na nebesa.

Ale to není ještě vše! Zdá se, že po jeho nanebevstoupení něžná láska Ježíšova k učedníkům jeho se zestonásobila, an je zůstavil v pozemském vyhnanství.

Od těch dob neustal zjevovati svou lásku zřejmým způsobem těm duším, jež jsou mu oddány.

Zdaž nemá býti doba přítomná dobou čiré víry, dobou temnou, dobou očekávání? Ale něžnost lásky Ježíšovy nemůže se dočkati věčnosti, až by se ukazovala jeho věrným dítkám.

Není duše oddané lásce k Ježíšovi, aby nepociťovala důvěrnosti a upřímnosti mezi ní a božským Spasitelem již na této zemi; a toto nadpřirozené spojení v některých duších jeví se až mimořádným způsobem.

Kdo by si tu nevzpomněl na lásku a něžnost, kterou projevoval Pán Ježíš sv. Terezii, Gertrudě, Mechtildě, Marii Markétě, Paskálu Baylonovi, Gerardu Majellovi a mnohým jiným duším zejména v naší době?

Není pochyby, že se Ježíš někdy duši skrývá, aby přítomnosti jeho neznamenal. I duše vyvolené byly podrobeny této zkoušce. Pán Ježíš tak činí, aby posílil jejich lásku. Ponořuje duše do temnoty, aby nelpěly na útěše duchovní, ale veškerou svou lásku věnovaly jeho božské osobě. Právě takovéto zkoušky jsou důkazem jeho bdělé lásky.

Ó, jak jsme povinni milovati navzájem božské Srdce tak milující! Jak jsme povinni projevovati Pánu Ježíši opět a opět, že ho milujeme, že věříme v jeho lásku!

Zdaž není se obávati, že tento božský Přítel, jenž má Srdce tak něžné a nám oddané, leckdy pociťuje velmi trapnou osamělost, která srdci veliké bolesti působí.

Ó, kolik oltářů jest obklopeno srdci chladnými, ano i tajně nepřátelskými; Ježíši nevěnuje se náležité pozornosti!

Ani jediného důvěrného přítele v celé farnosti, někdy ani v celém klášteře; ani jediné duše, které by se mohl svěřiti, s níž by mohl nenuceně a důvěrně rozmlouvati!

Ó, jak se cítí osamělým na těchto místech, jaké oběti jest mu přinášeti, aby tu vytrval!

A kněz, který poskytl mu svatostánku a pozval ho k sobě, nepomýšlí na to, aby mu přivedl návštěvníky, získal mu přátele a pověděl duším jeho péči svěřeným, jak veliký dobrodinec přebývá uprostřed nich.

Ještě nikdy jsi nezaslechla, ó, duše Pána milující, jak ze svatostánku vycházejí tiché stesky božského Zajatce? »Lidé mi prokazují více pocty než lásky. Ovšem přijímám jejich poklony, ale žízním po jejich srdci a uprostřed všech projevů úcty jsem mezi nimi jako pán mezi sluhy, kteří

se ho bojí, aneb jako panovník, jehož moc budí postrach.

A skoro nikdo neblíží se ke mně s dětinnou upřímností, aby se mnou rozmlouval a přede mnou vyléval své srdce.

Čeho já si žádám, jest: dětinná oddanost, něžnost, důvěrnost. Mám též srdce lidské. Chci více důvěry, více přímé srdečnosti, více volnosti mezi mnou a mými dítkami.

Ó, jak mne rmoutí, že se cítím cizím ve své vlastní rodině, kterou jsem si založil, uprostřed svých dítek, za které jsem podstoupil smrt a které živím svým tělem a svou krví!

Ty, synu můj, miluj mne vroucně. Rozšířím srdce tvé, aby se tvá láska rozhojnila skoro do nekonečna a skrze tebe ať i jiné duše uslyší hlas můj.

Chci si v těchto posledních dobách utvořit skupinu dobrých duší, které mne budou milovati bez výhrady; u nich mé Srdce zarmoucené si postěžuje, jak se jeho láskou pohrdá.

Jedinou jejich starostí bude milovati mne, já pak budu míti péči o vše, co se týká jejich blaha. Ať jsou mým majetkem. Přetvořím je podle své libovůle. Jejich úkolem bude jen milovati mne a mně se odevzdávati.

Ony budou mojí rodinou na zemi, domem mým, do kterého se uchýlím, až se budu cítiti cizím mezi lidmi.

Budou mojí Bethanií, půjdu si k nim odpočnouti od své únavy a potěšiti se ve svém zklamání.

Odměnou za jejich něžnou lásku a upřímnou náklonnost bude, že je povedu k svatosti a učiním je spoludělnicemi na díle vykoupení. Jestliže mne co může zdržeti na zemi a potěšiti mne v opuštěnosti, v které jsem ve svatostánku: je to jejich láska, jejich modlitby a oběti.

Jsem již té povahy, že nemohu odolati žádné prosbě, ano k vůli duším, které mne milují upřímně, činil bych divy neslýchané, stvořil bych znovu svět, zemřel bych tisíckrát na kříži ve stejné opuštěnosti a bolesti, jak se stalo jedenkrát.

Ó, jak miluji tyto duše! Ony to samy vědí, ačkoli nedovedou ještě pochopiti něžnosti mé lásky.

Dej mi duše. Hlásej mou lásku, kdykoli se naskytne příležitost, učeným i neučeným, ano i dětem. Tvůj hlas nevyzní nadarmo. Tu a tam naleznou se duše dobré vůle. Milostí mou jako dobré zrno vzklíčí a sluncem mé lásky dozrají.

Ó, jak si přeji, by mne lidé milovali a se mnou jednali jako s důvěrníkem a přítelem!«

Ježíš zarmoucený.

»*Tristis est anima mea usque ad mortem.*«
— »*Smutná jest duše má až k smrti.*« Mk. 14,
34.

Před dvěma tisíci lety nebylo nikoho, kdo by byl na mne myslil, ano kdo by byl jen tušil, že budu žítí, a již jedno Srdce mne milovalo, zajímalo se o mé štěstí a rmoutilo se nad hříchy, kterých se dopustím.

Ó, jak tato poslední myšlenka proniká mou duši bolestí a lítostí: Ježíš byl zarmoucen a trpěl pro hříchy mé a pro hříchy každého člověka zvlášť!

Ježíš byl Bůh. Viděl jasně do nejmenších podrobností chyby mé i zločiny celého světa. Znal jejich počet, odvažoval jejich tíži a pochopoval jejich zlobu nekonečnou.

Bez ustání měl před očima tuto horu lidských zlých činů; bez ustání přemítalo jeho Srdce o nesmírné urážce Boží, o urážce tolikrát opakované a tolikrát žádané ubohým tvorem, jakým jest člověk.

Slzy, které prolil v jesličkách, byly slzami zármutku nad tak velikým lidským nevděkem. Vzpomínka na muka a smrt, která ho čekala, nikdy ho neopustila v jeho mládí.

Křesťanská legenda vypravuje, jak Ježíšek, když povyrosl, chodil sem a tam po dílně sv. Josefa. Jednou našel dva kusy dřeva, položil je tak, že tvořily kříž a ukázal je své panenské Matce. Oči matčiny zalily se slzami a Srdce Páně naplnilo se zármutkem.

Sebe nepatrnější věci budily tuto vzpomínku a znovu rozdíraly ránu v duši Ježíšově a Mariině. Tak pohled na beránka, na holubici, na hřeby, na kladivo, na provazy a jiné nástroje jeho umučení. Všechno to hlásalo, jak krutá muka čekají na nevinného Ježíše.

Když Matka Boží oblékala Ježíška, připomínala si, jak dí sv. Alfons, že jednou bude mu roucho s těla strženo, aby byl bičován a ukřižován; když je kojila, tanul jí na mysli ocet s myrhou, kterým bude napájen na kříži; když patřila na ručky, kterými Ježíšek ji chtěl obejmouti, viděla je v duchu hřeby proražené a přibité na kříž; když jej vinula do plének, vzpomínala na plátno, kterým bude jednou zavinut a uložen do hrobu.

Ó, jaká bolest pro srdce této Matky a tohoto Syna, kteří vše již předem věděli! A čím více se blížil osudný den, tím více vzrůstala i jejich bolest.

Za veřejného života svého božského Syna a zvláště za posledního roku měla Matka Boží skoro stále oči plné slzí a myšlenka na Ježíše a na

jeho utrpení a bolestnou smrt všude ji doprovodila.

Několik slov sv. evangelia nám to dosvědčí, i kdyby naše srdce nemělo o věci ani tušení.

Jednou, když šel Pán Ježíš po Galilei, pravil učedníkům svým: *»Syn člověka bude vydán v ruce lidské a zabijí ho a třetího dne vstane z mrtvých. I zarmoutil se velice.«* Mt. 17, 21. Jin-
dy pravil: *»Aj běřeme se do Jerusalema a Syn člověka bude vydán velekněžím a zákoníkům a odsoudí ho na smrt a vydají ho pohanům, aby se mu posmívali, jej bičovali a ukřižovali; ale třetího dne vstane z mrtvých.«* Mt. 20, 18-19.

Ano i v den slavného svého proměnění na hoře Tábor rozmlouvali Mojžíš a Eliáš s Ježíšem o jeho smrti, která naň čekala v Jerusalemě.

Konečně se přiblížil den svrchovaného zármutku, den, po němž tolik toužil milující Vykupitel.

Pán Ježíš loučí se se svou Matkou, rozpráví o svých mukách, jak za sebou budou následovati a těší ji, poukazuje na své slavné zmrtvýchvstání a na vykoupení lidstva, objímá ji naposled a zůstává ji v pláči a bolu. Odchází pomalu ponořen v moře bolesti a chystá se podíl bráti na poslední večeři, kterou mu připravili apoštolé.

Zde zase nové trudy, nový zármutek.

I po dlouhých dvou tisících letech zachvívá se naše srdce zármutkem, když čte slova evangelia:

Ježíš, »*zkormoutil se v duchu a osvědčil a řekl: Amen, amen, pravím vám: Jeden z vás mne zradí.*« Jan 13, 21., a předpověď pádu Petrova: »*Amen, amen, pravím tobě: Nezazpívá kohout, dokavad mne nezapřeš třikráte.*« Jan 13, 38. Bolest nám působí i slova Ježíšova, že učedníci jej opustí a zůstaví ho samotného.

Ale co více rmoutí božského Mistra, jest myšlenka, že učedníci jeho se rozprchnou jako ovce bez pastýře, a že ve své nevědomosti ani netuší, jaké neštěstí je zastihne.

Ale dobrotivý Ježíš zapomíná na svou vlastní bolest a těše své učedníky, praví: »*Vy máte nyní zármutek, avšak opět vás uzřím, a radovati se bude srdce vaše a radosti vaší nikdo neodejme od vás.*« Jan 16, 22.

Když Pán Ježíš pronášel tato slova, byl již cestou na horu Olivetskou. Když tam dospěl, pojal ho zármutek a odpor; i pravil: »*Smutná jest duše má až k smrti, posečkejte tuto a bděte se mnou.*« Mt. 26, 38.

A Ježíš byl jako obklíčen smrtelnou úzkostí a krvavý pot pokryl celé jeho tělo, zvlhčil roucho a kanul na zemi. Luk. 22, 44.

Ó, jakého zármutku zakusil božský Spasitel pro naši nevděčnost!

Již tehdy předvídal, že tolikerá jeho muka budou míti jen nepatrný účinek; že mnozí lidé ani

si nebudou všímati kříže; že mnozí nebudou se chtít k němu znáti, že budou se mu rouhati a o to usilovati, aby jej vypudili z duší jemu věrných; konečně, že nesčíslné množství lidí nikdy ani neuslyší vyslovovati jeho jméno.

Ó, jak se svírá žalem naše srdce, pomýšlí-li na tento nevďěk lidský! Ó, dobrý Mistře, odpusť nám naše viny, jak jsi je odpustil na kříži; uděl všem lidem tak hojné milosti, aby byli takřka nuceni tebe znáti a milovati!

A ty, duše tolik milovaná, umiň si, že budeš těšiti božské Srdce Páně, a slib mu, že se vynasnažíš získávati mu duše bližních.

Ó, Ježíši, jak bych si přál býti na hoře Olivetské, bych tě svou věností těšil v nesmírném tvém zármutku! Jak jsem vděčen Veronice, že nedbajíc urážek a posměchu, podala ti závoj, bys utřel si tvář; jak jest mi milý pláč dcer jerusalemských, že měly soustrast s tebou; jak bych byl rád nesl tvůj kříž se Šimonem cyrenským, bych ulehčil tvé břímě; jak vroucně děkuji tvé přesvaté Matce, že tě na Golgothu provázela a blízko stála podle tvého kříže, aby s tebou sdílela všechna muka a rekovnou věností zmírnila ti bolest, kterou ti působila naše netečnost a vlažnost!

Ó, Ježíši, miluji tě a chci tě potěšiti láskou a trpělivostí v každém soužení, které mne potká!

Ježíš umírá za nás.

»Cum adhuc peccatores essemus, Christus pro nobis mortuus est.« — »Kristus zemřel za nás, když jsme byli ještě hříšníky.« Řím. 5, 8.

Není většího důkazu lásky, než zemřít za toho, koho milujeme. Sám Ježíš to řekl.

Ale ty, ó Ježíši, podle slov sv. Pavla, měl jsi lásku větší, jelikož jsi zemřel za nás, když jsme byli tvými nepřáteli.

Ježíš byl láska sama ke všem lidem po celou dobu pozemského svého života. Ale v poslední den života podal takový důkaz své lásky, že nebe i zemi naplňuje úžasem. Aby zachránil člověka hříšného a přesvědčil jej o své lásce, jest ponořen v hluboký oceán ponížení a bolesti.

Abychom aspoň poněkud pochopili hrozná jeho muka vnitřní i vnější, zkoumejme nejprve nejhlubší příčiny utrpení Páně.

Náš milující Spasitel, jsa hlavou tajemného těla, jehož my jsme údy, chtěl sám ve svém Srdci vytrpěti všechny bolesti, úkory a úzkosti, které trápití budou všechny jeho dítky a každé z nich zvlášť.

Chtěl napřed sám okusiti všechnu hořkost, která trápití bude srdce jeho bratří, aby jim byla snesitelnější.

Představme si jen, jaké bolesti, jakých úzkostí je schopno lidské srdce na př. matky u smrtelného lůžka dítěte, neb sirotka, který lká nad hrobem drahého otce neb milé matky.

Znásobme tyto bolesti podle své libosti, přidejme k nim vše, co vytrpělo neb vytrpí lidské srdce: vše to bude jen stínem bolestí, které ve svém Srdci trpěl Kristus Pán.

Ježíš chtěl mimo jiné na svém těle podstoupiti všechna muka fysická, která během všech století budou rozdělena na všechny lidi vůbec.

Představme si tu nepřetržitou řadu všech útrap, nemocí všeho druhu, hnusné rány, ohyzdné vředy, jež vídati jest v nemocnicích, přidejme k tomu všeliké krutosti od tyranů, zmrzačení údů, hrozná rány vojáků na bojištích, vše, co bylo snášeti milionům sv. mučedníků, jako: železné háky, rozžhavené plechy, kleště, biče, nože, ozubená kola, divé šelmy, vroucí vodu; Ježíš chtěl předem sám vytrpěti všecko na svém těle, co bude jednou trpěti každý z jeho vyvolených!

Mimo to Ježíš Kristus měl svým utrpením zadostučiniti za všechny hříchy, těžké i všední, kterých se lidé dopustili neb se dopustí do skonání světa; za všechny druhy nespravedlnosti, nečistoty, krutosti, nevděčnosti, za všechna rouhání a pohoršení.

Měl zahladiti všelikou zlobu každého z těchto

hříchů. Ale tato zloba jest nekonečná. Hřích jest urážkou Boha nesmírné velebnosti, potupou, vmetenou zemským červem v tvář Krále králů.

Tato hora hříchů s jejich nekonečnou zlobou tížila Srdce božského Vykupitele. Měl zadostučiniti v přísném slova smyslu za všechny lidi a za všechny jejich hříchy.

Měl zadostučiniti úplně a bez všeliké cizí pomoci.

Jak mohl jediný člověk, i Bohočlověk, tolik trpěti ve svém srdci a na svém těle, aby úplně upokojil Boží spravedlnost ve všech jejích požadavcích?

To jest a zůstane nám tajemstvím. Nikdo, ani nejsvětější Panna nepronikla do hlubin bolestí, ve kterých Ježíš skončil. Víme jen, že zemřel z čiré bolesti.

Ostatně víme i to, že Otec nebeský připravil Synu svému tělo a srdce, obé uzpůsobené k bolesti, opatřené takovou citlivostí a jemností, aby bolest mohla dosáhnouti výše a hloubky, kterých vyžadovala Boží spravedlnost.

Víme konečně, že Bůh ve své spravedlnosti a peklo ve své zuřivosti znásobili úžasně bolesti a tak hrozně je zpestřili, že ubohý Beránek Boží byl takřka pohřžen do rozbouřeného moře bolestí: »*Přišel jsem na hlubinu mořskou a bouře potopila mne.*« Žalm 68, 3.

Byl svázán, vlečen, políčkován. Tělo jeho bylo rozdrásáno při krutém bičování. Hlava probodána hroznými trny. Tvář jeho znešvařena výplivky. Ramena zraněna tíží kříže, ruce a nohy proklány hřeby, údy vytaženy, čivy zpřetrhány, klouby vymknuty, brada vyrvána, ústa vyprahlá žízní, oči zalité krví, zatím co k sluchu jeho doléhalo rouhání.

Byl terčem posměchu vojínů na hoře Olivetské, uplván jako nepravý prorok před Annášem, jako buřič žalován před Pilátem, jako blázen hanoben před Herodem. Veškeren dav lidu uznal jej za horšího nad vraha Barabáše a za hodna potupné smrti kříže. Jako divadelní král byl tupen od vojínů, vysmíván od představených synagogy, od lidu, od sluhů i od lotra, který s ním byl ukřižován.

Všichni, přátelé i nepřátelé, působili mu bolest. Otec nebeský neúprosnou spravedlností, peklo svou zuřivostí, Jidáš zradou, učedníci zbabělostí, Petr nevěrností, pochopové drzostí, vojíni krutostí, velekněží ošemetností, Pilát bázlivostí, Herodes potupou, množství lidu nevděkem, svaté ženy bezmocnou útrpností, svatá jeho Matka nevýslovnou bolestí, kterou k vůli němu trpěla.

Konečně co dovršilo všechny bolesti Ježíšovy a je rozmnožilo do nekonečna, to byla opuště-

nost Pána Ježíše od nebeského Otce. I zvolal Ježíš hlasem velikým, který rozrýval srdce Matčino: »*Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?*« Mt. 27, 46.

Ó, dobrý Ježíši, rozum můj jest takřka rozdrčen úvahami o tvých bolestech.

Ó, duše má, uvažuj dlouho a podrobně o umučení Páně: nikdy nepronikneš až na dno tohoto hlubokého moře. Ptej se, proč asi trpěl tolik bolestí?

Jediné, aby hříchy tvé byly odčiněny a srdce tvé vzplálo láskou k Spasiteli tvému.

Nechť tě pojme spasitelná hrůza z ošklivosti hříchu, a potom se rozhodni, k čemu tě pobádá láska Ježíšova: abys mu věnoval celé srdce své.

Ó Ježíši, kdo jsem já, žes mne tolik miloval? Čím jest ti moje láska, žes raději chtěl zemřítí smrtí tak bolestnou, tak potupnou, než dopustiti, abych já zahynul?

Čím je ti tlukot milujícího mého srdce, že ses vydal takovým mukám, aby sis lásku mou zajistil?

Jak na tebe působí prostinká slova: *Ó Ježíši, miluji tě!* že bys byl hotov, znovu se podrobiti umučení svému, kdyby to bylo možno, abys tato slova slyšel od duše, která jich ještě nepro-nesla.

Ó Ježíši, miluji tě, miluji tě. Tento povzdech, Srdci tvému tak milý, opakovati chci bez ustání:

tento povzdech ať jest mi začátkem a středem
a koncem duchovního života!

D e n VI. — Ú v a h a 4.

Ježíš v nejsvětější Svátosti.

»*Ego sum panis vivus.*« — »*Já jsem chléb
živý.*« Jan 6, 51.

Když Ježíš obětoval za nás svůj život, zdá se, že již neměl, co by nám daroval. Kdybychom byli žili v jeho společnosti, žádný z nás byl by nepřipadl na nový způsob, jakým by nám Ježíš mohl dokázati svou lásku.

Ale bylo vyhrazeno nesmírné Boží moudrosti a dobrotě uděliti nám dar, který by velikostí, stálostí a všeobecností vynikal nad všechny ostatní, je v sobě jaksi soustřeďoval, zmocňoval jejich hodnotu a jehož užitek by plynul pro každého jednotlivce až do skonání světa.

Vpravdě Ježíš jest podivuhodný.

Daroval se lidem, když se k vůli nim z Panny narodil, s nimiž žil, za ně se obětoval na kříži a hle! svatá eucharistie obnoví všechno to způsobem nevýslovným.

Každý den rodí se Kristus tajemným způsobem v rukou kněze slovy proměňovacími, rodí se tak skutečně, jako se narodil z přečisté Panny.

Přítomnost Ježíšova v eucharistii nebude jen na krátko. Třiatřicet let ztrávil mezi lidmi v podobě lidské, ale zde zůstane mezi nimi navždy.

Každý bude moci k němu se přiblížiti, přednésti mu své prosby, svěřiti své bolesti, ale zvláště projeviti svou lásku.

Nikodem, chtěje s ním mluvit, zvolil si dobu noční, v eucharistii může kdekdo k němu přijíti v každou chvíli.

Pohané obrátili se na apoštola Filipa, aby oznámil Ježíšovi, že by si přáli s ním mluvit; v eucharistii jest volno všem, ani hříšníka nevyjímaje, bez ohlášení k Ježíšovi přistoupiti a každý jest uvítán s božskou vlídností.

Snad závidíme věrným duším, kterým bylo dopráno býti při oběti na hoře Kalvarii, když božský Spasitel umíral za ubohé hříšníky.

Ale vynalézavá láska Ježíšova dala nám oběť mše svaté, při níž se skutečně, byť i nekrvavě, obnovuje drama kalvarské, a každý věřící může se státi účastným zásluh smrti Páně i obětovati je za duše sobě drahé.

Tak tomu bude až do konce světa; neboť Ježíš slíbil, že nás nezůstaví sirotky, ale bude s námi až do dne posledního.

Ale jest ještě něco podivuhodnějšího. Ježíš se nespokojuje tím, že jest naším hostem ve svato-stánku, chce přebývati v nás se svým tělem, se

svou duší, se svou přirozeností lidskou i božskou.

Aby se jistě spojil s naším srdcem, od něhož žádá lásky, stal se naším pokrmem a tak vniká do hlubin naší bytosti, do našich schopností; tyto pak očišťuje, naplňuje a přetváří.

Já jsem chléb živý, praví; kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život v sobě.

Ježíš jest chléb živý; on jest život sám; aby nám jej sdělil tím jistěji, chce, abychom jej jedli a pili. »Požívej života, praví sv. Augustin, pij život, tak budeš míti život nejvýbornější.«

Ó, jaké divy tvoří v duši dobře připravené ten, který k ní přichází, jen aby udílel své dary.

On jest Život podstatný: »*Kdo jí mne, živ bude skrze mne.*« Jan 6, 58.

On jest Světlo: Když toto se blíží, prchají všechny temnoty.

On jest Láska: které srdce, byť i ledové, by se nerozehřálo, když Láska nekonečná, tento žár věčný je se všech stran proniká?

A všechna tato dobrodiní má Ježíš pohotově, aby je udílel duším, které chtějí přicházeti k němu, a to až do konce světa.

Jest ovšem pravda, že Pánu Ježíši, chtěl-li ve skutek uvést tento div své dobrotivosti, bylo rozmnožiti do nekonečna zázraky své všemohoucnosti. Bylo mu v jakémisi smyslu zastaviti všechny přirozené zákony, aby mohl býti přítomen

zároveň, celý, na všech oltářích katolické církve, ve všech hostiích a ve všech částech hostií, aniž by smysly lidské mohly toho postřehnouti.

Tyto divy měl obnovovati každý den na hlas kněze, který přináší nejdražší oběť mše svaté.

Ale co záleží Ježíšovi všemohoucímu na zázracích, chce-li dokázati svou lásku a působiti radost svým dítkám?

Také jest pravda, že bylo Pánu Ježíši počítati s horou překážek, aby mohl ustanoviti Svátost oltářní.

Bylo mu čeliti nevěře těch, kteří nechtějí poznati a uznati jeho lásku.

Bylo mu čeliti přčetným urážkám. Předvídalť, že nepřátelé jeho během staletí budou přicházeti do svatyň, aby jej zneuctili ve Svátosti lásky, že se zmocní svatých hostií, aby se jim rouhali ve svých schůzkách nepočetných.

Bylo mu čeliti i lhostejnosti věřících a — což jest ještě smutnější — i zradě některých sluhů jemu zasvěcených. Vědělť Ježíš, že budou i kněží nehodní, kteří budou sloužiti mši svatou s hříchy na svědomí a přijímati jej do srdce zrádného.

To bylo ovšem pro Srdce Páně nejbolestnější, opětovaný polibek Jidášův v dějinách církve.

Ježíš věděl tedy, co ho čeká, zůstane-li s námi v nejsvětější Svátosti; předvídal všechna zneuctění, urážky, nevděk, vlašnost, lhostejnost; ale vě-

děl také, že některé duše budou jej milovati upřímně až do posledního dechu. Znal předem radost, útěchu a posilu, kterou budou čerpati tyto duše upřímné ze Svátosti oltářní. Mohl jim odepříti dobrodiní tak prospěšného?

Ó Ježíši, miluji tě a díky ti vzdávám co nejvroucnější za ustanovení velebné Svátosti!

V duchu zalétám v onu slavnou chvíli, kdy jsi bral do posvátných rukou chléb a víno a nad nimi pronášel ona úžasně tvůrčí slova: Vezměte: totoť jest tělo mé, totoť jest krev má!

Představuji si, že v tom blaženém okamžiku oči tvé se zalily slzami radosti při vzpomínce, jak budeš oblažovati věrné duše všech časů.

Rád se zabývám, drahý Ježíši, i tou myšlenkou, že jsi ty, jenž patříš na všechny věci, jako by byly přítomny, zpozoroval mou duši, ubohou sice, ale plnou touhy, a že tvé dobrotivé Srdce zachvívalo se radostí v představě, jakou mě naplníš útěchou a blažeností.

Ó Ježíši, jak tě miluji pro tvou dobrotu a lásku! Upřímně ti slibuji, že nikdy neustanu pěti tobě píseň lásky: Ježíši, Bože můj, miluji tě nade všechno!

Řekl jsi jednou svaté Mechtildě, že včelka se nevrhá na květinku, aby z ní ssála vonný med, s tak velkou touhou, s jakou tvé Srdce přichází do duše, která po tobě touží.

Věřím tomu rád, dobrý Pane můj! Přijď tedy, ó božská Včelko, otvírám ti kalich své duše do-kořán. Vnikni do mého srdce a oblaž mě svou láskou! Co mohu činiti já, ubohá květinka bez půvabu a vůně, než těšiti se z tvé lásky, která ne-hledí tak na zásluhy a ctnosti, jako spíše na dobrou vůli!

D e n VII. — Ú v a h a 1.

Ježíš jest vším ve všech věcech.

»Per ipsum et in ipso.« — »Skrze něho a v něm.« Kol. 1, 16.

Ježíš jest vším a ve všech věcech. On jest počátkem a cílem. On jest alfou i omegou. On byl včera, jest dnes a bude na věky.

On jest obrazem Otce, odleskem jeho, Slovem Božím.

Ježíš spojuje v sobě a sjednocuje svět Boží se světem stvořeným. On povyšuje, posvěcuje a přetváří ve své osobě svět přirozený se světem milosti a s sebou je přenáší do světa nestvořeného slávy Boží.

Ježíš je středem světa stvořeného. Skrze něho vše jest učiněno, vše v něm spočívá, se vyvíjí a zdokonaluje. Vše připomíná, zobrazuje a předvádí jeho život, utrpení, ctnosti a dokonalosti.

Ježíš jest prvorozeným všeho stvoření. V zá-
měru nebeského Otce svět jenom proto trvá ve
svém bytí, aby mu skýtal duše, které by Ježíš
přetvářel ve svůj obraz.

Ježíš jest středem dějin. On kázal prorokům
psáti dějiny Starého zákona, posloupnost vlád,
převraty a války.

Když se ukázal světu, naznačil sám několika
málo slovy, jako by nazdařbůh v rozpravě pro-
nesenými, postup hlavních událostí v budouc-
nosti.

Ježíš je středem pozornosti světa. Jako jím byl
včera, tak jest jím dnes a bude zítra. A čím více
nynější společnost lidská, ať z lhostejnosti neb
z nenávisti chce se zhostiti myšlenky na nábožen-
ství a uložiti mlčení o Kristu a jeho církvi, tím
více se obracejí zraky na papeže a moc náměstka
Kristova a vážnost jeho stoupá a se upevňuje.

Ježíš jest ohniskem veškeré pravé osvěty. 'Tu,
kde on vládne, vládne s ním věda, umění a cha-
rita. Tu, kudy on aspoň kráčel, jest temnota mé-
ně hustá, mravy méně divoké, lidé méně suroví.
Tu, kde on se ještě neobjevil, vládu má pohan-
ství, modlářství a čirá tma.

Když se jeho hvězda ukázala mudrcům od vý-
chodu, seděli národové pohanští ve stínu smrti.
Bludy jen bujely, lidé stenali pod jařmem sata-
novým. Zcela nejapné báje přijímaly se jako

pravdy nepopíratelné a stávaly se základem společnosti občanské i rodinné.

Nejohavnější neřesti považovány za ctnosti, stavěny jim chrámy, uctívána jejich božstva. Otroctví a krutosti byly základem všech zařízení. Všude panovala temnota a hřích, znehodnocení ženského pohlaví, zabíjení dětí, vykořisťování chudiny.

Byl svrchovaný čas, aby Ježíš přišel rozptýlit temnoty a potlačit knížete lži. Zvěstuj své evangelium v zastrčeném koutku země, za posluchače má lidi prosté a nevzdělané, za učedníky rybáře. Učení jeho jest zneuznáno ode všech lidí učených a vlivných jeho národa a on sám na posled přikován na potupné dřevo kříže.

Ale povýšen na kříž, obrátil k sobě zraky všech. Učení jeho se šíří světem jako jasné světlo. Temné mlhy pohanství se rozptylují a nejvýznamnější učenci sklánějí hlavy před učitelem pravdy.

Čistí se mravy, pouště se zalidňují mnichy a pannami Bohu zasvěcenými, otroctví klesá, krutost ustupuje křesťanské lásce, utlačování chudých a slabých úctě a účinné lásce.

Pravda Kristova svou září obnovila společnost, rodinu i jedince a na místo nevzdělanosti nastoupila osvěta.

Ježíš je sluncem lidského ducha. Čím více svět

usiluje zatemniti lesk jeho světla, tím více září a osvěcuje.

Peklo neustávalo po všechna století vyvolávat rozkol mezi věřícími a duše odvracet od Ježíše. Rozvířilo nesčetná bludařství, aby znehodnotilo pravdu Kristovu. Použilo lsti, lži, násilí, podpory mocnářů, aby uvedlo nauku Kristovu v opovržení.

Ale vše marné: Ježíš bdí, pravda trvá.

Zatím co se všechna bludařství drobí v sekty bez počtu, rozkládají se a hynou, budova pravdy tyčí se čím dále tím velebněji do výše.

Světlo, které přinesl Ježíš, ozařuje netoliko pravdy, týkající se víry a mravů, ale i všechny vědy přírodní, jest pomůckou k vyzpytování jejich zákonů, základem, na kterém spočívají, podivuhodným pojítkem, které je sjednocuje s první příčinou, se Slovem Božím, Moudrostí věčnou, Světlem ze Světla, s Pravdou nestvořenou.

Ježíš však k sobě nepřipoutal muže vědy, kteří vynikali i hloubkou i rozsáhlostí svých studií, aby se snad zalichotil lidské mysli a lidskému srdci.

Učení jeho jest přísné, odporuje pýše a vášním, požaduje od hrdého rozumu, by se podrobil tajemstvím nepochopitelným.

Ježíš pravil na př.: Poklekněte před touto hostií, nad kterou pronesl mým jménem kněz

slova proměňovací; klaňte se jí, neboť v této nepatrné hostii jsem já sám přítomen se svým božstvím i člověčenstvím. A hrdé hlavy učenců se sklonily a klaněly.

Ježíš pravil též: Vrhňte se k nohám kněze, ubohého smrtelníka jako vy sami, vyznejte se mu ze svých slabostí a mocí mou odpustí vám hříchy, zavře před vámi bránu pekelnou a otevře bránu nebeskou! A přední mužové vědy všech věků padli na kolena a vyznali se ze svých chyb.

Ó Ježíši, ty slavně panuješ nad lidským duchem! Všechny věky jsou toho očitými svědky; i naše moderní doba je toho důkazem.

Kdežto polověda odvrací se od Ježíše, nechávajíc se unášeti proudy modernismu a nacionalismu, věda pravá a hluboká, pátrající po posledních všeho příčinách potkává se s Ježíšem. I samy university, které si po nějakou dobu z učení Páně tropily posměch, přicházejí pokorně k božskému Mistru, jehož velebná postava nad všechny vyniká, aby mu složily hold a vyslovily podiv.

Ježíš jest zřídlem všelikého umění. On sám jest arcidílem božského Umělce. Jest svrchovanou Krásou v podobě lidské skrytou, jest divem, který vytvořila nekonečná moudrost a moc Boží.

Jeho dokonalosti a půvabnosti opěvuje, zná-

zorňuje a vytváří tisícovým způsobem viditelné stvoření. Mimo něj není souladu ani řádu, není působivosti milosti Boží, není nevinnosti ani krásy. On jest božským vzorem, který v sobě obsahuje vše krásné a dokonalé.

Právě jsou to jeho osobnost, jeho život, jeho utrpení, jeho světci, kteří umělce všech věků strhovali k nadšení.

Jeho ideální krásu bezděky snaží se znázorniti — aniž jsou si toho vědomi — i ti, kteří by se k němu nechtěli znáti.

Ježíš jest ohniskem veškeré lásky na světě.

Když ustanovil nejsvětější Svátost oltářní, dal se nám s nevýslovnou dobrotou. Zůstavil nám svou milující duši, své milující Srdce, z kterého za pozemského jeho života pocházela všechna dobrodiní.

Tato jeho milující duše se takřka znovu vtělila v tisících a tisících srdcích mužů i žen, kteří se zasvěcují službám lidí nešťastných neb nemocmi stížených.

Kdo spočítá všechny nemocnice a útulky ubohých všeho druhu, kde osoby Bohu zasvěcené přispívají na pomoc všeliké bídě lidské? Tito synové a dcery Krále králů obětují své mládí, svou budoucnost, své statky a své zdraví, aby mohli těšiti a ošetřovati lidi jim cizí, neznámé a snad i nevděčné.

Kdo je naučil tomuto sebezáporu, ne-li Ježíš, jenž měl soustrast s nemocnými a zmrzačenými, jenž hojil všechny nemoci, jenž ráčil svýma božskýma rukama dotýkati se malomocných, aby je očistil? Vždy a všude Ježíš!

Před nějakým časem poručily úřady japonské, polekané hrozným řáděním malomocenství, aby všichni lidé touto nemocí postižení byli shromážděni na jednom určitém místě.

Děti vydávaly rodiče, mužové ženy, ženy muže. Na tisíce ubožáků bylo sehnáno se všech stran na místo naznačené úřady. Tu byl vykopán obrovský hrob. Nešťastníci do něho prostě naházeni za živa a pokryti vrstvou vápna.

Ani jediná slza nebyla uroněna, ani jediného projevu soucitu nebylo slyšeti při zoufalém křiku a stenání ubožáků, kteří se dovolávali lásky spoluobčanů a nejbližších příbuzných, rodičů, dětí, manželů a manželek.

V téže době, v témž Japonsku, nedaleko odtud věnovali katoličtí řeholníci a řeholnice laskavou péči malomocným pohanům v nemocnici, kterou sami vystavěli na vlastní útraty, ošetřovali jejich hrozné rány, podávali jim pokrm a nápoj, těšili je dojemnými slovy, nečekajíce na zemi žádné jiné odplaty, než že sami budou od ubohých strašnou nemocí nakaženi. Aby mohli sloužiti těmto ubožákům, opustili svou vlast, své nej-

bližší příbuzné a otcovský dům! A tyto hrdinské skutky křesťanské lásky opakují se za naší doby všude, kde zuří hrozná nemoc malomocenství.

Kdo učí tyto duše takovému heroismu? Ježíš, jenž dlí ve svatostánku jejich skromné kapličky; Ježíš, kterého každý den přijímají.

A čemu učí tyto duše šlechetné, to vnuká v téže době tisícům a tisícům jiných po veškerém oboru zemském, aby se ujímaly všeho druhu nešťastných, chvátaly na pomoc všelike bídě lidské.

Ježíš vzbudil muže, jako byli Pavlín z Noly, Las Casas, Petr Klaver, P. Damián a všichni hrdinové, kteří zasvětili život ubohým černochům a opuštěným otrokům.

Ježíš i v této době má své hrdiny lásky, kteří se věnují na př. životu misionářskému v Číně, v Japonsku, v Africe a skutkům křesťanského milosrdenství ve všech krajích, kde jest tišiti bolesti a spasiti duše.

Tato láska, která vyzařuje ze svatostánku, má na zřeteli všechny naše potřeby, všelikou ubohost lidskou. Není vůbec žádného bolu, aby naň nebylo pamatováno a to ať v životě mravním, neb rozumovém, neb v životě fysickém. Pro všechny ubožáky zřizují se útulky, školy, nemocnice, sirotčince atd.

Ach, ano! Ty, ó Ježíši, jsi počátkem a cílem, alfou a omegou, ty jsi vším ve všech věcech.

Ježíši v eucharistii, ty k sobě přitahuješ všechny duše milující, ty okouzluješ duše čisté, ty podněcuješ duše šlechetné, pozdvihuješ kleslé a těšíš kající.

Ježíši v eucharistii, ty jsi pramenem, z něhož se rozlévají vody milosti po veškerém světě, z kterého vychází odpuštění pro kleslou společnost lidskou. Ty jsi sluncem, z kterého tryskají paprsky milosti, které ozařují někdy i temnoty moderního pohanství. Ty jsi oltářem, z něhož vystupují tklivé prosby za milosrdenství k trůnu Boží velebnosti!

Ježíši v eucharistii, ty se obětuješ na oltáři a v sobě smiřuješ všecky věci, smiřuješ svět s nebeským Otcem, propůjčuješ hlasu všemu stvoření, které tu vzdychá a čeká na své osvobození, jen v tobě má smysl všeliká oběť, která byla kdy přinesena za všechna století. Ty jsi Beránkem obětovaným od počátku světa! Zjev. sv. J. 13, 8.

Ježíši, božský Ježíši, miluji tě a nikdy neustanu opakovati tento projev lásky! Ach, pronikni všechny mé schopnosti, okouzli mé smysly, zmocni se mé mysli a přitáhni k sobě mé srdce navždy!

Ježíš, Král srdcí.

»Traham eos in vinculis caritatis.« — »Táhl jsem je vazbami lásky.« Os. 11, 4.

Ó, jak skrovným příbytkem je svatostánek, kde Ježíš dlí dnem i nocí! A ještě nepatrnější jsou způsoby chleba a vína, kterými zastírá svou přítomnost na oltáři!

Ale tato malá, bílá hostie přitahuje k sobě veškeren duchovní svět. Jest jakoby centrální hvězdou, ke které tíhne každé srdce dobré vůle.

Ti, kteří se dají přitáhnouti jejím půvabem, nalézají pokoj, blaho a lásku; ti, kteří vybočují od okružní své dráhy, bloudí světem nazdařbůh, vlekou s sebou řetězy svých neukojitelných žádostí a zklamaných nadějí.

Ježíš utvořil srdce lidské, toto srdce tak obsáhlé, že žádný tvor nemůže je vyplniti, žádná lidská pocta uspokojiti, žádná láska pozemská dokonale oblažiti.

Jest nutkáno, buď se vrátiti ke svému středu, aneb se státi obětí zmatku, nepokoje a zoufalství.

Člověk touží po štěstí. Sleduje je ve všech svých počinech, o ně usiluje všemi schopnostmi své bytosti; a toto štěstí, hledá-li se mimo Ježíše, nikdy se nenalezne.

Jakási vnitřní nutnost pohání člověka, aby se zmocnil toho, co nazývá svým štěstím, a když ho dosáhl, poznává, že šel za bludičkou.

Častěji však místo se štěstím setkává se při každém kroku s bolestí. Člověk, který cítí, že jest pro blaženost stvořen a přirozeně po ní touží, poznává, že se po mnohém úsilí přepočítal, že jen zármutek jest mu odplatou.

Kdo by věděl, kolikerým útrapám jest podroben! Jsou tu bolesti tělesné, duševní, zevnější pronásledování, pochybnosti, úzkosti, nemoci, ztráta majetku, ztráta cti a dobrého jména.

A kdyby aspoň mohl předvídati tyto útrapy a zameziti jejich neblahé následky! Ale vůči všemu tomu vidí se bezmocným.

Vše může se na něho shrnouti najednou, aniž dovede se zabezpečiti. Tisíce příčin tajných a neznámých, tisíce činitelů podloudných osnuje mu zkázu.

Tyto nehody mívají původ v lidském ústrojí, v obraznosti, v srdci, ve zlovolnosti neb zpozditosti bližních, v nahodilých událostech, v přírodních zákonech a v nesčetných okolnostech, které se vymykají vůli člověka.

Ó, jak nešťastno je srdce, které trpí, aniž se naučilo ve škole Ježíšově tajemství kříže! Ono před bolestí prchá a přece se jí musí podrobiti, ono jí nenávidí a jí zlořečí.

Naproti tomu učedník Ježíšův ví, co znamená trpěti, a vítá bolest jako druhou sestru. Ano jí i vyhledává, za ni prosí Ježíše, miluje ji a v ní nalézá nejčistší radosti.

Člověk však netoliko hledá blaženosti, ale chce i žíti, žíti bez konce. Nová záhada, nová muka pro ubohé srdce lidské, které nezná Ježíše.

Člověk cítí, že jest určen, aby věčně žil, a ví, že musí umříti. Má pud sebezachování, ano i vyslovenou vůli stále žíti: a všude se setkává se stínem smrti. Bojuje o své zachování, a ví, že jest jeho úsilí marné. Smrtelný zápas jest zápasem posledním a člověk ví, že v něm podlehne.

Ach, jak jest nešťastno srdce, odloučené od Ježíše! Přirozenost vede člověka k tomu, aby se vyhnul smrti, a vědomí mu praví, že se namáhá nadarmo. Po konečném zápase tělo jeho se rozpadne a všechny jeho sny a naděje v nesmrtelnost, které hýčkal po celý život, budou podle jeho soudu spolu s tělem pohřbeny v tmavém hrobě.

Ó Ježíši, utíkám se k tvému božskému Srdci. Ty jsi řekl: *»Já jsem vzkříšení a život; kdo ve mne věří, neumře na věky.«* Jan 11, 25-26. Ty jediný jsi cesta, pravda a život. Jan 14, 6.

Ty jediný dovedeš vyplniti mou neuhasitelnou touhu po blaženosti, po životě bez konce, po lásce věčně planoucí. Neboť člověk chce netoliko býti blaženým a žíti, ale chce i milovati. A tato

touha jest v jeho srdci nejsilnější, nejpánovitější a mimo Ježíše naprosto neukojitelná.

Člověk chce milovati. Vášnivě se žene k tomu, co se mu zdá býti dobrým a krásným. Chce, aby předmět jeho lásky se s ním ztotožnil, jemu se spodobnil. Zaslepen přeludy domnívá se, že všude mu kyne láska a všude nalézá jen mam a klam.

Žádné lidské srdce nemůže pochopiti srdce jeho, přizpůsobiti se jeho rozmarům, vyhověti všem požadavkům, vytušiti všechny potřeby. Žádá vždy větší důvěrnosti, vždy dokonalejšího vzájemného pochopení, vždy něžnější pozornosti. Ale ach! čím déle se věnuje osobě, kterou miluje, tím více poznává její nedostatky a chyby.

A kdyby i našel srdce, které by vyplnilo všechny jeho tužby — což ovšem není možno — tím nešťastnějším by byl, věda, že ho brzy pozbude.

Stále toužiti a nikdy touhu neukojiti, míti stále hlad a žízeň po lásce a nikdy se nenasytiti, sníti o lásce dokonalé a nikde jí nenalézati: toť ubohý stav člověka, leda že jednoho dne unaven otevře oči a obrátí se k tomu, jenž pravil: *»Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím.«* Mt. 11, 28.

V Ježíši jediném nalézá člověk vše, po čem touží: život, blaženost a lásku, vše bez všelikého omezení; neboť Ježíš jest Králem srdcí.

A vskutku jest mezi srdcem lidským a Srdcem

Ježíšovým hluboké a tajemné příbuzenství, které jest stanoveno od věčnosti.

Když Bůh ustanovil stvořiti člověka, nejprve myslil na svého Syna, který měl býti prvorozen-cem všelikého stvoření. Kol. 1, 15. I dal Adamovi tělo a duši, jak božská jeho moudrost zamýšlela obojí dáti Ježíšovi, jenž jest hlavním dílem všeho stvoření.

Ano, ještě více. Boží Trojice zůstavila Slovu věčnému, skrze něž všechny věci učiněny jsou, aby vytvořilo srdce té podivuhodné bytosti, kterou je člověk.

A Boží Slovo vložilo do srdce lidského všechna hnutí a city a potřeby, které chtělo jednou míti ono samo.

Vložilo do něho tužby tak hluboké a rozsáhlé, že jen jeho božské Srdce může jim rozuměti a je vyplniti.

Srdce Ježíšovo a srdce člověka jsou jako dvě struny na harfě, harmonicky zladěné a tak spolu spojené, že chvěje-li se jedna, chvěje se i druhá v líbezném souzvuku.

To je ta tajemná příčina neúnavné blahosklonnosti Ježíšovy k člověku i padlému, nevěrnému a tisíckrát nevděčnému. Tu jest vysvětlení oněch něžných slov, která pronesl: *»Rozkoš má, býti se syny lidskými.«* Přísl. 8, 31.

»Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a ob-

tížení jste, a já vás občerstvím.« Mt. 11, 28. Tu jest zřídlo oné nevýslovné něžnosti, kterou Ježíš projevuje duším, jež pochopily jeho Srdce a zasvětily se jeho lásce. Tu jest také příčina oné tajemné nevolnosti, která týrá lidské srdce, jestliže se ještě úplně neoddalo svému Pánu a Spasiteli.

Souladnost, stanovená mezi Ježíšem a člověkem, je vskutku tak hluboká, že ani nevěrnost, byť i dlouho trvala, nemůže jí zničit.

Předsudky a vášně mohou sice na dlouhou dobu utlumiti každý vzdech, každou touhu po Bohu, ale v hlubinách duše tkví příchýlnost k němu. A možná, že jednou, byť i po mnohých letech, duše procitne a uposlechne hlasu Ježíšova a vrátí se k svému nejvyššímu Dobru.

To jsou dějiny obrácení po čtyřiceti, padesáti letech hříšného života, která se udála na nějaké slovo při kázání, aneb na nějakou domluvu z úst přítelových, při nějaké neobyčejné události aneb nějakém vnitřním dojmu.

Ježíš jest Králem srdcí. On vše to způsobil; neboť on zná všechny tužby srdce i všechny jeho slabosti.

On přivádí duše k sobě zpět dříve neb později, duše, které tvrdošíjně mu neodpírají.

Ó, Ježíši, nechci prchatí před tebou: blížím se k tobě. Jest mi tak potřebí tebe! Děkuji ti, že's

učinil srdce mé tak obsáhlé, že žádný tvor nemůže je uspokojiti.

Hledám přítele, který má všechny dokonalosti a nižádné vady; přítele, který by se shodoval s mými představami a mohl vyplniti všechny mé tužby; přítele, který by mi náležel, jak si toho přeji, a tak dlouho, dokud si toho přeji.

Hledám duši, která by chápala mé slabosti a měla soucit se mnou; která by mi odpouštěla a šetrně mi pomáhala, abych povstal, a nikterak mne neodstrašovala. Hledám duši, která by mi věřila i při všech mých chybách; duši věrnou, i když sám se stávám nevěrným; duši, která by nikdy nepochybovala o mé dobré vůli, vždy mi důvěřovala a byla tak dobrá a šlechetná, by mi pomáhala ve všem a stále.

Ale, ó Ježíši, mimo tebe, nikdo mě nepochopí a nebude milovati, jak si obojího žádám.

Všecko mě tedy vede k tobě, Pane můj, i mé obavy i mé tužby; mé dobré vlastnosti i mé chyby. Všechny buňky mé bytosti k tobě tíhnou a z hlubin srdce se ozývá hlas: Se mnou zůstaň, ó Pane, neboť tolik je mi třeba tvé lásky, tvé dobroty, tvé blahosklonnosti a nezdolné trpělivosti!

Bez tebe jsem nadmíru nešťasten. Ó, zajisté jsi myslil na mne, když jsi vypravoval o synu marnotratném, o kající Magdaleně, když jsi k pokání přiváděl samaritánku.

Ó, Ježíši, díky budťtež tobě vzdány, že's tehdy ráčil s něžnou láskou popatřiti na mne. Ty's věděl, že jednou přece přilnu k tobě s celým srdcem a nikdy se již od tebe neodloučím.

Stvoř ve mně srdce čisté, které by milovalo jen tebe. Dej mi sílu, abych se vzdal každé lásky, která by neměla základ v tobě.

D e n VII. — Ú v a h a 3.

Ježíš středem dějin.

»*Christus heri et hodie, ipse et in saecula.*«
— »*Kristus týž včera i dnes, i na věky.*« Žid.
13, 8.

Ó, Ježíši, osvěť mě, dej se poznati duši mé! Ty's tajemstvím věků; ty jsi Bůh skrytý; ty přebýváš ve světle nepřístupném. Osvěť mysl mou, abych tě našel a miloval!

Za tvého pozemského života tázali se židé, kdo bys byl; ano i tvoji přátelé tě prosili, aby ses ukázal světu, apoštolé v den před tvým utrpením počínali si, jako by neznali tvé božské osoby.

A nyní, ó Ježíši, když jsi vstoupil na nebesa, když se skrýváš v našich svatostáncích pod nepatrnou způsobou chleba, kdo tě zná a myslí na tebe?

Vidíme-li, jak žije svět a oč usiluje, jak mocní světa snaží se ovládati přítomné události a posu-

novati hranice států, tu se zdá, jako by tebe ani nebylo.

A přece ty jsi všeho středem; ty's byl včera, jsi dnes a budeš na věky.

Když jsi zamýšlel stvořiti svět, chtěl jsi zjevití svou slávu. Každý tvor jest jen odleskem tvé krásy, slabým paprskem tvého světla, jakousi stopou tvé dokonalosti.

Ty jsi Prvorozeným všelikého stvoření. V záměru Otcově svět má své bytí jen k vůli tobě.

Staletí připravovala příchod tvůj; národové, kteří za sebou následovali, urovnávali jen cestu před tebou.

Ty jsi žádostí pahrbků věčných. I. Mojž. 49, 26. Patriarchové a proroci vzdychali po příchodu tvém, přáli si viděti tvou tvář, dříve než by odešli z tohoto vyhnanství.

Rozptýlil jsi mezi národy vyvolenými svůj lid, aby oznamoval příští tvé; dal jsi národu římskému světovládnou moc, bys mohl ve středu všehomíra zaraziti sídlo svého duchovního království.

Celý Starý zákon plný jest Ježíše.

Ačkoliv se zdá, že všechno tu jde bez určitého plánu, přece čisté oko postřehuje vznešený Boží záměr, Králi věků nesmrtelnému připraviti cestu, až se bude chystati položití základy svého království.

Ježíš byl včera, jest i dnes. Po svém příchodu

na zemi, kraluje vzdor všem svým nepřátelům.

Ač jest chudý a světem nepoznaný, narozený z neznámé Panny v chudém městečku, pronásledovaný závistí a řevnivostí a nenávistí svých spoluobčanů, přece tento Ježíš připravuje klidně průběh dějin Nového zákona až do konce světa.

Jednoho krásného dne na pokraji jezera oznamuje několika rybářům, že vzdělá církev svou a že základem této budovy bude jeden z nich, Petr, který ho potom třikráte zapřel! Tato církev že rozšíří se po obzoru zemském a brány pekelné jí nepřemohou.

Kdyby byl zaslechl pyšný císař Augustus tato slova, byl by se jistě trpce usmál, jak se smějí nevěrci naší doby, kteří mají za to, že oni ovládají svět. A přece tato církev byla založena. Ani pronásledování, ani bludařství, ani rozkoly, ani odpady nestaly se příčinou její záhuby, ba ani nepodřaly její sílu životní.

Jindy pravil Ježíš, řemeslník, z nepatrného městečka Nazareta, že, až bude povýšen, všechno potáhne k sobě.

Apoštolé jistě neporozuměli této podivné řeči a Ježíš nerozvinul před nimi své myšlenky. Spokojil se tím, že načrtl dějiny světové.

Brzy potom odehrálo se krvavé drama na Kalvarii. Nepřátelé Kristovi jásali. Přisahali, že jej vyhladí ze země živých, aby nikdo si nepřipomí-

nal jeho jméno. Netoliko jej usmrtili, ale i zahabili jeho památku hanbou a zlořečením. A hle! tento člověk vystupuje slavně z hrobu, který měl pohřbíti i jeho památku; kříž, na kterém zemřel, obestřen jest světlem slávy! Až z nejposlednějších krajin země přicházejí poutníci, aby s něžnou láskou a s kajícím srdcem uctili místo, kde vykřvácel božský Spasitel. Miliony mučedníků, mezi nimi i starci, ženy a dítky raději se nechávají spáliti na hranici, neb roztrhati divokými šelmami, neb popraviti mečem, než by zapřeli Ukřižovaného, kterého nade všecko milují.

Mocní tohoto světa s nelibostí a s hněvem pozorují, že se v jejich říších rozmáhá víra v Ježíše Krista. Vydávají přísná nařízení, že nikdo nesmí oslavovati jméno Ježíšovo, nikdo se Spasiteli klaněti, nikdo jej milovati.

Ale čím více krve mučedníků se prolévá, tím více rostou řady nových křesťanů a roste i nadšení pro Ježíše. Trůny pronásledovatelů církve se kácejí, ale církev jeho jest nepřemožitelná. »*Brány pekelné jí nepřemohou.*« Mt. 16, 18.

Ježíš také řekl: »*Kdo není se mnou, jest proti mně.*« Mt. 12, 30. Pronesl ta prostá slova před ženami, rybáři a řemeslníky. Fariseové a zákoníci štítili se toho nízkého shromáždění.

Řečníci a filosofové učených Athen a hrdého Říma nepomýšleli na to, poddati se neznámému

proroku, byť se jim i hrozilo, že budou prohlášeni za jeho nepřátele.

Ale Ježíš osnoval dále budoucí dějiny světové.

Jeho učení založené na lásce a sebezáporu šíří se po východě i západě. Několik let po jeho smrti jsou hlášány jeho zásady a přijímány v hlavních částech světa. I císařský dvůr v Římě chová v sobě křesťany; a čím více se jich hubí, tím více jich takřka vyrůstá ze země.

Svět se dělí na dva ohromné tábory: učedníků Kristových a jejich nepřátel. Všechny zájmy, wszeliká politika, umění a vědy ustupují do pozadí před otázkou: Jsi s Kristem či proti němu?

V následujících stoletích se propast mezi učedníky Páně a jejich protivníky ještě více rozevírá.

Dnes, po dvou tisících letech, po dvaceti revolucích politických, hospodářských a naukových, když se opět a opět převalily přes moře světové vlny tolerance (náboženské snášenlivosti), skepticismu (pochybovačnosti) a indiferentismu (náboženské lhostejnosti), náboženská otázka poutá na prvním místě pozornost všech.

Všichni národové zabývají se myšlenkou na Krista a jeho zástupce na stolci apoštolském; uvažují, zdali mají se staříčkým papežem navázati styky, či smějí je zrušiti. Tanou jim asi na mysli slova Páně: *»Kdo není se mnou, proti mně jest.«*

Ó Pane, nejhlubší poklony hodný, domníval jsem se, že se výlučně staráš o duchovní prospěch mé duše. Představoval jsem si, že království tvé je zcela duchovní, a hle, činnost tvá se rozrůstá a rozšiřuje do nekonečna! Hle, i přátelé tvoji i nepřátelé jsou nuceni tebou se zabývati, ty se činíš středem světa, středem veškerých dějin!

A vskutku jsi ty Králem dějin, Panovníkem národů.

Když jsi sám nastínil několik rysů těchto dějin, uložil jsi jednomu ze svých učedníků, Janovi, aby zvěstoval budoucím pokolením, co se bude dít po všechna budoucí století. Kázal's mu vypočítati ve Zjevení různé vlády, které se vystřídají do konce věků, jejich vzájemné zápasy a boje proti tvé církvi. Již předem líčíš útok, který proti tobě podnikne nepřítel pokolení lidského, přechodné úspěchy jeho a konečnou jeho porážku.

Ó, kdyby naše oči byly dosti čisté, dovedli bychom čísti v této knize dějiny, které se právě před naším zrakem odehrávají: seskupení dvou mocností, které na konci časů proti sobě se postaví, totiž úplného a dokonalého katolicismu a úplné nevěry, t. j. razionalismu (= rozumářství) se všemi neblahými následky na poli myšlenkovém, politickém a hospodářském.

Viděli bychom, kdo je ten veliký Babylon,

svůdce národů. Viděli bychom, kdo jest ona šelma o sedmi hlavách a o desíti rozích, která se rouhá Bohu a pronásleduje svaté. Zřeli bychom se sv. Janem nebesa otevřená a Syna Božího, jehož oči jako plameny ohně a na hlavě mnoho věnců, an usmrcuje antikrista dechem úst svých.

Ach, ano, Ježíš žije a kraluje po věky věků! On jest Králem králů a Panovníkem panovníků. On byl týž včera, jest dnes a bude na věky.

Ó, jak veliký jest Ježíš, který mě miluje, na jehož Srdci každodenně spočívám, který svěřuje mému sluchu božská tajemství, který vztahuje ruku svou, aby mne zadržel, bych neklopýtl o kámen, stojící mi v cestě.

Jest veliký, jest dobrý. Miluji ho z celého srdce!

D e n VII. — Ú v a h a 4.

Ježíš tajemstvím věků.

»Mysterium, quod absconditum fuit a saeculis et generationibus.« — »Tajemství, které od věků a pokolení bylo skryto.« Kol. 1, 26.

Ježíš jediný má klíče poznání, klíče od propasti. On jediný dovede otevřítí sedmero pečeti, které zavírají knihu budoucnosti, čísti v ní tajemství a odhalovati je.

Stvořená příroda, duch a srdce člověka, společnost, dějiny, církve Kristova: vše to jest kni-

hou plnou záhad. Bůh vše to zůstavil pátrání a dohadu lidskému, ale bez Ježíše nic se neosvětlí, nic nevyloží.

Co jest v přírodě tato zdánlivá smrt, která v zimě trvá po dlouhé měsíce, a na to klíčení; toto umírání semene v zemi, aby z něho vypučela bylina, jako by ze smrti měl vzejíti život?

Co jsou ty myriady pramaličkových bytostí, toto zdánlivé plýtvání mocí a bohatstvím, aby byly stvořeny bytosti, které žijí jen okamžik, tato nekonečná řada tvorů, která je takřka jen hozena do viditelného světa?

Co jsou i ty odchylky, protivy a zdánlivé mezery v řízení hmotného světa a přece ve všem podivuhodná účelnost, která nikdy nezklame, Prozřetelnost, která vždy dosáhne svého cíle?

Dále, jak vysvětliti potřebu přátelství, která sužuje srdce člověka, a sobectví, s kterým se všude setkává; všeobecnou touhu lidskou po souдруžnosti, jednotě a lásce, a naproti tomu války, revoluce, zápasy a projevy nenávisti?

Co je ta nevyhnutelná potřeba práva a spravedlnosti a tyto stávající nesrovnalosti a zřejmé nespravedlnosti, tato utiskování chudých, vykořisťování nemajetných?

Chválí se krása ctnosti, kdekdo by si ji přál: a ctnostní jsou hanění a pronásledování.

Každý uznává potřebu zachovávání zákona: a jest viděti, jak zloba slaví vítězství.

I v dějinách jsou samé záhady. Lidé sami určují postup událostí, stanoví vlády a je odstraňují, shromažďují národy, svobodně panují, o všech věcech rozhodují podle své libovůle a ctižádosti.

A přece dějiny lidstva jsou řízeny zákony nezměnitelnými. Neviditelná ruka drží nitky tak svobodně upředené. Bytost neviditelná, kterou by lidé tak rádi vyloučili, jest všude, řídí podle své vůle všechny události, určuje k svému účelu nesouladnou hru lidských vášní.

Čím více se považoval duch lidských za svobodného a nezávislého, tím více otročil svým předsudkům a rozmarům, tím více poznával potřebu, žíti v závislosti a míti nad sebou pána.

Čím více lidská společnost odbočila na cesty bludné, tím spíše mohla býti zpět přivedena na cestu pravdy, života a ctnosti.

Všechny tyto zdánlivé protivy jsou jen ukázkou záhady všeobecné, s kterou se setkáváme při každém kroku i ve světě viditelném i v umění, i ve vědě i v životě rozumovém, rodinném, společenském, i v životě duchovním každé duše jednotlivé i v životě celé církve.

Dvojí živel spolu zápasí: jest potřebí je smířiti. Dva mezníky tu stojí proti sobě, třeba je spojit.

Je to čin nahodilý, libovolný a zákon nezměnitelný; je to bezvládnost a činnost; hmota a forma, mohutnost a úkon, svoboda a autorita.

Ať člověk pátrá kdekoli: v řádu přírodním či duchovém, v životě mravním, politickém, sociálním, neb v životě milosti, všude se setkává s tímto dvojím principem (zásadou).

Chce-li potlačit jeden z nich, dopouští se v oboru filosofickém bludu, v oboru bohovědném bludařství, v politice a národohospodářství zmatku, v oboru přírodním poruchy a převratu.

Volná a neobmezená soutěž ve věcech hmotných vede k hospodářskému liberalismu, k socialismu a k přílišnému zasahování moci státní.

Bezuzdná volnost v politice má v zápětí anarchismus, autorita bez mezí mění se v tyranství.

Neobmezená volnost v životě mravním nazývá se laxismus (= uvolnění kázně), autorita, rušící práva svobody, rigorismus (přílišná strohost).

Po celá století dělili se bohoslovci, filosofové, politikové, národohospodáři, učitelé všech přírodních věd na dvě školy sobě odporující, aby objasnili tyto záhady, aby smířili tyto dva živly, naprosto nesrovnatelné.

Tutéž záhadu lze postřehnouti v duchovním životě každého jednotlivce.

Jak lze srovnati prevelikou jeho slabost duševní a stálé chyby s jeho stálým pokrokem; jeho

neschopnost ke všemu dobrému se sobectvím jeho života; nevěrnosti jeho stále opěťované s něžností, jakou Bůh jej zahrnuje; zákon, platný pro duši, aby jednala, jako by vše záviselo na ní, s přesvědčením, že sama ze sebe nic nezmůže; tuto naprostou nedůvěru v sebe, s pevnou nadějí, že dosáhne svatosti; nepatrnost svých skutků, nedokonalost života, kolísání v boji, a přesvědčení o veliké odměně; neduhy tělesné i duševní, které ničí jeho bytí, a jistotu, že z této smrti povstane život pro jiné duše; konečně vnitřní nestálost, stálé bloudění na samotách duchovního života, a důvěru duše, že brzy přijde do země zaslíbené? A nad tím vším vznáší se ještě větší záhada, kterou v sobě tají největší dílo dějin, církve katolická.

Církev vždy napadaná i ve svém učení i ve své mravouce i ve své vládě . . . a vždy pevně stojící.

Církev, nezměnitelná v člancích víry a vždy přizpůsobující se potřebám časovým, vždy neústupná a přece zase povolná, vždy trpící a vždy vítězí, vždy slabá a přece nalézající i ve své slabosti sílu a svěžest.

Církev, vždy nenáviděná a přece obávaná, pohrdaná a schválně zneuznaná a přece poutající na sebe pozornost světa.

Církev, mající na zřeteli duchovní cíl a přivádějící lidi k časnému blahu a štěstí.

Církev, prohlašovaná za nepřítelku osvěty a s sebou strhující všelikou civilisaci.

Církev, která předkládá k věření články nepochopitelné a podmaňující si výkvět učenců; ukládající svým učedníkům sebezápor a kříž a nalézající porozumění a stálou poslušnost.

Církev, která se upevňuje pronásledováním nepřátel, která se obnovuje v bojích a utrpeních a obrozuje se v krvi svých dítek.

Církev, která jest slabší zdánlivě, než všechny vlády, jež ji obklopují, a přece všechny přetrvá.

Církev bezmocná, zbavená všeliké podpory lidské, ožebračená, spoutaná, která nepanuje nad těly, ale silná, svobodná, panující nad srdci.

Když jsme konečně dospěli k Ježíšovi, vidíme v něm soustředěny všechny záhady rozptýlené v přírodě, v srdci a mysli člověka, ve společnosti, v dějinách a v církvi katolické.

Ježíš jest záhadou největší. Kdo Ježíše pochopí, nalezne rozřešení všech záhad. Ježíš jest tajemstvím, které Bůh skryl hned na počátku věků a jehož stopy zůstavil ve všelikém stvoření.

A jakým tajemstvím jest?

V Ježíši se spojuje konečné s nekonečným, člověčenství s božstvím, slabost se silou, smrt s životem, chudoba s bohatstvím, poslušnost se svobodou, nesmírné utrpení s nekonečnou blažeností.

Ježíš, Bohočlověk, vše v sobě sjednocuje způsobem podivuhodným: vědu i víru, princip nezměnitelný i jeho plodné upotřebení, stálost i pokrok, zákony věčné i činy jednotlivé.

Uvádí v soulad konečné s nekonečným, jednotu s rozmanitostí, důstojnost lidskou se svrchaností Boží, odpovědnost tvora s všemohoucí působivostí první Příčiny všehomíra, zásluhu a předurčení, zájmy člověka a slávu Boží, práva spravedlnosti a laskavé milosrdenství.

Ježíš jest všude, objasňuje všechno. Jest středem světa stvořeného i nestvořeného; on jest přiměřený všem potřebám duše. Žije ve všeliké přírodě, která jej předobrazuje a znázorňuje jeho život, jeho smrt, jeho zmrtvýchvstání.

Jest duší společnosti, klíčem dějin, hlavou církve, která na zemi prožívá i život jeho pokorný i vítězoslavný. On žije v každé duši, dokončuje v ní své utrpení i dílo vykoupení.

Ale co jest nadmíru podivuhodné: Ježíš, ač osvětluje všechny záhady tohoto světa, přece žádnou z nich nám neodhaluje úplně a dokonale.

Dává nám tušiti jejich hloubky a že v něm se vše vysvětluje, ale přece nám úplně nevysvětluje žádné z nich. Zůstavuje nás ve stínu víry. Po-odhaluje záclonu, ale neodstraňuje jí. Dává nám jistotu, ale nikoli patření, naplňuje nás radostí,

ale tak, bychom nepozbyli zásluhy; přenáší nás do světa Božího, ale nechává nás na zemi.

A záhada všech záhad, tajemství všech tajemství, spojení konečného s nekonečným v jedné božské osobě (vtělení) zůstává záhadou nejtemnější, na zemi vůbec nepochopitelnou.

Ó, Ježíši, tajemství věků, klaním se tobě a miluji tě. Skláním své čelo před tvým majestátem, skrývám se v důvěře v tvé božské Srdce.

Tvá svrchovaná velebnost, spojená s něžností nekonečnou, tvá svatost nade všechnu svatost, spojená se stálou útrpností s naší slabostí, i to vše jest záhadou, s kterou se všude setkávám, z které se všude těším a které budu prokazovati úctu po všechny věky věkův.

Láska přetvořuje.

D e n VIII. — Ú v a h a 1.

Duše milující rozmlouvá s Ježíšem.

*»Coenabo cum illo et ipse mecum.« —
»Budu večereti s ním a on se mnou.« Zj. 3, 20.*

Aby mohla duše Ježíše následovati, musí jej znáti. Potřebí jest, aby studovala život a příklady svého milého Vykupitele, byla nadšena pro jeho božskou osobu.

Umělec, který chce vytvořiti věrný obraz nějaké osoby, upřeně se na ni dívá, až mu úplně utkví v paměti.

Tak si počíná duše, která chce následovati Ježíše v jeho životě. Uvažuje, čítá, napjatě poslouchá, co se praví o Ježíši v evangeliu i v životě světců.

Rozjímá o něm dlouho a s láskou o všech jeho tajemstvích, o jeho dětství, o životě svátostném, o přehořkém utrpení.

Jak postupuje rok církevní, předvádějící nám různá údobí života Ježíšova, tak duše prožívá vše, co cítil její božský Mistr a Pán. A čím více žije s ním, tím více ho poznává, tím více se stává

důvěrnou s ním a rozněcuje se svatou láskou.

Toto vše se nazývá rozjímáním.

Rozjímání jest nezbytné pro všechny, kteří chtějí rychle prospívati v životě duchovním. Ale mnozí činí rozjímavou modlitbu nemožnou tím, že pro ni stanoví podmínky neproveditelné a líčí obtíže, jakých není, a cvičení tak snadné a velmi užitečné prohlašují za práci obtížnou a nevděčnou.

Nedej se jimi svést, duše má! Uvažuj znova v duchovní samotě exercicií o hlavních zásadách a zákonech rozjímavé modlitby, jak tomu učí zkušenost, zdravý rozum a víra.

Blížíš-li se k Bohu, duše má, bys konala rozjímání, nejprve pohřiž se do hlubin své nicoty. Čím více a čím upřímněji a klidněji se pokoříš před božskou jeho Velebností, s tím větší láskou on popatří na tebe a k tobě se přiblíží.

Pravé rozjímání záleží ve spojení vůle naší s vůlí Boží vroucí láskou a v odhodlanosti podrobiti se této vůli a ji ve všem plniti.

Každá rozjímavá modlitba, která vyhovuje těmto podmínkám, byť i sebe sušší a nudnější — jako modlitba Ježíšova v zahradě olivové, — jest výtečná.

Ta, která nedosahuje tohoto cíle, byť i spojená s útěchami, ano i s vytržením mysli, jest modlitbou nedokonalou.

Aby dosáhly tohoto cíle rozjímavé modlitby, nejdou všechny duše a nesmějí jíti stejnou cestou.

Jedny jeví větší sklon k úvahám a čerpají z nich velký prospěch; jiné s nemalým užitkem vzbuzují city a ctnosti. Některé s láskou ponořují zraky v Boha v nich přítomného a z tohoto upřeného pohledu nabývají síly pro všechny boje každodenního života.

Každá duše smí v této věci sledovati cestu, která se jí vidí prospěšnější, spojovati se s Bohem způsobem jí snadnějším, ale při tom nekárati těch, které jdou cestou jinou, ani nedávati přednost svému způsobu rozjímavé modlitby, před způsobem jiných.

Je-li později třeba učiniti nějakou změnu, ať se poradí se svým duchovním vůdcem a učiní podle jeho soudu. V životě duchovním nesmíme na ničem tvrdošíjně státi: Bůh jest pánem všeho.

V každém rozjímání, ať se koná jakýmkoli způsobem, budiž vyhrazena značná část pokorné prosebné modlitbě. Člověk nedovede nikdy dosti pochopiti své naprosté závislosti na Bohu a veliké osobní potřeby modlitby.

Naše vlastní přičinění, krásné myšlenky, vroucí city: to vše jest jen květem. Jestliže milost — které lze dosíci modlitbou — neoplodní květiny, květ odpadne a nebude míti žádného ovoce.

Mimo to jest potřebí při rozjímavé modlitbě

míti napjatý sluch k hlasu Božímu, mlčeti aspoň někdy a prositi Pána Boha, aby on sám mluvil a nás poučoval.

Ježíš je tak dobrý a tak miluje člověka, že, když člověk pokorně naslouchá, Ježíš sám k němu promlouvá.

Ó, jak dobře by se konala rozjímavá modlitba, kdyby Ježíš sám se ujal díla. Potřeba káže, zváti ho a nutiti, aby tak učinil, a prositi často: Pane, nauč se mě modliti. Luk. 11, 1.

Ježíš navštěvuje občas duši při rozjímání, ale někdy též uprostřed zaměstnání: náhlým pohnutím, osvícením, hlubokým dojmem, upozorněním, tajemným slovem, představou, vyvolanou v obraznosti.

Jsou-li tato vnuknutí uklidňující a vedou-li nás ke konání povinností a k pokoře, pocházejí od Boha.

Nikdo nemůže je vyvolati, ani je zadržeti na delší dobu, ani je zpět přivolati, když minula, ani předvídati s jistotou, že se opět vrátí. Toť důkazem, že nemají původ od duše samé.

Když však tato vnuknutí nejsou řídká a prchává, ale stávají se obyčejnými, stálými, modlitba rozjímavá dostává jiné jméno a nazývá se »vlitá«.

Tu Bůh sám vede k rozjímavé modlitbě, jak on sám chce a duše se spokojuje tím, že přijímá

s díky tyto projevy něžné lásky Boží a snaží se z nich čerpati užitek, aby věrněji sloužila Pánu Bohu, kajícněji žila a více se pokořovala.

Duše odevzdaná Bohu nežádá si této přízně. Jest vždy pouhou začátečnicí; netouží po tom či onom prostředku svatosti. Všechna její přání nesou se k cíli samému, k božské lásce. Zůstavuje Ježíšovi činiti, co jest jí prospěšné.

Modlitba rozjímavá, ať vlitá neb ne, bývá obyčejně přerušována údobími suchopárnosti, temnotami, pokušeními.

Duše nedává se řídití citem, ale klidně napíná své síly i tehdy, když nevidí žádného výsledku. Tímto způsobem nabývá vůle zvláštní síly (energie) a podává Bohu nejlepší důkaz své lásky.

V těchto těžkých dobách třeba jest býti vytrvalým, věnovati rozjímání stejně dlouhou chvíli a spojovati se s Ježíšem v zahradě olivové.

Duše, která jest věrnou i v roztržitostech, suchopárnosti a ve vnitřních mukách, přestála nejtěžší obtíž v životě duchovním.

V těchto zkouškách nemá si duše ani příliš stěžovati božskému Spasiteli na svou slabost, ale opětovati mu aspoň vůlí obvyklé projevy lásky, odevzdanosti a pokorné prosebné modlitby. Na tom vskutku nezáleží, v jakém stavu jsme, jen když Ježíš je spokojen.

Rozjímavá modlitba, jak jsme ji tu vylíčili,

je přístupná každé duši dobré vůle a ve všech i sebe těžších okolnostech.

Každá duše může se s milostí Boží — a ta nechybí žádnému — pevně spojovati s Bohem aspoň pouhým úkonem vůle.

Každá může pokornou modlitbou, k níž milost jí nikdy nechybí, přiměti postupně svou svobodnou vůli, aby vždy pevněji se spojovala s Bohem.

Líbí-li se Boží Velebnosti, bys konal cestu na vrchol dokonalosti pěšky a dlouhými oklikami suchopárné modlitby, činí to z té příčiny, že tato cesta jest bezpečnější pro tvou pokoru a více oslavuje jeho Prozřetelnost.

Mohl by tě ovšem nésti ve své náruči; ale neměl by té radosti viděti tvou hrdinnou vytrvalost. Zbavil by se i té radosti, podávati tobě ruky pomocné v tvých poklescích, těšiti tě, když pozbýváš myslí, a odpouštěti chyby, kterým se jistě nevyhneš.

Duše milující vidí Ježíše ve všem.

»In ipso enim vivimus et movemur et sumus.« — »V něm žijeme a se hýbáme a trváme.« — Sk. ap. 17, 28.

Člověk, ozdobený milostí Boží posvěcující, má trojí poznání, které odpovídá trojímu životu: poznání smyslové, rozumové a skrze víru.

Jestliže vládne v člověku poznání smyslové, tu člověk poslouchá svých vášní, jest »člověkem tělesným«, který nechápe těch věcí, které jsou Ducha Božího.

Vládne-li v duši poznání rozumové, tu člověk žije jako filosof, který se opovažuje i život nadpřirozený posuzovati podle svého krátkého rozumu.

Panuje-li však poznání skrze víru, tu křesťan podmaňuje si smysly i rozum a podřizuje jejich poznatky osvětlení Božímu a žije podle víry.

»Spravedlivý živ jest z víry.« Řím 1, 17. Mezi tyto spravedlivé také ty náležíš, duše má, jelikož jsi již překročila nižší stupně duchovního života a přiblížila ses k stupni života spojeného s Bohem.

Již vládne Ježíš nad tebou svou láskou, zmocňuje se tvé mysli a káže jí kráčet v pravdě, oza-

řuje ji svým světlem a všude jí ukazuje stopy přítomnosti Boží.

Při tomto světle duše se s velikou láskou přimyká k Bohu: vidí jej všude a miluje jej bez ustání. Život její již se jaksí podobá životu v nebi.

Bůh jest přítomen ve všech věcech svou neobmezenou bytostí.

On jest původcem všech tvorů. Stvořil je a svou mocí je zachovává každým okamžikem. Spolupůsobí v každém jejich pohybu a v každé činnosti.

Činnost Boží naplňuje vesmír; Bůh jest všude přítomen svou působností a tedy i svou bytostí, neboť jest nedělitelný: činnost jeho jest on sám.

Bůh, jenž jest od věčnosti, jest všude přítomen jako v nebi: se svými dokonalostmi, svou vševědoudcností, svatostí a blažeností.

Jest přítomen všude a všude celý: v tvé duši, v jejích schopnostech, v tvých myšlenkách, v tvých žádostech, v tvých představách. Jest přítomen v tvém těle a v každém jeho i sebe menším ústrojí. Jest v oděvu, který tě pokrývá, v pokrmu, který tě živí, ve vzduchu, který dýcháš.

Tato přítomnost Boží je skutečná. Bůh jest ti více přítomen, než ty sám sobě. Žiješ v něm a skrze něho. Proniká nejhlubší taje tvé bytosti.

Duše lne s klidem k této potěšitelné pravdě. Život její jest skrytý s Ježíšem Kristem v nesmírném Bohu. Klaní se jemu a miluje ho.

Bůh jest mimo to zvláštním způsobem v duši, která jest ve stavu posvěcující milosti: »*Miluje-li kdo mne, slovo mé zachovávatí bude, a Otec můj bude ho milovati, i přijdeme k němu a příbytek u něho si učiníme.*« Jan 14, 23.

Tři božské osoby přebývají v mé duši a žijí v ní. Ve mně plodí Otec své Slovo a z Otce a Syna vychází Duch svatý, vzájemná jejich láska. To se děje bez ustání.

Já sám mám účast na životě Božím. S Ježíšem miluji Otce a v Ježíši Otec miluje mne. Již nyní žijí v nejsvětější Trojici.

Ó, jak vznešené myšlenky pro duši, která žije z víry! Když má volnou chvíli, vchází sama v sebe a přemýšlí klidně o tajemstvích, která se dějí v ní. Přála by si trvati v tomto klidném a tak utěšeném stavu ve styku se svým Bohem. Je to jakási předtucha nebes.

S Ježíšem, božským svým přítelem, ponořuje se do hlubin nejsvětější Trojice. Ó, kdy nadejde okamžik, kdy se závoj odhalí a ona bude patřiti ve slávě a blaženosti na to, co nyní věří a o čem s láskou rozjímá!

Bůh použil všech prostředků, aby se přiblížil k člověku. Obával se, aby člověk na něho nezapomínal. Zjevil se jeho víře, an učinil duši spravedlivou svým stálým sídlem; zjevil se jeho rozumu, odhaliv mu svou přítomnost ve veškerém

světě. Ano, chce se přizpůsobiti i jeho smyslům a učiniti se všudypřítomným, byť i zahaleným, ve způsobách svátostných na oltáři.

Zde jest sám Ježíš Kristus, Bohočlověk, jenž se blíží k duši. Prostřednictvím kněze, jemuž svěřuje nekonečnou svou moc, Ježíš chce býti přítomen v každé hostii a v každé její části a to zároveň na všech oltářích světa.

Chce zde býti přítomen se svou duší i se svým živým tělem, se svým božstvím i člověčenstvím a skrývá se našim smyslům, jen aby nás nepřipravil o zásluhy víry.

Chce, abys neměl příčiny záviděti apoštolům, kteří s ním žili, ba ani jeho božské Matce, která byla stále s ním.

Přijímáš jej do svého srdce, jak ona jej nosila ve svém přečistém životě.

Klaníš se mu ve svatostánku, jak ona se mu klaněla v jesličkách.

Svěřuješ mu své radosti a bolesti právě tak, jak ona vylévala srdce své do Srdce svého božského Syna. Jsi přítomen jeho tajemné smrti při mši svaté, jak ona byla přítomna smrti jeho na Kalvarii.

A takto můžeš žíti stále, bez přerušení, aniž jest se ti obávati, že se Ježíš vzdálí od tebe.

Ó, jaké cti se dostává katolickému křesťanu!
»*Příliš ctěni jsou přátelé tvoji!*« Žalm 138, 17.

a jak cesta dokonalosti jest zároveň cestou nejčistší radosti!

Duše, která žije z víry, poznává Boha svou bytostí přítomného ve veškerém světě a klaní se mu; poznává jej v duši spravedlivého i ve Svátosti oltářní; ale Bůh jest netoliko bytost, ale jest též Pravda, jest též Moudrost, která se stala člověkem, jest Slovo.

V jeho božské mysli žijí všechny bytosti. Obdařil je dokonalostí a krásou. Udělil jim paprsek své pravdy. Všechny, každá svým způsobem, jsou odleskem jeho dokonalostí, jeho božské krásy.

Duše čistá, žijící z víry, rozumí mluvě tvorů, stále se nad nimi sklání, aby v nich jako v nějakém zrcadle viděla krásu a dobrotu Boží.

Miluje krásu přírody. Rozumí burácení větru v košatých stromech a šumu třtin, kterými pohybuje jemný vánek; rozumí bublání potůčku a šepotu nepatrných květin, chápe bzučení drobného hmyzu i trilky zpěvavého ptactva.

Pro ni všechno má smysl: i atom prášku, který se pohybuje ve vzduchu, i zrnko písku na břehu mořském i tráva na lučinách i listí stromové i rosa ranní i mračna na obloze i hvězdnaté nebe.

Všeliké stvoření jí připomíná Boha a ona jej objímá s nevýslovnou úctou a láskou.

Duše, žijící z víry, přijímá též všeliké částičky pravdy, které odhaluje rozum lidský. Váží si věd

i umění. Víť, že jsou také odleskem Boží pravdy a Boží krásy. Bezděky shrnuje tyto slabé paprsky a obrací je k Slovu Božímu, k Moudrosti věčné, která jest zrcadlem Otce a nejdokonalejším jeho obrazem.

Ale zvláště ráda se ponořuje do četby Písma svatého. Dobře ví, že pravda Boží zde proudí jako ohromná řeka plným řečištěm; každá věta, každé slovo jest jí posvátné, jako nějaká relikvie Boží. Je to slovo Boží, také jakési vtělení Slova Božího.

S věrou přijímá netoliko pravdy věroučné, ale i pravdy mravní. Tyto snaží se co nejhlouběji proniknouti a podle nich uspořádati svůj život.

Ježíš pravil: *»Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám a vezmi kříž svůj každodenně a následuj mne.«* Luk. 9, 23. *»Buďte dokonalí, jakož i Otec váš nebeský dokonalý jest.«* Mt. 5, 48. *»Blahoslavení chudí duchem, neboť jejich jest království nebeské.«* Mt. 5, 3.

Každá z těchto pravd stává se jí pravidlem života, od kterého již neupustí.

Bůh jest Bytost nad všelike bytosti; jest Pravda, jest i Krása.

Věrná duše všude objevuje, hluboce uctívá a miluje Boží nevýslovnou Dobrotu a otcovskou Prozřetelnost.

Bůh všechno stvořil k cíli, ježž mu určovala do-

brota a láska; neboť on jest Dobrota podstatná. Jest Láska nestvořená: »*Bůh láska jest.*« I. Jan 4, 8. Z toho pramene dobroty plynou a mohou plynouti jen dobrodiní.

Duše pozorná blahořečí Bohu v každé době: »*Blahořečiti budu Hospodinu v každém čase.*« Žalm 33, 2. I sebe nepatrnější tvor, kterého užívá, neb který jí slouží, vyluzuje z jejího srdce výkřik diků k Původci všeho dobra.

Vše, co se děje, byť se i zdálo, že nemá žádného významu, děje se, ona to dobře ví, aby skrytá ruka otcovská jí udílela dobrodiní a odvracela od ní nějaké nebezpečí.

Kříže, s kterými se potkává na svých cestách, přijímá s uctivostí, líbá je a s radostí si je klade na ramena.

Tak žije, spatřujíc všude dobrodiní Boží a důkazy jeho něžné lásky; tak se všude klaní nesmírné dobrotě Boží, tak dobrořečí v každý čas jeho otcovské Prozřetelnosti.

Duše čistá, usiluj více o tento život víry, ničím nerušený. Brzy nebudeš moci ani odvrátiti očí od Velebnosti Boží, od Pravdy a Dobroty, která se ti všude ukazuje, by ses jí klaněla, ji následovala, ji milovala.

Budeš žíti ve stálém styku s věčným Otcem, který všecko stvořil, vše řídí a vyplňuje vesmír svou vznešenou přítomností; se Slovem Božím,

věčnou pravdou, která každému tvorů vtiskla svůj obraz; s Duchem svatým, podstatnou Láskou a Dobrotou, která všude udílí dobrodiní, posvěcuje tebe a mění tě v Krista a víc a více tě upevňuje v lásce Boží.

D e n VIII. — Ú v a h a 3.

Duše milující poslouchá Ježíše.

»Sedens secus pedes Domini audiebat verbum illius.« — »Posadivši se k nohám Páně, poslouchala slova jeho.« Luk. 10, 39.

Učelivost je stálá ochota poslouchati hlasu Ježíšova, věriti tomu, co učí, dáti se vésti, k čemu pobádá, a vyhověti i nejmenším jeho přáním.

Je to vlastnost dítěte, které samo od sebe nic neví a ničeho si nepřeje.

Býti učelivým, znamená zde: neurčovati si předem ani způsobu, jak dosíci svatosti. Duše, která ještě nedospěla k této dokonalé odloučenosti od sebe samé, přála by si modlitby bez všeliké roztržitosti a suchopárnosti, různých zaměstnání, která jsou jí po chuti a srovnávají se s její povahou, určitých způsobů, jak konati dobré a se umrtvovati, určité odměřenosti, jak potíratí své chyby. Stanoví Bohu dobu a způsob, jak ji má zkoušeti, ukládá si sama práce, kterými jej chce oslavovati.

Učelivost jest totéž, co prostota. Duše prostá nemá, vyjma dobrou vůli, ničeho. Ale tento stav jí nahrazuje všechno.

V každém okamžení jest hotova, vzíti na sebe podobu, kterou jí vtiskuje božský Umělec. Sama od sebe k ničemu netíhne; ale vždy jest odhodlána přijmouti a provésti to, co božský Mistr káže aneb si přeje.

Stále naslouchá, aby uslyšela jeho hlas, a všechna její dokonalost záleží v tom, aby činila, co se jí ukládá, nehledíc na oběti, které jest přinést, ani na odpor, který jest překonati, ani na pokoření, jemuž se má podrobiti.

Duše prostá kráčí přímo k svému cíli, nikdy se křivolakými cestami nevrací k sobě. Má jediný cíl: Boha, a k němu spěje, byť měla jíti ohněm protivenství aneb pronásledování.

Učelivost k hlasu Ježíšovu, hle, toť základní podmínka, aby duše ve ctnostném životě prospívala bezpečně a rychle.

Svatost jest cosi tak vznešeného a tak převyšujícího všeliké poznání tvorů, že jen božský Mistr může o ní poučiti. I nejučenější knihy mohou obsahovati jen chabé pokyny, načrtnouti jen nejasné základní rysy, vytyčiti jen nesouvislé tahy. Této vědě se nenaučíš, leč tím, že budeš vytrvale poslouchati naučení Ježíšových.

A jestliže kdo, když přečtl všechna pojednání

o životě duchovním, považuje se za schopného prospívati ve svatosti neb jiné k svatosti vésti, a to s veškerou bezpečností: takový byl by podoběn člověku, který má sice oči na pohled krásné, ale nevidí a přece se odvažuje jíti cestou podél propastí.

Ó Ježíši, chci jako dítko stále dlíti u tebe. Budiž ve všem mým učitelem. Ať se nikdy neodloučím od tvého náručí, abych neklopýtl o kameny, neklesl a se neporanil.

Začínej tedy svůj duchovní život a pokračuj v něm až do konce jediné v tom úmyslu, že chceš milovati Ježíše z celého srdce, ve všem konati jeho vůli a splniti všechna jeho přání, pokud je poznáš a nabudeš od něho síly, a že se podrobíš všelikému protivěnství a všem bolestem, které na tebe sešle buď přímo neb nepřímou v kterýkoli okamžik tvého života.

Hle, toť základní stav duševní, v kterém se máš upevniti a zachovati.

Všeliké úsilí ať se nese k tomu, bys vytrval u Ježíše, jeho poslouchal, přání jeho vyhověl a vůli jeho prováděl.

Ježíš se totiž nespokojuje tím, že projevuje svou vůli příkázáními a předpisy tvých řeholních pravidel a rozkazy představených a požadavky, které ti ukládá tvůj stav, a přčetnými událostmi, které se vymykají tvé svobodné vůli: on mlu-

ví také v hlubinách duše svými vnuknutími, kárá, povzbuzuje, podněcuje a těší.

Snad se divíš, čteš-li v životě svatých, že Ježíš k nim mluvil tak nenuceně a skoro bez přestání, že je nazýval svými důvěrníky a tajemníky.

Tak mluví ke každé duši, ovšem neslyšitelně, ale k jejímu srdci.

Jest tak dobrý a tak žádostivý přijíti do styku s dušemi, za které obětoval život, že, kdyby se mu dostávalo slyšení, rád by mluvil s nimi.

Kdybys ho častěji prosil, aby se ti sděloval, s chvatem by se ti ohlašoval a brzy by ses radoval z jeho sladké přítomnosti.

Ba i nyní, kdy tak zřídka mu nasloucháš, a to ještě tak roztržitě, on přece k tobě mluví.

Hlas jeho jest jemný jako libý vánek. Jeví se ti pohnutím, náhlým osvícením, okamžitým přesvědčením, dojmem, tajuplným slovem.

Je slyšen v době, kdy se stýkáš s tvory, jako při rozjímavé modlitbě.

Leckdy nějaká věta z Písma svatého nabývá takového smyslu, jaký jsi ještě nikdy nepostřehl; jindy i všední slovo, které náhodou slyšíš v rozhovoru jaksi tajemně tě dojíká; někdy praobyčejná událost jest duši tvé důležitým poučením. Často Ježíš řídí duši živými dojmy a slovy, která mluví k jejímu srdci.

Duše pozorná zvyká si ponenáhlu rozeznávati

pokojný hlas Ježíšův. Později počne se mezi ní a Ježíšem rozprádati důvěrný hovor, který nebývá přerušován, leč v dobách zkoušek, kdy má duše osvědčiti a upevniti své ctnosti.

Aby pak duše nebyla uvedena na cestu bludnou, Ježíš sám jí poroučí, aby se dala v důležitých věcech o vůli Boží poučiti duchovním vůdcem.

Abys mohl slyšeti hlas Ježíšův a dáti se vésti jeho vnuknutími, zaveď ticho ve své duši.

Nemluv zbytečně s lidmi. Stýkej se s nimi jen pokud toho vyžaduje křesťanská láska a slušnost a potom jako bázlivá hrdlička skrývej se v rozsedlinách skalních.

Zvláště pak mírni své tužby, radosti i smutek, bázeň a vůbec všechny projevy vášní. To všechno ruší duševní mlčení.

Ať jsou daleko od tebe myšlenky neužitečné, pošetilé představy, liché plány pro budoucnost. Zhosti se všech náklonností srdce svého: ať jest celé majetkem Ježíšovým; neboť on zasluhuje všeliké tvé lásky.

Spořádej všeliká svá vnější zaměstnání, by ses nedal strhnouti rozruchem a rozčilením.

Jedním slovem, vyprázdni své srdce ode všeho cizorodého, co nesmí býti ve svatyni Ježíšově a v ní se zahnizďovati.

Až bude tvé srdce čisté, Ježíš se ozve v něm a ty vejdeš do styku s Pánem nebes.

Hned v tomto okamžiku začne u tebe život vpravdě duchovní.

D e n VIII. — Ú v a h a 4.

Duše milující Ježíše všude následuje.

»Tenuisti manum dexteram meam et in voluntate tua deduxisti me.« — »Držel jsi pravou rukou mou a podle vůle své provedl jsi mne.« Žalm 72, 24.

Není nic klidnějšího nad duši, která jest majetkem Ježíšovým a žije jeho životem.

Ježíš vpisuje do ní své svaté evangelium den co den, hodinu co hodinu. Je to plod jeho podivuhodného života, který vedl na zemi.

Tento život byl tehdy prostý a jest prostý až dosud. Není nic nápadného v životě spravedlivého.

Duše přikročuje klidně s Ježíšem ke konání svých každodenních povinností, které jí ukládá její stav, neb potřeba, neb láska, neb slušnost.

Nevybírá si mezi různým zaměstnáním, neboť ví, že před Bohem mají všechna stejnou cenu. Ať s ním žije v Egyptě či v Nazaretě, v dílně tesařské či ve chrámě, ať ho následuje ve veřejném životě či usedá klidně u nohou jeho s Marií a Josefem, vše to jest jí stejné: nežijeť ona, ale Ježíš žije v ní.

Jak jest klidna a šťastna, jak se cítí silnou,

držíc se stále ruky Ježíšovy a nedělajíc ani kroku bez něho!

S ním ubírá se k modlitbě. Spojuje se s božskou žertvou, která se obětuje na oltáři, a spojuje s ní obět svou. S ním se modlí k Otci nebeskému, aby prokázal milosrdenství ubohým hříšníkům. S ním se modlí za církev na zemi bojující a v očistci trpící.

Ó, s jakou úctou věnuje se všem těmto svatým úkolům! Tuší, že kolem Ježíše, s kterým je spojena, je společnost andělů a svatých. Představuje si živě, že nebesa jsou otevřena, aby poslouchala prosby její.

S Ježíšem se ubírá, aby konala skutky křesťanské lásky: pečovala o nešťastné, poučovala nevědomé, pomáhala chudým. S jakou šetrností blíží se ke všem těmto ubohým, aby je potěšila a tak přivedla duše jejich k Bohu!

S Ježíšem chvátá i k tisícovým úkolům, které v očích světa nic neznamenaají: k rozmlouvám, k jídlu, k návštěvám, zábavám, k odpočinku. Každému z nich věnuje se s uctivostí; neboť i tu nalézá svého Boha.

A čím nižší jsou zaměstnání a čím skrytější, tím více si jich duše váží a věnuje se jim s láskou. Víť, že Ježíš přednost dává tomu, co jest malé, skryté a beze všeho lesku.

Rozkoší jest jí následovati božského Umělce,

který má zálibu v tom, že tím více zdokonaluje duše, čím více se tyto snaží zůstatí ve skrytosti a býti malými před očima svýma.

Také nikdo nepostřehne, vyjma Ježíše, s jakou pečlivostí duše koná i nejnepatrnější povinnosti a kolik lásky věnuje každé z nich.

Co jí na tom záleží, jestliže si jich nikdo nevšimne? Co na tom, je-li celý její život takřka zastřen závojem? Co na tom, zůstane-li ona sama v očích světa jen nepatrným zrnkem písku na břehu mořském?

A potom půjde Ježíš s duší nikoli do chrámu, aby tam kázal, nikoli do Betanie, aby tam odpočíval, ale do Getsemani, aby tam s ní trpěl, a duše je spokojena.

Ani se nediví tolikerým a tak rozmanitým mukám. Nepátrá, co jest ještě skryto na dně kalicha. Ani se neptá, kdo jí kalich bolestí podává, zdali Kaifáš nebo Pilát. Ví, že je to sám Otec nebeský. Přijímá kalich a pije s Ježíšem.

Nesvěřuje božskému Mistru, kterému kříži by dávala přednost, ba ani se nezmiňuje, jak by ráda trpěla, vyjma, že ji Ježíš sám k tomu vybídne; neboť má prevelikou úctu k životu Ježíšovu, který chce vepsati do svého srdce.

Nic nesvatého nesmí se tu uplatňovati. Žádný pouze lidský rys nesmí znešvařovati božské tváře Ježíšovy v ní.

Ale jakou též útěchou oplývá v myšlence, že jest tak pevně spojena s božským Přítelem, že on v ní může pokračovati ve svém utrpení, že ona jest mu takřka průplavem, jímž láska Ježíšova rozlévá se do duší.

Ó, jaká krása duše prosté, která se takto oddala Ježíši Kristu! Ó, jak horlivě má usilovati, aby žila tímto plným životem, pokud jí to lidská slabost dovoluje!

Aby se jí to dařilo, nechť se vynasnaží, aby každým okamžikem bděla sama nad sebou a zachovávala si činnou sílu (energii).

Jisto jest ovšem, že od okamžiku, kdy se duše stává účastnou milosti posvěcující, všechno, co z vůle její vychází, jest majetkem Ježíšovým, vyjma toliko hřích. Není ani potřebí, aby si duše uvědomila, že Ježíš Kristus vpravdě žije v ní; nemusí se sama přesvědčiti o dobrotě svých konů, aby se mohly státí majetkem Ježíšovým. Věnovala mu svou vůli. Celý strom náleží jemu: tedy i každá větev, každý list, každý květ i každý plod.

Toto jest velikou útěchou duším, vystaveným mnohým roztržitostem a divným hrám obrazotvornosti.

Ale přece, oč krásnější byl by jejich stav a oč více by jim skýtal útechy, kdyby si byly úplně vědomy svých činů a sledovaly pilně božského

Mistra a Pána a Přítele po celý den netoliko svou vůlí, která leckdy nevědomky jest činná, ale všemi svými schopnostmi!

Nechť duše stále usiluje dosíci tohoto ideálu sebrané mysli; přece však ať se neoddává zármutku a nepokoji, jestliže se jí to nikdy dokonale nepodaří.

Aby se jí aspoň poněkud poštěstilo, míti stále vědomí své činnosti a soustřeďovati svou sílu na to, co právě koná: ať své schopnosti a zejména svou mysl ovládá s umírněností.

Nesmí se od myslícího ducha žádati, co není v jeho moci; nesmí se mu ukládati, co jest nad jeho síly. Činí-li se to přece, vypoví své služby.

Nečekejme od něho, že by se mohl zároveň zabývati i tím, co bylo, i tím, co bude. Stačí mu věci přítomné. Ale i v těchto smíme od něho požadovati jen pozornosti klidné a umírněné.

Ó duše omilostněná, aby ses vyhnula chvatu ve své činnosti, připomínej si často, že pracuješ s Ježíšem, že jsi jeho nástrojem a že Ježíš nemá nikdy příčiny jednati ukvapeně.

Bůh stvořil čas. Chce, aby každá duše věnovala té které činnosti tolik času, jak on určil od věčnosti. Ze souhrnu pak všech zaměstnání, vykonaných z lásky k Ježíšovi, vyplývá stupeň svatosti, ke které duše byla určena.

Bůh chce posvěcovati duše, ale jen pohenáhl.

V přírodě vše roste a se vyvinuje jen pomalu a v určitých stupních. V řádu milosti se zdokonaľují duše týmž způsobem.

Bůh jest věčný. Jemu není potřebí spěchu: on vidí i počátek i konec všech věcí a nic nehyne ani nemizí bez jeho svolení.

Duše nezkušená mrzí se, vidouc, jak pomalu pokračuje dílo jejího posvěcení. Tato netrpělivost je známkou slabé a chabé ctnosti a nevelké důvěry v Boží Prozřetelnost.

Potřebí jest potlačovati tyto překotné tužby a přizpůsobiti se řízení Božímu. Přílišný chvat bývá příčinou pádu a úrazu.

Stavbě katedrál, jichž trvání jest toliko do času, věnovali naši předkové i celá století: aby byl vystavěn v duši chrám, t. j. živá a věčně trvající svatyně nejsvětější Trojice, snad může Bůh věnovati několik let.

Mimo to jest potřebí času, aby oheň lásky Boží rozpustil všeliký led našich chyb, a aby tento blahodárný žár rozehřál všechny záhyby našeho hřísného srdce.

Jest potřebí, aby milost Boží, která byla Duchem svatým vlita do naší duše jako nějaký vzácný olej, prosákla naši vůli, naši mysl, všechny naše schopnosti i jejich činnost.

Nezabývej se tedy nikdy zvědavě myšlenkou, kolik asi cesty jsi již urazil směrem k věčnosti.

Ať ti postačí věděti, že s Ježíšem kráčíš vpřed každý den, jak ti káže povinnost.

Zapomínej na sebe, abys myslil jen na Ježíše, který žije v tobě, který píše do tvé duše své evangelium.

D e n IX. — Ú v a h a 1.

Duše milující lační a žízní po lásce.

»Sitienti dabo de fonte aquae vitae gratis.«
— *»Já dám žíznivému z pramene vody živé zadarmo.«* Zj. 21, 6.

Duše oddaná Ježíšovi nečiní již ničeho na zemi, leč že miluje. Vše, čeho se dotkne, obrací se v lásku.

Se svatou horlivostí usiluje o to, aby do každého povzdechu lásky soustředila všechnu sílu lásky, které je schopna.

Čím více prospívá, tím čistější, prostší a klidnější je toto úsilí.

Bůh jest knížetem pokoje. Přebývá na místě smyslům nepřístupném. Jest pouhý duch a jen duše může k němu přistoupiti, jej obejmouti.

Klidně opakuje duše ve všech okolnostech života svůj oblíbený povzdech lásky: Ježíši, Bože můj, miluji tě nade všechno! Jen tobě náležím!

Ve svých radostech i bolestech, v nesnázích

i pokušení, když počíná nějaké dílo, v něm pokračuje, neb je končí: ve všem šeptá tento povzdech.

Jest sladko Srdci Ježíšovu, slyší-li stále, že jest milováno nade všecko.

Jestliže však vzpomínka na Boha se nedostaví, jestliže zaměstnání zaujmou všechnu pozornost, aspoň na večer oddá se duše něžným projevům lásky. Při její práci miloval Ježíše místo ní svatý anděl strážný, a Ježíš doplnil její nedostatečnost.

Tyto projevy lásky mění se podle potřeby a rozmanitých okolností. Brzy je to výkřik podivu při pohledu na krásnou přírodu, na dokonalost i nejmenších tvorů; jindy pocit vděčnosti k dobrotivé Boží Prozřetelnosti, která od věčnosti připravila duši dobrodiní, kterého se jí právě dostává; jindy zase ujištění její, že zůstane věrnou, když se jí ukládá nějaká těžká povinnost; tu opět výkřik rozčilení, hrozí-li jí nějaké nebezpečí, výlev radosti, povzdech lítosti, slza kající.

Toto všecko vychází z čisté lásky, to jsou šípy, které vnikají do Srdce Páně. Ó, jak snadno jest Boha milovati!

Duše není starostliva o to, aby svou lásku projevovала i ústy. Slova ovšem jsou dobrá, ale jí postačí láskyplný pohled, aby Ježíš pochopil a byl spokojen.

Zřejmo jest ovšem, že na duši přijdou roztrži-

tosti a vyruší ji v jejím rozjímání; ale ona se jich nebojí; víť dobře, že roztržitosti zatemňují jen její mysl a obraznost a že vůle zůstává ve spojení s Ježíšem. Což není on milostí posvěcující jejím majetníkem?

Ani se duše příliš neleká svých okamžitých slabostí; neboť Ježíš zůstává v ní a on ji může očistiti a chybu napravit. Prosí ho prostě, aby on byl její čistotou, její nevinností a dokonal v ní dílo svého vykoupení tím, že ji zbaví jejích chyb. Potom jde klidně po své práci.

Takovým způsobem dosáhne velkého vnitřního pokoje a všestranné lhostejnosti k tvorům. Jest jí jedno, zdali je zdráva, neb nemocna, neb churava; zdali si jí lidé váží, neb jí pohrdají; zdali jest plna útěchy, neb ponořena v zármutek.

Ježíš může, chce-li, zmařiti všechny její záměry, přeškrtnouti všechny její plány, zničiti vše, co podnikla k jeho cti a slávě. Ví dobře, že Ježíš nepotřebuje jejích služeb; jen když jest pánem jejího srdce.

Málo jí na tom záleží, zdali lidé jsou jí nakloněni, neb mají-li proti ní odpor; zdali k ní lnou, neb ji pronásledují, byť to byli i lidé poctiví, bývalí přátelé, ano i představení. Málo jí na tom záleží, vykládají-li se ve zlé i nejlepší její úmysly, kazí-li se i svaté její záměry. Ježíš žije v ní. On jest vším, ona ničím.

Tak prospívá duše den ze dne v dokonalosti. Ježíš jí stále odpouští její provinění, svým stykem ji očišťuje a povzbuzuje ji k novému úsilí, by stále prospívala v lásce Boží.

Kdo nám vypočte divy, které tvoří Ježíš v duši šlechetné za dobu jejího života?

Abychom to věděli, bylo by nutno pochopiti nevyslovitelný způsob, jakým dvojí srdce, Ježíšovo a jeho malého tvora splývá v jedno, aby spolupůsobila ve všelike činnosti nadpřirozeného života.

Bylo by potřebí, pochopiti ono tajuplné spojení v nás uskutečněné milostí, kterým náš život nadpřirozený stává se životem Ježíšovým, aniž přestává býti životem naším.

V přírodě i nejmenší brouček, nejnepatrnější bylínka, jako na př. sedmikráska, jsou tak dokonale utvořené a vynikají takovou krásou, že nad nimi žasnou přírodozpytci.

A tito tvorové, tak krásní a dokonalí, žijí, abych tak řekl, jen jediný den.

Co tedy neučiní Bůh pro duši nesmrtelnou, určenou, aby s ním kralovala po všechny věky věkův!

Jestliže Bůh rozhodil bohaté dary své po přírodě hmotné, co neučiní ve své moudrosti, aby ozdobil duši, která se jaksí stala jím samým a má účastenství na přirozenosti jeho!

Toto dílo zdokonalení potrvá léta. Ježíš bude o ně pečovati s veškerou něžností. Všichni tvořové, ať chtějí neb nechtějí, musí přispívati k tomu velikému dílu. Všechny události, různé stavy duševní, soužení, kříže, útěchy, pronásledování, nehody všeho druhu, milosti, vnitřní dojmy, dobrá vnuknutí: vše má přispívati člověku k jeho duchovnímu pokroku.

Ježíš bude moudře řídití vůli, mysl, obraznost, vášně, smysly, aby žádná ze schopností nerušila jeho díla.

Větší pak světlo zazáří v duši, aby poznala jeho božské vlastnosti a svou nicotnost a přilnula k němu s veškerou svou bytostí.

Konečně rozpálí v duši žár své lásky a vybídne ji, aby s ním, všemohoucím, v lásce zápolila. A duše láskou omdlívá; stalať se lásky kořistí. Horečka lásky Boží ji ponenáhlu stravuje.

Někdy tato sladká choroba je skrytá. Duše ji sotva postřehuje. Pracuje, odpočívá, koná rozjímavou modlitbu, dobře vědouc, že má Ježíše a jest od něho milována. Láska její jest klidná, tichá a hluboká.

Je to sladký plamen lásky, který hoří klidně, ale neustále v hloubi srdce.

Potom náhle teplota duše stoupá, láska se stupňuje. Duše se zmocňuje nevýslovná žízeň a působí jí trýzeň. Je to žízeň býti u Ježíše, náležitosti

jemu, obejmouti jej a tisíckrát ho tisknouti k srdci.

V téže době všechny věci pozemské budí v ní odpor. Hrozí se přímo styku se sobeckým světem. Vzdychá, že Ježíš jest tak málo milován, tak zneuznán, tak pohrdán.

Marně se snaží věnovati pozornost svým obvyklým zaměstnáním. Mysl a srdce daleko ji od nich unášejí. Jakési mocné vzrušení se zmocnilo její bytosti a neustále jí připomíná Ježíše.

Je to choroba lásky, která ji zachvátila a jí neopustí, dokud nebude strávena.

Ale tato láska Boží neudolá jí hned prvním rázem. Duše, která po několik dní jejími zlatými pouty byla sevřena, vrací se zase do obvyklého stavu. Není potřebí, aby oběť ihned podlehla.

Když sv. Terezie stála na konci své pozemské pouti, byla často trýzněna touto horečkou lásky Boží a záchvaty stávaly se tak prudké, že hrozily strávití nitku jejího života. Nejneopatrnější věc stačila, aby jí přivedila tyto útoky lásky Boží.

Jednou v rekreaci zapěly řeholní sestry píseň k božskému Spasiteli. Při zpěvu byla světice láskou Boží tak uchválena, že upadla do vytržení mysli a v tom stavu vytrvala po tři dny, jsouc mezi životem a smrtí. Když pak zase přišla k sobě, jako by se byla probírala z tvrdého spánku, zanočila svou vznešenou píseň lásky: »Ždám si

od Boha tak vznešeného života, že umírám, nemohouc umřítí.«

D e n IX. — Ú v a h a 2.

Duše milující pomáhá Ježíšovi šířiti lásku.

»Videte regiones, quia albae sunt iam ad messem.« — »Podívejte se na krajiny, že jsou již bílé ke žni.« Jan 4, 35.

Čím silnější jest život, tím usilovněji se snaží sděliti se jiným a šířiti se kolem. To platí o životě vůbec: rozumovém, uměleckém, tělesném. Každá silná a jasná myšlenka chce působiti na jiné; každý vznešený námět umělce chce se vtěliti v umělecké dílo.

Veškerá příroda skýtá stejné divadlo šlechetnosti a obětavosti. Zdá se, jako by zvíře a rostlina obdržely život jen proto, aby jej předaly jiným; i tělesa neživotná spojují se jen proto, aby z nich povstala bytost nová, novými silami opatřená.

Jednati, sdělovati se, býti druhému zřídlem dobra, toť úkol všeho života, a čím plnější jest tento život, tím více se předává jiným; čím jest vznešenější, tím jest i sdílnější.

Láska nestvořená jest Život neobmezený, Život podstatný, pramen, z něhož plyne všeliký život

stvořený. Tu jest vidno, že tento život jest Dobrota neobmezená, Dobrota, která se dává a se rozšiřuje.

Ty, duše má, obdrželas tento božský život, život lásky. Nemáš ho jen pro sebe. Podle příkladu samého Boha máš jej šířiti kolem sebe. Z ohně, který v tobě plane, mají vycházeti paprsky do tvého okolí; ohřívati máš ledová srdce kolem sebe: ať tvoji bližní cítí blahodárné účinky Boží lásky!

Ostatně Ježíš sám ti poroučí: »*Milovati budeš bližního svého jako sebe samého.*« Mt. 22, 39. »*Přikázání nové dávám vám, abyste se milovali vespolek.*« Jan 13, 34. »*Aby byli jedno, jakož i my jedno jsme.*« Jan 17, 22.

Toto přikázání nazývá Ježíš přikázáním svým, přikázáním novým; ze zachování tohoto přikázání pozná se, kdo jest učedníkem Kristovým, křesťanem pravým.

Aby však nikdo nezapomínal na tento jeho příkaz, Ježíš prohlašuje, že cokoli kdo učiní jednomu z bratří jeho nejmenších, ať dobrého či zlého, že to učiní jemu samému. Mt. 25, 45.

Ztotožňuje se s každým člověkem, aby nebyl nikdo vyloučen z lásky.

Prohlašuje také, že křesťané mají tvořiti jedinou velikou rodinu bratří, která má Otce v nebesích, rodinu, v níž on sám jest prvorozencem.

Tak důtklivý příkaz, taková opatření, zdaž to vše neukazuje, že láska, aby byla pravá, musí býti činnou a rozšířiti se i na bližního?

Ostatně láska má sama ve své povaze rázovitou značku své opravdovosti.

Láska jest ohněm zžírajícím. Chce se šířiti dál a dále. Nedá se uzavříti v srdci, které naplňuje. Hledá východiska a sděluje se jiným duším. A když vzroste v mohutný žár, sálají její plameny do dálky a zachvacují vše, k čemu se přiblíží.

Nic není lásce protivnějšího než sobectví, které se uzavírá samo v sobě, které jen pro sebe užívá darů Bohem sobě svěřených. Právě proti tomuto sobectví vynesl Bůh rozsudek: »*Kdo nalezne život svůj, ztratí jej.*« Mt. 10, 39.

Dokud v sobě nepociťuješ svaté ctižádosti, získati Ježíšovi co nejvíce duší a ukládati si k tomu cíli potřebné oběti, nemůžeš si lichotiti, že mu zcela náležíš.

Jak může choť žíti po boku svého muže, víd-li, jak jest hanoben, a nezastati se jeho cti?

Ostatně jsou duše tak nízké ceny, že se můžeme dívati bez pohnutí, jak spějí cestou k věčné záhubě.?

Jest cosi hrozného v té chladnosti, s jakou den jak den sousedíme s dušemi, které krácejí věčným mukám vstříc. Tito zavrženci zítřka jsou lidé jako my, s nimiž se stýkáme, s nimiž jedná-

me, lidé, s nimiž jsme snad spojeni svazky příbuzenství neb přátelství.

A vidíme, jak den co den se blíží oné hrozná propasti, do které budou uvrženi bez naděje ve vysvobození, do propasti, z jejíž hlubin budou zlořečiti bez konce, zlořečiti svému Bohu.

A naše srdce zůstává bez pohnutí a naše rty nešeptají modlitby, aby byli zachráněni od věčného zavržení, naše přátelská láska nenutí nás, abychom je přivedli k věčné spáse!

Ó, jakými jsme sobci, jak nepodobnými Pánu Ježíši, který při pohledu na hroznou pohromu, která by byla zastihla nás všechny, sestoupil na zemi a obětoval za nás život v mukách nejstrašnějších!

Duše má, jestliže jsi dosud nedbala povinnosti, kterou ti ukládá láska, snaž se, bys nahradila ztracený čas: Ježíš pak ti odpustí nedbalost.

Ctihodná sestra Anna od sv. Bartoloměje, karmelitka v Anversu, uviděla jednou Pána Ježíše v klášterní kapli. Úchvatný byl pohled na jeho krásu; ale v tváři zračil se smutek. Anna se tázala, proč by se rmoutil. Ježíš odpověděl:

»Jak bych se nermoutil, když i při mé veliké lásce tolik duší ubíhá v záhubu? Pomáhej mi je zachrániti!«

Učiň tedy předsevzetí, těšiti Srdce Ježíšovo. Nestanov své horlivosti žádných mezí.

Snaž se nejprve ohnivou láskou rozežhřáti ty, kteří žijí kolem tebe, s tebou. Ti jsou tvými bližními na prvním místě; oni mají první právo, abys je miloval a je podporoval.

Láska tvá nechť jest blahovolná. Máš jim dobrého přáteli, a pokud síly stačí, i dobré činiti. Tato tvá blahovůle ať má na zřeteli všechny jejich potřeby, i duchovní i časné.

Láska tvá projevuj se příjemným chováním, tichostí a trpělivostí ve styku každodenním. Povaha vždy dobrá, vždy umírněná, vždy ochotná způsobiti radost, těšiti a pomáhati: hle to jest nejlepší a nejúčinnější způsob, jak se má projevovati láska.

Dále jsou tu duchovní potřeby všech duší, zejména hříšníků a zvláště umírajících. Hle, tu se ti otvírá nesmírné pole působnosti!

Jsou potřeby hmotné i duchovní v rodině neb v družině, do které přináležíš a mimo ně potřeby všech národů.

Jest potřebí zpět přivést národy, kteří se sebe setřásli jho Kristovo; jest usilovati, aby zase zavládly zásady křesťanské a aby duch křesťanské lásky spojil národy nenávistí rozdvojené.

Jest potřebí potírati nepravé zásady světa, nekřesťanské zvyky, které ohrožují víru a mravy lidu dosud zachovalého.

Zvláštním předmětem tvé lásky budiž ti tvá

duchovní matka, církev katolická. Užívej všech prostředků, bys spolupůsobil k tomu, aby byla svatá a čistá.

Jest se tedy modliti za kněze, aby jedenkaždý byl nádobou vyvolenou; za duchovní řády, aby všichni jejich členové žili podle svého povolání.

Jest prositi Boha, aby si vytvořil »duše vyvolené«, které by svými zásluhami byly jaksi protiváhou nešlechtnosti světa a zatkly ústa všem pomlouvačům církve Kristovy.

Potřebí jest prositi Boha, aby rozšířil své království ve všech zemích nevěrců, rozkolníků, bludařů a pohanů, aby rozžehl světlo víry ve vši jasnosti po veškerém světě.

Jest prositi, aby Bůh se smiloval nad dítkami církve, které odešly s tohoto světa a z plamenů očistcových úpěnlivě od nás žádají pomoci.

Konečně jest dnem i nocí žadoniti u božského Srdce Páně, aby obohatilo poklady své lásky duše křesťanů, by se dalo poznati a milovati a všude obnovilo království své.

Tolikeré potřeby ať tě neodstraší, duše má. Ponořuj se bez ustání do hlubin Srdce Ježíšova, které jest úplně tvým majetkem a nekonečně bohaté ke všem, kteří je vzývají.

Duše horlivá chodí s Ježíšem na lov duší.

»*Faciam vos fieri piscatores hominum.*« —
»*Učiním vás rybáři lidí.*« Mt. 4, 19.

Žasneme, co dovedli v horlivé lásce provésti muži bez vědy, beze jména, bez majetku; ženy skryté za mřížemi klášterními, řemeslníci odkázaní na své řemeslo, matky rodin, osoby služebné při tolikerých pracích domácích.

Byli v rukou Božích podivuhodnými nástroji, aby zavedli nové duchovní řády, a zavedli pobožnosti, kterých celá církev s prospěchem užívá.

Zavedli život obětavý, jenž i v naší době jasným světlem září a rozšiřuje se i v zemích nevěřících a pohanů. Zastavili strašné tresty Boží, odstranili bludy a rozkoly.

Co vykonala na př. svatá Kateřina sienská, sv. Marie Markéta? Co provedli pokorní kněží jako sv. Vincenc z Pauly a sv. farář arsský Vianney?

Tyto podivuhodné výsledky jsou takřka přirozenými plody svaté lásky.

Láska vpravdě jest vynalézavá. Na tisíce má prostředků, by se kolem šířila. Vniká i tam, kam důvtip a síla nemají přístupu. Odzbrojuje předsudky, tiší vášně, nedává vzniknouti podezření. Nic neodolá jejímu sladkému úsilí.

Láska je praktická. Přizpůsobuje se okolnostem, má se na pozoru, by nikde nenarazila, nalézá východisko i tam, kde si nikdo neví rady. Čím více duše miluje Boha, tím schopnější jest jiné organisovati. Svatí zakladatelé a zakladatelky řádů jsou toho skvělým důkazem. »Kdybych měl úlohu hledati státníka, pravil Ludvík Veuillot, volil bych řeholníka.«

Láska nikdy neumdlévá. V čtyřiasedmdesátém roce svého věku sv. Alfons, zeslaben nemoci, trápen bolestmi ve všech kloubech, ochromen na celém těle, maje hlavu svěšenou až na hrud' a tu maso, zžírané rakovinou a jen ruku volnou, psal upoután na lůžko dále knihy a řídil svou diecési i svou Kongregaci. A když horečka příliš se vznítila, ochlazoval si čelo chladným kamenem a zase pokračoval ve své práci.

Ano, láska jest činná, ale aby byla působivou, není potřebí, by prováděla díla velkolepá, jak to vidíme u některých světců.

Účinnost lásky, její vliv a působivost spočívá spíše v ní samé, než v tom, jak se projevuje na venek.

Lidé nejvíc působící nejsou ti, kteří jsou nejvíce činní na venek. Filosof, který v dlouhých úvahách propracuje nějakou velikou myšlenku a ji odevzdá budoucím pokolením, má na události světové větší vliv než králové a velcí poli-

tikové. Myšlenka vložená do myslí klíčí pomalu, roste, rozvíjí se a konečně přináší ovoce.

Tak se věci mají i s láskou. Duše, která čistě miluje Ježíše, vkládá do duševního světa plodné seménko, které svým časem vzroste a vydá žeň tím hojnější, čím vroucnější byla její láska.

Což neřekl sv. Jan z Kříže: Jiskra lásky čisté má větší cenu, než všechny ostatní dobré skutky?

Láska jest podobna mocnému proudu, který vyvěrá ze Srdce Ježíšova. S jakou prudkostí žene se tento proud ze svého hlubokého zřídla! S jakou silou odstraňuje neb drtí všechny překážky, které se mu staví v cestu! S jakou rychlostí a jistotou valí se až do údolí, t. j. až k duším pokorným a dobře připraveným.

A tyto cesty k duším jsou velmi četné.

Především, duše milující, zdaž se nemůžeš modlití za své bratry, kteří jsou v nebezpečenství?

Není-liž modlitba u Srdce tvého Pána všemohoucí a zdali nemůže u něho vymoci milostí mimořádných, kterých jest potřebí k přetvoření jistých duší?

Sv. Gerard napsal v čelo svých předsevzetí: »Chci, aby všechny mé modlitby, sv. přijímání a dobré skutky způsobily obrácení hříšníků. K tomu cíli obětuji svůj život ve spojení s předrahou krví Ježíšovou. Ó Bože, přeji si zachrániti tolik

hříšníků, kolik je zrněk písku na břehu mořském, kolik listí na stromech, kolik rostlin na polích, kolik hvězd na obloze nebeské, kolik paprsků slunečních, kolik tvorů na zemi.«

A neboj se, že, modle se stále za jiné, zanedbáš svých vlastních zájmů. Nic nedojímá šlechetné Srdce Ježíšovo tolik, jako toto zapomínání na sebe a tato péče o blaho jiných.

Nalezne-li se v rodině dítě povahy tak dobré, že stále prosí matku jen za své bratry a sestry, a vždy zapomíná na sebe, toto dítě získává si něžnou lásku otce i matky i svých sourozenců.

Mimo to je tu také práce, kterou konáš z vůle Boží, abys totiž vyplnil povinnosti svého povolání, zadost učinil potřebám svého stavu.

Nemysli si, že tento prostředek jest nepatrný. I tvé nejmenší práce, jsou-li spojeny se zásluhami Ježíše Krista, mají cenu nesmírnou. Mohou býti náhradou, zásluhou, výkupným, očistou jako veliké činy světců.

Ježíš totiž nežádá ode všech duší skvělých činů. Má často zálibu v tom, že mírní činnost i duší nejvěrnějších. Probouzí v nich nesmírné tužby po apoštolátu neb mučednictví a drží je potom po celý život jako připoutané k práci nízké a skryté před světem.

Vykonávej tyto práce s velkou láskou. Spojuj svou činnost s činností Ježíšovou. Rci mu:

Ó dobrý Ježíši, věnuji ti tuto práci, ale musíš ji zaplatiti. Má cenu nesmírnou, žádám za ni zachranu jednoho hříšníka.

Neboj se, že žádáš příliš mnoho. Čím více budeš žádati s důvěrou, tím více obdržíš. Žádáš-li bez kolísání za každý čin obrácení desíti, sta, tisíce hříšníků: Ježíš jest dosti bohatý a šlechetný, aby tvé žádosti vyhověl. Dávej si tak platiti za každé slovo, které promluvíš, za každý krok, který učiníš, bys dostál svým povinnostem, za každý povzdech svého srdce: Ježíš ti bude za vše vděčný.

Ó, kolik duší bys zachránil, kdybys měl v nebeského Přítele důvěru smělého dítěte!

Vedle modlitby a práce jsou ti ještě k službám oběti. Je-li práce, která se ti ukládá, namahavá neb odporná, vzmuž se myšlenkou, že trpíš pro Ježíše, bys mu zachránil duše.

Někdy zrovna se na tebe shrnou protivenství, útrapy duševní, kříže vnější, pronásledování, podezřívání. Přijímej ochotně všecko to z ruky Boží. Je to výkupné za tisíce hříšníků.

Přidej k těmto vnuceným kajícnostem ještě oběti dobrovolné. Nedej uniknouti ani jediné příležitosti, aby sis něco odepřel, v něčem se zapíral.

Ó, kdyby v tobě plála svatá láska, nalézal bys při každém kroku, co bys mohl Pánu Ježíši obě-

tovat: nějakou zvědavost, svévoli, neužitečné slovo, zbytečný pohled, pohodlí, náklonnost.

Na každou tvoji oběť odpovídal by Ježíš tím, že by osvobodil duše z muk očistcových, vlašné přivedl k horlivosti a hříšníky k obrácení.

V každé minutě pracuje k smrti na tisíce hříšníků po veškerém obzoru zemském. Vymoz jim milost dokonalé lítosti v tomto rozhodném okamžiku.

Ó, kolik ubohých duší bylo by zachráněno v této poslední chvíli, kdyby se všech stran světa vznášely se za ně k Bohu vroucí modlitby, spojené s malými oběťmi!

Jak by Ježíš mohl nedopřáti sluchu těmto prosbám ve chvíli tak rozhodné, kde se jedná o věčnou lásku neb věčnou nenávist?

Konečně přidej k těmto prostředkům i dobrý příklad:

Ježíš sám pravil: *»Ať vidí vaše skutky dobré a velebí Otce vašeho, jenž jest v nebesích.«* Mt. 5, 16.

Spořádaný život jest ustavičným kázáním, více působivým než slova misionářova.

Horlivý řeholník, jenž zachovává svá pravidla bez okázalosti a bez bázně, je schopen obnoviti kázeň celého kláštera.

Člověk ve světě, který prostě žije podle předpisů náboženských a nedere se do popředí pro

svou ctnost, může více působiti u věřících i nevěřících, než kněz v celé své farnosti.

Prostá služka přitahuje svou nezdolnou trpělivostí, poslušností, úslužností mocněji srdce k Bohu, než by to dokázala mrtvení poustevníků a modlitby mnichů.

Kněz činí svou laskavostí ve styku s lidmi, svou prostotou, srdečností, vážností a nezištností větší dojem na bezbožné, než by to dokázaly velké svazky apologetické.

»Mluvte si jakkoli, mne nepřesvědčíte, pravil jeden klempířský dělník liberálům, kteří štváli proti kněžím, já znám Msgra Ségura. A kdybych neznal ničeho jiného, věděl bych, že mé náboženství je pravé.«

A vskutku jen náboženství katolické může vnuknouti takovou tichost, dobrotu, obětavost, nezištnost, pokoru, přívětivost, blahosklonnost, šlechtnost povahy bez všeliké domýšlivosti, jak to vidíme u duší, které se zcela oddaly Bohu.

Jen náboženství katolické má skryté síly ke konání těchto ctností, které srdce k sobě vábí, jen ono má Lásku.

Duše milující obětuje se s Ježíšem.

»Oblatus est, quia ipse voluit.« — »Obětoval se, protože sám chtěl.« Is. 53, 7.

Jest všeobecný zákon pro všechny věky a všechna pokolení, který sv. Pavel takto vyjadřuje: *»Bez vylití krve není odpuštění.«* Žid. 9, 22. A před sv. Pavlem všichni národové, ať v náboženství jakkoli pobloudili, zachovávali tento zákon odedávna.

Židé na rozkaz Boží obětovali čistá zvířata, která by představovala Beránka Božího, který měl býti obětován za nás.

Pohané nehrozili se ani obětí lidských, aby usmířili svá božstva, a čím byly drsnější jejich mravy, t. j. čím více byli poddáni svým přirozeným pudům, tím význačnější byla volba těchto obětí. Obětovali, co nejdražšího a nejnevinnějšího měli: své vlastní děti.

Tak přílišné jejich poblouzení přivedlo je blíže k pravdě; neboť všeobecné usmíření nestalo se a nemohlo se státi leč obětováním Syna Božího, nevinného a nesmírně milovaného.

Tak mohl sv. Jan napsati, že Beránek Boží byl obětován od počátku světa. Zj. 5, 12.

Byl obětován ve všech obětech lidských, kte-

rým však pohané z nevědomosti nepřičítali vznešeného úkolu, aby byly obrazem oběti Kristovy.

Byl obětován v obětech, které přinášeli židé; neboť obětní zvířata a zvláště čistý beránek, obětovaný každého rána a každého večera, byl předobrazem Kristovým.

Byl konečně obětován na Kalvarii a od té doby každý den, bez přestání na oltářích po celém světě.

Oběť tedy je to, která vévodí dějinám různých náboženství.

Křesťanství, které má pravdu úplnou, jest v pravém slova smyslu náboženstvím oběti.

Všecko směřuje k oltáři. Všechna dobrodiní sestupují s kříže Páně, i církev sama se sedmým zřídlem milostí, t. j. se svátostmi, které vyvěrají z probodeného Srdce Ježíšova.

Všechny obřady počínají a končí znamením kříže; všeliké posvěcení a požehnání děje se ve znamení kříže; všechny veliké slavnosti, ať církevní, ať i světské mají pečeť kříže.

A čím více vnikneme z tohoto, ať dím, sloupopřadí církve do jejího vnitřního života, do její duše, která vše oživuje, tím častěji se setkáme s obětí.

Na tisíce a tisíce mučedníků po celém světě svou krví ji činí plodnou a tyto žertvy neustaly

ani za našich dnů, byly ve všech dobách a ve všech stavech společnosti.

Za sebou jdoucí pronásledování, vnitřní roztržky, rozkoly, bludařství, odpady udržují stále otevřenou ránu v boku církve, ránu, kterou jí způsobili tyrani v prvních stoletích.

A jako by toho všeho nebylo ještě dosti, jako by veškeré lidstvo chtěj nechtěj mělo míti podíl na této oběti a těchto bolestech: veliké pohromy, nákazy, války a hlad přicházejí v různých obdobích připomínati všem veliký zákon usmíření.

»Letopisy všech národů, praví Josef de Maistre, volají jedním hlasem, že pohroma války zuřila s prudkostí přesně úměrnou k hříchům národů tak, že čím více se množily zločiny, tím více se prolévalo krve.«

Než vše, o čem jsme mluvili, vztahovalo se na usmíření lidstva vůbec. Ale zákon oběti, který na sebe vzal Ježíš Kristus v celé jeho drsnosti, musí zasáhnouti i všechny jednotlivce.

Není nikoho na světě, kdo by mohl uniknouti bolesti. Utrpení, ať fysické, ať morální, číhá na každého bez výjimky. Bůh chce ve své spravedlnosti a milosrdné lásce, aby všichni dobří i zlí měli na něm podíl v té míře, jak on ve své nekonečné moudrosti předvídal a dopustil.

Na kříži trpěli dobrý i zlý lotr stejný trest. Jeden z nich představoval lidstvo nekající, nevěřící

a chrlicí rouhání; druhý lidstvo Ježíšem vykoupené a kající se ze svých chyb.

Ale Ježíš chce v duších, které jemu náležejí, zvláštním způsobem pokračovati ve svém utrpení. Čím více jej duše miluje, tím více on miluje ji, přitahuje ji k sobě, ztotožňuje se s ní a vtiskuje v ni svůj božský život.

Čím více se duše oddává Ježíšovi a přijímá kalich svého Pána, tím více se opájí touhou, trpěti více a státi se spoluvykupitelkou. Čím pak prudší je tato touha, tím více duši zachraňuje Ježíš skrze ni a dává duši vliv na postup lidstva, na události dějinné.

Oběť s láskou přijatá ve spojení s obětí Ježíšovou, toť podstata života duchovního každé duše, toť střední bod života církve, právě jako je to souhrn života Ježíšova.

Je-li tomu tak, duše má, zdali se můžeš zdráhati milovati kříž a věnovati se Ježíšovi? Jednoho dne prosila sv. Luitgarda Pána Ježíše, aby ji nechal umříti, by byla s ním dříve spojena ve vlasti nebeské. Ale Ježíš se jí ukázal pokrytý ranami a potřísněný krví a pravil: »Luitgardo, pomoz mi přece zachraňovati hříšníky.«

Máme k tomu věčnost, abychom se radovali z Boha, ale jen málo let, abychom trpěli a se obětovali.

Ale nelekej se této vyhlídky života obětavého.

Býti obětí s Ježíšem, to nemusí znamenati veliká soužení, bolesti mimořádné. Nikoli; to znamená jen, býti ochotným přijmouti z jeho ruky sladké neb hořké, věci příjemné i nepříjemné, zdraví i nemoc, útěchu i útrapy duševní.

Býti obětí znamená, nabídnouti se z lásky ke všemu, co bude Ježíš požadovati: přijmouti již předem utrpení všeho druhu, jakékoli muky duševní neb útrapy vnější, jakoukoli smrt v kterémkoli okamžiku.

Býti obětí znamená konečně podrobiti se každý den tisícerým okolnostem, událostem, protivenstvím, různým náladám a povahám a lidským úsudkům. Býti obětí znamená, býti se vším spokojen, vždy ochoten laskavě a trpělivě přijímati kdekoho s usměvavou tváří z lásky k oné veliké Oběti, která, když byla týrána a obětována, neotevřela úst svých.

Každá duše milující může a má se státi takovou obětí lásky, jakýmsi prodloužením života Ježíšova, jeho spoluvykupitelkou.

Ó, duše obětovaná, život tvůj při všelike prostotě jest život vznešený. Ty ses úplně dala Ježíši k službám. Aniž trpíš více, než jiné, jsi přece bez ustání obětí lásky. Bez přerušení přinášíš s věčným knězem oběť kalvářskou. Život tvůj je stálou mší svatou a tvá smrt bude jen posledním úderem, kterým žertva bude skolena.

Potom přijde vítězoslavný průvod. Z tvého hrobu vycházeti bude pro tisíce hříšníků život a vzkříšení a ty sama, očištěná svou vlastní obětí, půjdeš, abys rozmnožila počet těch blahoslaven-ců v nebesích, které svatý Jan viděl oděné rouchem bílým a třímající v ruce palmu vítězství. Zj. 7, 9.

Setrvání v lásce.

D e n X. — Ú v a h a 1.

Vždy se modliti.

»Oportet semper orare.« — »Potřebí jest vždy se modliti.« Luk. 18, 1.

»Kdo se modlí, bude spasen, kdo se nemodlí, bude zavržen.« Kdo se modlí bez ustání, posvěcuje se.

Sv. Alfons stanoví tyto zásady a chce, aby každá duše jimi byla proniknuta; aby každý kazatel je opět a opět hlásal a vykládal; aby každý duchovní spisovatel je vštěpoval svým čtenářům. Praví, že jest nevyhnutelně potřebné, poučovati o nutnosti a účinnosti modlitby.

Učiň si tedy o modlitbě představu co nejvyšší a přesvědč se, že, i kdyby ti všechno chybělo, modlitba by nahradila všechno.

Potřebí jest vždy se modliti a nikdy neustávati, neboť bez modlitby není milostí, a bez milosti neučiní duše ani kroku na cestě, která vede k nebesům. Život nadpřirozený je světem, povýšeným nad lidské ovzduší. Jest krajem nádherným, ale nepřístupným.

Jest mimo to tak povzneseným nad naši přiro-

zenost, že, i když jsme do něho přeneseni, nemůžeme v něm žít, ani dýchat božský vzduch bez nové a stálé pomoci Boží.

I když jsme byli povýšeni do stavu nadpřirozeného a takřka zdomácněli ve světle milosti posvěcující, jsme přece slabost sama. Podobáme se slepcům, kteří náhle nabyli zraku a nemožnou zvyknouti živému světlu, touží po svých temnotách.

Kdybychom silou milosti i uvykli cestám světa nadpřirozeného, přece je třeba modlitby, chceme-li dostoupiti vrcholu, jíti po horách kostrbatých, t. j. překonati obtíže, kterými je zavalena cesta života duchovního. Tento nový úkol je bez modlitby nemožný a málo lidí užívá tohoto prostředku, hledíme-li na skrovný počet duší, které s hrdinnou odvahou stoupají na vrchol svatosti.

Chceš-li se připojiti k tomuto vyvolenému hloučku, jest potřebí začíti život prosebné modlitby, a jestliže v něm setrváš, jistojistě dosáhneš vysoké svatosti. Ježíšovo slovo musí se splnit.

Ale je to božský Mistr sám, jenž nám pověděl, že modlitba jest naprosto nutná: *»Potřebí jest vždy se modliti a neustávat.«* Luk. 18, 1. *»Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení.«* Mt. 26, 41. *»Proste a bude vám dáno.«* Mt. 7, 7. *»Kdo prosí, bere.«* Luk. 11, 10. *»Až dosavad jste za*

nic neprosili ve jménu mém; prostě a vezmete, aby radost vaše byla úplná.« Jan 16, 24.

Vyjma lásku k bližnímu, není v evangeliu ničeho, nač by Ježíš kladl větší důraz, než na příkaz modlitby.

Vštěpuje jej v podobenstvích, která vypravuje; v zázracích, které koná. Sám vybízí nešťastné, aby prosili a ho vzývali s důvěrou. Vyžaduje důvěry otce nešťastného syna, ďáblem posedlého, slovy: *»Můžeš-li věřiti, všecko jest možno věřícímu.*« Mk. 9, 22.

Zkouší předem a pak chválí hrdinnou důvěru ženy kananejské. Ujišťuje zdrceného Jaira, nepozbude-li důvěry, že vzkřísí jeho dceru, která právě zemřela. Konečně ujišťuje slavnostně, kdo bude míti víru jako zrno hořčičné, že bude hory přenášeti.

Jestliže jest modlitba tak svrchovaně potřebná, musí býti i nejnižším duším přístupna. Prostředek, tak nevyhnutelně nutný, nemůže býti výsadou obratných a moudrých.

Ó, modlitba jest velice snadná. Jest jen výkřikem srdce potřebného. Jako již malé dítě umí rozpínati ručky a plakati, když mu něco chybí, tak duše, i nejprostší, umí pověděti své potřeby a Bůh slyší její hlas: *»Žádost ubohých vyslyšíš, Hospodine, nakloníš ucho své ku přání srdce jejich.*« Žalm 10, 17.

Je tak snadno modliti se, že duše dobré vůle modlí se bez ustání, aniž je si toho vědoma.

Je stále přesvědčena o své nesmírné ubohosti a vzpomínka na Boha jest jí vždy prosbou o pomoc.

Vážná, opravdová modlitba tvoří se v hloubi srdce. Čím více srdce cítí svou nedostatečnost a přeje si milosti a pomoci, tím usilovněji prosí Boha o přispění. Toto vroucí ždání nejeví se vždy nutně slovy, postojem a pohyby, ale jest výkřikem srdce, prostým obrácením mysli k Bohu.

Ó, jak zřídka nalézáme i mezi dušemi zbožnými takové, které v této věci nezaměňují vnější zdání za skutečnost! Jaké vzdechy, jaké nářky, že prý jim už modlitba nejde jako dříve!

Jejich modlitba záležela v tom, že spořádaly své myšlenky, vzbudily v sobě přiměřené city, vyloudily ze srdce citovou lásku a z očí slzu útěchy. A nyní jsou znepokojovány roztržitostmi, obklíčeny pokušeními; srdce jejich jest vyprahlé, sama prázdnota a poušť. Již neumějí se modliti, jsou opuštěny, mají se za neschopné dosíci svatosti a jsou v nebezpečí zanechatí všeho.

Zaslepeni! Nikdy se ještě tak dobře nemodlili, protože ještě nikdy tolik nepocítili své ubohosti. Ale kdo nás naučí toto pochopiti, ne-li ty, ó Ježíši, jenž sídlíš v hlubinách duše a modlíš se v nás a za nás?

Je to Duch tvůj, praví sv. Pavel, který se modlí v nás a *»sám se přimlouvá za nás vzdechy nevy-slovenými.«* Řím. 8, 26.

Dej nám, ó dobrý Ježíši, poznati, v čem záleží pravá modlitba. Uč nás prositi s důvěrou, žádati mnoho, žádati bez míry, žádati stále.

Srdce naše je tak stísněné, že i po letech důvěrného styku s Ježíšem ještě nepochopilo, že, čím více od Boha žádáme, tím jest spokojenější. Vždy se nám zdá, jako by nám bylo třeba omluvy u Ježíše, přednášíme-li mu nějakou prosbu mimořádnou.

Ježíš si stěžoval Filipovi v předvečer svého utrpení, že po tak dlouhém důvěrném styku s ním ještě ho nezná. Co by měl říci tobě, jenž znáš tajemství jeho utrpení a tajemství eucharistie a od svého mládí odpočíváš u nohou Páně?

Jestliže by ses odhodlal prositi Ježíše, abys jej tak vroucně miloval jako sv. Pavel a ve svém srdci nepochyboval, vyrovnal by ses v lásce velikému apoštolu.

Bůh není skoupý se svými dary. Naopak stěžuje si, že za ně neprosíme.

Ber doslovně příslibení božského svého přítele. Jest učení církve, že každá modlitba dochází vyslyšení v té míře, v jaké jest skutečně modlitbou.

Každá modlitba, byť se jen kmitla v srdci člo-

věka, jistojistě bývá vyslyšena. Má někde svou ozvěnu, úměrnou své vroucnosti, buď v duši samé, buď v srdci hříšníka, aneb někde v církvi Kristově.

Může míti tuto ozvěnu ve dvacíti letech, neb za století, aneb hned v okamžiku.

Může býti vyslyšena přímo podle přání prosícího, aneb jak její působivost upraví Boží moudrost a dobrota.

Zdaž není opovážlivé a dětinské zároveň, žádati od Boha, aby nás vyslyšel podle našich slepých tužeb? Modlitbu, kterou konáme, možná že Ježíš přijme do svého božského Srdce; přidá ji k četným jiným modlitbám, abychom v den veliké zkoušky, těžkého pokušení měli zásobu proseb ponenáhlu nashromážděných; zásobu, která by stačila, bychom dobře obstáli v den soužení.

Nepředpisuj Bohu, jak tě má vyslyšeti. Dobrota jeho jest dosti veliká, aby nikdy nepoškodila tvých duchovních zájmů. Jen zachovej si zásadu pevnou a neochvějnou, že každá modlitba bývá vyslyšena, a to podle hodnoty, jak byla vykonána.

Učme se také modliti pokorně, nikterak nespolehající sami na sebe. Ó, toho nepopírám, že ze všech podmínek dobré modlitby pokora připadá nám lidem jako podmínka nejtěžší.

Duše, konající modlitbu, mívá často jakousi důvěru ve svou hodnotu. Tento pocit je tak jem-

ný, že skoro vždy uniká naší pozornosti. Duše ho postřehuje teprve později, když se pozastavuje nad svým nezdarem neb nad svými chybami.

Důvěra v Boha jest božskou ctností. Jejím základem jest moc, dobrota a věrnost Boží. I sebe nepatrnější příměsek lidský zavádí do ní pýchu a oslabuje její účinnost a působivost.

Když Ježíš dokonale vládne nad srdcem a vykonává svou svrchovanou moc nad troskami sebelásky: tu on sám se dokonale modlí v duši a skrze duši.

Tento okamžik dlužno uspíšiti. Ježíš, láska sama, dal k tomu prostředek, jež má duše ve své moci.

Každá modlitba, i sebe slabší, bývá vyslyšena v té míře, v jaké jest sama prosbou. Tato slabá modlitba dosahuje milosti ke konání modlitby horlivější. Tato pak zase milost modliti se jako světci.

Duše křesťanská, buď si kdo buď, třeba ve stavu dobrovolné vlažnosti, byť jsi pozbyla odvahy dlouhými neúspěchy a cítila odpor proti životu duchovnímu a snaze po svatosti, poslyš mou radu: začni ještě dnes život prosebné modlitby.

Na počátku budeš se snad modliti bez opravdovosti a s malou důvěrou.

Ale neustávej. Obnovuj bez ustání předsevzetí modliti se, prositi, útočiti na Boží dobrotu. Po-

nenáhlu otevrou se ti oči a poznáš svou duchovní bídu a nouzi. Nepozorovaně dá ti Ježíš svou lásku a s ní touhu milovati jej víc a víc a prositi za dar svaté lásky.

Čím více budeš prospívati, tím těsněji budeš s ním spojena.

S počátku jest modlitba jako jemný pramének. Pochybuješ, jak by se mohl státi proudem, jenž by dovezl tvou lodici do moře. Snad bys vtipkovala o těch, kteří ti radí, by ses svěřila tak malému proudu. Pěšky že spíše dojdeš svého cíle.

Ale pramen roste stále a mohutní. Mění se pokenáhlu v dravou řeku. Z různých stran přitékají do ní horské bystřiny. Vody její rostou, řečiště se prohlubuje, řeka stává se veletokem a na něm volně se vznáší a rychle pluje tvá lodice do oceánu.

A čím rychleji se ženeš vpřed, tím větší tě jímá touha, plouti ještě rychleji a tím více jsi unášena k svatosti. Kdyby ses chtěla zastaviti: proud milostí a dobrota Boží by toho nedopustila.

Jest nutno pokračovati: tys tomu chtěla, tys za to prosila.

Bůh, tak dobrotivý a laskavý, vzal tě za slovo. Nenalezneš již pokoje, dokud nevpluješ do Oceánu nekonečného.

Vždy prositi za odpuštění.

»A peccato meo munda me.« — »Od hříchu mého očišť mě.« Žalm 50, 4.

Jsme ubohé dítky Eviny: hřešíme každého dne.

Jsme cestujícími; jen stěží konáme cestu do vlasti. Jest dlouhá a klopotná. Nohy naše jsou zaprášené a někdy únavou těžké, vypovídají nám službu.

Ale Ježíš ve své dobrotě občerstvuje nás vodou, která teče podél cesty. Umývá nás a stará se, by pookřály naše zemdlené údy. Tato voda, toť slzy kajícínosti, které smývají naše chyby, jichž se dopouštíme nepřetržitě a dodávají nám vždy nové odvahy, bychom se brali dále k svému cíli.

Přeješ si, duše křesťanská, aby z očí tvých vyvěral nikdy nevysychající proud těchto spasitelných slzí? Zahloubej se vždy více do propasti své nehodnosti a ubohosti.

Je vskutku nemožno míti stále srdce zkroušené a pokorné, jakého vyžaduje kající král David, jestliže jsme se nepřesvědčili o své zlobě.

Aby nebylo chyb, vyžadovalo by se, aby všechny tvé schopnosti ve všech úkonech se srovnávaly s rozumem a se zásadami sv. víry.

Aby ses dokonale líbil Bohu, bylo by potřebí,

aby se všechny tvé snahy a tužby nesly stále k Bohu, nejvyššímu Dobru. Vskutku však děje se často pravý opak: nesou se k smyslnosti, k tvrdosti vůči bližnímu, k žádostivosti, k pýše, k vlačnosti a k jiným neřestem. Hříchy tvé osobní jsou toho sklonu důkazem.

Mimo tvé skutečné přestupky a převrácené náklonnosti jest tu ještě vše, co opomíjíš. Kdybys byl horlivější, mohl bys lépe sloužiti Bohu, než mu sloužíš. Odvážil by ses tvrditi, že co do velkodušnosti, pokory, poslušnosti, trpělivosti, lásky bratrské a horlivosti činíš vše, co bys mohl dokázati?

Konečně co je nedokonalostí ve tvých dobrých skutcích; co sobeckých úmyslů a lidských ohledů, co nedostatků v provedení, co nedbalostí, co chvatu: a všecko to hyzdí i tvé zdánlivě nejkrásnější skutky.

»Odmysleme si od svých ubohých ctností, dí Josef de Maistre, vše, co přičítati jest povaze, cti, mínění, pýše, nemožnosti a okolnostem: co nám ještě zbude?«

Kdo by se opovážil tvrditi, že není mu stále nezbytně třeba obracet se k Bohu a prositi o slitování?

Veliké štěstí pro nás, že jest nám činiti s Bohem nesmírně dobrotivým, jenž touží nám odpouštěti.

Ježíš odpouští. V tisícím případě odpouští právě tak dokonale jako v prvním. A když odpustil, není v Srdci jeho žádné trpkosti, v mysli jeho žádné vzpomínky, neboť odpouští jako Bůh a Dobrota sama.

Brána jeho spravedlnosti jest vždy uzavřena klíčem. Aby se otevřela, potřebí jest chtíti, zatvrditi se v hříších. Brána Božího milosrdenství jest vždy polootevřena. Aby se otevřela, stačí slabounce zaklepati; i dítě to dovede. Ježíš sám tak mluvil své malé sekretářce Sestře Benigně, aby to všude hlásala.

Ó ano, prositi Ježíše za odpuštění jest velmi snadné. Kajícnost záleží v nadpřirozené lítosti, kterou pociťuje duše z toho, že způsobila bolest božskému Příteli. Je to stálý výkřik srdce k Bohu, prosící za odpuštění. Je to spěch provinilého dítěte, které se vrhá do náruče Otcovy, aby si opět získalo jeho přízeň; je to stálá potřeba duše, státi pod křížem Páně a nechati na sebe kanouti krev božského Spasitele.

Takto dospěje duše ponenáhlu k veliké vnitřní čistotě.

Nestrpí na sobě skvrny, kterou by se hned nesnažila odstraniti. A každý úkon lítosti rozmnožuje lesk její nevinnosti.

Tak se očistili: sv. Maří Magdalena, sv. Petr, sv. Augustin, sv. Markéta z Kortony a veliké

množství jiných kajícníků a kajícnic, kteří v nebi závodí v čistotě s pannami a s anděly.

Marně bys prohledával jejich životopisy, abys vypátral, zdali jim Ježíš osvědčoval menší lásku než zářivým vzorům nevinnosti, jakými byli na př. sv. Anežka, sv. Gertruda, sv. Alois, sv. Gerard Majella.

Ubohý hříšník, který sklání hlavu před obrazem Ukřižovaného a cítí, jak jej Spasitel tiskne k Srdci a objímá, pociťuje větší blaženost, než kdy pocítily ve sladkých rozmluvách s Ježíšem duše viny prosté.

Kajícnost jest tajemným obnovením nevinnosti a čistoty duševní. Je to jakés druhotné stvoření, k němuž dovoluje Bůh duši přistoupiti a okoušeti jeho nevýslovné sladkosti.

Ale toto stvoření jest dílem Božím. Duch kajícnosti nepřichází od duše samé. Přichází od Ježíše, jenž žije v jejích hlubinách, a duši stále očišťuje, tím že ji opět a opět v ústa klade slova lítosti. Duše, která toto pochopila, neděsí se již nikdy svých chyb. Kráčí prostě k Ježíšovi a prosí ho, aby vše napravil, ji očistil a doplnil vše, čeho se jí nedostává.

V jeho přítomnosti neustává se pokořovati pro své slabosti, lituje svých chyb, prosí Ježíše, aby ji zbavil všeliké náklonnosti k zlému, vytrhal kořeny chyb, které se skrývají v jejím srdci.

Tak tedy, ó Ježíši, když se ukáže ďábel před tvým trůnem, aby na mne žaloval, ty mu odpovíš: Odstup, hade nečistý, jenž jsi nikdy nedovedl se pokořiti; tato duše náleží mně; mnoho hříchů bude jí odpuštěno, neboť mne milovala mnoho.

D e n X. — Ú v a h a 3.

Vždy zápasiti.

*»Labora sicut bonus miles Christi.« — »Sná-
šej utrpení jako dobrý bojovník Kristův.«
II. Tim. 2, 3.*

Boje za svatou lásku trvají dlouho a jsou někdy obtížné a duše každá, byť i sebe šlechetnější, pociťuje v sobě v některých chvílích jakousi zmalátnělost, úbytek odvahy.

Tato zmalátnělost nastává znenáhla, nakupí-li se více překážek aneb nezdaří-li se vícekrát po sobě nějaké předsevzetí. Duše cítí, že umdlévá, a tu se namanou nějaké nepříznivé okolnosti, jakási nevolnost, únava tělesná, nějaká výtká a nepozornost k naší osobě: a duše pozbývá všelike srdnatosti.

Tu se stává všechno obtížným. Duchovní rozmluvy jsou nechutné; knihy, které dříve pobádaly k horlivosti, odporné, duchovní cvičení břímě nesnesitelné. Nic nepovzbuzuje, vše nudí a se protiví.

Život duchovní zdá se býti ideálem nedostižným. Člověk se podobá turistovi, jenž smutně usedá v polovině cesty, protože již v sobě necítí síly dostoupiti vrcholu hory.

Tu máme skutečně velmi vážnou překážku, která někdy zatarasuje cestu i duším rozhodným. Jest důležité vypátrati příčiny malomyslnosti a prostředky, jak by se jí se zdarem čelilo.

Nejprve, duše zbožná, buď ti útěchou, že nejsi jedinou, o kterou se časem pokouší malomyslnost. I nejlepší duše jsou občas podrobeny těmto zkouškám; i ty, kterým Ježíš projevuje svou přízeň, an se jim zjevuje a s nimi rozmlouvá, nebývají vždy ušetřeny takových trapných chvil a bolestných pocitů.

Ježíš ve své neskonalé moudrosti dopouští rád, aby duše, i sebe ctnostnější, někdy znamenaly svou osobní nedostatečnost a slabost.

Ostatně, jak praví sv. František Saleský: »Ký div, že se ubohost cítí někdy ubohou?« To není nic zvláštního, že se přirozenost někdy unaví a nemá již chuti postupovati vpřed. Nepřekvapuje nás, že naše tělo jako osel Balaamův nám někdy vypovídá službu a nedbajíc ran, raději klesá, než by nás neslo dále.

Příčinou této únavy bývá často příliš dlouhá nepřetržitá řada duchovních cvičení aneb prací zevnějších.

Jest potřebí konati vše s měrou a nežádati ani od těla ani od ducha více, než nám mohou poskytnouti. Nutno tedy včas si dopřáti odpočinku a občerstvení a potom si říci: Nuže! ještě nějakou dobu, vrchol není již tak daleko. Bůh pomůže. Dále!

Jest již něco podivuhodného, že člověk i s pomocí milosti Boží dovede vylouditi ze srdce jediný úkon lásky Boží.

Smysly člověka jsou od nejútlejšího jeho mládí nakloněny k smyslnosti, vábeny předměty vnějšími. Rozum poznává jsoucnost Boží jen pracně ze jsoucnosti věcí stvořených. O světě nadpřirozeném neví ničeho leč z doslechu.

A bytost tak nízká, tak nevědomá, tak tíhnoucí k zlému, jakou my jsme, chce stálým úsilím státi se náruživou milovnicí Krásy nekonečné. Aby dosáhla tohoto ideálu, chce vyčerpati všechny síly duševní i tělesné a každým vnuknutím neviditelné milosti, sotva zpozorovaným, chce se povznést do výše.

Tento člověk slabý, z masa a krve a prachu, umínuje si odříkati se všech pudů zvířecích, mírniti se a zapírat, řídití svůj úsudek i své srdce ne jednou a jen mimochodem, ale vždycky vlivem Bytosti tajemné, kterou nevidí, ale které věří a kterou za pomoc prosí.

Ó, jak jest krásné viděti tohoto člověka, vy-

staveného všelikým svodům, všelikým náporům světa a ďábla, všelikým náklonnostem k zlému, jak se vrací k Bohu a to s myslí hrdinnou, a nedbá všestranné slabosti!

Ó, život tak rekovný nemožno vésti, leč se stálým sebezapíráním! Svatost tedy nevyklučuje boj, ale boj předpokládá, boje vyžaduje.

Dokonalost na zemi není odpočinkem ani požitkem. Není to stav nehybný. Jest cestou k Bohu, nepřetržitým úsilím, neustálou snahou přiblížiti se k ideálu nadpřirozenému: *»Ženu se po cíli k odměně hořeního povolání Božího v Kristu Ježíši.«* Fil. 3, 14. Všelická svatost na zemi jest nedokončená: může a má stále růsti.

Čím více se duše spojuje s Bohem a pohřizuje se do jeho nekonečné Bytosti, tím větší prostory se před ní otvírají, tím více se rozšiřuje obzor. Jest jí kráčet cestou nekonečnou.

Zhosti se tedy nepravé představy, že zde nalezněš pokoj. Nejsi na světě, aby ses radoval v Bohu, ale abys miloval námahu, utrpení a boj.

Je-li na světě boj, bývá někdy i porážka. Chyby jen nahodilé neničí dílo dokonalosti. Jsou jen nevyhnutelným následkem půtky.

Vojín, který statně bojuje, vystavuje se útokům a ranám; ale jízvy jsou mu důvodem oslavy.

Někteří nerozlišují dosti v životě duchovním, co jest jejich úkolem, a co věcí Boží. Jejich po-

vinností jest především milovati Boha, darovati se mu a žádati vždy větší lásky a pak vždy prostě povstávat ze svých chyb a očišťovati se v krvi božského Beránka.

Vše, ano vše ostatní jest dílem Božím. Zatím co duše bojuje a vzdychá nad svými chybami a hořekuje, že neumí ještě milovati Boha: tento Bůh ji neviditelně obohacuje milostmi, zdobí ctnostmi, prohlubuje její pokoru a trpělivost a s ní se spojuje tolikerými páskami, kolikeré k němu vysílá povzdechy lásky a dokonalé lítosti.

A tato dvojí práce pokračuje až do smrti člověka. Duše zřela jen chyby a vskutku bez ustání do nich upadala, a Bůh chtěl počítati jen úkony lásky.

Hřích byl hned zničen, jakmile byl spáchán. Byl vhozen, jak dí Ruysbroeck, jako stéblo slámy do nesmírné výhně Boží a ihned stráven.

Ó duše, máš-li dobrou vůli, netrap se svými chybami. Pros vždy Ježíše za odpuštění a začni opět život lásky, nepoddávajíc se malomyslnosti.

Poznáváš přece, že především potřebí jest lásky a zase lásky. Láska tě učiní vytrvalou v boji, v kajícínosti a v horlivé modlitbě.

Láska bude ti učitelkou, bys očistila své srdce od všeliké příchylnosti k věcem pozemským, bys krotila touhu po svobodě poslušností a odvracela mysl od myšlenek neužitečných.

Láska tě povede k rozjímavé modlitbě, napraví tvůj úsudek pokorou, řídití bude tvou obraznost a krotiti tvé vášně.

Láska udrží tvé smysly v čistotě a odloučí tě od tvorů.

Láska přivede tě k důvěrnému přátelství s Ježíšem, odhalí ti tajemství jeho utrpení, jeho života svátostného a života tajemného v tobě samé.

Láska tě konečně naučí, aby ses zřekla sama sebe a byla jedno s Ježíšem, žila z něho, jednala jako on, trpěla jako on a skrze něho pokračovala v díle vykupitelském.

Tak láskou vše počíná, vše se zdokonaluje a vše se končí.

Ó duše má, na konci těchto duchovních cvičení obnov předsevzetí, že vytrváš v lásce.

Jestliže se tě zmocňuje únava, malomyslnost a nedůvěra, pohlížej k nebesům.

Ježíš je tu a chrání tě. Nikdo tě nevyrve z božských rukou jeho.

On jest přítelem věrným; on počal dílo tvého posvěcení, on je i dokončí. Dokončí je i přes všechny překážky vnější i vnitřní, jen když nepozbudeš důvěry v něho a nepřekazíš jeho díla v tobě.

Miluj ho vroucně. Vyznávej opět a opět, že ho miluješ. Pros stále o více milostí, o více světla, více síly. Přicházej k němu stále, nikdy neumdlěj. Tak bude tvé posvěcení zajištěno.

Naše Matka v nebesích.

»*Ecce Mater tua!*« -- »*Hle Matka tvá!*«
Jan 20, 27.

V krátké době ji spatřím a budu u ní: ona pak mě vezme za ruku a přivine k svému mateřskému srdci. A budeme se milovati.

Vznešená Panna, neposkvrněná, zrcadlo čistoty, sladká Panna Maria jest Matkou mou.

Byla již od věčnosti v plánu nejsvětější Trojice; zvěstována byla v ráji pozemském, předobrazena Evou, Rebekou, Ráchelí, Juditou, Estherou, Deborou, všemi těmito ženami, v nichž zářila nevinnost, krása, víra a síla.

Tato Panna tajemná, která vyniká nad všechny tvory, zářící jasným světlem, oděná milostí: ta jest Matkou mou milenou.

Ó, jak jest krásná a čistá ta, která byla určena, aby se stala milovanou dcerou Boha Otce, jeho prvorozenou, v níž on by měl zalíbení; dále Matkou Slova Božího, odlesku Boha Otce — a neposkvrněnou snoubenkou Ducha svatého, jeho zvláštní svatyní, ozdobenou zlatem lásky a lilie-mi čistoty!

Ó, jak byla svatá ta, která od prvního okamžiku života vynikala dokonalostí nad anděly a svět-

ce společně a stále se zdokonalovala jako slunce roste od prvních červánků až do chvíle poslední, kdy záře jeho dosahuje vrcholu!

Ó, jak úchvatně jest krásná ta, kterou se zvláštní láskou zdobila Boží moudrost, moc a dobrota!

Ó milostivá, ó přívětivá, ó sladká Panno Maria, jež záříš čistotou a nevinností a milostí, tys Matkou mou! To mi dodává útěchy, které nemožno ani slovy vyjádřiti; neboť vím, že tvá dobrota a laskavost a něžnost tvého mateřského Srdce převyšují všelikou chápavost lidskou jako oceán krůpěj vody.

Ano, Matka Ježíše, našeho božského bratra, jest také Matkou naší, naší ustavičnou pomocnicí. S Ježíšem jest i ona základem, vzorem a cílem našeho života duchovního.

Ježíš a Maria myslili společně na nás již tehdy, když žili v domku nazaretském.

Co asi mluvili spolu Ježíš a Maria, když večer po vykonané denní práci usedli u domácího krbu? Srdce naše může to tušiti. Ježíš mluvil hlavně o svém velikém úkolu. Odhaloval své milé Matce bolestná tajemství svého utrpení.

Aby pak ji potěšil v nesmírném jejím bolu, ukazoval jí též krásné ovoce své oběti: ustanovení církve, rozšíření víry, obrácení pohanů, hrdinnou věrnost milionů mučedníků.

Ježíš seznamoval Matku svou i s úlohou, kte-

rou měla ona sama v díle vykoupení, s mučednictvím u paty kříže, s určením státi se Matkou křesťanů. Zjevil jí, jaké úctě, jak něžné lásce bude se těšiti u svých dítek až do skonání světa.

Ó dobrá Máti naše, útěchou jest nám myšlenka, že v těchto dlouhých důvěrných rozmluvách v Nazaretě Ježíš, jenž všecko může a tebe nesmírně miluje, ukázal ti již také z tvých dítek ty, které tě budou milovati se zvláštní něžností.

Srdce mé jásá při radostné myšlence, že mezi těmito vyvolenými dítkami poznávala jsi i mne, ačkoliv jsem tak bídny a ubohý a že již tehdy jsi na mne hleděla se zvláštní láskou, protože jsem měl zůstatí v počtu nejvěrnějších tvých dítek.

Nyní již se nedivím, že jsi se od útlého mého věku skláněla nad duší mou a že vzpomínka na tebe byla vždy mou útěchou. Odpusť mi jen, že tě miluji příliš málo. Kéž Ježíš, jenž žije ve mně, nahradí mou nedostatečnost a chladnost a miluje tě za mne!

Ježíš, Spasitel náš přeje si, aby jeho přesvatá Matka byla naším vzorem v životě duchovním.

Duše jest svatá v té míře, v které Ježíš může žíti v ní a v ní vytvořiti svůj obraz.

V Marii, Matce své, mohl Ježíš žíti plným životem; v ni mohl lépe a dokonaleji vtisknouti svůj obraz, než v duše všech svatých společně.

Ona jest živou a věrnou podobou jeho dobroty, tichosti, milosrdenství, čistoty a lásky.

Přišel na tento svět především, aby v Matce své vytvořil svůj obraz, žil v ní a skrze ni.

Chtěl tomuto dílu výlučně věnovati třicet let, kdežto ostatnímu světu obětoval jen tři léta.

Ráčil se stýkati se svou Matkou, s ní požívat pokrmu, modliti se a zotavovati. Chtěl jako dítě odpočívat na jejím klíně, chován býti na jejích rukou. Ona jej s láskou hladila, líbala a kojila. Chtěl býti jejím synem, synem jediným.

Jiným lidem se zjevoval Ježíš — až na nepatrné výjimky — jen mimochodem; tak při nějakém zázraku, cestou neb při nějaké rozpravě.

»*Do svého přišel a svoji ho nepřijali.*« Jan 1, 11. Svět nebyl připraven a ochoten, aby Ježíš v něm kraloval.

Ó, kdybychom s celým srdcem a s celou duší přijímali Ježíše, jak bychom se podobali Matce Boží! Jak by Ježíš k nám spěchal a k nám mluvil: »*Kdokoli činí vůli Otce mého, jenž jest v nebesích, ten jest mi bratrem i sestrou i matkou.*« Mt. 12, 50.

Tebe milovati, lásce tvé se oddati, to bylo, ó Ježíši, tajemství tvé Matky; to budiž i tajemstvím mým.

Tys nechtěl, aby ona za smrtelného svého života budila podiv velikými zázraky a leskem

svých ctností, naopak tvá vůle byla, by vedla život pokorný a pracovitý, život skrytý v tobě.

Takový bude též život můj; skrývati se v tobě, tebe milovati, s tebou se sjednotiti, na sebe zapomínati, obětovati se s tebou a s tebou vycházeti na lov duší.

Konečně, ó dobrá Máti, tobě nestačilo, že ses stala počátkem a středem mého duchovního života, ty budeš i jeho korunou; budeš mou ustavičnou Pomocnicí až do posledního okamžiku života.

Ty mi vymůžeš setrvání.

Ó, často mě pojímá bázeň: Vytrvám v lásce až do konce? Nevnikne pýcha neb smyslnost do mého srdce, nepřátelům ach! tak snadno přístupného? Neopominu vzývati tě o pomoc?

Ale hned nabývám naděje: Ježíš tobě svěřil mou duši!

Rozpomeň se, ó dobrá Máti, jak věrně jsi dosud bděla nade mnou, jak pečlivě jsi mne chránila i při mé nestálosti.

Rozpomeň se, s jakou něžností jsem se svěřoval tvým mateřským loktům na začátku svého duchovního života. Tys sama vždy dostála svým slibům, nikdys nezklamala mé důvěry, i když jsem si zdánlivě příliš mnoho troufal.

Co učiníš nyní, když jiného si nežádám než Ježíše a tebe; nyní, když si přeji strávití všechny

své síly, abych vás miloval a způsobil, by vás milovali i bližní?

Ó, chraň mne až do konce. Přetvoř mě ve svého božského Syna. Ať on ve mně kraluje, ať má ve své moci mou vůli, mou mysl, všechny mé schopnosti se všemi jejich úkony; ať jsem já jeho živým obrazem na zemi, prodloužením jeho svatého života, v němž by on mohl milovati nebeského Otce a vésti duše k věčné spáse!

To jest prosba má, ó Máti ustavičné pomoci! Je to krátký souhrn těchto duchovních cvičení. Ukládám ji do tvého mateřského Srdce, se vší důvěrou a láskou, které jsem schopen. Věčnost ukáže, zdali pokorná prosba jednoho z tvých dítek mohla býti oslyšena.

Ó, nikoliv! Ty předstihneš i mou naději i všechno mé pomyšlení.

Ty mi dáš lásku světců, lásku serafů. Vše ostatní by mi nestačilo. Ty mi dáš sílu ve všech utrpeních těla i duše, která snad božská Dobrota pro mne má uchystána a která již předem přijímám s pocity lásky a vděčnosti.

Za krátkou dobu do nebe! Srdce mé plesá, myslím-li na sladké a blízké shledání v domě otcovském.

Poznávám, že toužebně čekáš, až obejměš své dítě, ach! tak často nevěrné, ale vždy milující. Víím, že již nyní se těšíš myšlenkou, jak se

budu radovati, až ti padnu k nohám a ty mě přitiskneš k mateřskému srdci.

A tento jasný a šťastný den nikdy již se nebude kloniti k západu. Žíti budeme spolu věčně, zaujati stejnou láskou, pohříženi v Ježíše a s ním v nejsvětější Trojici.

Na shledanou, sladká Paní nebeská! Buď mou záštitou! Mojí úlohou bude vždy šířiti úctu a lásku k tobě.

Ó Máti, miluj mě! Rci Ježíšovi, aby i on mě miloval!

Díky Pánu Bohu a Marii Panně!

D O D A T E K.

Ú v a h a l.

„Quo vadis?“ — „Kam jdeš?“

*»Ibit homo in domum aeternitatis suae.« —
»Půjde člověk do domu věčnosti své.« Kaz.
12, 5.*

Zabývej se často vážnou otázkou: »Quo vadis?« — »Kam jdeš?« Proč jsi na světě? Jaký máš hlavní úkol, jakou hlavní úlohu v životě?

Touto otázkou zaměstnával se španělský šlechtic Ignác z Loyoly v Manrese. A svatá víra mu odpovídala: Stvořen je člověk proto, aby Pána Boha svého chválil, jej nade všechno miloval, jemu

věrně sloužil a tak dosáhl své spásy, t. j. blaženosti věčné.

Vše ostatní, co na zemi jest, stvořeno je k vůli člověku, aby mu pomáhalo dosáhnouti cíle, pro který byl stvořen.

Z toho následuje, že člověk smí tvorů užívat, neb se jich musí zdržovati, pokud mu napomáhají k dosažení cíle, neb jej od něho odvracejí.

V těchto slovech obsažena jest všeliká životní moudrost.

Dobře tedy radil náš český filosof Tomáš ze Štítného své dceři Anežce (r. 1392): »Toběť pravím, že bych tě rád múdrú viděl tú múdrostí, o níž jest psáno: Múdrost jest slúžiti Bohu.«

Pro Boha, t. j. pro čest a slávu Boží jsme stvořeni: »*Všecko pro sebe samého učinil Hospodin.*« Vše stvořil pro slávu svou a slávy své jinému nedá. (Is. 48, 11.)

»Pro sebe jsi nás učinil, volá sv. Augustin, a nepokojno jest srdce naše, dokud nespočine v tobě,« na zemi věrným přátelstvím a v nebi blažeností a slávou.

Všechny naše snahy a záměry jsou marné, nemáme-li na zřeteli Boha a spásu svou.*)

Marně ukládá lakomec do pevné pokladny zlato a stříbro a dlužní úpisy. Nenasytí se jimi jeho

*) »*Errant studia et consilia tua, si ad Deum non diriguntur.*« Kard. Bona.

srdce. Nikdy od něho neuslyšíš: Jsem spokojen. Mám dosti. A jak se těžce loučí se svým bohatstvím na sklonku života! A co nastrádal, čím bude? »*Marnost marností!*«

Francouzský ministr Mazarin dal se před svou smrtí nositi v lenošce svými nádhernými komnatami a vzdychal: »Vše to musím opustiti! — I to! — I to!« —

Může-li bohatství býti naším životním cílem, když člověka v životě neuspokojuje a v smrti opouští?

A zda šťasten a spokojen, kdo plným douškem pije z poháru smyslných rozkoší, kdo se jen baví a baví a užívá všeho, po čem zatouží? Nikoli.

Po uplynulém dni zapovězené rozkoše musí si člověk chtěj nechtěj říci:

»Co mám z toho dnes? —

Jen hořkost novou k starým hořkostem.«

Pravil-li tedy Voltaire: »Le plaisir, voilà tout l'homme.« — »Rozkoš, hle, toť všeliký člověk!« vyslovil jen velikou lež.

V letech 80. žila v Paříži mladá dáma jménem Viktorina Ducler-ová. Vynikala neobyčejnou krásou tělesnou a vzácnými dary duševními. Mimo to byla velmi bohatá. Největší boháči ucházeli se o její lásku a zasypávali ji svými dary. Kolik dam jí závidělo štěstí! 18. března (v postě!) 1884 vrátila se pozdě v noci z plesu, na kterém

byla slavena jako královna. Ale z rána byla nalezena ve svém pokojíku zastřelena. Zastřelila se sama. Vedle ní ležel revolver a na stolku lístek. Na lístku bylo psáno: »Jsem mladá a bohatá; milují mne a klanějí se mi: a přece nemohu žítí déle; neboť srdce mé nemá pokoje, je nešťastné, rozeřvané!« (Diessel C. Ss. R. Auf Horebs Höhen.)

Co nám vyznala tato ubohá dívka a hroznou sebevraždou dotvrdila, to by nám dosvědčilo na tisíce a tisíce mužů a žen, kteří nemají jiné myšlenky, jiné touhy, jiného cíle, než užívatí světa.

Stejně nespokojen zůstane též vždy ctižálostivec, jenž pravé cti, býti dítkem a přítelem Božím, nedbá, a shání se jen po cti a chvále lidské. Touha jeho nikdy se nevyplní. Zatím co jej mnozí chválí, jiní mu nemohou přijíti na jméno, a to jej činí nespokojeným, nešťastným.

Aman vypravoval svým přátelům a ženě Záresi: »o velikosti bohatství svého . . . a kterak ho král vyvýšil v slávě nade všechna knížata a služebníky své. A potom řekl: Královna také Esther žádného jiného nepozvala na hody s králem než mne; u níž také zítra s králem obědvati budu. A ačkoli to všechno mám, zdá se mi, jako bych nic neměl, dokud vidím Mardochea žida seděti u dveří královských« (Esth. 5, 11—13), neboť tento jediný zdráhal se mu vzdáti poctu.

Proto praví jeden učený muž: »Vhod' do pro-

pasti chtíčů lidského srdce zlato, stříbro, drahé kameny, perly, koruny, požitky a radosti: zůstanou vždy bezednou.« (Dosz S. J.)

A kdyby nás i uspokojily věci pozemské, jak dlouho vše potrvá?

Ode mnohých přisuzuje se jim palma vítězství, jako by byly nade všechno, ale jak dlouho se bude zelenati?*)

Jsou to růže, ach příliš krátkého trvání.**)

»Dnes štěstí, sláva, bohatství, blahobyt, zdraví: zítra snad již smutek, hanba, nedostatek, bolest, smrt. —

Dnes v paláci, zítra v hrobce. —

Dnes na měkkých poduškách, zítra v tvrdé rakvi. —

Dnes u bohatého stolu, zítra tam, kde pokrmu nenalezneme, aniž ho budeme potřebovati. —

Dnes žert a smích: zítra poslední slza, skrápějící zažloutlou tvář. —

Dnes čerstvá, mladistvá postava: zítra zvadlá mrtvola, ohyzdný obraz smrti, odpuzující kostra!« (Dosz S. J. Myšl. a rady.)

»Co jsou žezla, co koruny? — Lesklá pouta a skvělá bída!«***)

»Což jest radost v zlaté síni? — V purpur při-

*) »*His palma adiicitur, sed quamdiu virebit?*« Balde.

**) »*Nimum breves flores.*« Horác.

***) *Quid sunt sceptrā, quid coronae? — Fulgidae compedes et clara miseria!*« Kard. Bona.

oděná lež,« jestliže nesídlí pokoj v srdci a blaživé vědomí, že plníme vůli Boží.

Jest nám tedy opět zvolati slovy moudrého Šalomouna: »*Marnost nad marností, a vše jest marnost!*« Kaz. 1, 2. Ale přidejme slova Tomáše Kempenského: »vyjma milovati Boha a jemu jedinému sloužiti.« — »*Boha se boj a přikázání jeho ostříhej, nebo to jest všeliký člověk.*« Kaz. 12, 13.

Nebylo Bohu třeba stvořiti svět; neboť on jest sám v sobě nejdokonalejší bytost, jest sám v sobě nekonečně blažen, nikoho a ničeho nepotřebuje.

Nebylo třeba, aby k svému obrazu a podobnosti stvořil člověka. Ale když jej ustanovil stvořiti, nemohl mu určit jiného cíle, než jest on, Bůh sám; aby totiž člověk Boha poznal a uznal, jemu se klaněl, jej nade všecko miloval, věrně mu sloužil a jednou v nebi naň patřil — a tak žil k větší cti a slávě Boží.

Abychom Pánu Bohu věrně sloužili a tím dosáhli své spásy, t. j. věčné blaženosti: to jest účel a úkol náš na zemi jediný.

»*Jenom jednoho jest potřebí,*« pravil Kristus Pán (Luk. 10, 42). A zase: »*Co prospěje člověku, byť celý svět získal, na duši však škodu trpěl? Aneb jakou dá člověk výměnu za duši svou?*« Mt. 16, 26.

Naproti tomu, jestliže by kdo po celý život žil

v chudobě, téměř stále byl stížen nemocí, nepožíval u svých současníků žádné vážnosti, ale jestliže by při tom věrně zachovával Boží a církevní přikázání a povinnosti stavu svého: moudře žil, a dosáhne koruny věčného života.

Pánu Bohu věrně sloužiti, toť úloha naše na zemi největší a nejdůležitější.

Život není pouhým románem s příznivým neb tragickým koncem, nýbrž přípravou na nekonečnou věčnost.

Věrná služba Boží jest záležitost, na které závisí, budeme-li věčně, t. j. bez konce blaženi, neb věčně nešťastni.*)

Neprovedeme-li dobře této úlohy, jest chyba naše na věky nenapravitelná.**)

Věrně Pánu Bohu sloužiti a tak si zajistiti blaženou věčnost, jest úloha naše na zemi abych tak řekl nejosobnější.

Té nikdo za nás nemůže vykonati. Každý jest sám strůjcem svého posmrtného štěstí neb neštěstí.

Blaze tomu, kdo v životě horlivě užívá prostředků spásy, zvláště sv. svátostí a neunavně kráčí cestou sebezáporu a trpělivosti.

Běda těm, kdož se dávají zlákatí oním heslem rozmařilých světáků:

*) *Negotium, a quo pendet aeternitas.*« Sv. Bernard.

**) „*Sero fraudem cognosces, cum vitare nequibis.*“ Kard. Bona.

»Pokáním snad mařiti chceš čas?

Heslo tvé teď: hojné kořistění
z blaženosti pozemského ráje.« (Vocel.)

»Quo vadis?« — »Kam jdeš?« — Věčnosti
vstříc.

Zpytuj se vážně, zdali kráčíš onou cestou,
která vede k věčnosti blažené, aneb onou, která
vede k věčné záhubě. —

Lituj hořce svého poblouzení, činí-li ti výčitky
nestranný soudce — tvé svědomí.

Umiň si sloužiti Pánu Bohu věrně a stále. Za-
kusíš již zde předtuchu věčného ráje.

»Ze srdce jen žehnaného planou paprskové
blaženosti.« (Vocel.)

Ú v a h a 2.

„Věz a viz!“

*»Scito et vide, quia malum et amarum est,
reliquisse te Dominum Deum tuum.« — »Věz
a viz, že zlá a hořká věc to jest, že's opustila
Hospodina, Boha svého.« Jer. 2, 19.*

Uvedená slova Písma svatého vedou nás k to-
mu, abychom uvažovali o těžkém hříchu.

Mnozí křesťané pozbyli již tak dalece všeliké
bázně Boží, ano i křesťanského citu, že slyší-li
slovo »hřích«, jen se pohrdavě pousmějí, domní-
vajíce se, že se tím slovem jen děsívají děti, aby

se neoddaly výstřednostem. Zajisté nikdy si neuvědomili, co jest hřích, zejména hřích těžký.

Proto ona vážná slova proroka Jeremiáše: *»Věz a viz, že zlá a hořká věc to jest, žes opustila Hospodina, Boha svého . . . Od věků zlámala jsi jho mé, roztrhala jsi svazky mé a řekla jsi: Nebudu sloužiti.«*

Tak mluví Bůh ústy svého věrného proroka k obci jerusalemské, vytýkáje jí nevěrnost a nevděčnost a modlářství. Ale tak mluví i k duši, která se mu zpronevěřila, dopustila se hříchu těžkého.

Věz tedy a viz, uvažuj opravdově, ve světle víry a věčnosti, co jest hřích těžký.

Těžkého hříchu se dopouští, kdo přestupuje přikázání Boží ve věci důležité s jasným poznáním a s úplným svolením.

Je to věc »zlá« vzhledem k Bohu; neboť zahrnuje v sobě vzpouru, potupu a nevděk.

Hřích těžký jest vzpourou proti Bohu.

Kdo jest Bůh? Víra i rozum nám praví, že Bůh jest nejvyšší Dobro, bytost nejdokonalejší, soubor a souhrn všeliké krásy a líbeznosti, moudrosti a pravdy, moci a síly, dobroty a lásky, svatosti a spravedlnosti. On jest sám od sebe, bez počátku a konce. On jediný musí býti a nemůže nebýti. Bůh jest svrchovaný Pán, Stvořitel nebe a země.

On vykazuje hvězdám dráhy, dává určité a stálé zákony veškeré viditelné přírodě. Stopy jeho všemohoucnosti, moudrosti, dobroty a lásky můžeme každý okamžik pozorovati i ve tvorech prapelných.

Veškerá příroda je stálým hymnem, slavným chvalozpěvem velebnosti a vznešenosti Boží.

A tento veliký, vznešený, všemohoucí Bůh dává člověku, tvorů svému, zákony, přikázání, aby, maje svobodnou vůli, bez nucení je zachovával, jimi se řídil a spravoval.

Ale co činí duše dopouštějící se hříchu těžkého?

Praví jí to Bůh sám: »*Opustilas Hospodina Boha svého . . . roztrhala jsi svazky mé a řekla jsi: Nebudu sloužiti.*«

Jaká opovážlivost, jaká vzpoura bídneho tvora proti Stvořiteli, služebníka proti nejvyššímu Pánu, poddaného proti Králi králů!

Sv. Bernard praví krásně: »Uvažuj, jak hrozné a děsné jest pohrdnouti svým i všech Stvořitelem, uraziti Velebnost Boží! Velebnost a vznešenost vzbuzuje bázeň, tím více velebnost a vznešenost tohoto Pána. Jestliže toho, kdo se bouří proti důstojnosti královské, čeká trest smrti, jaký asi konec vezmou ti, kteří pohrdají všemohoucím Pánem!«

Hřích těžký jest potupou Boží.

Kdo se dopouští těžkého hříchu, byť to bylo jen zalíbení v oplzlých myšlenkách, odvrací se od Boha a obrací se k tvorům.

Milejším jest mu hnusný požitek, okamžik jen trvající, než Dobro všeho dobra, Bůh sám.

Stěžuje si na tuto potupu Hospodin u proroka Jeremiáše: *»Užasněte se nebesa nad tím, a brány jeho zkormuťte se velmi . . . Nebo dvoje zlé učinil lid můj: Mne opustili, pramen vody živé a kopali sobě cisterny, cisterny rozpukané, které nemohou držeti vody.* 2, 12, 13.

Neměla by tato tklivá a dojemná slova vylouditi duši hříšné slzy lítosti, lítosti upřímné!

Ze zvláštní milosti ukázal Bůh sv. Kateřině janovské ohavnost hříchu, ale jen na okamžik. A světice byla naplněna takovou hrůzou, že div neomdlela.

Co nám praví svědomí? Nevytýká nám snad, že i my jsme potupili Pána Boha svého? Kde jest naše kajícnost? —

Hřích těžký jest nevděkem k největšímu dobrodinci.

Co máme, abychom byli nepřijali z ruky Boží?

Vše darem jeho jest: tělo, duše, zdraví, rozum, vůle, paměť, smysly, síla, krása, statky pozemské, čestné postavení ve společnosti.

Jak nehodně jednáš, ubohá duše, jestliže místo uznalosti a vděčnosti nevděkem splácíš vzne-

šenému Dárci, proti němu se bouříš, přikázání jeho přestupuješ, ano právě darů Božích, svých schopností a statků, zneužíváš-li k urážkám největšího svého Dobrodince!

Ale jsou ještě dobrodiní řádu vyššího, nadpřirozeného.

Abychom je lépe pochopili a zároveň poznali nevďěčnost lidskou, učinme si podobenství.

Byl malý hošík, sirotek. Otec mu padl ve válce, matka hořem zemřela. Hošík byl tu sám a sám. Neměl, co by vzal do úst a kam by hlavu položil. Příbuzných nebylo, přátel neměl. Byl vystaven největší bídě, mravní i hmotné.

Tu se ho ujal bohatý pán a přijal ho za svého. Oblékl ho v krásné šaty, bral ho k domácímu stolu, pečoval o jeho vychování a vzdělání. Ano slíbil mu, bude-li se dobře chovati, otce a matku ctíti a milovati, že jej učiní dědicem svého velkého jmění. Chlapec s počátku ani nevěděl, jak dáti svou vděčnost najevo. Byl poslušný a pilný, činil vše, co viděl otci, matce na očích.

Ale dobré bydlo a styk s lehkomyšlnými druhy přivedly jej na scestí. Stával se nevěrným v malých věcech. Otec, matka napomínali, ba i prosili. Omlouval se a vymlouval. Brzy potom zacházel s rodiči nešetrně, ano i hrubě, urážel je, až jednou v návalu hněvu vytáhl nůž, aby jej vrazil otci do srdce. Jen stěží vyhnul se otec smrtelné

ráně. Ó, jaký to nevděk! Kdo by ho neodsuzoval?

Podobně jedná ten, kdo se dopouští těžkého hříchu.

Pro zásluhy Pána našeho Ježíše Krista přijal nás Otec nebeský na křtu svatém za dítky své, za bratry a sestry jednorozeného Syna svého. *»Vizte, jakou lásku Otec nám prokázal, abychom dítkami Božími sluli; a my jsme jimi.«* I. Jan 3, 1. Oděl duši naši rouchem posvěcující milosti, rouchem drahocennějším nad zlatohlav císařů a králů. —

A jakých milostí stáváme se účastnými nejdražší obětí mše svaté a sv. svátostmi, zejména nejsvětější Svátostí oltářní!

A všechny tyto milosti a mnohé jiné, kterých se nám dostává modlitbou, jako: osvícení v pochybnostech, síla v pokušení, útěcha v bolestech, jsou jen přípravou na to, co nám uchystal Otec nebeský v říši nadvězdné, zůstaneme-li věrni jemu a zákonu jeho. *»Čeho oko nevidalo, ani ucho neslyšelo, ani na srdce lidské nevstoupilo (jest to), co Bůh připravil těm, kteří ho milují.«* I. Kor. 2, 9; neboť jsme-li dítkami jeho, jsme i právními dědici království nebeského. —

Suďme z toho všeho, jak velikého nevděku dopouští se křesťan, když páchá těžký hřích. Jedná podobně, jako onen sirotek, jenž ukládal o život

svému dobrodinci, který ho z čisté lásky a soucitnosti přijal za syna.

Stěžuje si na tuto nevděčnost Pán Bůh sám: *»Syny jsem vychoval a vyvýšil, oni pak pohrdli mnou!«* Is. 1, 2. —

Ó Bože náš, smiluj se nad nevděčnými podle nesmírného milosrdenství svého. —

»Zlá« tedy jest věc hřích těžký; neboť je vzpourou proti Bohu, jest potupou Boží a nevděkem vůči největšímu Dobrodinci.

Ale je to i věc »hořká« pro tebe: *»Věz a viz, že zlá a hořká věc to jest, žes opustila Hospodina Boha svého.«* —

Vraťme se ještě na chvilenu k onomu podobství o sirotku. Zdaž onen pán, který přijal sirotka za syna a od něho byl těžce uražen a sotva vyvázl životem, zůstane i potom jeho otcem a sirotek jeho synem a dědicem?

Nikoli! Z domu vyžene ho a dá jej jako vraha zatknouti a vsaditi do temného vězení, zůstaví ho bídě a nuzotě a zákonitému trestu. Zasloužil toho! —

Zase obraz křesťana, který se dopustil těžkého hříchu.

Přestává býti dítkem Božím, ztrácí své nebeské šlechtictví.

Duše jeho pozbývá nadpřirozené krásy, které jí dodávala milost posvěcující.

S milostí posvěcující ztrácí duše i všeliké zásluhy dobrých skutků, které dříve vykonala.

Ztraceny pro život věčný všechny dřívější modlitby, almužny, skutky kající, vítězné boje proti pokušením, oběti a utrpení!

Duše jest ožebračena.

Na žádné spravedlnosti její nebude pamatováno; neboť nikdo nepřijímá darů od úhlavního nepřítele.

Ve stavu těžkého hříchu nemožno konati, co by zasluhovalo odměny věčné.

Člověk, křesťan žije život bezcenný, planý, neplodný, bezecný před Bohem a celým nebeským dvorem.

Těžký hřích olupuje křesťana o pokoj duševní, o klid dobrého svědomí, o radost jediné pravou na tomto světě; neboť všechny poklady, radosti a pocty světa nevyrovnají se blahému vědomí: jsem dítkem a přítelem Božím.

Výčitky svědomí jsou trestem Božím; ale jsou zároveň hlasem milosrdenství Božího, které volá, aby se duše obrátila a živa byla.

Jestliže však toho hlasu nedbá a novými a novými hříchy svědomí ohlušuje, tu nastává nezřídka úplná zaslepenost a zatvrzelost.

Člověk se stává hříčkou svých ohavných vášní, otrokem zvyků, které jej zneuctívají, služebníkem tvrdého pána, ďábla a poroučejícího světa.

A zastihne-li člověka v hříchu těžkém smrt, jaký ho čeká rozsudek?

»Odejděte ode mne, zlořečení, do ohně věčného, který jest připraven ďáblu a andělům jeho!«
Mt. 25. 41.

Ó, kéž svrchovaně spravedlivý Bůh těžký hřích trestá hroznými, věčnými mukami: jest zajisté těžký hřích něco hrozného!

Proto napomíná Písmo svaté, že jako před jedovatým hadem, tak jest utíkat před hříchem a že, kdo miluje nešlechtnost, nenávidí duše své.

Jestliže jsme kdy těžce zhřešili, vzbudme dokonalou lítost před obrazem ukřižovaného Spasitele, který za hříchy naše vykřvácel a nás tolik miloval!

Umiňme si varovati se těžkého hříchu za každou cenu a oběť!

Ó Ježíši, nebuď mi soudcem, ale Spasitelem! Zachraň duši mou, tvou předrahou krví vykoupenu!

Smrtí všemu konec?

»Statutum est hominibus semel mori, post hoc autem iudicium.« — »Uloženo jest lidem jednou umříti a potom soud.« Žid. 9, 27.

Smrt jest výbornou učitelkou. Jdeme k ní dnes do školy.

Smrt nás učí: *»Čas krátký jest.«* I. Kor. 7, 29. Doba života, nám vyměřená, uplyne rychle.

Blahoslavený, kdo života používá ke své spáse!
Co jest život? Divadlem.

»Učiněni jsme divadlem světu i andělům i lidem.« I. Kor. 4, 9.

Každému člověku určil Bůh sám roli, t. j. životní úlohu, kterou má hráti až do konce, až *»opona spadne«*.

Jeden jest císařem, druhý králem, jiný učen-
cem, jiný umělcem, jiný prostým dělníkem.

Jeden má mnoho statků, druhý je chudásem,
sotva se probíjí životem.

Té ženě se koří celý svět, jiná žije světu ne-
známa.

Každý máme hráti svou roli co nejlépe, jak to
slouží cti a slávě Boží a naší spáse.

Ale Bůh nám určil netoliko, jakou roli máme
hráti, t. j. v jakém povolání mu sloužiti, ale on

nám dává i milosti, abychom úkol svůj provedli co nejlépe.

Hrajeme-li svou životní úlohu dobře, chystá nám nejskvělejší odměnu, --- věnec slávy věčné, palmu vítěznou: hrajeme-li ji špatně, čekají nás přísné tresty.

V hodině smrti každého úloha jest dohrána.

Tu přestává mocnář býti mocnářem, učenec učencem, boháč boháčem. Při smrti se vyrovnají všechny rozdíly stavů.

Na tělo čeká tmavý hrob, duši jest se dostaviti na soud Boží, by odpovídala, jak hrála a dohrála svou životní úlohu. Přestává čas, nastává věčnost taková, jakou si každý zasloužil.

Vryjme si proto hluboko do srdce slova svatého apoštola: *»Čas krátký jest; zbývá, aby . . . ti, kteří pláčí, jako by neplakali, a kteří se radují, jako by se neradovali, a kteří kupují, jako by v držení nebyli, a kteří užívají toho světa, jako by neužívali; neboť tvářnost toho světa pomíjí.«* I. Kor. 7, 29—31.

Odlučme tedy srdce ode všeho hříchu, od radostí a zábav nebezpečných a zapovězených. —

Co jest život? Poutí.

Sv. apoštol Petr píše: *»Miláčkové, napomínám vás, abyste jakožto cizinci a poutníci zdržovali se tělesných žádostí, ježto bojují proti duši.«* I. 2, 11.

Cílem naší pouti jest vlast nebeská: podle slov Písma sv. *»nemáme zde města zůstávajícího, nýbrž vyhledáváme budoucího.«* Žid. 13, 14. *»Půjde člověk do domu věčnosti své.«* Kaz. 12, 5.

Každým dnem, každou hodinou, každou vteřinou blížíme se konci své pouti. Čas unáší nás na svých perutích.

Popatřme na minulá léta. Uplynula jako stín: tak uplynou i ta, která nám ještě zbývají. A možná, že jsme blíže konci, než se nám zdá.

Pošetile jedná cestující, který v cizí zemi za všechny své peníze kupuje pole, luka, lesy, domy, ač ví, že jen krátký čas tam může pobýti.

Pošetileji jednali bychom my, kdybychom si na zemi vše tak zařizovali, jako bychom tu měli žíti věčně.

Trestuhodná jest lehkomyšlnost těch, kterým jest lhostejno, kam svou poutí dospějí, zdali k bráně nebeské, neb k branám pekelným.

Proto Kristus Pán nás varuje, bychom se nebrali cestou širokou, vyšlapanou, pohodlnou, která vede k zahynutí, ale cestou úzkou a branou těsnou, která vede k životu věčnému.

Vzpomínejme často na tuto výstrahu Páně!

Baronius, slavný kardinál, nosil prsten, na kterém měl místo drahokamu zasazenu kovovou umrlčí hlavičku s nápisem: *»Memento mori!«* — *»Vzpomínej na smrt!«*

I nám je tato vzpomínka velmi spasitelná: »*Ve všech skutcích svých pamětliv buď posledních věcí svých, a na věky nezhřešíš!*« Sir. 7, 40.

Co jest život?

Dnem, kdy třeba pracovati, smrt dnem odplaty.

Život vezdejší, srovnáváme-li jej s věčností, je sotva dnem. Tak krátký jest!

Jest však dnem, nám k tomu daným, abychom se namáhali, pracovali, trpěli a dosáhli odměny, kterou nám přislíbil nebeský Hospodář.

Konati jest nám dílo spásy horlivě a neúnavně, jak nás pobádá apoštol: »*Dobré pak činíce, neustávejme; neboť časem svým žíti budeme, (co jsme zaselí), neochabneme-li. Tedy, pokud čas máme, čiňme dobře všechněm.*« Gal. 6, 9, 10.

Při svých dobrých skutcích hledejme jen cti a slávy Boží, nikoli chvály a cti své. Sice bychom jednali jako fariseové, o kterých prohlásil Pán Ježíš, že již vzali odplatu svou.

Bůh odplatí každému podle skutků jeho. Mt. 16, 27.

Život náš jest tedy divadlem, my herci své životní úlohy; jest poutí, jejímž koncem jest buď blažená neb nešťastná věčnost, jest dnem práce, my dělníky, jímž se dostane mzdy od spravedlivého nejvyššího Hospodáře.

Tomu všemu nás učí smrt, nejlepší učitelka.

»*Neboť nevíte dne, ani hodiny,*« (Mt. 25, 13), kdy i nám »opona spadne«, kdy se naše pout skončí, kdy nebeský Hospodář řekne: Pojdte k výplatě!

Proto výstražné slovo Páně: »*Budte připraveni!*« Dejte svědomí do pořádku, abyste s klidnou myslí mohli vydávati počet z celého svého života. A to se stane hned po smrti.

»*Uloženo jest lidem jednou umříti, a potom bude soud.*«

Všichni a jeden každý sám pro sebe musí se na soud Boží dostaviti. Každý uslyší rozsudek, platný pro celou věčnost.

Platný pro celou věčnost! Ach, kdo by se nezachvěl?

Soudcem naším bude Bůh vševědoucí, jehož zrakům neunikne ani nejtajnější myšlenka, nej-skrytější touha, nejnepatrnější skutek.

Ó, jak bude odvažovati Boží Moudrost na zlatých vážkách všechny naše činy a zavrhne leccos, čím se my snad honosíme!

I to, co člověk sám před sebou tají a skrývá, co tají a skrývá před svým zpovědníkem, objeví se na soudu Božím.

Budme proto vždy upřímní při sv. zpovědi.

Co zjevíš knězi ve svátosti pokání, jakobys nezjevil vůbec nikomu; neboť kněz jest vázán nej-přísnějším mlčením.

Ježíš Kristus, božský Soudce náš, jest svrchovaně spravedlivý.

Dokud žijeme, jest milosrdný, jest Beránkem, který svou krví snímá hříchy světa; ale jako soudce náš nebude již beránkem, ale lvem.

Nebude již naším přímluvcem, ale mstitelem za nepravosti naše.

Na soudu nebudeme se moci dovolávati jeho dobroty a lásky a milosti, nebude místa slzám, lítosti a kajícínosti — ale nastoupí neúprosná spravedlnost.

V tomto životě nabízí nám Ježíš milosrdenství, po smrti bude brána milosrdenství pro nás uzavřena. Utíkej se nyní — Bůh sám tě volá — k Ježíši milosrdnému. Oplakávej své hříchy, vyznej se z nich upřímně.

Marně bys po smrti volal s pošetilými pannami: Otevři nám, Pane, bránu svého milosrdenství! Uslyšel bys odpověď: Neznám tebe, bych se nad tebou smiloval.

Nejdůležitější věci na soudu bude rozsudek, který nad námi vynese božský Soudce náš.

Rozsudek bude neodvolatelný a hned bude vykonán na nekajícím hříšníku; neboť soudce náš jest všemohoucí.

S úzkostí volá žalmista při vzpomínce na soudy Boží: *»Ty hrozný jsi! Kdo může před tebou obstát, jakmile ses vznítí hněv tvůj?«* 75, 8.

Bez prodlení bude rozsudek Páně vykonán i na spravedlivém, který nemá, co by odpykával v mukách očistných: ihned bude účasten blaženosti nebeské.

Smrt není tedy všemu konec. Smrt jest branou do šťastné neb nešťastné věčnosti, o které se rozhodne na soudu Božím.

Ó Ježíši, pro své svaté, drahé rány smiluj se nad námi!

Ú v a h a 4.

„Odejděte ode mne!“

»Discedite a me, maledicti, in ignem aeternum!« — »Odejděte ode mne, zlořečení, do ohně věčného.« Mt. 25, 41.

Jest velmi užitečno uvažovati o věčných mukách, kterým na soudu Božím propadnou ti, kteří těžce zhřešili a za své hříchy nečinili pokání.

»Ten, kdo se bojí pekla, píše sv. Bernard, činí seč jest, aby do něho nebyl uvržen: kdo na ně nemyslí, vrhá se střemhlav do něho.«

Dokud žijeme, jsme stále v nebezpečení, dopustiti se těžkého hříchu. Někdy jsou pokušení tak silná, že jen vzpomínka na oheň pekelný může nás od hříchu uchrániti.

Těžký hřích jest v jistém slova smyslu urážkou nesmírnou, protože jest urážkou samého Boha, Velebnosti nekonečné.

Již zdravý rozum praví, že trest musí býti přiměřený urážce. Za urážku nesmírnou nesmírný trest.

Ale člověk jest bytost konečná, nesmírného trestu neschopná. Nemůže-li tedy vytrpěti trestu nesmírného co do velikosti, musí trpěti trest nekonečný co do trvání.

Tak již i zdravý rozum jaksi poznává, že nekající hříšníky čekají tresty věčné.

Kdo tedy, slyše jmenovati tresty věčné, tresty pekelné, krčí rameny, aneb se lehkomyšlně posmívá, dává najevo, že ještě nikdy vážně nepřemýšlel, co znamená uraziti Boha, bytost nejsvětější, nejvznešenější, všemohoucí.

Ale v otázkách důležitých musíme míti jasnost a jistotu úplnou. V otázce, zdali jsou tresty věčné, zdali jest peklo, máme jasnost a jistotu tak velikou, že si větší ani nemůžeme žádati.

Podává nám ji sv. evangelium.

Kristus Pán, Moudrost věčná, který se nemůže ani mýliti, ani nás klamati, mluví patnáckrát o pekelném ohni.

Tak řekne na př. zavrženým na všeobecném soudu: *»Odejděte ode mne, zlořečení, do ohně věčného, který jest připraven ďáblu a andělům jeho . . .«* — *»I půjdou tito do trápení věčného.«* Mt. 25, 41, 46.

Promlouvaje o pohoršení, pravil Kristus Pán:

»A jestli oko tvé tě pohoršuje, vylup je; lépe jest ti jednookému vejíti do království Božího, než abys maje obě oči, uvržen byl do pekelného ohně, kde červ jejich neumírá a oheň nehasne.« Mk. 9, 46.

Je tedy nade všecku pochybnost jisto a nezvratno, že peklo *jest*.

Kdo by tuto pravdu popíral, přestal by býti katolickým křesťanem.

Svatá Terezie tak vroucně milovala Pána Boha, že ji přirovnávali k serafínu a jí dali jméno *»panna serafínská«*. A přece tato sv. panna vyznává, že někdy byly v jejím životě okamžiky, kdy jen myšlenka na peklo ji odvrátila od hříchu a přiměla ji k věrnosti a vytrvalosti ve službě Boží.

I nám jest úvaha o pekle velmi prospěšná.

Co jest peklo?

Jest místo trápení, které spravedlnost Boží připravila těm, kteří se dopustí těžkého hříchu a bez pokání zemrou.

V pekle jest trápení, jakého oko nevidalo, ucho neslýchalo, které ani na srdce lidské nevstoupilo.

Podle učení světců trápení tak veliké, že všechna muka na tomto světě ani zdaleka se mu nevyrovnají.

O nebi praví Písmo svaté: *»A setře Bůh všeli-*

kou slzu s očí jejich, a smrti nebude již, ani kvílení, ani křiku, ani bolesti nebude již, nebo první věci pominuly.« Zj. 21, 4.

Ale o pekle praví Moudrost věčná, že tam bude *»temnost zevnitřní, pláč a skřípění zubů.*« Mt. 8, 12. V pekle oko nespatří, co by je potěšilo, ucho nezaslechne líbezného zvuku, žádné útěchy nebude pro ubohého zavržence.

Víme ze sv. evangelia, jak do pekla odsouzený bohatec prosil jen o kapku vody, aby svlažil svůj jazyk — a byla mu odepřena.

Ó, jak strašný život, aneb spíše, ó, jak strašná smrt! Trpíť odsouzenici tak hrozná muka, že by byla s to, aby jim každého okamžiku způsobila smrt, kdyby je všemohoucnost Boží neudržovala na živu.

Proto táže se prorok Isaiáš: *»Kdo z vás bude moci bydliti s ohněm šírajícím? Kdo z vás bude moci bydliti s horkostmi věčnými?«* 33, 14. —

Není tedy jiné pomoci, jestliže jsme zhřešili těžce, než hříchů oplakávati a jich se varovati stůj co stůj.

A jestliže Bůh na nás sešle nějakou nemoc, potká-li nás nějaké neštěstí, je-li nám snáseti pohanění od domácích neb od cizích: smíme si snad stěžovati, že se s námi nenakládá dosti šetrně, jestliže jsme svými hříchy zasloužili trestů věčných?

Ó Ježíši, zde pal a řež, ale ušetři mne na věky!

Ale uvedené muky v pekle, ač jsou strašlivé, přece nejsou ještě ty největší, které zavržence trápí.

Největší bolesti, největší muka působí jim to, že na věky ztratili Boha, Dobro nekonečné, nesmírné.

Ztratí-li kdo vzácný drahokam, zajisté jest bolest jeho nemalá. Dal-li však za drahokam skoro celé své ohromné jmění, jest bolest jeho nepopsatelná.

Ale víra nás učí, že Bůh jest Dobro nekonečné. To pozná duše, až se odloučí od těla, ode vší smyslnosti. Pozná též, že jen pro Boha byla stvořena, aby v patření na jeho nesmírnou Krásu a v lásce k němu požívala v nebesích nevýslovné blaženosti a na věky se v něm a s ním radovala. I ztouží po Bohu s veškerou svou bytostí — a na věky bude od něho odloučena!

Ba co dím, nejen od něho odloučena, ale i zavržena, prokleta: »*Odejďte ode mne, zlořečení!*«

I pojme duši nevýslovný zármutek, ano zoufalství.

Již nikdy nebude míti žádné útěchy, žádné radosti!

»*Nepravosti vaše rozdělily mezi vámi a Bohem vaším a hříchové vaši skryli tvář jeho před vámi, aby neslyšel vás.*« Is. 59, 2.

Tato muka jsou větší než všechno, co zavrženým v pekle trpěti jest.

Ó, jak máme volati se sv. Ignácem: »Ó Ježíši, nedej mi se odloučiti od tebe!«

Největší hrůza pekla jest, že jest věčné.

Zaplesal by veškerý žalář pekelný, kdyby se řeklo zavrženým: Muka vaše jsou strašlivá, ale přestanou, až uplyne milion let.

Milion let, jak dlouhá řada měsíců, dní, hodin, okamžiků! Ale přece jednou konec. Toho se však zavržení nedočkají nikdy: »*Odejděte ode mne, zlořečení, do ohně věčného!*«

Zavržený má stále strašlivé vědomí, že nikdy nebude zbaven hrozných trestů, že vždy bude žíti v bolestech nevýslovných.

Ach ta dvě slova »nikdy« a »vždycky« jako dvě ostré dýky stále mu rozrývají srdce a uvádějí ho v zoufalství. »*Tam bude pláč a skřípění zubů.*«

Peklo tedy jest a jest hrozné pro tělo i duši zavrženého, a jest věčné.

Jaká zloba tají se tedy v každém těžkém hříchu, když tak strašné tresty má v zápětí!

Žijme tedy v bázni Boží a střežme se hříchu víc než jedovatého hada. Uštknutí hada působí jen smrt časnou, hřích působí smrt věčnou, věčná muka, věčné zoufalství.

Zvláště zde upozorňuji na hřích, který nejvíce lidí uvádí do věčné záhuby. Je to nečistota.

Do nebe nic nečistého nevejde. Smilníci budou míti díl v jezeře hořícím ohněm a sírou. (Zj. 21, 8.) Tak Písmo svaté.

To jsou jiná slova, než jakých užívá svůdný svět, jenž neslušné myšlenky, žádosti, řeči a skutky nazývá láskou; jenž mluví o vyžití se, o užívání světa; jenž káže trhati růže, nežli zvadnou.

Nečistota mezi křesťany nemá býti ani jmenována, tím méně páchána.

Bůh třikrát svatý, všude jest přítomen. Oko Páně pozoruje všechny kroky, skutky tvoje.

Od rána až do soumraku, nic neujde jeho zrak, ani nejtajnější myšlenky, o nichž nikdo neví a nikdy se nedoví.

Vševědoucí Bůh bude tvým soudcem.

Ó, jak jsme povinni odpírati všem pokušením proti stavovské čistotě, bychom i my nerozmnožili počet zavržených!

Nepočestným myšlenkám odporovati jest hned v prvním okamžiku. Až vašeň vzroste, již jí nezdoláme.

Ach, kolikrát se berou jména svatá nadarmo! Ve hněvu, v netrpělivosti, v údivu, v leknutí a to i od lidí, kteří se honosí nevěrou. Vyslovujme je v pokušeních proti čistotě uctivě, zbožně, s důvěrou, a nesvolíme.

Slušné, nevinné, počestné ať jsou naše řeči.

Jediné nepočetné slovo může býti příčinou věčné záhuby těch, kteří je slyší.

»*Běda světu pro pohoršení!*« Mt. 18, 7. —

Jediný pohled, byť i nahodilý, na věci nepočetné působí často veliká pokušení, tím více pohled dobrovolný, hříšný.

S největší rozhodností třeba se vystříhati veliké příležitosti k nečistému hříchu, ať je to neslušná četba neb nebezpečná zábava s tou onou osobou, v té neb oné společnosti.

»Rozkoš trvá jen okamžik, a peklo jest věčné.« Kard. Bona.

»Žij tak, aby každý poznával, že náležíš do společnosti andělů.« Týž.

Kdo zachová stavovskou čistotu neporušenou, překoná snadno i jiná pokušení a unikne věčné záhubě.

»*Ve všech skutcích svých pamatuj na poslední věci své, a na věky nezhřešíš.*« Sir. 7, 40.

Ú v a h a 5.

Trůn milosti.

»*Adeamus . . . cum fiducia ad thronum gratiae.*« — »*Přistupujme . . . s důvěrou ke trůnu milosti.*« Žid. 4, 16.

Úvahy o těžkém hříchu, o smrti a soudu, o pekle, naplnily nás jistě spasitelnou bázní. —

Ať nás nyní rozjímání o nesmírném milosrdenství Božím naplní velikou důvěrou.

»Přistupujme tedy s důvěrou ke trůnu milosti, abychom došli milosrdenství a našli milost k pomoci příhodné.«

Milosrdenství Boží jasně vyzařuje z podobenství Pána Ježíše o marnotratném synu a o dobrém pastýři, ale i ze skutečných událostí v životě božského Vykupitele.

Uveďme si za příklad kající Magdalenu.

Tato žena byla veliká hříšnice. Nedbala s počátku malých chyb marnivosti a smyslnosti, klešala ve větší a větší, až se dopustila hříchu těžkého. Chyba chybě klade lávku. Hříchy se opakovaly, až se z nich stal zvyk a obyčej.

Bez zvláštní milosti Boží nebylo naděje, že by se Magdalena kdy upřímně obrátila k Pánu Bohu.

Ale právě této mimořádné milosti dostalo se Magdaleně, když poslouchala kázání Pána Ježíše a viděla, jak božský Spasitel dobrotivě a laskavě přijímá hříšníky.

Magdalena, puzena milostí, nerozmýšlela se dlouho. Slyšíc, že jest Ježíš hostem u Šimona farizea, odebrala se do domu jeho a neohlížejíc se na ty, kteří zároveň s Pánem Ježíšem na hostinu byli pozváni, padla k nohám jeho. Věděla již a věřila, že jest jednorozený Syn Boží, věděla též, že není třeba vykládati, proč přichází, co ji tíží.

»Postavivši se vzadu u nohou jeho, počala (plačíc) smáčeti slzami nohy jeho a utírala je vlasy hlavy své a líbala nohy jeho a mazala je mastí.« Luk. 7, 38.

Podivujme se živé víře sv. Maří Magdaleny, která před odpůrci Kristovými vyznává jeho božství.

Podivujme se hluboké pokoře této pravé kajícnice, která nedbajíc, co řeknou spoluhodovnici, tak výmluvně lká a prosí za odpuštění.

Podivujme se zvláště její opravdové lítosti.

Svůdné kdysi její oči trpké prolévají slzy, ozdobou své hlavy utírá nohy Páně a líbá je, drahocennou mastí, která jí dříve sloužila za vnařidlo ke hříchu, maže nohy božského Spasitele.

Horší se nad ní farizeus hostitel, pohrdlivě na ni hledí jeho hosté farizeové, ale ona ničeho nedbá, čekajíc jen, co promluví božský Spasitel.

A co uslyšela od něho? Jen slova milosrdenství a odpuštění. Ježíš chválí ji za vše, co učinila v hodovní síni a hájí její cti před farizeem, který měl pro ni jen opovržlivé slovo »hříšnice«, a na konec praví: *»Odpouštějí se jí hříchové mnozí, neboť milovala mnoho . . . Odpouštějí se tobě hříchy . . . Víra tvá tě spasila; jdi v pokoji!« Luk. 7, 47—50.*

Ó přesladká slova z úst Božích!

Kristus Pán rozhřešil Magdalenu od hříchů,

odpustil jí i tresty za ně zasloužené a ozdobil ji svou milostí.

Duše její, dříve tak zohyzděná, zazářila nadpozemskou krásou. Srdce její chvělo se nevýslovnou radostí. Od té chvíle náležela jen Ježíšovi. Následovala ho ve svatém životě až do smrti.

Ctíme ji jako světici na oltářích.

Také my jsme poznali v těchto dnech své hříchy, poznali jejich zlobu a zhoubu a chvějeme se obavou o své věčné spasení.

Ale i nám nabízí odpuštění milosrdný náš Spasitel, jestliže hříchů upřímně litujeme a jsme odhodláni začít život nový, Pánu Bohu milý. —

»Přijměte Ducha svatého: kterým odpustíte hříchy, odpouštějíť se jim, a kterým zadržíte, zadržány jsou.« Jan 20, 23.

Tak pravil slavnostně Ježíš apoštolům a jejich nástupcům biskupům a kněžím a ustanovil svátost pokání.

Přistupme tedy s důvěrou k tomuto trůnu milosti.

Svátost pokání přináší útěchu a mír.

Skryté a zavřené rány na těle jsou nebezpečné a mohou se státi nezhojitelnými. Jed a hniloba musí ven, sice se člověk nikdy neuzdraví. Něco podobného jest s ranami duševními. Tajné hoře, skrytá vina hlodá na ubohém srdci člověka.

Srdce otevřítí, všelikou bolest odhaliti, hledati

soucitu, žádati rady: vše to ulevuje stísněnému srdci. Ale sdělení tajné viny ve svátosti pokání je spojeno s úplným uzdravením; neboť jménem Božím odpouští kněz hříchy.

Ó, jaká útěcha se vlévá rozhřešením do srdce kajícíkova!

Třeba ještě slzy lítosti kanou po tvářích: již nejsou to slzy hořkosti, ale slzy radosti, která v srdci jest a z očí září.

Právě při zpovědi plní Pán Ježíš nejlépe své přislíbení: *»Pojďtež ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím.«* Mt. 11, 28.

Svátost pokání osvěcuje člověka.

Náklonnosti zatemňují naši mysl. Kolikrát se nám zdá býti spravedlivým, odpovídáme-li bližnímu příkrým, nelaskavým slovem: při zpovědi poznáváme, že jsme jednali nesprávně.

Kolikrát se nám zdá to neb ono slušnou, nevinnou zábavou: při zpovědi si uvědomujeme, že jsme klamali sami sebe, že zábava byla nám pramenem mnoha pokušení a hříchů.

Kolikrát nám našeptával protivník naší spásy, že nesmíme býti úzkostlivými v zachovávaní přikázání Božích a církevních, v péči o časný zisk, ve styku s osobami, které jsou nám nebezpečné: při zpovědi se přesvědčíme, že to byly jen léčky a nástrahy ďáblovy.

Jedním slovem: při zpovědi rozptylují se mračna, která nakupily naše převrácené chtíce a náklonnosti, klesají kotouče prachu světských myšlenek a pravdy evangelia opět jasně září před naším duchovním zrakem.

Svátost pokání posiluje naši dobrou vůli.

Již poznání, že jsme chybili, a přiznání se k tomu, jest silnou vzpruhou a pobídkou, abychom se měli na pozoru, chyby se varovali.

Tím více při sv. zpovědi, když připravujeme se, vzbuzujeme lítost nad spáchanými hříchy a s milostí Boží pevně si umiňujeme, že se hříchů budeme varovati.

A nezapomínejme na milost svátostnou!

Svátost pokání mírní žár nebezpečných náklonností, utvrzuje vůli v dobrém, dodává odhodlanosti a ráznosti proti svůdným pokušením.

Zkušenost staletá dokazuje, jak hříšníci sv. zpovědí zpřetínali pouta, která se jim zdála nezrušitelná.

Takovou tedy moc má svátost pokání: vlévá do srdce božskou útěchu, osvěcuje mysl a posiluje vůli a tím nás vede k pravému štěstí i časnému i věčnému.

Nyní ještě několik pokynů, jak sv. zpověď dobře konati.

Nejprve pomodleme se vroucně k Duchu svatému, aby nás osvítil a k dobrému obrátil. Neopo-

miňme nikdy doporučiti se též nejsvětější Matce Páně, aby nám v tomto díle spásy byla nápomocna.

Obrácení od zlého k dobrému jest dílem milosti Boží, a té se nám dostává modlitbou. Tedy i zde mají platnost slova Páně: »*Proste a bude vám dáno; hledejte a naleznete; tlucte a bude vám otevřeno.*« Mt. 7, 7.

Zpytování svědomí ať jest sice důkladné, ale ne příliš úzkostlivé.

Třeba jest v mysli projíti přikázání Boží a církevní, stavovské povinnosti a sedmero hlavních hříchů a zkoumati, zdali jsme se nějak provinili.

Běží-li o hříchy těžké, potřebí jest se zpytovat, kolikrát se jich kdo dopustil. Není-li možno dopátrati se počtu přesného, stačí počet přibližný, na př. kolikrát asi se kdo hříchu dopustil za den, za týden, za měsíc.

Svátost pokání jest podle ustanovení Pána Ježíše soudem; vinníkem a zároveň žalobcem jest kající sám, soudcem na místě Božím zpovídající kněz.

Kněz není vševědoucí jako Kristus Pán; proto musí se mu kající upřímně vyznati, jak se provinil, aby mohl spravedlivě vinu jeho posouditi, přiměřené pokání uložit a řádně mu poraditi, jej poučiti.

Ale když přistupujeme k svátosti pokání,

kladme vždy hlavní váhu na vzbuzení pravé nadpřirozené lítosti, spojené s pevným předsevzetím, varovati se hříchu a používati prostředků, abychom si zachovali milost Boží a přátelství s Pánem Bohem.

Pohnutky k lítosti máme větší a více jich, než měla sv. Maří Magdalena.

Ona tehdy ještě neviděla Ježíše, našeho Boha a Pána, umíratí za spásu naši na potupném dřevě kříže a z patera ran prolévati svou božskou krev.

Ještě neznala bohatství lásky božského Srdce Páně, jak se později ukázala ustanovením nejsvětější Svátosti oltářní.

Lítost naše měla by tedy býti vroucnější a bolestnější než této svaté kajícnice.

Kde upřímná a opravdová lítost a pevné předsevzetí, začítí život nový: tu nepůsobí vyznání hříchů zvláštních obtíží; neboť víme, že kněz jest k nejprísnějšimu tajemství zpovědnímu zavázán a raději by volil smrt, než vyradil, co mu bylo svěřeno jako zástupci Božímu ve svátosti pokání.

Nuže: »*Přistupujme s důvěrou ke trůnu milosti, abychom došli milosrdenství a našli milost ku pomoci příhodné!*«

Program osmidenních exercicií.

Příklad, kterak možno z této knihy sestaviti program osmidenních exercicií, jak je konávají některé řeholní rodiny.

I. d e n.

V předvečer duchovních cvičení 8

II. d e n.

Rozj. 1. Quo vadis? Kam jdeš? 260
2. »Věz a viz« 267
3. Smrtí všemu konec? 276
Duch. čtení dop. Taktika 33

▼

III. d e n.

Rozj. 1. »Odejděte ode mne!« 282
2. Trůn milosti 289
3. Svatost: Milovati Ježíše 13
Duch. čtení dop. Láska tříbí úsudky. Pokora . . . 68

IV. d e n.

Rozj. 1. Láska odlučuje srdce 47
2. Láska udržuje svobodu v kázni 53
3. Láska řídí užívání věcí zevnějších . . . 104
Duch. čtení dop. Láska učí odloučiti se od všeho . 109

V. d e n.

Rozj. 1. Ježíš jest dobrý 115
2. Ježíš jest přístupný 120
3. Ježíš jest věrný 130
Duch. čtení dop. Duše milující vidí Ježíše ve všem 193

VI. d e n.

Rozj. 1. Ježíš jest milující	136
2. Ježíš jest zarmoucený	142
3. Ježíš umírá za nás	147
Duch. čtení dop. Duše horlivá chodí s Ježíšem na lov duší	223

VII. d e n.

Rozj. 1. Ježíš v nejsvětější Svátosti	152
2. Naše Matka v nebesích	254
3. Vždy se modliti	236
Duch. čtení dop. Vždy zápasiti	248

VIII. d e n.

Láska pobádá k bedlivým úvahám	76
--	----

OBSAH:

Předmluva překladatelova	5
V předvečer duchovních cvičení	8

Díl první. — Svatost záleží v lásce.

I. d e n.

Úvaha 1. Svatost: Milovati Ježíše	13
2. Svatost: Přetvořiti se v Ježíše	19
3. Dvojí láska. Boj	26
4. Taktika. (Způsob boje.)	33

Díl druhý.— Láska očišťuje.

II. d e n.

Úvaha 1. Láska povzbuzuje vůli	42
2. Láska odlučuje srdce	47
3. Láska udržuje svobodu v kázni.	
Poslušnost	53
4. Láska očišťuje mysl	58

III. d e n.

Úvaha 1. Láska činí mysl prostnou	62
2. Láska tříbí úsudky. Pokora	68
3. Láska pobádá k bedlivým úvahám	76
4. Láska řídí obraznost	84

IV. d e n.

Úvaha 1. Láska krotí vášně	90
2. Láska bdí nad smysly	97

3. Láska řídí užívání věcí zevnějších . . .	104
4. Láska učí odloučiti se ode všeho . . .	109

Díl třetí. — Láska osvěcuje.

V. d e n.

Úvaha 1. Ježíš jest dobrý	115
2. Ježíš jest přístupný	120
3. Ježíš jest milosrdný	125
4. Ježíš jest věrný	130

VI. d e n.

Úvaha 1. Ježíš jest milující	136
2. Ježíš jest zarmoucený	142
3. Ježíš umírá za nás	147
4. Ježíš v nejsvětější Svátosti	152

VII. d e n.

Úvaha 1. Ježíš jest vším ve všech věcech	157
2. Ježíš, Král srdcí	166
3. Ježíš středem dějin	173
4. Ježíš tajemstvím věků	179

Díl čtvrtý. — Láska přetvořuje.

VIII. d e n.

Úvaha 1. Duše milující rozmlouvá s Ježíšem . . .	187
2. Duše milující vidí Ježíše ve všem . . .	193
3. Duše milující poslouchá Ježíše . . .	200
4. Duše milující Ježíše všude následuje . .	205

IX. d e n.

Úvaha 1. Duše milující lační a žízní po lásce . .	211
2. Duše milující pomáhá Ježíšovi šířiti lásku	217
3. Duše horlivá chodí s Ježíšem na lov duší	223
4. Duše milující obětuje se s Ježíšem . . .	230

X. d e n.

Úvaha 1. Vždy se modliti	236
2. Vždy prositi za odpuštění	244
3. Vždy zápasiti	248
4. Naše Matka v nebesích	254

DODATEK:

1. Quo vadis? Kam jdeš? (Proč jsme na světě?)	260
2. »Věz a viz...« (O hříchu těžkém)	267
3. Smrtí všemu konec? (Smrt a soud)	276
4. »Odejděte ode mne...« (O pekle)	282
5. Trůn milosti. (Svátost pokání)	289
Program osmidenních exercicií	297

OPRAVY.

Str. 159, 10. řádek shora místo Zvěstuj . . . má býti Zvěstuje.

Str. 178, 4. řádek zdola místo razionalismu . . . má býti racionalismu.

Str. 219, 5. řádek zdola na konci věty doplň otazník.

Ostatní menší tiskové chyby opraví laskavý
čtenář sám.